

Primorski

D N E V N I K

Št. 297 (14.693) leto XLIX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakrit nad Cerknim, razmnožen na oklostiti. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebuli, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasedeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

ČEČAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1300 LIR POSTNINA PLACANA V GOTOVINI SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70

SOBOTA, 6. NOVEMBRA 1993

UVODNIK

Sinhrotron uspešno pognali

MARTIN BREČELJ

Uradno ga še niso otvorili in niti ni natančno znano, kdaj ga bodo, toda sinhrotron »Elettra« na bazovski gmajni že deluje. Prav danes mineva mesec dni, odkar so v njegov obroč prvič vbrizgali elektrone, ki v svojem pospešenem gibanju v prečnih magnetnih poljih sevajo. To sinhrotronsko sevanje bodo odslej lahko uporabljali za meritve in raziskave v fiziki, kemiji, biologiji, medicini in sploh v tehniki, kar vse naj bi spodbudilo ne le raziskovalne, ampak tudi visokotehnološke proizvodne dejavnosti na Trzaskem in na širšem območju.

Marsikdo je že ugotovil, da predstavljata visoka znanost in tehnologija eno izmed redkih možnosti, ki so Trstu na razpolago, da si zagotovi izhod iz sedanje gospodarske in siceršnje krize. Trst naj bi z njima znova pridobil vlogo pomembnega središča, ki si jo je nekoč ustvaril predvsem s pristaniščem. Prav sinhrotron naj bi predstavljal kakovostni skok v teh prizadevanjih, saj bi moral s svojimi tehnološkimi aplikacijami trzasko znanost krepkeje povezati s trzaskim gospodarstvom in jo s tem tudi približati trzaski stvarnosti nasploh.

Seveda pa vse to ne bo slo samo od sebe. Vse to po eni strani predpostavlja, po drugi pa spodbuja neko odprto vizijo razvoja celotne krajevne stvarnosti, slonečo tudi na enakopravnem sožitju med tu živčima narodoma in na sodelovanju s sosedi. Znanost in tehnologija sta sami po sebi skregani z lokalistično zaprtostjo in nacionalistično nostalgicitnostjo, ki sta tako močno zakoreninjeni v trzaskem političnem življenju. Zato ni čudno, da se trzasko znanstvene ustanove, kljub svojemu nemajhnemu obsegu in številu, še danes cutijo v Trstu tuje in da tako imenovani »znanstveni Trst« se danes živi povsem ločeno življenje od ostalega Trsta.

V tej zvezi bi radi spomnili tudi na spor, ki je nastal okrog lokacije sinhrotrona pri Bazovici. Marsikdo je stališča krajevne in širše slovenske skupnosti ocenil kot kratkovidno »kmetavzarsko« upiranje napredku. V resnici pa ni slo za to. Slo je za nasprotovanje izkoriščanju novih znanstvenih pobud v stare nacionalistične namene, za odklanjanje razvoja, ki ne spoštuje kulturnega in naravnega okolja. Zanimivo naključje je nanese, da bo prav danes, na dan, ki je bil (sicer napačno) napovedan za otvoritev sinhrotrona, v padriškem Centru za raziskave Kraska gorska skupnost priredila posvet o celostnem razvoju in varstvu okolja na Krasu. Se bodo vsi ti fragmenti kdaj strnili v skladen mozaik?

RIM / TAJNIK KD PA NI DOKONČNO ZAVRNIL MOŽNOSTI DOGOVORA

Occhettov predlog naletel pri Martinazzoliju na pomisleke

Samo lider Lige Bossi je pozitivno ocenil Occhettov predlog o dogovoru glede datuma volitev - Večina meni, da gre za pristojnost Kvirinala

VOJMR TAVCAR

RIM - »Prijateljskemu dogovoru«, ki ga je tajnik DSL Achille Occhetto predlagal Severni ligi, KD in vsem, ki bi bili pripravljeni pristati, najbrž ni usojena svetla prihodnost. Z izjemo Lige, ki je bila za takosnje srečanje s tekmečema, je odgovor drugih v bistvu negativen, saj je predlog o dogovoru z Umbertoom Bossijem »sol v kavi«, kot je dejal predstavnik Zelenih Gianni Mattioli.

Glavni naslovnik Occhettovega predloga, tajnik KD Mino Martinazzoli, sicer tudi včeraj ni dokončno zaloputnil vrat, vendar tudi ni prikril pomislekov. »Ko Occhetto trdi, da je treba jamčiti prehod od enega režima k drugemu, se mi zdi, da nacenja vprašanje, ki je nekoliko bolj zahtevno kot določitev enega datuma in ga ni mogoče rešiti v enem samem dnevu.« je dejal tajnik KD, ki je tudi ironiziral čez dejstvo, da se ni strankino glasilo Unità zavedla, da je na dan predloga o določitvi datuma volitev delegacija DSL v dvodomni parlamentarni komisiji za reforme osvojila predlog o spremembi pravkar sprejetih volilnih pravil.

Toda Martinazzoli se ni omejil samo na ironijo. Potem ko je poudaril prispevek KD k spremembi volilnega zakona in torej tudi k možnosti predčasnih volitev, je podčrtal, da je predlog dogovora o datumu volitev »neprikladen«, mož-

no pa je »začeti soocanje, ki naj ima kot izhodišče vprašanje, ali je se mogoče oblikovati ustavodajno zakonodajno dobo, ki so jo mnogi obetali in, kot kaže, tudi pozabili.«

S tajnikom so soglasali tudi drugi demokrščanski voditelji, ki so podčrtali, da bi bilo zelo nevarno iti na volitve v tako zaostrenem vzdušju.

Bolj negativno so bili odgovori drugih strank. Skoraj vsi so poudarjali neustavnost takega dogovora, ki bi kršil pristojnosti predsednika republike, liberalcec Battistuzzi pa je celo menil, da bi slo za »interdikcijo sefa države«.

Nacelnik poslancev Lige Roberto Maroni je vse odgovore ocenil kot strah

Mino Martinazzoli pred volitvami, medtem ko je Occhetto iz Genove ponovil predlog. Kritike je ironično zavrnil, da je vedel, da je razpust parlamenta v pristojnosti predsednika republike, obenem pa jim očital »skromen cut odgovornosti«, saj je bil cilj predloga »osamiti in onespo-

Umberto Bossi sobiti sile, ki nočejo volitev, ker nočejo prenovitve vodilnega razreda«.

V politično areno se skuša vrniti tudi nekdanji socialistični tajnik Bettino Craxi, ki je napadel Occhetto kot »liderja stranke lažnivcev« in dodal, da bi sli iz dežja pod kap, ce bi »novo poose-

bljal Occhetto«. tajnik DSL pa mu ni ostal dolzan in v Craxiju ter bivšemu premieru Giuliu Andreottiju nakazal »predstavnika odbora rušenja države«.

Ogenj polemike je poskušal vsaj nekoliko ohladiti predsednik zbornice Giorgio Napolitano, ki je poudaril, da »glede volitev predsednik Scalfaro ne okleva«. Pomembno pa je v tem trenutku, meni Napolitano, »ohraniti hladno kri, ker je cilj nasprotnikov demokracije povzročiti živčni zlom in vzbuditi vzdusje nenadzorljive emotivnosti«.

Zaenkrat so toni politične dialektike ostri. Torkova razprava o aferi Sisde pa bo pokazala, ali bo strankam uspelo najti bolj skupen jezik in hotenja.

Londonska borza takoj negativno reagirala

RIM - Hitra in odločna reakcija italijanske vlade, ki je bila včeraj dopoldne zbrana na seji, je omejevala posledice. Toda skoraj pol ure so bile lira in italijanske zadolžnice v središču viharja na vseh evropskih borzah. Na živčna tržišča, razburjena zaradi recesije in tezaev, s katerimi se spoprijemajo vsa evropska gospodarstva, je ob 11.15 po londonskem času (12.15 po srednjeevropskem) kot bomba udarila novica o skornjem odstopu italijanskega predsednika Oscaria Luigiia Scalfara. Govorice so se začele širiti v londonski borzi, kjer je lira v hipu padla v odnosu do marke in

dolarja in tudi zadolžnice BTP-future so izgubile nekaj odstotkov na vrednosti. Iz Londona pa se je vrtnec razširil se na ostale evropske borze, saj so novico - pa ceprav v zelo previdnem tonu in s poudarkom, da gre za govorice - povzele vse mednarodne agencije. Ob 11.42 je bil že objavljen odločen Ciampihev demanti in tržišče se je nekoliko umirilo. Toda škoda je bila že povzročena.

V kratki in rezki noti je premier Carlo Azeglio Ciampi označil govorice kot gospodarski kriminal in neznane avtorje prijavil sodstvu. Toda negativni odmev mednarodnih trgov na nepo-

trjene govorice dokazuje, s kolikšno zaskrbljenostjo tuji in domaci investitorji gledajo na politično nestabilnost Italije. Včeraj se je v bistvu ponovilo to, kar se je zgodilo februarja letos, ko so se neprickovano začele širiti govorice, da je milansko toilstvo naslovilo jamstvena obvestila tedanjemu premieru Giulianu Amatu, upravitelju Fiata Cesareju Romitiu in kopici drugih vidnih italijanskih politikov in gospodarstvenikov. Tedaj je moral uradno demantirati govorice šef milanskega toilstva Francesco Saverio Borelli, da je pomiril finančne trge (VT)

BALKAN / PO PADCU VAREŠA

Sedma muslimanska brigada pustoši po mestu duhov

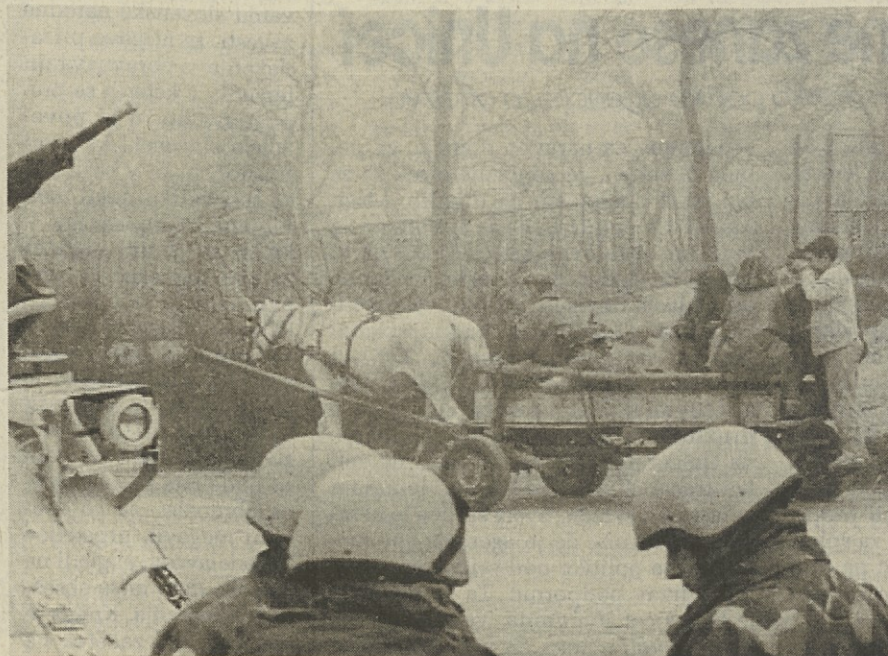
VAREŠ, SARAJEVO - V mestu duhov, kot so Vareš poimenovali hrvaški mediji, se spopadajo z nemalo težavami. Muslimanske enote, postavljene tudi iz nekdanjih beguncev, ki so se prostovoljno vrnili v mesto z 22 tisoč prebivalci pred začetkom devetnajstmesečne vojne v Bosni, so začele razbijati izlozbe in ropati hiše. Poveljnik sedme brigade bosanske vojske, ki je v mesto pršla v prvih jutranjih urah, Mahmutović je dejal, da »tisti, ki so izgubili vse, skušajo zdaj dobiti vsaj nekaj. Mislim pa, da ne ravnamo prav.« Svedski pripadniki modrih celad, ki se jim je v četrtek pridružio se sto francoskih pripadnikov mirovnihi sil, skušajo v mestu vzpostaviti vsaj zasilen red. »Sedmi brigadi je bilo ukazano, naj se umakne iz mesta, vendar nekateri ukaza nočejo izpolniti.« je povedal Mahmutović. V petek je bilo v Varešu, v

katerega so se že vrnile prve muslimanske in hrvaške družine, sorazmerno mirno. Muslimanska vojska nadzoruje cesto, ki teče severno od Visokega skozi Vareš proti Tuzli.

Danes bodo iz Sarajeva

va po dogovoru med srbskim predstavnikom Koljevičem in predstavniki muslimanske vojske na Hrvaško in v Srbijo evakuirali 1471 ljudi: 642 Srbov bodo namestili v Beogradu, preostale begunce pa v

Dubrovnik in Split. Na Hrvaskem tako pricačujejo blizu 20 tisoč beguncev iz osrednje Bosne, je povedal predstojnik Urađa za begunce in pregnane v hrvaški vladi Rebić. (Reuter, G.G.)

Veliko ljudi je v spremstvu pripadnikov Unproforja zbežalo iz Vareša (Telefoto: AP)

RIM / SPREJEM NOVIH ČLANIC

Pred palačo Fao tudi slovenska zastava

RIM - Slovenija bo z današnjim dnem postala polnopravna članica Fao, organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo. Otvoritev zasedanja Fao, ki bo v ponedeljek izvolila tudi novega generalnega direktorja, se bosta danes popoldne udeležila slovenski zunanji minister Lojze Peterle in kmetijski minister Jože Osterc.

Slovenska ministra, ki bosta danes popoldne prispela na vojaško letališče v Ciampinu s posebnim letalom, bosta imela vrsto srečanj z udeleženci skupščine Fao. Tako so po doslej znanem programu predvidena srečanja z nemškim ministrom za kmetijstvo, z indijskim ministrom za kmetijstvo in najbrž tudi pogovor z avstralskim kandidatom za generalnega direktorja Geoffom Millerjem.

Zunanji minister Lojze Peterle bo v nedeljo popoldne odpotoval iz Rima, minister za kmetijstvo Jože Osterc pa bo sodeloval na ponedeljkovi skupščini. Pred začetkom skupščine bodo pred palačo Fao v Rimu slovesno razvili slovensko zastavo.

(V. T.)

Jesensko opravilo: priprava bučnic (Foto: S. Živulović)

P.I. NICOSIA
NAPRAVE ZA OGREVANJE IN KLIMATIZACIJO
SERVIS ZA PEČI:
TATA
FERROLI
BIKLIM
NICOSIA Tel. 040 / 369135
Hitra pomoč: 0337 / 539231

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Pahorjev večer

V trzaskem Kulturnem domu je bil včeraj slovesni večer posvečenem 80-letnici pisatelja Borisa Pahorja so predstavili tudi jubilejni Pahorjev zbornik, ki sta ga uredili Marija Pirjevec in Vera Tuta Ban, izdala pa ga je NSK v sodelovanju s Slavističnim društvom iz Trsta, Gorice in Vidma. (Foto S. Ferrari)

stran 2.....

Protesti zaradi zatamnitev TV Slovenija in TV Koper

Zatamnitev signala TV Slovenija in TV Koper-Capodistria je močno prizadela zamejske gledalce, in to predvsem v Trstu, na dolinskem koncu in v Beneski Sloveniji, v katerih ne prejemajo signala z nanoskega oddajnika. Na desetine gledalcev je protestiralo proti zatamnitvi in zahtevalo, da se zadeva čimprej uredi.

stran 2.....

Predstavili novo knjigo prof. Pirjevca

V Novinarskem krožku so včeraj predstavili novo knjigo univerzitetnega profesorja in zgodovinarja Jožeta Pirjevca "Vidov dan - Jugoslavija 1918-1992 - zgodovina tragedije". Poleg avtorja sta na predstavitvi sodelovala tudi univerzitetni profesor sodobne zgodovine na Trzaski univerzi Teodoro Sala in predsednica krožka socialnih in političnih študij Che Guevara Margherita Hack. (Foto S. Ferrari)

stran 4.....

Izvoljeni v šolske svete

Na slovenskih solah vseh vrst in stopenj so potekale v prejšnjih dneh volitve v razredne in medrazredne šolske svete. Objavljamo seznam izvoljenih predstavnikov staršev in dijakov.

stran 5.....

Števerjan spet odrezan od sveta

Središče števerjanske občine je spet odrezano od sveta, tokrat zaradi zaprtja začasnega obvoza nad usodm, ki je odnesel kakih 150 metrov pokrajinske ceste. Lastniki zemljišča so začasno cesto zaprili prometu.

stran 6.....

Obsodba zaradi posesti orožja

V Gorici so včeraj po skrajšanem postopku sodili Robertu Ambrožiču, slovenskemu državljanu, ki so ga, skupaj z očetom, priprli v ponedeljek v Dolenjah. V avtomobilu so namreč karabinjerji našli vojaško orožje in strelivo.

stran 6.....

RIM / PREDSEDNIK ZBORNICE NAPOLITANO: TREBA JE OHRANITI MIRNO KRI

Vse bolj razburljiva razkritja o čudnih mahinacijah Sisde

Vlada medtem odobrila nov osnutek reforme obveščevalnih služb

RIM - Preiskava o zlorabah italijanske obveščevalne službe Sisde je za rimsko državno tožilstvo dinamit, ki ga sodniki manevrirajo z izredno previdnostjo. Opreznost tožilstva je pršla do izraza že v prejšnjih dneh, ko so sef tožilstva Vittorio Mele in njegovi namestniki v uradnih ali poluradnih izjavah poudarjali dvom v verodostojnost gradiva, s katerim bivši funkcionarju obveščevalne službe (ravnatelj Riccardo Malpica, upravitelj Maurizio Broccoletti in blagajnik Antonio Galati) obtožujejo vse notranje ministre, ki so vodili Viminial od leta 1982 dalje, vključno s sedanjim predsednikom republike Oscarjem Luigiem Scalfarom.

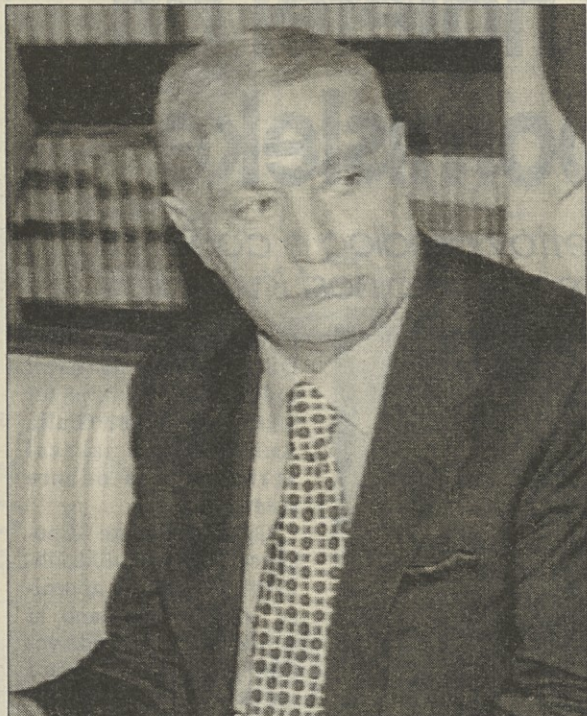
Previdnost je pršla do izraza v se večji večeraj, ko je tožilstvo ves dan preucevalo zbrano gradivo in razmisljalo o tem, ali aretirane funkcionarje obveščevalne službe lahko obtoži tudi atentata na ustavo, ker naj bi s svojimi izjavami predsedniku republike skušali preprečiti izvajanje ustavnih nalog. Zaradi poglabljanja je odpadlo predvideno zasliševanje enega od ravnateljev službe, prefekta Voccia, ki je nasledil Malpici in nato prepustil mesto prefektu Finocchiaru. Kazalo je, da bo odločitev o morebitni novi obtožbi sprejeta

že zgodaj dopoldne, najbrž pa se je kaj zapletlo, tako da se je seja nadaljeval se do večernih ur in v trenutku, ko poročamo, ni bila sprejeta nobena odločitev.

In medtem ko tožilstvo se razmislija, je pršla na dan nova podrobnost, ki bi lahko izzvala nov vihar v obveščevalni službi. Po pisanju novinarja Giannija Ciprianija naj bi bila letos spomladi, ko je v Ul. Fauro v rimski četrti Parioli eksplodirala avto bomba, baje namenjena novinarju Maurizio Costanzu, v isti ulici parkiran tudi avtomobil, ki je bil last obveščevalne službe. Gre za avto tipa Y 10, last podjetja Gattel, družbe, za katero se je skrivala Sisde in katere edini upravitelj je bil Maurizio Broccoletti. Zakaj je bil avto parkiran le deset metrov od avto bombe na dan atentata?

Odgovorov ni, vendar je očitno, da bi morebitna vpletenost obveščevalne službe nakazala zelo zaškrbljujoč scenarij zakulisnega dogajanja zadnjih mesecev.

In med političnimi silami v bistvu ni nobene, ki bi dvomila, da se za dogodki zadnjih dni skriva poskus destabilizacije države. Z različnimi poudarki so predstavniki vseh strank tako tolmacili napad na predsednika republike s ciljem, kot je poudaril predsednik zbornice

Sef policije Vincenzo Parisi je včeraj vneto zagovarjal predsednika republike Scalfara (telefoto AP)

Giorgio Napolitano, da bi povzročili »živčni zlom« demokratov in predstavnikov institucij ter pahnili državo v kaos. Od tod Napolitanov poziv k ohranjanju hladne krvi, obenem pa tudi k odgovornosti in treznosti tako v politiki kot tudi v poročanju.

In tudi včeraj so se nadaljevali uradni izrazi solidarnosti predsedniku republike Scalfaru. Med vsemi je bil se najbolj zagret sef policije Vincenzo Parisi, ki je med drugim

vodil obveščevalno službo Sisde pred Malpico. Parisi je poudaril, da nihče »od ministrov, kolikor je njemu znano, ni dobil »mnih dodatkov« iz rezerviranih fondov službe. Tem manj Scalfaro, ki je pikolovsko vračal »tudi tisoč lir, ce smo kdaj po naključju placali kaj zanj«.

Toda vsi ne soglasajo s tem, da je predsednik Scalfaro dejavnik stabilizacije. »Scalfaro bi moral razumeti, da predstavlja resnično nevarnost za destabilizacijo države,« je

poudaril predsednik SKP Armando Cossutta. Kaj bi se zgodilo, ce bodo sedanjim »razkritjem« sledila se druga?

Izredno negotovost in zaskrbljenost sta spodbudili Ciampiyevo vlado v pripravi reforme obveščevalne službe. Včeraj je ministrski svet dokončno sprejel reformni predlog, o katerem se bo moral sedaj izreči parlament. Premier pa se je že zavzel pri predsednikih obeh domov, da bi imel reformni predlog prednost pred drugimi zakoni in bi bil sprejet v najkrajšem času.

Namesto dosedanjih dveh obveščevalnih služb Sismi in Sisde ter koordinacijskega telesa Cesis, si je vlada zamislila Agencijo za varnost, ki bi bila pod neposrednim premiorovim političnim vodstvom in ki bi imela dve operativni roki - za zunanje in za notranje posege.

Sef agencije bi imel večje pristojnosti koordinacije kot jih ima danes Cesis, večje pristojnosti nadzorstva pa so priznane tudi parlamentarnemu nadzornemu odboru. Tako reformirana služba bi seveda razpolagala tudi z rezerviranimi sredstvi, nadzorstvo nad uporabo pa bi bilo strožje. Vsi akti službe pa bi bili hranjeni za nedolocen čas v posebnem centralnem arhivu, vodjo arhiva pa bi imenoval neposredno premier.

TELEVIZIJA / DRUŽBA PONTECO SPLOH NI V STEČAJU

»Mama, se vidi Koper!« (a bilo je le za pol ure)

Protesti zaradi zatemnitve TV Slovenija in TV Koper

MARJAN KEMPERLE

Telefon družbe Ponteco te dni kar pogosto brni. Na desetine običajnih gledalcev slovenske in koprke televizije zavrti vsak dan njegovo številko, da bi iznesli ogorčen protest nad zatemnitvijo signala TV Slovenije in TV Koper-Capodistria. Vdostvo družbe in uslužbenci jim lahko le razumevajoče obrazložijo, da je bil Ponteco prisiljen ukiniti oddajanje preko svojih pretvornikov v Italiji, ker mu slovenska stran ze dober čas ni poravnala stroškov za prenos televizijskega signala iz matične domovine v zamejstvo. Na drugi strani telefona se oglašajo ljudje iz Trsta, iz mestnega središča in okolice, iz dolinskega konca, pa tudi iz Nadiskih dolin, to je iz krajev, ki ne prejemajo TV signala z nanoskega oddajnika.

»Delna zatemnitve je prizadela prav kraje, v katerih se slovenska beseda najbolj redko slisi - v trzaskem mestnem središču in v Beneski Sloveniji,« je obrazložil ravnatelj družbe Ponteco Sergij Premru. Sam odklanja vsako polemiziranje po medijih o tej slovensko-zamejski medijski vojni, nekaj pa je vendarle »moral« odgovoriti vrsilcu dolžnosti generalnega direktorja RTV Slovenija Petru Moriju, ki je v svoji sredini izjavi tisku omenjal »zasebno družbo v stečaju Ponteco iz Trsta.« »Mori naj gre na Trzasko trgovsko zbornico, in tam bo lahko ugotovil, da Ponteco sploh ni v stečaju,« je bil njegov odrezniv odgovor.

Bolj kot Sergij Premru so včeraj o zatemnitvi slovenske televizije poudarili slovenski televizijski dnevniki, sledili smo razpravam o aktualnostih. Moj moz je po slovenski televiziji vedno dobil kaj zanimivega. Kako bo sedaj? Seveda nam slovenska televizija manjka. Z njo nam je zmanjkala povezava z matico. »Martin Jevnikar:« Slovenskih televizijskih programov ni več videti. Pri nas smo vedno gledali TV dnevniki ob pol osmih, pa tudi druge oddaje, na primer Književne paralele, po koprski televiziji pa v glavnem poročila. Tezko je razumeti, kako je mogoče, da se dve državi kot sta Slovenija in Italija ne moreta dogovoriti o tako pomembni zadevi. Tako smo mi sedaj odrezani od Ljubljane. Zal mi je in zelo poglašam slovensko televizijo. »

na Trzaskem spregovorili naši bralci, neposredno prizadeti slovenski ljudje izven meja slovenske države. Takole so se izrekli:

Miran Pecnik: »Pri nas vidimo PONTECO - PONTECO, monoskop tako na Ljubljani kot na Koprju. Prej smo gledali koprsko televizijo. Otroci so radi gledali risanke slovenskih programov. Za casa okupacije Slovenije je bila slovenska televizija takorekoč cel dan odprta. Iz tistih casov se hranim osem kaset, vsaka s po štirimi urami posnetih programov slovenske televizije. Radi smo tudi gledali filme v originalnem jeziku in dokumentarce. A sedaj, kdaj jih bomo lahko spet videli?«

Elda Demsar: »Ne vidimo ne Ljubljane ne Kopa. Do zatemnitve smo vsak večer gledali slovenski TV dnevnik, sledili smo razpravam o aktualnostih. Moj moz je po slovenski televiziji vedno dobil kaj zanimivega. Kako bo sedaj? Seveda nam slovenska televizija manjka. Z njo nam je zmanjkala povezava z matico.«

Martin Jevnikar: »Slovenskih televizijskih programov ni več videti. Pri nas smo vedno gledali TV dnevniki ob pol osmih, pa tudi druge oddaje, na primer Književne paralele, po koprski televiziji pa v glavnem poročila. Tezko je razumeti, kako je mogoče, da se dve državi kot sta Slovenija in Italija ne moreta dogovoriti o tako pomembni zadevi. Tako smo mi sedaj odrezani od Ljubljane. Zal mi je in zelo poglašam slovensko televizijo. »

Robert Ota: »Vsa zadeva je zelo

zalostna, saj smo bili navajeni gledati slovensko televizijo: poročila, dokumentarce. Ob tem se sprašujem sledece: kako lahko sploh zahtevamo slovensko televizijo od Italije, ko pa matična država ne poskrbi, da bi zamejci videli njene televizije?«

Aldo Stefancic: »Zatemnitve slovenske in koprke televizije je zelo negativna za naso okolico. Doslej smo obe televiziji videli krasno. Gledali smo največ TV dnevnik, s koprke pa precej filmov in oddaje za zamejce: Cukovo oddajo in se kaj drugega. O zatemnitvi se v naših krajih mnogo govori. Vsem je žal. Vsi se sprašujejo, kdaj se bo zadeva resila, ce se bo. Ze sedaj pa je povzročila veliko škodo.«

Marta Ivasic: »Pri nas vidimo ljubljansko televizijo prek nanoskega oddajnika, koprke pa ne. Vidimo samo monoskop. Otroci so včeraj zvečer med gledanjem televizije sicer kar naenkrat zavpili: "Se vidi Koper, se vidi Koper!", a bilo je le tiste pol ure, ko je oddajanje omogočeno. Na koprski televiziji smo gledali Odprto mejo, nekatere razprave. Spominjam se, da sem pred leti sledila koprskim oddajam s pediatra iz Bula. Takrat so se v oddajo oglašali po telefonu s cele severne Italije, tako je bila razširjena. Opazila sem, da tudi Italijani vedo za zatemnitev TV Koper, in jim ni prav. Z dolgotrajnejšo prekinitvijo oddajanja tvegas, da se scasom lahko na to privadiš. Ce ne bi pri nas videla Ljubljane, bi bila zelo prizadeta, tako sem navajena na slovensko televizijo.«

NOVICE

Znaten porast števila prehodov čez mejo

TRST - Več kot 30 milijonov ljudi je v obdobju od januarja do oktobra letos prešlo italijansko-slovensko mejo skozi mejne prehode v trzaski pokrajini, kar pomeni 7 milijonov in pol več kot v istem obdobju lanskega leta. Samo oktobra je prestopilo mejo 2.867.000 ljudi, kar znaša 16,85 odstotka več kot oktobra 1992. Pri tem gre zabeležiti zanimiv podatek, da je porast prehodov predvsem posledica povečanega mednarodnega prometa. S potnim listom je namreč oktobra potovalo skozi mejne prehode en milijon in 600 tisoč tujcev s porastom za kar 45,74 odst. v primerjavi z lanskim oktobrom. Povečini so to bili, poleg Slovencev in Hrvatov, se Cehi in Madžari. Italijanskih državljanov, ki so se podali s potnim listom v Slovenijo, je bilo letos oktobra 659 tisoč s porastom 42,82 odst. v primerjavi z oktobrom lani. Kolikor toliko ustaljeno pa je število prehodov s prepustnicami.

Raztegnitev Evropske unije bi povlekla FJK iz obrobnosti

TRBIZ - Razširitev Evropske skupnosti - zdaj praktično že Evropske unije - na Avstrijo (leta 1995 ali 1996) in na druge srednje, a tudi vzhodnoevropske države bo izvlekla Furlanijo-Julijsko krajino iz zdajšnje obrobne lege in jo preoblikovala v pravi most med zahodno Evropo na eni ter srednjo in vzhodno Evropo oz. Sredozemljem na drugi strani. To je poudaril predsednik deželne vlade FJK Pietro Fontanini med včerajšnjim zasedanjem na Trbizu o bodoči vlogi dežel in regij v okviru evropske integracije. Fontanini je podčrtal, da bi se z avstrijskim pristopom k dvanajsterici gospodarsko in kulturno sodelovanje FJK s to državo in se zlasti s Korosko občutno povečalo in hkrati pripomoglo k okrepleti gospodarskih dejavnosti v goratih predelih, k razmahu turizmu in k razvoju cestnega ter železniškega blagovnega prometa v funkciji »jadranske poti v svet«. Seveda pa bi bilo treba tudi resiti nekatere še odprte probleme, kakor sta ravnanje s priseljenci iz zunajevropskih držav in ureditev vprašanja tovrstnega tranzita po kopnem, ki razdvaja duhove. Na Trbizu so tudi naglasili nujno po večji avtonomiji deželnih vlad nasproti državnim oblastem.

Michittu in Di Rosa ostaneta v zaporu

FIRENCE - Podpolkovnik Aldo Michittu in njegova žena Donatella Di Rosa ostaneta v zaporu. Sodnik za preliminarne preiskave iz Firenc Maurizio Barbarisi je namreč zavrnil zahtevo njunih branilcev De Sanctisa in Bernota po izpustitvi na svobodo ali vsaj po hitnem priporu. Donatello Di Rosa, ki je zaprta v florentinskem zaporu v Sollicianu, in njen mož, zaprt v Modeni, bosta morala v ponedeljek, sicer le »kot prič«, odgovarjati tudi na vprašanja vojaških sodnikov

RIM / Z DVEMA UKREPOMA

Vlada se je lotila problema zaposlovanja

RIM - Ob reformi obveščevalne službe (o tem pročamo na drugem mestu) je bil problem ukrepov, ki naj bi omejili osip delovnih mest in dvignili zaposlitveno raven, eden od najbolj težavnih problemov, s katerimi se je spoprijela vlada na včerajšnji seji.

Vlada, ki je ze predložila nekaj popravkov k finančnemu zakonu, da bi povečala sredstva, namenjena zasciti delovnega mesta, je imela v nacrtu dva odloka. Prvi naj bi zadeval pogodbe za uvajanje mladih k delu, drugi pa trg dela v celoti. Prvotni nacrt je bil nekoliko spremenjen in včerajšnji odlok zadeva tako pogodbe za uvajanje mladih v službo kot tudi socialno koristna dela in izredne nacрте za zaposlovanje mladih. Prihodnji teden pa se bo lotila problema zacasnega dela in izposojanja delovne sile, socialne in skrbstvene aspekte sindikalnih dogovorov, ki so sklenjeni v posameznih podjetjih in sindikalnih predstavništveh v podjetjih. Vprašanje družbenih blazilnikov pa bo obravnavano po odobritvi finančnega zakona.

Za tako porazdelitev se je vlada odločila, je pojasnil med kratko novinarsko konferenco minister za delo Gino Giugni, ker zahtevajo družbeni blazilniki (redna in izredna do-

polnilna blagajna, dolga mobilnost, solidarnostne pogodbe, vaje-nistvo) znatna finančna sredstva. Zaradi tega so ministri vključili v en sam odlok vse tiste probleme, ki ne zahtevajo dodatnih stroškov za državno blagajno.

Giugni je dejal, da se z današnjim zakonskim odlomkom začena uresničevanje dogovora o ceni dela, ki je bil sklenjen julija. Dodal je, da je v finančnem zakonu predvidenih skupno 1.300 milijard lir za posege na trgu dela, kar je po ministrovih besedah »precej, ceravno bi bilo veliko bolje, ko bi razpolagali vsaj z dvakrat tolikšnimi sredstvi«.

Sprejeti odlok ne vnaša velikih novosti. V bistvu podaljšuje do 29 na 32 let možnost sklepanja pogodb za uvajanje v službo in predvideva dve možnosti: enoletne pogodbe za manj zahtevne službe, dveletne pa za zahtevnejše profile.

Poleg tega je vlada tudi sprejela odlok, ki bo urejal način glasovanja italijanskih državljanov, ki živijo na tujem in ki bo začel veljati, ko bo zbornica sprejela ustavni zakon, ki tem državljanom priznava pravico do lastnih predstavnikov. Italijani na tujem bodo glasovali z glasovnicami, ki jim bodo izroocene osebno, po pošti jih bodo poslali posebnim uradom, ki bodo zadolženi za štetje. (VT)

SINOČI V KULTURNEM DOMU / PAHORJEV VEČER

Poklon dolgoletnemu delu pripovednika in publicista

BOJANA VATOVEC

Z včerajšnjega večera posvečenega Borisu Pahorju (Foto S. Ferrari)

POD VPRAŠAJEM PRISPEVKI AGENCIJI OZN

Vatikan se ne zanese na Unicef

Jabolko spora demografska politika agencije za otroštvo

VATIKAN - Med Sveto stolico in agencijo OZN za otroštvo Unicef je pršlo do kratkega stika. Vzrok spora je demografska politika agencije, ki Vatikanu ni všeč, saj jo ocenjuje kot dvomno in v nasprotju z načeli katoliške morale.

Nasprotja z mednarodno agencijo je včeraj pojasnil vatikanski veleposlanik pri OZN msgr. Renato Martino, ki je dejal, da je Sveta stolica sklenila, da veze na zelo jasno definirane projekte svoj letni prispevek Unicefu, ki je bil dvignjen z dveh na tri tisoč dolarjev. Obenem je dodal, da demografska politika agencije ne sme predvideti propagande za omejevanje rojstev in za splav, sicer ne bo samo Vatikan, pac pa tudi vse katoliške organizacije prisiljene umakniti prispevek agenciji.

Vatikan in katoliške organizacije so vezale svoj prispevek na uresničevanje

programov za naravno dojenje, za pomoč materam, za cepljenje otrok in za boj proti obolenjem na dihalih. Msgr. Martino je poudaril, da se je Vatikan »z velikim obzaloovanjem« odločil za to potezo in dodal, da bo sedaj izključno od Unicefa odvisno, ali bo Sveta stolica skupaj s katoliškimi organizacijami lahko se sodelovala z agencijo. Vatikan ne verjame prevec v dosledno uresničevanje dokumenta agencije o družinskem nacrtovanju, ki poudarja, da Unicef ne podpira splava in ne deli kontracepcijskih sredstev z denarjem iz lastnega sklada. Sveta stolica je namreč prepričana, da je agencija spremeni-la svojo politiko pod pritiskom nekaterih držav podpornic. Ta sprememba je bila sicer dvomna, vendar za Vatikan dovolj očitna, da je posegel tako odločno. (VT)

Prepolna dvorana in slavnostno, a obenem prijetno domačnostno vzdušje - s temi besedami bi lahko na kratko opisali potek sinočnjega Pahorjevega večera, ki sta ga ob pisateljevi osemdesetletnici priredili v trzaskem Kulturnem domu Slavistično društvo ter Narodna in studijska knjižnica. Ob isti priložnosti je bila tudi predstavitev jubilejnega Pahorjevega zbornika, ki sta ga uredili Marija Pirjevec in Vera Tuta Ban, izdala pa ga je NSK v sodelovanju s Slavističnim društvom iz Trsta, Gorice in Vidma.

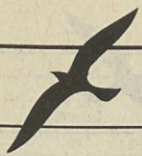
Kot je v svojem uvodnem nagovoru povedala Vera Tuta Ban, je zbornik le skromna oddolžitev pisatelju za njegov ogromni prispevek k utrjevanju slovenske narodne zavesti, za njegovo prizadevanje v obravnavanju tematik, v katerih se prepoznavamo in ki povezujejo slovenski kulturni prostor, in to v cashi, ki so bili veliko manj naklonjeni od današnjih. V knjigi so zbrani različni že prej napisani in novi prispevki o Borisu Pahorju. Vsega skupaj je sedemindvajset naslovov. Marija Pirjevec je poudarila, da zbornik osvetljuje pisateljevo življenje in delo. V njem so obdelana tri poglavitve: slovenski narodni roman, slovenski narodni roman, slovenski narodni roman.

Najmu posvečenem večeru je seveda spregovoril tudi slavljenc sam. Spomnil se je razmerja z Edvardom Kocbekom in se zlasti svojega težavnega učenja materinega jezika ter spoznavanje slovenskih pisateljev. »Studij slovenske književnosti je sel pri meni paralelno s pisanjem, slo je za nekakšno dvojno vzgojo.« je dejal.

odnosu do Pahorjevega pogumnega dela, zato da mu bo priznano mesto, ki mu gre v slovenski književnosti. Nekaj zanimivih odlomkov sta med večerom prebrala Milica Kravos in Livij Valencic.

Se pred predstavitvijo zbornika je pogovoril slavnostni govornik Alojz Rebula. Poudaril je glavno vlogo, ki jo je Boris Pahor odigral v desetletstvu slovenskega povojnega pisanja, kot dramatično izhaja prav iz Pahorjevega zbornika. Rebulov poseg je bil prej kot na Pahorju kot književnem umetniku osredotočen na njegovem družbeno angažiranem delu. Boris Pahor je bil slovenski »obljudovalec« Trsta, po njegovi zaslugi je kulturno Trst tudi naš. Njegova publicistična, esejistična in pripovedniška zetev izraza evropsko (in tudi mediteransko) uravnovesenost, je afirmacija slovenskega narodnega elementa, je odpiranje Evrope, a jo obenem označuje zvestoba lastnemu narodu. Zato je slovenski Trst lahko upravičeno ponosen nanj.

Najmu posvečenem večeru je seveda spregovoril tudi slavljenc sam. Spomnil se je razmerja z Edvardom Kocbekom in se zlasti svojega težavnega učenja materinega jezika ter spoznavanje slovenskih pisateljev. »Studij slovenske književnosti je sel pri meni paralelno s pisanjem, slo je za nekakšno dvojno vzgojo.« je dejal.

TURIN / V OKTOBRU SKORAJ ZA 20 ODSOTKOV

Prodaja osebnih avtov je upadla

Slaba konjunktura tako za italijanska kot za tuja vozila - Punto: Fiatov adut zoper krizo

TURIN - Danes bo začelo 3.000 Fiatovih koncesionarjev v Italiji, Franciji in Nemčiji prodajati najnovejši avtomobil turinskega kolosa »punto«, ki so ga prvič prikazali javnosti konec avgusta. Na razpolago imajo sicer samo 30.000 vozil (20.000 na italijanskem in po 5.000 na nemškem in francoskem tržiscu), medtem ko je število naročnikov že doseglo 100.000. Do konca tega leta bodo izdelali vsega skupaj 60.000 puntov, v prihodnje pa 600 do 700 tisoč na leto in sicer v tovarnah Mirafiori, Termini Imerese in Melfi, kjer bo za to zadolženih 18.000 delavcev. Punto je sad triletnega studija, vanj pa so investirali 5.600 milijard lir in si kajpak obetajo, da bo naletel tako doma kot na tujem ugoden sprejem.

To je Fiatu oziroma italijanski avtomobilski industriji se kako potrebno, saj doživlja nemajhnno krizo (kar velja sicer tudi za inozemske proizvajalce). Najnovejši podatki kažejo namreč, da se je število prodanih osebnih vozil na notranjem trgu v letosnjem oktobru zmanjšalo kar za 37.510 ali 19,74 odstotka.

Novi Fiatov punto je od danes v prodaji.

stotka v primerjavi z lanskim oktobrom in znašalo 152.553 vozil (190.063 leto poprej), vtem ko je v vseh prvih desetih mesecih letos upadlo za 456.000 ali 22,09 odstotka in doseglo komaj 1.609.634 avtov - ceprav gre dodati, da je bil osip od januarja do septembra še hujski (-22,34 odstotka).

Neugodno konjunkturo pripisujejo prvenstveno zdajšnjim gospodarsko-političnim razmeram, ki zavirajo povpraševanje, oziroma okoliscini, da bo treba v tem mesecu vplacati predujem na davka Irpef in Ilor in prihodnji mesec 50-odstotni ostanek davka ICI, sicer pa tudi dejst-

vu, da prihajajo novembra na tržisce novi modeli (kakor ravno Fiatov punto) in zato ljudje raiji počakajo. Zaradi tega menijo pri zvezi koncesionarjev, da letosnja celoletna prodaja ne bo presegla 1,9 milijona avtomobilov.

Toliko o italijanskih vozilih, kaj pa tuji? V oktobru je njihov tržni delež dosegel 55,28 odstotka in so jih prodali 84.327, kar predstavlja 20,13 odstotka manj kot oktobra lani (105.580). Najbolje so se odrezali Nissan (+49,50 odst.), Audi (+22,45), Seat (+8,71) in Mercedes (+6), slabšo pa Renault (-18,97 odst.), Saab (-14,52), Opel (-7,30) in drugi.

GLASBENA MATICA / S SEJE UPRAVNEGA ODBORA

Zadovoljivo število vpisov v šole GM

Prizadevanja za premostitev finančnih težav

TRST - Upravni odbor Glasbene matice se je na svoji četrtkovni seji soočil z vrsto latentnih in tekočih vprašanj, ki v tem obdobju pogosto dejavnost naše glasbene ustanove. Predsednik Adrijan Semen je odboru poročal o pomenovnem srečanju v Ljubljani z dr. P. Venclem, državnim sekretarjem za Slovence po svetu v zunanem ministrstvu in z njegovim pomočnikom Rudijem Merljakom, po tistem, ki je bilo prav tako v Ljubljani, 12. oktobra. Predstavniki Glasbene matice so ponovno postavili vprašanje podpore matične domovine prizadevanjem upravnega odbora in profesor-skega zbora za redno delovanje ustanove in njene sole in za kritje primanjkljaja, ki je v zadnjih letih nastal zaradi nezadostnih sredstev in hudih zakasnitev pri izplačevanju nakazil italijanske države na osnovi z letosnjim letom zapadlega zakona za obmejna območja. Prav tako so sogovornikom ministrstva za zunanje zadeve predložili nujnost odločnejšega posega Republike Slovenije pri italijanskih oblasteh za ohranitev oz. refinanciranje zakona za obmojna območja vsaj v isti višini kot doslej, ker bi drugačen način prispevkov italijanske države samo se dodatno oddaljil nujno potrebna nakazila Glasbeni matici.

Upravni odbor Glasbene matice je razpravljal nadalje o nekaterih organizacijskih vidikih, ki zadevajo združitev sole GM in sole centra »Emil Komel«, kjer se se vedno pojavljajo nekatere težave. Kljub nekaterim različnim stališčem, kako dokončno premostiti se obstoječe probleme, je prislo do skupnega zaključka, ki naj končno pripelje do normalizacije odnosov v korist slovenskega glasbenega solstva v Gorici.

V.d. ravnatelja sole GM »Marij Kogoj« v Trstu, prof. Bogdan Kralj, je upravnemu odboru posredoval tudi končne podatke o vpisu gojencev sole GM na Trzaskem, Goriskem, v Beneski Sloveniji in v Kanalski dolini. Na Trzaskem je potrdilo vpise ali se nanovo vpisalo 330 gojencev, na Goriskem (po praktični združitvi obeh sol) 196 gojencev, v Spetru Slovenov 86 gojencev in v Kanalski dolini 30 gojencev.

Rednih oz. stalnih učnih namencev Glasbene matice je zdaj 21 od katerih 6 s polovičnim urnikom, honorarnih nastavnikov pa je 12.

Nacelnik umetniškega sveta GM prof. Janko Ban je upravnemu odboru poročal o pripravah za izvedbo izredne solidarnostne koncertne sezone, za katero so svoje sodelovanje zagotovili tako posamezniki in komorne skupine iz Slovenije kot predvsem solisti in komorne skupine iz vrst naše zamejske manjšinske skupnosti oziroma iz vrst ze pomembno uveljavljenih bivših gojencev sole GM.

Podrobnejši program te solidarnostne koncertne sezone bo predstavljen v prihodnjih dneh na tiskovni konferenci. Upravni odbor GM pričakuje,

da bo solidarnost z Glasbeno matico v tem kritičnem obdobju prisla do izraza tudi z množičnim vplačevanjem abonmajev in v drugih solidarnostnih oblikah.

Pravkar je izšlo tudi Letno poročilo sole Glasbene matice za solsko leto 1992/93. V uvodnem sestavku predsednik Adrijan Semen, ob ugotavljanju uspešnega delovanja in nerešenega statusa glasbene sole, ponovno naslavlja na vse odgovorne predstavnike in institucije v deželi Furlaniji-Juljski krajini, kakor tudi v maticni Republiki Sloveniji, apel, naj prevzamejo obvezo, da se dolgoletno delovanje GM poseteno in objektivno ovrednoti in primarno uredijo pogoji za nadaljnje delo. Ob običajnih podatkih o številu gojencev po posameznih solah v deželi in po predmetih, o profsorskem zboru, o zaključnih nastopih in akademijah, o dosežkih gojencev na raznih tekmovanjih in sodelovanju na raznih srečanjih in pri glasbenih prireditvah, posebej se o delovanju glasbenih skupin v okviru GM (Godalni kvartet, harmonikarski ansambel Synthesis 4, MePZ J. Gallus in Trzaski oktet) in o abonmajskih koncertih v sezoni 1992/93, prinaša Letno poročilo se posvetili dolgoletnemu ravnatelju sole »Marij Kogoj« v Trstu prof. Svetu Grgicu in vodji glasbene sole GM v Gorici prof. Silvanu Krizmančiču ob njuni upokojitvi.

Letno poročilo 1992/93 je uredil prof. Bogdan Kralj, j.k.

Letno poročilo 1992/93 je uredil prof. Bogdan Kralj, j.k.

Letno poročilo 1992/93 je uredil prof. Bogdan Kralj, j.k.

NOVICE

Drevi v klubu Rototom večer reggae glasbe

PORDENON - Prvi večer reggae glasbe se obeta danes zvečer v klubu Rototom v kraju Gato pri Spilimbergu, nedaleč od Pordenona. V tem lokalu se že precej časa vrstijo zanimivi koncerti vseh modernih glasbenih zvrsti, med temi je kar lepa vrsta večerov karibskih ritmov.

Danes se bosta z zacetek ob 21. uri predstavili kar dve skupini. Najprej bomo lahko poslušali jamajskega pesnika Mutabaruka (na sliki), ki kot pravi rasta samotari v hribih tega prelepega otoka. Za njim pa bodo vroci ritmi reggaeja pevca Junior Reida ogreli dvorano Rototoma. Reid, bivši vodja skupine Black Uhuru, je eden izmed redkih izvajalcev, ki se ni opustil pristnega trdnega reggaeja in je zato njegov nastop toliko bolj pomemben. Rototom bo konec meseca (v soboto, 27. novembra ob 21.30) gostil edini nastop rapperja ICE Tija in skupine Body Count v severnovzhodni Italiji.

Ales Waltritsch

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1253244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, visina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, po priznanih povsekih 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu, IVA 19%

Cena: 1.300 LIT - 50 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT za leto 1993
za Slovenijo: mesečna 1.500 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Videm: težavno rojstvo Ljudske stranke

VIDEM - Marti-nazzolijeva Ljudska stranka se je predstavila tudi na Videmskem. Nov politični osebek, ki bo zamenjal od skandalov in notranjih trenj oslabiljeno Krscansko demokracijo, so predstavili včeraj na novinarski tiskovni konferenci, na kateri so o vsebini in nacrtih Ljudske stranke spregovorili nekateri člani koordinacijskega odbora (Montagnese, Del Gobbo, Strassoldo in Venuti), ki je doslej skrbel za fazo prehoda iz KD v LS.

Rojstvo Ljudske stranke na Videmskem se ni izognilo hudim polemikam predvsem med pokrajinskim tajnikom KD Telio in pristasi Blasuttijeve struje, ki so prvemu očitali, da preveč hiti proti novi politični formaciji. Po njihovem mnenju je Tellia v zelji, da bi furlansko KD čimprej odstranil s političnega prizorišča, sprožil veliko negodovanja med nekaterimi vidnimi osebnostmi, ki so se dokončno oddaljile od stranke in s tem v bistvu obubožale velik politični kapital, ki ga je Krscanska demokracija imela v Furlaniji. (R.P.)

LAHKA GLASBA / PRED TRETJO IZDAJO FESTIVALA SLOVENSKE POPEVKE

Kako je bilo na festivalu pred skoraj tremi desetletji

NEVA LUKES

TRST - O pripravah na Tretji festival slovenske popevke v Trstu, katerega organizator bo tudi tokrat barkovljansko kulturno društvo, smo že nekajkrat poročali in zapisali, da je društvo podaljšalo rok za prijavo do 30. novembra ter pozvalo ustvarjalce in glasbenike.

Dva festivala slovenske popevke smo v Trstu doživeli leta 1963 in 1964 in oba sta imela med našim občinstvom - tako mladim, kot že odraslim - zelo lep uspeh. Tokrat se vracamo k spominom na festival v juniju 1964, ko je nagrado občinstva dobila popevka »Pismo iz tujine« in je strokovna žirija podelila prvo nagrado popevki »Samo ti«. Za najboljšo izvajalko je bila proglašena Odinea Zupin, med pokrajinskim tajnikom KD Telio in pristasi Blasuttijeve struje, ki so prvemu očitali, da preveč hiti proti novi politični formaciji. Po njihovem mnenju je Tellia v zelji, da bi furlansko KD čimprej odstranil s političnega prizorišča, sprožil veliko negodovanja med nekaterimi vidnimi osebnostmi, ki so se dokončno oddaljile od stranke in s tem v bistvu obubožale velik politični kapital, ki ga je Krscanska demokracija imela v Furlaniji. (R.P.)

Odinea Zupin je danes že uveljavljena pevka v opernem zboru gledališča Verdi v Trstu. Studiral je solopetje ter je se pred svojim nastopom na trzaskem festivalu dosegla lepe uspehe in prve nagrade na festivalih v Ljubljani, na Bledu, od dajah Radia Koper »Pokazi kaj znaš« itd.

»Zelo sem bila vesela zamislila, da uresničimo tudi pri nas festival popevk, ker sem bila mnenja, da imata Ljubljana in Slovenija za takšne naše pobude premalo posluha in da bi se tam naši pevci s svojimi skladbami in izvajanjem, ne mogli uveljaviti. Tako prvi, se

bolj pa drugi festival, sta bila organizirana in izvedena na zelo dostojni visini. Avdicije in vaje smo imeli pevci in glableniki v prostorih barkovljanskega društva; vse aranžmaje za zelo dober 20-clanski orkester je v letu 1964 pripravil prof. Aleksander Vodopivec. Z izjemo nekaterih so bili pevci v glavnem amaterji, vendar so svoje delo castno opravili. Med 21 popevkami je bilo nekaj tako lepih in spevnih, da so jih nasi ljudje se dolgo poslušali na raznih prireditvah po trzaskem radiu ter jih prepevali.

Sama sem bila s svojim nastopom zadovoljna. Pese, ki je dobila prvo nagrado občinstva je bila po vsebini res takšna, da je lahko navdušila naše občinstvo; pravtako lep uspeh je imela tudi druga skladba, s katero sem nastopila in ki je nosila naslov »Čakam te«.

Moji spomini na takratna festivala so zato izredno lepi. Zelela bi, da bi organizatorjem uspelo, da bi tudi tretji izpeljali to zamisel in nam, morda v dveh večerih, predstavili skladbe, ki so pri srcu mladim, potem pa se skladbe za ostalo občinstvo. Toda mladi bi morali pri tem na vsak način sodelovati. Saj imamo toliko glasbenih skupin. Zakaj ne bi pripravili nekaj takega, kar bi bilo primerno za sodelovanje na novem festivalu?

Na festivalu leta 1964 smo vsi skupno z orkestrom, aranžerjem, dirigentom, pevci in ostalimi

Udeleženci festivala slovenske popevke leta 1964 v trzaskem Kulturnem domu

sodelavci, režiserjem Adrijanom Rustjo, avtorjem scene arh. Darjem Jagodicem in napovedovalcema Karmen Bandelj in Livijem Valencicem in seveda pevci dosegli kar lepo umetniško raven, ki nam jo je priznala uradna kritika.

Nevica Lukes - Pahor je imela tedaj komaj 14 let in se je kot mlada pevka - amaterka udeležila festivala s popevko »Latinscina, ko tebe ne bi več bilo«, za katero je besedilo napisal njen oče, igralec Josko Lukes, uglasbil pa jo je Karel Bostjancic.

»Ko se človek spominja svojih mladih let, se mu zdi, kot bi odkrival list za listom svetlobo življenja. Kot pevka nisem nikoli nastopila. Toda v tisti cudoviti pomladi sem si kot številne moje sovrstnice zelesa bita Rita Pavone ali Gigliola Cinquetti, ki smo

jih takrat s taksnim navdušenjem poslušale in jih zelee posmenati.

Tudi v našem malem zamejskem svetu se je dogajalo marsikaj zanimivega. Zato sem se razveselila festivala slovenske popevke in vabila, da bi na njem nastopila. Vedno sem rada pela, a takšen nastop je bil seveda nekaj posebnega.

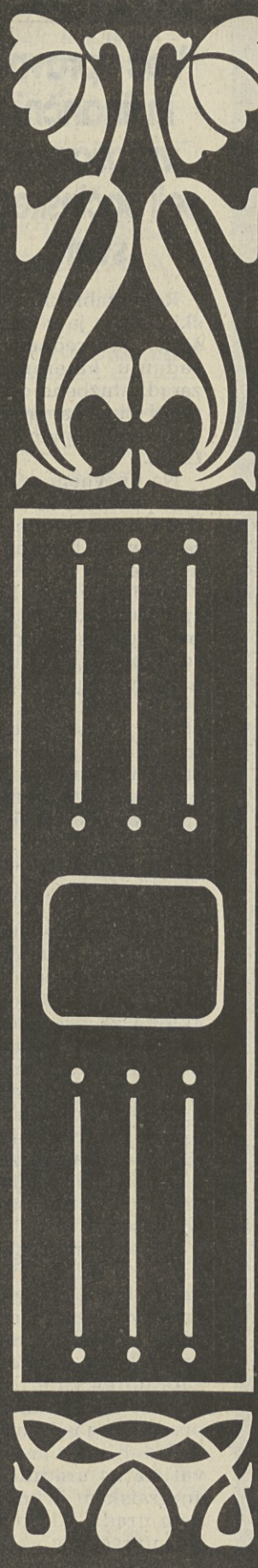
Vem se, s kaksnim zadovoljstvom in upanjem je pisal tekst za popevko moj očka. Razumel se je na posel in ker je vedel, kako je z mojo latinscino, je sestavil besedilo o tej temi.

Nastopila sem sproščeno. Tiste dni me je v veliko večjo tremo spravljala mala matura. Moja pesmica sicer ni bila med prvimi, a je po svoje, med občinstvom zelo »vzgala«. Refren te »nesrečne latinscine« so se dolgo radi

ponavljali dijaki, ki so podobno cutili do tega predmeta kot tedaj jaz. Celo profesorji so pokazali razumevanje za težave mlade »popevkarice« in niso bili pri izpitu iz latinscine preveč strogi. Malo maturu sem opravila skoraj tako, kot »pesmico«.

Naj za konec povemo se imena ostalih pevcev na festivalu leta 1964. Poleg Odine Zupin in Nevice Lukes so nastopile se Miranda Caharija, Nora Jankovic, Ivan Sancin, Anka Sugan, Pino Horvat, Ida Ukmar, Ljubica Berce, Mario Sedmak, Tulio Mozina, Teodor Jercog, Darij Lavriha, Milka Milic, Jadranka Suligoj, Marta Valetic in Savina Valetic.

Strokovno žirijo so sestavljali Karel Sancin, Milan Lindic, Mitja Kos, Filibert Benedetic in Viktor Butara.

PROMOTRIESTE

XI.

PRODAJNA

RAZSTAVA

ANTIKVARIATA

TRST

4. - 8. november 1993

KONGRESNI CENTER
POMORSKA POSTAJA

VOLITVE / NASTOPILO JE ŠEST ŽUPANSKIH KANDIDATOV

»Televizijsko« soočanje privlačno za občinstvo

V kratkih potezih prikazan program in prioritete

Udeleženci včerajšnjega javnega soočanja (Foto Ferrari)

Ze na prvi pogled je včerajšnje soočanje med šestimi kandidati za tržaškega župana, ki ga je organiziralo Vsestrzavno združenje volilk (ANDE), pokazalo dvojno: prvič, da je možnost neposredne izbire župana predramila tudi Tržacane, in drugič, da so kandidati osvojili pravila javnega nastopanja, kakršne se najbolj vsiljuje televizija. Kot je uvodoma naglasila tržaška predsednica ANDE Eta Carignani, se mora cim sirs krog občanov zavedati možnosti, ki jih nudi nova volilna zakonodaja. Zato ANDE ob predstavitvi županskih kandidatov tudi skuša s pomočjo letakov razložiti, kako se bo volilo »po novem«. Toliko novosti narekuje tudi drugačen pristop v pri-

rejanju okroglih miz, ki potekajo po televizijskem vzorcu kratkega odgovora vsakega udeleženca na skupno zastavljeno vprašanje. Potek (nekoliko zapleten) včerajšnjega soočanja v nabitosti polni dvorani hotela Savoia je objasnili odgovorni urednik lokalne televizijske postaje Telequattro Gualberto Nicolini: najprej so namreč morali kandidati kratko odgovorjati na štiri vprašanja, ki so jih zastavili organizatorji, vsakic pa je vrstni red določal zreb, nato pa so vprašanja pisno lahko zastavljali udeleženci.

Najprej je vsakdo moral na kratko označiti bistvo svojega programa: za Riccarda Illyja (Zavezništvo za Trst) je to »izkoristiti ponujene možnosti

Trsta«, za Stojana Spetica (SKP) »zoperstaviti se ekonomski krizi«, za Giulia Staffierija (LpT - MSI - desnica KD) je treba jemati program kot celoto, za Giancarla Locuoca (Sredinska zveza) je treba zavreči »velike sisteme in se opredeliti za majhne ukrepe«, za Ladija Minina (PSI) je treba predvsem preurediti občinski upravni aparat in končno za Federico Segantia (Severna liga) se je treba »omejiti na krajevno in na konkretno«. Glede preureditve občinske uprave bi Segantijeva najprej predala v zasebne roke razne službe, Spetic je opozoril na namero, da se na vsedrjavni ravni z zakonom krajevnim upravam odvzame veliko sredstev, Illy je ponudil vzorec vodenja zasebnih podjetij - zadostiti je treba teženjam uporabnikov, tudi za Locuoca je treba najprej s privatizacijo dobiti potrebna sredstva, Staffieri je rekel, da je pravzaprav je vse, kar drugi predlagajo, med svojim županovanjem naredil, za Minina pa je nujno ovrednotiti doprinos vsakega uslužbenca. Treje vprašanje se je nanasalo na politično vlogo župana, četrt pa na izbiro sodelavcev oz. na predstavitve »bodočih odbornikov«. Slednjih nihče od vprašanih ni želel javno predstaviti - navedeni

razlogi so bili sicer povsem različni, nestranski kandidati so npr. poudarjali svojo avtonomijo, strankarski predstavniki pa so izbiro vezali na drugi krog volitev, se pravi na balotazo, do katere pa se bosta pretolkla samo dva.

Iz publike pa je največ vprašanj zadevalo mladinsko problematiko in pa vsestranska ureditev mesta. (bip)

SSk pripravlja večer z županskim kandidatom Riccardom Illyjem

Na bližnjih upravnih volitvah se bo Trst znašel na pomembnem razpotju. V skladu z novimi volilnimi pravili, ki dopuščajo vse manj prostora sredinskim pozicijam oz. polovici odgovora, bo moral izbrati med odprto vizijo razvoja, slonečega na enakopravnem sožitju in na sodelovanju s sosedi, ter med politično zaprtostjo in nostalgicnostjo, ki sta nase mesto pripeljali do sedanjosti vsestranske krize. SSK se je odločno opredelila za prvo in za Slovence edino sprejemljivo pot ter je zato na upravnih volitvah za občino Trst stopila v Zavezništvo za Trst (AT), ki skupno z DSL in s KD podpira županskega kandidata Riccarda Illyja. Tako je poudaril tržaški pokrajinski izvršni odbor SSK na svoji zadnji seji. Kot znano, ima tokrat SSK svoje kandidate na listah AT za tržaški občinski in za vse tržaške rajonske svete, razen za vzhodno in zahodnokraškega, kjer se predstavlja s svojo listo in simbolom. Zato tudi SSK v teh dneh sodeluje na volilnih pobudah AT, ki se bodo zaključile v petek, 19. t.m., s celovečerno prireditvijo v

VOLITVE / POBUDE OB KONCU TEDNA

Prihajajo prvi »rimski« liderji

Volilne ankete sprožajo polemike

Javnomenjske ankete so postale že stalne gostje volilnih kampanj, tudi upravnih na krajevni ravni, njihovi rezultati pa so izbiro vezali na drugi krog volitev, se pravi na balotazo, do katere pa se bosta pretolkla samo dva.

Iz publike pa je največ vprašanj zadevalo mladinsko problematiko in pa vsestranska ureditev mesta. (bip)

Tržaški pokrajinski izvršni odbor SSK je na svoji zadnji seji govoril tudi o pripravi na volitve v devinsko-nabrežinski in v miljski občini. V skladu s svojo temeljno izbiro za odprto vizijo razvoja tržaškega in sirsega obmejnega območja, je SSK v teh dveh občinah, kot znano, skupno z DSL, SKP, zelenimi in z nekaterimi neodvisnimi oblikovalci listi »Insieme-Skupaj« za Devin-Nabrežino ter »Insieme per Muggia« (»Skupaj za Milje«). Izvršni odbor je poudaril, da sta obe ti listi dovolj široko zasnovani, da bi zaslužili podporo vseh slovenskih volilcev, ter opozoril, da bi katerokoli razprševanje slovenskih glasov slo dežjansko v korist nacionalistični desnici, ki tako v devinsko-nabrežinski kot v miljski občini nevarno dviga glavo.

Poleg tega pa SSK pripravlja tudi vrsto samostojnih volilnih shodov v tržaški občini. Tako bo v ponedeljek, 8. t.m., priredila z začetkom ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opcinah večer z Riccardom Illyjem. Večer bo odprt vsem, ki bi se ga želeli udeležiti.

Tržaški pokrajinski izvršni odbor SSK je na svoji zadnji seji govoril tudi o pripravi na volitve v devinsko-nabrežinski in v miljski občini. V skladu s svojo temeljno izbiro za odprto vizijo razvoja tržaškega in sirsega obmejnega območja, je SSK v teh dveh občinah, kot znano, skupno z DSL, SKP, zelenimi in z nekaterimi neodvisnimi oblikovalci listi »Insieme-Skupaj« za Devin-Nabrežino ter »Insieme per Muggia« (»Skupaj za Milje«). Izvršni odbor je poudaril, da sta obe ti listi dovolj široko zasnovani, da bi zaslužili podporo vseh slovenskih volilcev, ter opozoril, da bi katerokoli razprševanje slovenskih glasov slo dežjansko v korist nacionalistični desnici, ki tako v devinsko-nabrežinski kot v miljski občini nevarno dviga glavo.

SKP pogojevala izbire, ki neposredno zadevajo delovnega človeka in pravice Slovencev.

Konec tedna že tradicionalno prinese tudi največ volilnih pobud: tiskovno konferenco je tako priredilo tudi Humanistično zavezništvo, ki s svojim županskim kandidatom Pietrom Rosenwirthom ne bo nastopilo na volitvah, ker je pri predstavitvi liste prišlo do nepravilnosti. Predstavniki zavezništva so izjavili, da proti izločitvi ne bodo vložili priziva.

Ob pobudah, ki jih prirejajo volilna zavezništva, je tudi vrsta srečanj, ki jih organizirajo posamične stranke. Danes popoldne bo v gledališču Miela srečanje na temo »Zenske in sredstva javnega obveščanja«: prireajo ga kandidatke DSL, udeležil pa se ga bo bivši direktor poročil tretje televizijske mreže RAI in sedanji direktor Telemontecarla Sandro Curzi, ki bo govoril o zadnjih pretresih državne televizije. Jutri zjutraj ob 10.30 pa bo srečanje s Sandrom Curzijem v Ljudskem domu v Krizu. Na sejemskem razstavu pa bo drevi ob 20.30 govoril vsedrjavni tajnik KD Mino Martinazzoli, srečanje bo uvedla komisarka tržaške KD Tina Anselmi, srečanja pa se bo udeležil tudi županski kandidat Riccardo Illy.

EGS V CENTRU ZA RAZISKAVE

Ruberti na Padričah

Danes pa bo v Centru posvet KGS o razvoju

Te dni se mudi na obisku na Trzaskem podpredsednik izvršne komisije EGS Antonio Ruberti, ki je bil v bližnji preteklosti italijanski minister za znanost, zdaj pa skrbi za to področje na evropski ravni. Včeraj se je v padriškem Centru za znanstvene in tehnološke raziskave seznanil s kakimi 50 projekti, ki so jih raziskovalci in podjetniki iz Furlanije-Juljske krajine predložili EGS za podporo. Ruberti je ob tej priložnosti podčrtal, da EGS na znanstvenem in tehnološkem področju le s težavo lovi korak za ZDA in Japonsko, kjer vlagajo veliko več v raziskovanje in kjer je manjši razkorak med raziskovanjem in njegovo gospodarsko uporabo. Ruberti je tudi opozoril na potrebo po presejanju nacionalizmov in izrazil prepričanje, da bi Trst lahko postal znanstveno središče evropskega pomena.

Danes si bo Ruberti ogledal sinhotron, v konferenčni dvorani padriškega Centra za raziskave pa bo zanimal posvet na temo: »Celostni razvoj in varstvo okolja pri ozi- vljanju kmečkih področij na Krasu«. Prireja ga Kraska gorska skupnost. Kot je napisal njen predsednik Ivo Sirca v vabilu, naj bi na posvetu s pomočjo uglednih strokovnjakov izdelali »skupen predlog o osnovni dejavnosti in uspešnega - hkrati trajnega in o- kolju prijaznega - razvojnega vzorca za ves prostor Kraske gorske skupnosti«.

Posvet se bo pričel ob 9.30 s pozdravnimi nagovori predstavnikov oblasti. Uvodno poročilo bo imel sam predsednik KGS Ivo Sirca, in sicer na temo »Razvojno pospeševanje kmečkih področij na Krasu iz gospodarskih in programskih vidikov«. Nato bodo govorili prof. Lucio Francario o »krajinskem premoženju med pravom in gospodarstvom«, prof. Giovanni Cannata o »programskih, političnih in operativnih prijemih, ki naj okoliu strežejo s trajnim in prijaznim razvojem«, inz. Marija Kulovec o »razvoju turističnih dejavnosti na kmetijah v Sloveniji« ter Luciano Bonifazi o »kmetijstvu, turizmu in kakovostni proizvodnji«. Sledila bodo krajša poročila in razprava, zasedanje pa se bo zaključilo predvidoma ob 13. uri.

NOVICE

Posvet openske Hranilnice in posojilnice

Hranilnica in posojilnica na Opcinah je priredila včeraj v svojih prostorih posvet o temi »Nove ugodnosti v korist obrtniških podjetij«. Odzvalo se je večje število zainteresiranih podjetnikov, ki jih je v imenu Hranilnice pozdravil njen podpravitelj Strain. Med posegi naj omenimo nastop dr. Noacca, odgovornega za posebna posojila pri Dezelni federaciji hranilnic in posojilnic, ki je orisal ugodnosti za obrtnike. Osrednja točka posveta je bila predstavitev novega Rotacijskega sklada za obrtniška podjetja. O tem je spregovoril dr. Mucchino kot predstavnik Zavoda Mediocredito, to je banke, ki bo Sklad upravljal. O najnovejših pobudah CONGAFI-ja (Konzorcija za jamstva obrtniških podjetjem tržaške pokrajine) je spregovoril njegov predsednik Bronzi: gre za nove ugodnosti pri kratkoročnem kreditiranju, ki stopajo v veljavo na osnovi najnovejših izrednih dezelnih protikriznih ukrepov.

Začasni avtobusni postaji na Padričah

Konzorcijalno podjetje za prevoze (ACT) sporoča, da bo s ponedeljkom uvedlo dve novičasni postaji za avtobusno progo st. 39 in sicer na Padričah, v bližini povezave s hitro cesto. Zacasni avtobusni postaji bosta »delovali« do dne, ko bodo avtobusi st. 39 ponovno začeli voziti po običajni progi.

DSL o tržaškem pristanišču in pomorstvu

Danes bo DSL priredila na svojem sedežu v Ul. S. Spiridione 7 v Trstu z začetkom ob 11. uri tiskovno konferenco na temo: »Tržaško pristanišče in zakon za reformo pristanišč. Jadranska plovna pot in preustroj družbe Finmare«. Kot znano, gre za vprašanja, ki so bistvenega pomena za bodočnost Trsta. Na srečanju s casnikarji bodo govorili senator Nerli, ki je član ožjega parlamentarnega odbora za zakon o pristaniščih, sindikalist Roberto Treu, ki je odgovoren za vprašanja gospodarstva in dela pri tržaški DSL, ter tehnik pristaniške družbe Pietro Bessi, ki je tudi kandidat na sedanjih tržaskih občinskih volitvah.

Mala črna kronika

Agenti letoečnega oddelka in gasilcev so prejšnjo noč, ob 4.30, posegli v Ul. Romagna, kjer je začel goreti fiat 500 z evidenčno tablico TS 151002. Vozilo so plameni skoraj popolnoma unicili; plameni so poskovali tudi terensko vozilo dayatsu, ki je bilo parkirano v bližini. Po mnenju gasilcev naj bi požar namerno podtaknili, preiskava je vsekakor se v teku.

Policija je včeraj ustavila tudi 43-letnega Franca Cherbavo iz Ul. Muzio 3, ki se trenutno zdravi v Centru za umsko zdravljenje in ki je poskoval nekatera vozila, ki so bila parkirana na ulici pod stanovanjem, kjer prebiva. Iz stanovanja je namreč skozi okno odrgel vrsto predmetov, ki so poskovali parkirane avtomobile.

REPENTABOR

Več upravnih in finančnih vprašanj na seji občinskega sveta

Repentaborski občinski svet se je v četrtek sestal na izrednem zasedanju, kateremu je zaradi službene odsotnosti župana predsedoval podžupan Karlo Grgic.

Na dnevnem redu je bilo pet točk, ki so zadevale vprašanje upravnega in finančnega značaja.

Odobrili so sklop sprememb občinskega proračuna za tekoče leto s povečanjem finančne razpoložljivosti za nekatere postavke kot so ureditev inventarja, poravnava starih upravnih dolgov ter povečanje sredstev za delovanje tehnične urada, solsko prevožno službo in potenciranje javne razsvetljave.

Z uvedbo nekaterih neznatnih formalnih popravkov je občinski svet ponovno odobril sklepa za prodajo 38 oz. 349 kvadratnih metrov juserskega terena dvema zasebnikoma, ki bosta morala na osnovi cenitve komisarjata za juserska zemljišča odsteti 48.600 za vsak kvadratni meter zemljišča.

Repentaborski svetovalci so odobrili izvršilni zaposlitveni načrt, ki zajema v organiku nepokriti mesti uradnika in soferja, za zapolnitev katerih bo uprava v kratkem razpisala javna natečaja.

Zadnji sklep je zadeval status uradnika v anagrafskem in maticnem uradu, ki bo od slednjega uvrščen v sedmo pogodbeno stopnjo. (B)

ONESNAŽENJE

Spet zapora za promet

Mnenje izrednega komisarja
La Rose o položaju v mestu

Komisar Občine Trst Francesco Larosa je odredil tudi za danes zaprtje mestnega središča za osebnih avtomobilski promet, in sicer od 7. do 9. in od 16. do 20. ure. Omejitveni ukrep mu je narekovala okolščina, da je stopnja onesnaženosti zraku - tudi zaradi pomanjkanja burje - predvčerajšnjim ponovno prekosila po zakonu določeni prag.

Toda komisar name-rava v kratkem - ne ve pa se se točno kdaj - uveljaviti drugačne ukrepe za ublajitev stopnje onesnaženosti, o katerih se sicer že delj casa govori: na primer z omejitvijo prometa z ozirom na številko avtomobilске evidencne

tablice, tako da bi smeli enkrat voziti avtomobili s končno sodo, drugic pa oni s končno liho številko na tablici, kar naj bi veljalo spocetka za en dan, pozneje pa morda za vec dni zapovrstjo.

Ker je onesnaženost zraka odvisna prvenstveno od števila avtomobilov v prometu, je po komisarjevem mnenju s tem povezan tudi dovoz madžarskih in drugih avtobusov z izletniki, ki se vozijo v Trst zaradi nakupov. Kako rešiti vse te probleme? Larosa predlaga sestanek s funkcionarjema Občine in Trgovinske zbornice ter s predstavniki trgovcev in gostincev, na katerem naj bi skupaj našli odgovor.

PROMOCIJA / V PROSTORI TRŽAŠKEGA VELESEJMA

Od ponedeljka 4T - Trieste Trade Technology Transfer

Navzoča tudi tukajšnja slovenska podjetja in dve banki

S tiskovne konference na Velesajmu (foto Ferrari)

Na Trzaskem velesejmu pri Montebellu se bo odvijal od ponedeljka, 8., do četrta, 11. novembra, 4T - Trieste Trade Technology Transfer, edinstvena evropska pobuda za povezavo med podjetji iz različnih držav, ki naj sprozi sodelovanje na trgovskem, industrijskem in tehnološkem področju. Na manifestaciji, ki jo bo odprl polnomoceni minister Pietro Marchi in uziiva tudi zaslombo zunanjega ministrstva, bo sodelovalo kakšnih 500 podjetij z najrazličnejših blagovnih področij, od industrije do obrti, trgovine in terciarnega sektorja, in sicer iz Trsta in iz drugih predelov Furlanije-Juljske krajine, iz italijanske notranjscine

in iz Albanije, Belorusije, Bolgarije, Ceske in Slovaske republike, Hrvaske, Poljske, Romunije, Slovenije in Madžarske. Med njimi bo v prireditvi SDGZ tudi več kot 10 slovenskih zamejskih podjetij, TKB in goriska Kmečka banka.

Kot je pojasnil včeraj na predstavitevni tiskovni konferenci predsednik Velesajma Carlo Pri-baz, pojde za doslej najbolj konkretno in področno najbolj izbrano srečanje med podjetniki iz Italije in držav srednje ter vzhodne Evrope, ki bo samo se utrdilo institucionalno in promocijsko vlogo Velesajma, obenem pa potrdilo podobo Trsta kot povezovalnega člena med Vzhodom in Zahodom. Prireditelji se nadejajo, da bo manifestacija uspela kljub zdajšnji težki gospodarski krizi, kakor je naglasil generalni tajnik Velesajma Giorgio Tamaro, sicer pa polagajo veliko upanja tudi pri Trgovinski zbornici in pri samem Institutu za zunanjo trgovino, katerega tržaška predstavica Elena Favale bo moderatorka kongresnega dela - v torek, sredo in četrtek bodo namreč na sporedu zasedanja o podjetniškem usposabljanju, pravnih in operativnih vidikih mešanih podjetij in ustreznih predpisih Evropske skupnosti.

Pobuda bo uspela, če se bo Trst končno zavelel, da ni imel se nikoli tako prostranega zaledja kot danes - do Sibirije, so poudarili na srečanju z novinarji.

TRST / SINOČI V KROŽKU "CHE GUEVARA"

Predstavitve knjige prof. Pirjevca »Vidov dan«

Obsirna in zanimiva razprava o dogajanjih v bivši Jugoslaviji, ki ji je publika sledila z veliko pozornostjo

Knjiga zgodovinarja in univerzitetnega profesorja Jozeta Pirjevca "Vidov dan - Jugoslavija 1918 - 1992, zgodovina tragedije" je že vzbudila veliko zanimanje. Studijski krožek za politično-socialne vede Che Guevara, ki mu predseduje Margherita Hack, jo je včeraj predstavil v Novinarskem krožku ob številni udeležbi članov. Knjigo je predstavil univerzitetni profesor sodobne zgodovine na Tržaški univerzi Teodoro Sala.

Gre za knjigo, kot je dejal prav prof. Sala, o

vsebinski katere je treba globoko razmisлити, ker raziscuje ozadja in opisuje dogodke, ki se v zadnjih casih dogajajo na podroccju bivše Jugoslavije. V knjigi (v Milanu so jo že razprodali) je prof. Pirjavec analiziral razna trenja med narodnostnimi skupnostmi in religijami, ki so v veliki meri vplivale na razkroj bivše Jugoslavije. Pri tem pa ne gre pozabiti niti na pritiskove velesil, ki so imele razne interese (ne nazadnje trgovanje z orožjem), kar je vse skupaj vplivalo na sedanje stanje onstran Jadrana.

ŠOLSTVO / VOLITVE SO IZVEDLI V PREJŠNJIH DNEH

Izidi volitev v razredne in medrazredne šolske svete

Visoka udeležba na volitvah v osnovnih šolah, manj pa na drugih

Danes objavljamo imena preostalih izvoljenih staršev in dijakov v razredne in medrazredne svete.

Pedagoški licej Slomšek:
Izvoljeni starši:
1. razred: Nelida Ucmar Rustia in Giuseppe Mauro. 2. r.: Vojteh Lavriha in Marjeta Prime Stoka. 3. r.: Adriana Stok Taucar in Sonja Pirc Antonič. 4. A r.: Milena Visentin Slavec. 4. B r.: Silvester Metlika in Ljubomir Jancar. 5. r.: Janko Ban in Luciano Sturman.

Volitev se je udeležilo 34 odstotkov volilnih upravičencev (69 na 200).
Izvoljeni dijaki:
1. r.: Erika Milkovic in Tanja Zadnik. 2. r.: Linda Bresciani in Jessica Alfarano. 3. r.: Gaia Galvani in Maja Vecchiet. 4. A r.: Katja Vodopivec in Valentina Suber. 4. B r.: Erika Trobec in Barbara Zivec. 5. r.: Lorena Ravbar in Tanja Sturman.

Volitev se je udeležilo 88 odstotkov volilnih upravičencev (91 na 103).
Nizja srednja sola Kosovel na Opcinah
1. A r.: Zdenka Kavcic, Aleseja Skerk, Magda Stancic in Veronika Sossi. 1. B r.: Dora Zagar, Ivanka Gustin, Miriana Ciuffari in Alessandra Malalan. 2. A r.: Mario Sossi, Marinko Stopar, Marta Combac in Viktor Sosc. 2. B r.: Rossana Sossi, Patrizia Krevatin, Miriana Sodik in Boris Strekelj. 3. A r.: Vlasta Bachi, Maida Artac, Boris Sossi in Lidia Sossi. 3. B r.: Dora Krizmanic, Zdenka Prebil, Igor Grilanc in Stelio Rebecchi.

Volitev se je udeležilo 41 odstotkov volilnih upravičencev (75 na 180).
Nizja srednja sola Cankar pri Sv. Ivanu
1. A r.: Janko Furlan, Miriana Viler Tul, Marisa Komar Vecchiet in Sonia Oblak Ciach. 1. B r.: Ana Trento Lombardo, Majda Zeleznic Petkovsek, Ljubica Tomazic Sorini in Marjan Carpani. 2. A r.: Patrizia Comari, Marisa Biagi Tercon, Walter Lovrecic in Giuliana Salvador Stibiel. 2. B r.: Angela Bunc Sancin, Cvetka Plaznik Smotlak, Marianna Orel Carl, Eugenio Frandolic. 3. A r.: Marisa Vecchiet Komar, Jasna Jelenc Mikulus, Grazia Codiglia Cossutta in Fedora Crevati Leone. 3. B r.: Milena Bogatec Sadlowski, Rosanna Jerian Macho, Ervino Mezgec in Boris Krnec.

Volitev se je udeležilo 38 odstotkov volilnih upravičencev (71 na 183).
Nizja srednja sola Gruđen v Nabrezini
1. r.: Nadja Bizjak, Morena Magagna, Marija Skabar in Andrejka Tercon. 2. r.: Viviana Luksa, Tatiana Praselj in

Ada Stofla. 3. r.: Lucia Falletig in Edvina Nabergoj.

Volitev se je udeležilo 35 odstotkov volilnih upravičencev (35 na 98).
Oddeljeni razredi v Krizu
1. r.: Edda Bonetta in Marija Sedmak. 2. r.: Tiziana Glavina in Neva Adamic. 3. r.: Desanka Skerk in Nives Tenze.

Volitev se je udeležilo 56 odstotkov volilnih upravičencev (26 na 46).
Nizja srednja sola Levstik na Proseku
1. A r.: Nevenka Pertot Gustin, Stanislava Mokole Milic, Milena Puntar Kosmina in Zvonimir Simoneta. 1. B r.: Viviana Starec Lo Casto, Natasa Stoka Bukavec in Carlo Ban. 2. A r.: Tamara Caharija Milic, Cvetka Jankovic Obad, Aleksandra Humar Skerk in Majda Vrabec Stoka. 2. B r.: Pia Ciacchi Sirca, Mirella Zgonc Furlan in Susanna Zeriali Milkovic. 3. A r.: Magda Ciuch Bukavec, Zdenka Starc Sossa, Norma Versa Businelli in Marija Zuzek Skrk. 3. B r.: nihce.

Volitev se je udeležilo 37 odstotkov volilnih upravičencev (50 na 132).
Nizja srednja sola Gregorčič v Dolini
1. A r.: Drago Cossutta, Nevenka Cosina, Ester Coretti in Bonija Koster. 1. B r.: Sonja Zerjal, Gorjana Bijelancic, Edvin Komar in Nives Zerjul. 2. A r.: Nadja Cok, Zdravko Rodella, Susanna Santi in Elisa Sancin. 3. A r.: Neva Zigon, Valter Zeriali, Natasa Passariti in Alda Carl. 3. B r.: Daniele Gropajc, Nevenka Zobec, Marija Slavec in Aldo Cociancich.

Volitev se je udeležilo 51 odstotkov volilnih upravičencev (67 na 131).
Nizja srednja sola Erjavce v Rojano
1. r.: Luciana Pecar, Stojan Kafol, Marija Hrovatin in Livio Verri. 2. r.: Pierina Tretjak, Mira Bole, Rossana Grizancic in Marko Lachi. 3. r.: Nadislava Marusic, Elio Antonini, Giorgio Pertot in Alessandra Cibic.

Volitev se je udeležilo 40 odstotkov volilnih upravičencev (21 na 45).
Nizja srednja sola Sv. Ciril in Metod pri Sv. Ivanu
1. r.: Darko Grgic, Boris Grigic, Banko Sulli in Sabrina Franco. 2. r.: Silvana Zagar, Ondina Pecar, Maja Demsar in Mara Bratoz. 3. r.: Daribor Zupan, Magda Rebuta, Enrico Gruđen in Annamaria Turco.

Volitev se je udeležilo 46 odstotkov volilnih upravičencev (33 na 71).
Oddeljeni razredi na Katinari
1. r.: Vera Kosovel, Dorotea Milic, Gabriella Osbich in

Marta Ivasic. 2. r.: Teodora Kressevich in Adriana Janeczic. 3. r.: Nadia Udovic, Ingrid Kalan in Giovanni Peterlin.

Volitev se je udeležilo 37 odstotkov volilnih upravičencev (17 na 46).
Volitev v medrazredne svete na osnovnih šolah
Ravnateljstvo Sv. Ivan Sola Zupancic (Sv. Ivan):
1. r.: Ivica Stok. 2. r.: Milena Muzina. 3. r.: Klavdija Jakopic. 4. r.: Nadja Debenjak. 5. r.: Daniela Birs. Volilna udeležba: 44 odstotkov (44 na 99).
Sola Milcinski (Katinara):
1. r.: Giuliana Gerdol. 2. r.: Elena Lorenz. 3. r.: Vera Kosovel. 4. in 5. r.: Anna Babic. Volilna udeležba: 63 odstotkov (42 na 66).

Sola Bazoviski junaki (Rojan): 1. r.: Erika Briskic. 2. r.: Milos Jugovic. 3. r.: Luciana Sancin. 4. in 5. r.: Tatjana Moze. Volilna udeležba: 82 odstotkov (46 na 56).
Sola Finzgar (Barkovlje): 2. in 3. r.: Caterina Zivec. 5. r.: Anna Frandoli. Volilna udeležba: 86 odstotkov (33 na 38).
Didaktično ravnateljstvo Dolina
Sola Voranc (Dolina): 1. r.: Katja Malalan Merlak. 2. r.: Ingrid Carl Foraus. 3. in 4. r.: Marisa Santi Plettersech.
Sola Mackolje: 1. in 2. r.: Adriana Dovgan Smotlak. 4. in 5. r.: Gordana Ribaric Stepancic.
Sola Samsa (Domjo): 1. r.: Cirila Devetti Cigui. 2. r.: Franco Crevatin. 3. r.: Laura Lovrenčič Cergol.
Sola Trinko (Ricmanje): 4. r.: Paolo Barazzutti. 5. r.:

Mirjam Svab Cheber.
Sola Borst: 2. in 3. r.: Marianna Pavlic Crepaldi. 4. in 5. r.: Rossana Klun Corbato.
Sola Venturini (Boljunec): 1. r.: Sonja Zerjal Bratos. 2. r.: Graziella Metlika. 3. r.: Marija Slavec Sancin. 4. r.: Fulvia Premolin Zerjul. 5. r.: Patrizia Mauri Dimal.
Sola Pesek: 2., 3. in 4. r.: Nives Racman Gombac.
Sola Milje: 1., 2. in 3. r.: Juliana Fabjan Paruta. 4. in 5. r.: Silvano Pobega.

Volitev na solah dolinskega didaktičnega ravnateljstva se je udeležilo 89 odstotkov volilnih upravičencev (268 na 301).
Ravnateljstvo Nabrezina Sola Sceek (Nabrezina): 1. r.: Marija Legisa. 2. r.: Rosanna Vescovi. 3. in 4. r.: Milojka Milic. 5. r.: Susanna Crevato.
Sola Strekelj (Sesljan) - Jurcic (Devin): 1. r.: Danilo Antoni. 2. r.: Eda Mokole. 3. in 5. r.: Breda Klanjscek. 4. r.: Nadja Doljak.
Sola S. Gruđen (Sempolaj-Slivno): 1. in 2. r.: Dolores Husu. 3. r.: Marija Raubar. 4. in 5. r.: Alma Znidaric.
Sola Kokoravec (Salez) - 1. maj 1945 (Zgonik): 1. r.: Jadranka Budin. 2. r.: Katja Gustin. 3. r.: Bojana Furlan. 4. r.: Neva Kovacic. 5. r.: Ardea Cervi.
Sola Gabrovce: 2. r.: Zdravko Kante.
Sola Briskic: 5. r.: Grozdanka Bresciani.

Volitev na solah nabrezinskega didaktičnega ravnateljstva se je udeležilo 73 odstotkov volilnih upravičencev (166 na 227).

Didaktično ravnateljstvo Opcine
Sola Bevk (Opcine): 1. r.: Sonja Veljak. 2. r.: Igor Dolenc. 3. r.: Mira Stor. 4. r.: Melita Malalan. 5. r.: Jelka Cvelbar.
Sola Trubar (Bazovica): 3. in 4. r.: Tanja Bolcina. 5. r.: Sonja Rapotec.
Sola Kajuh (Gropada): 1. r.: Barbara Calzi. 2. r.: Orietta Musina.
Sola Tomazic (Trebce): 1. in 2. r.: Zorka Ferluga. 3. r.: Anamarija Zeriali. 4. in 5. r.: Dragica Hrovatin.

Sola Prosek: 1. r.: Elviana Stoka. 2. Lorenza Mervic. 3. Neva Regent. 4. Alenka Starc. 5. Vilma Campanialli.
Sola Sirk (Kriz): 1. in 2. r.: Srečka Kosuta. 3., 4. in 5. r.: Alessandra Tence.
Sola Gradnik (Repentabor): 2. in 3. r.: Cinzia Starc. 4. in 5.: Tanja Skabar.
Volitev na solah openskega didaktičnega ravnateljstva se je udeležilo 62 odstotkov volilnih upravičencev (267 na 428).
Didaktično ravnateljstvo Sv. Jakob
Sola Ribicic (Sv. Jakob): 1. in 3. r.: Eva Fabiani. 2. r.: Natasa Raubar. 4. r.: Francesco Starec. 5. r.: Sonje Vremec.
Sola Sirok (Ul. Donadoni): 1. r.: Zdenka Tomazic. 2. in 3. r.: Mara Zerjal. 4. r.: Mirjana Zivic. 5. r.: Jozefa Silak.
Sola Gregoric (Sv. Ana): 1. r.: Veronika Meula. 3. in 5. r.: Borut Desco.
Sola Grbec (Skeđenj): 1. in 2. r.: Serena Slapnik. 3., 4. in 5. r.: Marina Calzi.

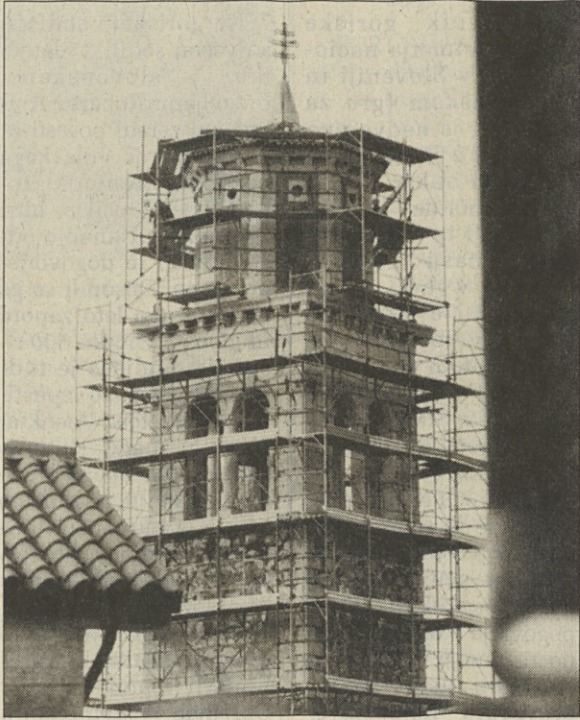
ZGONIK / JAVNA DELA

Lepotilni poseg na cerkvi sv. Mihaela

Popravili bodo tudi uro na zvoniku

Obnovitvena dela na poslopju cerkve sv. Mihaela v Zgoniku so se prevesila v drugo izvajalno fazo.

Ostresje je bilo ze sanirano, prav tako so obnovili omet na zunanjih stenah, ki jih bodo se preplekali. Sedaj je prisel na vrsto se zvonik (na sliki - f. Ferrari/KROMA)), ki ga bodo podvrgli "lepotilnemu" zidarskemu posegu. Na novo ga bodo odeli z ometom, ki je zdavnaj odpadel, in izvedli čistilno akcijo. Obenem bo to priložnost, da s pomočjo zeleznega ogradjaja spet usposobijo uro na starih straneh zvonika, katere kazalce je zaustavil zob casa, medtem ko zvočni mehanizem redno bje ure v periodičnih presledkih. (B)

PROSEK-KONTOVEL

Pevski zbor »Vasilij Mirk« nastopa danes v Mengešu

Moski pevski zbor Vasilij Mirk s Proseka-Kontovela bo na povabilo pevskega zbora Svoboda iz Mengesa gostoval danes na Ljubljanskem. Pel bo v Mengešu, to je kraju, ki je bil nekoc obrtniško središče v vzhodnem delu ljubljanske kotline, severozahodno od Domžal, ob zahodni veji sodobne ceste Ljubljana - Kamnik. Tu se je rodil tudi slovenski pisatelj pripovednik Janez Trdina.

Proseško-kontovelski pevci so navezali stike z zborom iz Mengesa letos, ko je zbor Svoboda gostoval na Proseku ob priliki praznovanja Dneva slovenske kulture. Prav na tem večeru so se prijateljske vezi med pevci še bolj utrdile in tako bo zbor s Proseka-Kontovela nastopil danes v Mengešu. V prvem delu koncerta bo domači pevski zbor Svoboda izvajal nekaj pesmi domačih in tujih avtorjev. Zbor Vasilij Mirk s Proseka - Kontovela pa iz svojega koncertnega repertoarja zapel deset pesmi različnih obdobj in vsebin pod vodstvom dirigenta Mirana Zitka.

B.R.

PRISPEVKI

Ob 50. obletnici smrti padlega brata Franca Cernjava darujejo brat in sestre 50.000 lir za spomenik padlim v NOB v Gabrovcu in 50.000 lir za MPZ Vasilij Mirk.

Namesto cvetja na prera-ni grob Bogdana Stanica daruje Katja Kalc z družino 40.000 lir za TPK Sirena in 20.000 lir za zbor Milan Pertot.

Bivši član zbora Josip Lovriha (Dolina) daruje 50.000 lir za MPZ Fran Venturini.

Namesto cvetja na grob Rika Ferfolja darujeta Anica in Rado Polduzzi 25.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V spomin na drago Zofko Pertot daruje družina Alojz Lupinc 50.000 lir za SKD Igo Gruđen.

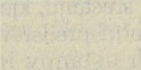
Namesto cvetja na grob prijatelja Bruna Bedendo daruje Egidij Kosuta 50.000 lir za Solski sklad Ivan Cankar.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
EVALD FLISAR
KAJ PA LEONARDO?
Gostovanje MGL - REZIJA DUSAN MLAKAR
Danes, 6. novembra, ob 20.30 ABONMA RED B in E
jutri, 7. novembra, ob 16.00 ABONMA RED C

Tečaj za zborovodje
Petek, 12. novembra od 17. do 20. ure: **SPROSCENA ZVOCNOST**
Predavatelj: Janko BAN
Petek, 19. in 26. nov. od 17. do 20. ure: **TEHNIČNE OSNOVE DIRIGIRANJA ZBOROVSKA DELAVNICA**
Predavatelj: Marko OZBIC
Sobota 28. in nedelja 29. novembra: **PRIMERI IN ANALIZA MONTEVERDIJEVIH DEL**
Predavatelj: Valter LO NIGRO
Sobota 4. in nedelja 5. decembra: **ZBOROVSKA DELAVNICA**
Predavatelj: Matjaz SCEK
INFORMACIJE IN PRIJAVE
ZSKD - ul. Sv. Franciska 20 - tel.: 635-626
(vsak dan razen ob sobotah)

Slovenska kulturno gospodarska zveza

Zveza slovenskih kulturnih društev

Slovenski klub
vabijo na javno razpravo z naslovom
SLOVENC I N PRIHODNOST TRSTA
Sodelovali bodo:
ACE MERMOLJA, EMIDIJ SUSIČ, PAVEL FONDA, KLAVDIJ PALČIČ, BORIS SIEGA
Razprava bo v ponedeljek, 8. t. m., ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani v Trstu, Ul. sv. Franciska 20/II.

GLASBENA ZADRUGA »ARS NOVA«
vabi na koncert
OB 30. OBLETNICI UMETNIŠKEGA USTVARJANJA LOJZETA SLAKA
danes, 6. novembra, s pricetkom ob 20.30 v Športno kulturnem centru v Zgoniku.
Cvetličarna NADJA - Prosek Gostilna SILVESTER - Nabrezina

KINO
ARISTON - 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Misterioso omicidio a Manhattan«-I. Woody Allen; pred zadnjo predstavo dokumentarec »Flusso di coscienza - Raz-zismo 1993«, r. Giorgio Pressburger.
EXCELSIOR - 16.30, 19.15, 22.00 »Il socio«, r. Sidney Pollack, i. Tom Cruise.
EXCELSIOR AZZURRA - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Molto rumore per nulla«, r.-i. Kenneth Branagh, i. Emma Thompson, Keanu Reeves.
NAZIONALE 1 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »L'uomo senza volto«, i. Mel Gibson.
NAZIONALE 2 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.00 »Per amore solo per amore« i. Diego Abatantuono, Stefania Sandrelli.
NAZIONALE 3 - 15.00, 16.25, 17.45, 19.10, 20.35, 22.00 Tom e Jerry - il film«, risanka.
NAZIONALE 4 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Nata i-er«, i. Melanie Griffith.
GRATTACIELO - 16.30, 18.20, 20.10, 22.00 »Cliffhanger - l'ultima sfida«, i. Sylvester Stallone.
MIGNON - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Silver«, i. Sharon Stone.
EDEN - 15.30 - 22.00 »Due fave per un solo bu-co«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.
CAPITOL - 15.30, 17.45, 20.00, 22.10 »Jurassic Park«, i. Jeff Goldblum.
ALCIONE - 18.30, 21.30 »America oggi«, r. Robert Altman, i. Tim Robbins, Tom Waits, Jack Lemmon, Andie McDowell.
LUMIERE - 17.30, 19.50, 22.10 »Il fuggitivo«, r. Harrison Ford, 00.15 »Clown« r. F. Fellini.
RADIO - 15.30 - 21.30 »Godi e ulra«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES
Danes, SOBOTA, 6. novembra 1993
LENART
Sonce vzide ob 6.52, in zatone ob 16.45 - Dolzina dneva 9.53 - Luna vzide ob 22.50 in zatone ob 12.25.
Jutri, NEDELJA, 7. novembra 1993
ZAHVALNA N.
VREME VČERAJ: temperatura zraka 16,2 stopinj, zračni tlak 1009 mm ustaljen, veter 8 km na uro severovzhodnik, vlaga 64-odstotna, nebo oblačno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 17,2 stopinje.
ROJSTVA, SMRTI IN OKLICI
RODILI SO SE: Samuele Malvesto, Arianna Onofrio, Alessandro Tinti, Martina Palin, Silvia Mattioni, Micholas Secchini, Luca Falcone, Sara Nicotra.
UMRLI SO: 96-letna Lucia Bonetti, 88-letna Giovanna Metlika, 85-letni Mario Bensi, 87-letna Viola Mondo, 83-letni Edoardo Calzi, 82-letna Giuseppina Furlan, 67-letni Marcello Mozina, 78-letna Maria Marussich, 83-letna Giovanna Diviach, 78-letna Doris Zuzig, 73-letna Eugenia Marsich, 81-letni Mario Padovan.
OKLICI: trgovski potnik Stefano Tamaro in pre-javalka Daniela Pick.

LEKARNE
Od torka, 2. do nedelje, 7. novembra 1993
Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.
Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Ul. Dante 7 (tel. 630213), Ul. Costalunga 318/A (tel.

813268), Milje - Mazzinijev drevolet 1 (tel. 271124).
PROSEK (tel. 225141) - samo po telefonu za nujne primere.
Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Ul. Dante 7, Ul. Costalunga 318/A, Ul. Giulia 14, Milje - Mazzinijev drevolet 1.
PROSEK (tel. 225141) - samo po telefonu za nujne primere.
NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Giulia 14 (tel. 572015).
Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVI-TA
Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.
Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.
Zdravstvena dežurna služba
Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.
Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

PRIREDITVE
SKD TABOR - Opcine - Prosvetni dom .Do 15. t. m. razstavlja akademsko slikarka Roza Pisanec.
SLOVENSKI KULTURNI KLUB (ul. Donizetti 3) vabi danes, 6. t. m. na predavanje z naslovom ONKRAJ ZICE. Ob izidu knjige s tem naslovom bo prof. NADJA PAHOR VERRI govorila o taborišču v Gonarsu in o svojem raziskovalnem delu v zvezi z njim. Njena izjava bo dopolnila bivši inter-niraneec g. Aldo Lapornik. Zacetek ob 18.30.
PEVSKI ZBORI VESELA POMLAD z Opcin prireajo ob svoji 15-letnici jutri, 7. t. m., ob 18. uri v Evangelicanskoluteranski cerkvi na trgu Panfilu v Trstu KONCERT DEKLISKE PEVSKE SKUPINE VESELA POMLAD, ki jo vodi Franc Pohajec. Izvajala bo dela Gallusa, Palestrine, Monteverdija, Vrabca, Merkujca, Florjanca in drugih avtorjev. Prisrčno vabljeni!
JUTRI, 7. novembra, od 9. do 13. ure vabljeni na predavanje o vzhodnih zdravilnih masazah s praktičnimi prikazi (akupresura, šiatu, refleksna masaža stopal, rejki energija naravno zdravljenje). Predavanje v domu na Brdini, Proseška 109 na Opcinah.
PD MACKOLJE vabi jutri, 7. t.m., ob 16.30 v Srenjsko hiso v Mackolje na ogled Goldonijeve komedije SLUGA DVEH GOSPODOV v izvedbi dramske skupine PD Standrez.
V MARIJINEM DOMU pri Sv. Ivanu - Ul. Brandesia 27 bo jutri, 7. t. m., ob 17. uri nastopil amaterski oder KD I. Gruđen iz Nabrezine s komedijo ARZEN IN STARE CIPKE. Vabljeni!
GLEDALIŠKA SKUPINA BESEDA uprizori jutri, 7. t. m., ob 17. uri v bazovski cerkvi odrsko lepljenko o skofu A.M. Slomsku BOZJI VITEZ NA SLOVENSKI ZEMLJI. Igro je napisal in režiral Aleksijs Pregarc.
V BARKOVILJANSKEM DRUSTVU, ul. Cerreto 12 bo v nedeljo, 14. t. m. nastopila amaterska gledališka skupina KD I. Gruđen iz Nabrezine z igro ARZEN IN STARE CIPKE, režija Maja Lapornik. Zacetek ob 17. uri. Vabljeni!

OBVESTILA
SLOVENSKI DIJASKI DOM sporoča, da so podaljšali vpisovanje za Zimovanje v Kranjski gori se danes, 6. t. m. Informacije do-bite pri upravi doma, tel. st. 573141 635626.
SKD VIGRED obvesča, da ustanavlja v Sempolaju ple-sno skupino za otroke od 5. do 16. let. Za informacije in vpisovanje telefonirati od 14.30 do 15.30 na st. 200865 (Elena) ali 200979 (Silva).
OTROSKI PEVSKI ZBORCEK VIGRED odprta novo pevsko sezono. Prosi-mo starše starih in novih pevcev, da se oglasijo te-lefonsko za določitev urnika in dneva peskkih vaj na st. 200865 (Elena) ali 200979 (Silva) od 14.30 do 15.30.
30-LETNIKI iz vsega trzaskga ozemlja od Milj do Devina se bomo konec no-vembra ali v začetku decem-bra zbrali na večerji, da bi proslavili vstop v zrelejšo dobo cloveskega življenja. Za informacije Kante Robi, tel. st. 228388.
SLOVENSKA SKUPNO-ST prireja v ponedeljek, 8. t.m., ob 20. uri v Prosvet-nem domu na Opcinah srečanje s trzaskim zupa-nskim kandidatom Riccar-dom Illyjem. Na shodu bodo govorili tudi strankini vodi-telji in kandidati.

ČESTITKE
Družino Malvine in Da-vida je osrečil prvo-rojenček MARTIN. Iskrene čestitke, Martinu pa obilo sreče v življenju ze-lijo uslužbenci občine Do-lina.

MALI OGLASI
TAVCAR VOJAN. Ivanji grad 3 odpira osmi-co od 6. do 14. t. m. Nudi domač prsut, domače klo-base, teran in belo vino.
OSMICO ima odprlo Ra-fael Kosmac, Borst 132. Toci belo in crno vino.
OSMICO ima odprto ob priliki martinovanja Go-dbeno društvo Prosek v Soscevi hiši na Proseku.
OSMICO ima odprlo Jozko Colja, Samatorca 21.
OSMICO ima odprto Usaj v Nabrezini st. 8.
OSMICO ima odprto do 7. t. m. Srečko Stofla - Sa-lez 46.
OSMICA je v Dolini pri Mariu Zerjalu.

BERTO Tonkic, Trzaska 25 - Doberdob, toci belo in crno vino ter nudi domač prigrizek.
ALDO LAKOVIC je v Doberdobu (pri cerkvi) odprl agriturizem. Odprti so ob petkih, sobotah in nedeljah.
ZA RAZNE bolecine, se posebej za tezave s hrte-nico ste gotovo poskusili vse mogoče. Tudi mi vam lahko pomagamo. Za brezplačen sestanek tel. na st. 228779 od 13.30 do 14.30 in od 18.30 do 19.30.
UVOZNO/IZVOZNO podjetje v Gorici isče taj-nico/ka s perfektnim znanjem angleščine, po m o z n o s t i diplomirano/ega v ekono-miji. Informacije na tel. st. (0481) 532916.
SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE isče racu-novodjo z vsaj dveletno prakso in popolnim ob-vladanjem računalnika. Pi-smene ponudbe poslijte na upravo SSG, Ul. Petro-nio 4, Trst.
ISCAMO osebo za go-spodinjstvo in varstvo 2-letnega otroka. Pismene ponudbe poslati na Pu-bliest Srl, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod gleslo "Nujno".
POHISTVO KORSIC obvesča cenjene odjemal-ce, da posluje s sledecim urnikom: od 8.30 do 12.30 ter od 15. do 19. ure. Tedenski počitek po-nedeljek.
PRODAM fiat 127, let-nik '77 v zelo dobrem stanju po ugodni ceni. Tel. v večernih uah na st. (040) 228382.
PRODAM frezo skoraj novo Benassi 75-7 km. Tel. st. 220222 ob uri obe-dov.
PRODAM večjo hiso z velikim vrtom in njivo v Gorici (Svetogorska cetr). Podrobneja pojasnila v večernih urah po tel. st. (0481)31346.
DAJEM V NAJEM go-stilno v dolinski občini. Tel. st. 231991

Bivši učenci srednje sole Ivan Cankar in njihovi stari izrekajo hudo prizadeti zeni prof. Veri Bedendo globoko sozalice ob izgubi ljubljene moza.

Ob bridki izgubi dra-gega kolega Bogdana iz-rekata zeni Magdi, hceri Dasi in sinu Domnu najgloblje sozalice
Andrej in Vanda Praselj

Ob težki izgubi moza izrekamo kolegici Magdi in družini iskreno sozalice
ravnateljica in vzgojiteljica openskega ravnateljstva

NOVICE

V ponedeljek začetek nove gledališke sezone SSG

V ponedeljek se začne letošnja gledališka sezona v Gorici, ki obsega osem predstav. Sest jih bo v postavitvi SSG dve pa bosta gostovanji. Prva predstava "Operacija Timava" tržaškega avtorja Alojza Rebule bo na sporedu v ponedeljek 8. (Red A), oz. v torek 9. (Red B) v dvorani Katoliškega doma v Gorici (Drevored XX. Septembra 85), s pričetkom ob 20.30. Vpisovanje abonmajev je že v polnem teku v uradu Kulturnega doma v Gorici (Italija) - ulica 1. Brass, 20 - tel. 0481/33288, vsak dan ob 11. do 13. ure in od 16. do 18. ure. Ob sobotah od 10. do 12. ure. Organizatorji obvesčajo, da bo moč goče za abonma poskrbeti tudi v Katoliškem domu in to eno uro pred pričetkom predstave. V zaključku naj se dodamo, da bo za ponedeljkovo predstavo vozil tudi avtobus za abonente iz podeželskih krajev. Vozni red je sledec: 19.45 Poljane, 19.50 Doberdob, 19.55 Jamlje (gostina Pahor), 20. uri Dol (gostilna Devetak), 20.05 Gabrje, 20.10 Sovodnje (pri Kulturnem domu), 20.12 Sovodnje (pri Ušarju) in ob 20.15 Standrez.

Sabina Arru in Cr.Cristancig

Združenje glasbene mladine prireja cikel treh jesenskih koncertov v konferenčni dvorani pokrajinskega muzeja na gradu. Prvi koncert bo danes ob 17. uri, ko bosta nastopili pianistki Sabina Arru in Cristina Cristancig. Izvajali bosta skladbe Mozarta, Schumann, Debussyja in Geršwina. Gre za dve m ladi glasbeni poustvarjalci, Goricanki, ki sta studij klavirja dokončali na konservatoriju Tartini v Trstu in se potem izpopolnjevali pri raznih znanih mojstrih. Naj posebej opozorimo, da bosta igrali stiročno.

Knjiga zapisov in fotografij o izobčenih v umobolnicah

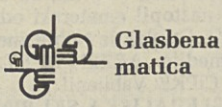
V pokrajinski sejni dvorani bodo danes ob 16. uri predstavili knjigo Matteo Collure "Perdersi in manicomio" in zbirko fotografij L. Rizza in T. Siracuse. Pobudo bo izpeljala služba za mentalno higieno pri gorški KZE v sodelovanju z deželnim študijskim centrom. Matteo Collura, casnikar, po rodu iz Sicilije, urednik pri milanškem Corriere della sera je v svojih številnih delih skušal prikazati tragične usode posameznikov in bedo v raznih "institutih" na jugu države. Isti tematiki sta se, čeprav skozi oko fotoaparata, posvetila L. Rizzo in T. Siracusa.

Uslužbenci na letališču prekinili stavko

Na včerajšnjem sestanku med predstavniki Prefektore, sindikatov in ustanove AAAVTAG glede razreševanja spora o zaprtju deželnega letališča v Ronkah v nočnih urah (od 24. do 6. ure), kar je privedlo do stavke uslužbencev, so našli kompromisno rešitev. Uprava ne bo ukinila nekaterih storitev (ATS-AIS in MET) v času med polnočjo in sesto uro zjutraj pa bo na področju dejavnosti CTA zaposlila eno samo osebo. Dogovor, ki so ga podpisali včeraj predvideva tudi, da se bodo predstavniki sindikatov in AAAVTAG v kratkem roku spet sestali.

Slovenski center za glasbeno vzgojo
EMIL KOMEL

Glasbena matica

Gorica

KONCERTNA SEZONA

1993 - 1994

Cerkev Sv. Andreja v Standrezu

Jutri, 7. t. m., ob 16.30

AKADEMSKI PEVSKI ZBOR TONE TOMSIC

Stojan Kuret, zborovodja

Stolina cerkev

cetrtek, 2. 12. 93, ob 20.30

HUBERT BERGANT

Trideset let z orglami

Katoliški dom

cetrtek, 20. 1. 1994, ob 20.30

SIJAVUS GADZIJEV

Klavir v dunajski klasiki

Katoliški dom

sreda, 9. 3. 1994, ob 20.30

FLAVTA IN KITARA SKOZI CAS

Giorgio Marcosi, flavta

Giulio Chiandetti, kitara

Cerkev sv. Ignacija

sobota, 9. 4. 1994, ob 20.30

STOLNI ZBOR IN ORKESTER LIMBURG

Hans Bernhard, dirigent

ŠTEVERJAN / ZAPRT OBVOZ NAD PLAZOM

Spet prekinjena cestna povezava

Prepletanje med zahtevo po varstvu lastnine in počasnostjo Civilne zaštite

VLADO KLEMSE

Števerjan je ponovno odrezan z oslavske smeri. To so na lastni kozi preizkusili številni avtomobilisti. Zacasno urejen obvoz je namreč že nekaj dni zaprt in za to menda poskrbeli lastniki zemljišča preko katerega je bil speljana zacasni obvoz. Tako stanje bo, smo izvedeli na občini, trajalo se nekaj dni ali kakšen teden, kajti pri Civilni zaštiti se niso izdelali dokumentacije, potrebne za izdajo ukaza o nujni zasedbi zemljišča. Ce bodo spoštovali dano besedo, bo dokumentacija pripravljena konec prihodnjega tedna. Do tedaj pa bo na pokrajinski cesti med Oslavjem in Števerjanom, ki je kakor znano zaprta že od lanskega novembra, vse lepo po starem. V smislu namreč, da je zaprt tudi zacasni obvoz, ker so lastniki hoteli na ta način zascititi zasebno lastnino. Števerjan je torej dosegljiv le preko Scednega, oziroma preko Bukovja.

Ni znano, kaj je lastnike zemljišča napeljal do tega, da so se poslužili zelo drastične oblike za zascito svojih koristi z zaporo prehoda in da so s posebnim pismom preko odvetnika postavili zahtevo po ureditvi odškodninskega zahtevka. Mno-

gi avtomobilisti so spor doživeli takorekoc na lastni kozi: na dan mrtvih so na začetku zacasnega obvoza naleteli na starejši osebi, ki sta jih prepričevali, da pac cesta ne more biti speljana preko zasebne parcele.

Na naše vprašanje, kaj meni o nerodnem in nepričakovanem zasuku je pokrajinski odbornik Franco dejal, da je predvsem zacuden. Dejstvo je, da so lastniki pred kratkim, na srečanju, kjer so bili prisotni predstavniki raznih ustanov in služb, izrazili pripravljeno-

nost na sporazumno rešitev glede zacasnega prehoda, oziroma obvoza preko njihovega zemljišča. Nihce ne oспorava pravici do odškodnine. Odbornik Franco je že posređoval pri Civilni zaštiti, da se priprava dokumentacije pospeši in da se tako nadoknadijo zamude. Glavni vzrok za zamude je menda obilica dela, ki ga je urad za Civilno zascito imel zaradi številnih posegov na območju Karnije.

Na sliki: znaki in ovire na zaprtem obvozu - foto Studio Reportage.

GORICA / OB NADŠKOFOVIH OCENAH

Molk je zlato - vendar pa molčati zmeraj ne gre - tudi v odnosu do škofa ne

Goriski nadškof oče A.V. Bommarco je pred kratkim sodeloval na medškofijskem srečanju v Brixenu, na Južnem Tirolskem, kjer je bil govor o jezikovnih in narodnih manjšinah. Ne vem točno, kaj je gorški cerkveni dostojanstvenik, kot predstavnik cerkvene skupnosti na jezikovno mešanem območju, na omenjenem srečanju govoril, vendar pa je njegov poseg takoj "zagrabil" tržaški dnevnik Il Piccolo in zadevo s poudarkom objavil na prvi strani dne 26. oktobra. Osebnost sem članek razumel nekako takole: Slovenci bodite kar tihi, saj imate toliko in toliko mas in to je več kakor dovolj.

Doslej ni bilo opaziti nobenega demantija, pa tudi nobene javne reakcije s strani prizadetih, predvsem slovenskih vernikov. Molk tudi s strani slovenskega kato-

liškega tednika. Morda so se skušali držati ljudske modrosti, da je molk pravzaprav najbolj primerna reakcija in da stvari ne gre pogrevati, tudi iz spoštovanja do cerkvenega dostojanstvenika, ki ima pac ze svoja leta.

Manj znana pa je vsebina intervjuja, ki ga je nadškof dal casnikarju casopisa Gente Veneta. Objavljen je bil v številki 39 z dne 23. oktobra letos s podpisom Ludovico Sforza. V intervjuju ne manjka cvet iz nadškofovega vrta. Med drugim goriski nadškof izjavlja da sestavljajo slovensko narodnostno skupnost v goriski nadškofiji "slovenske družine, ki so ostale v Italiji po letu 1945". Zgovoren, za razumevanje nadškofovega odnosa do realnosti, ki se začneja tristo metrov od nadškofijskega dvorca, je osrednji del intervjuja, kjer najvišji

predstavnik goriske cerkve primerja nacionalizem v Sloveniji in na Hrvaškem (gre za pojav, ki je nedvomno prisoten) z italijanskim fašizmom in kjer podaja tudi sodbo, da "smo mi doživljali ta nacionalizem v času fašizma, vendar v bolj blagi obliki". Ne bi se pa spustal v polemiziranje z nadškofom glede prisotnosti italijanskih vojakov v Sloveniji, ki jih na srečo in zaenkrat tam se ni...

Kaj hočemo bo rekel marsikdo in skomignil z rameni. Oče Bommarco ima pac smolo z novinarji. Vsakokrat, ko se pogovarja z njimi napacno razumejo in napacno zapišejo tisto, kar je pravzaprav hotel povedati. Nerodnost je le v tem, da se to ponavlja. Ker sem tudi sam novinar, ne bi rad zagresil isto napako.

Vlado Klemse

KRMIN / KRIZA

Občina: drugi teden dve seji

Včeraj smo zapisali, da se politična kriza na krminski občini nadaljuje in da bo tako stanje trajalo predvidoma se nekaj časa. Morda pa le ne bo treba čakati do konca februarja, da se stvari razčistijo, oziroma, da pride do razpustitve občinskega sveta. Po zadnji seji, v sredo zvečer, je prišlo do nekaterih novosti. Predvsem je odbornik za finance pisno potrdil že pred dnevi izrečeno namero o odstopu. Vecina, ki ji naceljuje zupan Ambrosio se je po "izgubi" Sabadina znašla pred dodatno težavo. Kako jo bo premostila, zaenkrat ni znano.

Zupan je za prihodnji teden že sklical dve seji občinskega sveta: v sredo in cetrtek. Na seji v sredo naj bi razpravljali (in sklepali) o popravkih obracuna za leto 1992 in o nekaterih drugih zadevah s področja finančnega poslovanja. Na seji v cetrtek pa naj bi (končno) vzeli v pretres odstop odbornika Bertosija, ki je zdaj tudi dokončen in predvsem s formalnega vidika urejen. Napovedani seji utegneta biti tudi zadnji v tej mandatni dobi, saj je stanje in predvsem razmerje sil v občinskem svetu danes skrajno zapleteno in ne omogoča trajnejših rešitev.

KRONIKA / OROŽJE

R. Ambrožiča so že obsodili

Leto in pol zapora in globa

Na goriskem sodišču so včeraj sodili 27-letnega slovenskega državljanu Robertu Ambrožiču zaradi posesti in tihotapljenja vojaškega orožja in municije. Robert se je odločil za hitri postopek, priznanje odgovornosti in dogovorjeno kazen. Obsodili so ga na poldrugo leto zapora in globo v znesku 500 tisoč lir. Sodišče je tudi odredilo njegovo izpustitev na prostost. Zaenkrat pa se ni znano, kako bo sodišče postopalo v primeru Robertovega očeta Maria. Zagovornik, odvetnik Maniaco, bo do 19. t.m. sporočil, kako se bo obtoženec odločil.

Robert in Maria so aretirali cedajski karabinjerji v ponedeljek v Dolenjah. V avtomobilu sta prevzajala vojaško orožje in municijo - avtomat kalašnikov, dve avtomatski pištoli skorpi in precej municije. Orožje naj bi obtoženca

GORICA / BOGATA RAZSTAVNA DEJAVNOST

Samostani v Evropi in pokopališče Židov v Rožni dolini

Ob odprtju razstave v pokrajinskem muzeju na gradu - foto Studio Reportage

V pokrajinskem muzeju na gradu je odprta razstava Evropa samostanov in katedral. Razstavo je priredil center Studium iz Gorice pod pokroviteljstvom goriske Pokrajine in bo odprta do 8. decembra, brezplačen ogled je možen vsak dan razen ponedeljka od 10. do 13. ure in od 15. do 20. ure, ob cetrkih in sobotah so brezplačni vodeni ogledi od 10. do 11. ure, ob torkih in cetrkih pa od 17.30 do 18.30. Lepa in predvsem pregledna razstava o nastanku samostanov in katedral v poznem srednjem veku (predvsem v 11. in 12. stoletju) je sestavljena iz

velikih fotografskih razstavnih panojev in velike makete-plastike, na kateri so označene vse opatije, samostani in katedrale v Evropi, vse od Rusije do najbolj severnih držav in do najbolj južnih točk v Evropi. Razstavnih panojev so razvrščeni po kronološkem redu, tako, da si clovek lahko ustvari sliko dogajanja v srednjem veku, obenem so na njih označeni tudi važni dogodki, ki so se pripetili v tem obdobju in označili srednji vek. Samostani in katedrale so v srednjem veku namreč imeli izredno važno vlogo za vse dogajanje in življenje.

V sinagogi v ulici Ascoli pa je od 14. novembra odprta (od 16.30 do 19.30) fotografska razstava o židovskem pokopališču v Rožni dolini Bet Hayyim, hiša živih, to je ime pokopališča v hebrejskem jeziku, umrli torej živijo večno življenje in živijo v našem spominu. In koliko spominov na Žide iz Gorice je v Rožni dolini na židovskem pokopališču! Fotografije posnete - posneli so njih člani pososkega fotografskega krožka (Ci.F.I.), na židovskem pokopališču pricaajo o času, ki ga v Gorici ni več, o Judih, ki so bili dejavni člen v goriskem javnem življenju.

ČRPALKE

Danes popoldne in jutri bodo na Goriskem obratovalne naslednje bencinske crpalke.

GORICA
IP - Ul. di Manzano
ESSO - Ul. Aquileia
ESSO - Ul. Trieste

MONTESEHELL - Trg Municipio
AGIP - Ul. Lungo Isonzo

TRZIC
MONTESEHELL - Drevored S. Marco

AGIP - Ul. Valentinis
IP - Ul. 4. novembra

KRMIN
ESSO - Drevored Venezia Giulia

FOLJAN
IP - Ul. III Armata

GRADISCE
ESSO

Trg Unità
SKOCJAN
ESSO - Trg Libertà

STARANCAN
ERG - na glavnem trgu

SLOVRENC
Idrije.

AGIP - na državni cesti 56

MEDEA
TEXACO - na državni cesti štev. 305

KOPRIVNO
MONTESEHELL - Ul.

Verdi
FARA

ERG - Ul. Gorizia
ROMANS

AGIP - Ul. Aquileia

OBVESTILA

Kajakasko društvo SILEC vabi člane in prijatelje, da se jutri udeležijo veslanja po Doberdobskem jezeru. Zbirališče ob 11. uri pred gostilno Pahor v Jamljah.

KD SKALA in LD GABRJE vabita jutri, 7. t.m. na martinovanje, ki bo ob 14.15 na trgu v Gabrjah.

KD O. Zupancić prireja drevi v domu A. Budala martinovanje. Prijav pri Marti, tel. 21407.

DRUŠTVO UPOKOJENCEV sporoča, da bosta avtobusa jutri odpeljala po sledecem razporedu: prvi avtobus ob 16. uri iz Sovodnje in skozi Standrez, drugi avtobus ob 16. uri s Travnika, skozi Podgoro.

KINO

GORICA
VITTORIA 15.30-Risanke, 17.45-20.00-22.00 in 24.00»Cliffhanger«. I. Silvester Stallone.CORSO 18.00-20.00-22.00»Il socio«. Tom Cruise.

TRZIC
COMUNALE 20.30 "La locandiera" gledališka predstava.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
OBCINSKA 1, Ul. S. Michele, tel. 21074.
DEZURNA LEKARNA V TRZICU
CENTRALE, Trg della Repubblica 26, tel. 410341.
DEZURNA LEKARNA V DOBERDOBU
LEKARNA PRI JEZERU, Vrtna ul. 2 - via Giardino 2 tel. 78300.

POGREBI

Danes, ob 9.30, Luigi Bader, iz splosne bolnišnice v cerkev sv. Roka in na glavno pokopališče ter ob 11. uri, Maria Zoggia vdova Pantano, iz Trzica v cerkev sv. Ignacija in na glavno pokopališče.

aguzzoni PREDSTAVLJA NOVI FIAT

DANES, 6. IN JUTRI 7.

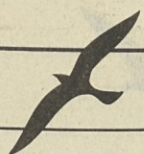
PRI ZASTOPSTVU FIAT AGUZZONI

V GORICI
NA KORZU ITALIJA 169,

V TRŽIČU
V ULICI 4. NOVEMBRA 31

FIAT

RUSIJA / OSNUTEK NOVE USTAVE

Jelcinu pooblastila, republikam poslušnost

Televizija strankam obljublja enakopravni predvolilni boj

MOSKVA - Ruski predsednik Boris Jelcin je v petek sporočil, da je osnutek nove ustave končan in da ga bodo objavili 10. novembra, volilci pa se bodo o njem izrekli na referendumu 12. decembra. Dolg seznam predsednikovih pooblastil je odraz in posledica travmatičnih oktobrskih dogodkov, ki so ruskega predsednika prisilili, da je prekoračil svoja usta-

vna pooblastila in uvedel izredno stanje ter razpustil ruski parlament. Boris Jelcin ob snovanju usnutka nove ruske ustave ni pozabil, da so ga poslanci nekdanjega sovjeta skusali vreci z oblasti ze lanskega aprila in si je zato zagotovil »varno vladanje«.

Osnutek nove ustave namreč predvideva, da parlament ministrskega predsednika samo potrdi, imenu-

je pa ga predsednik. Če parlament kandidata za premiera zavrne, s tem tvega lastno razpustitev. Predsednik predlaga tudi kandidata za guvernerja narodne banke in kandidate za visoka politična mesta, zahteva pa lahko tudi razrešitev javnega tožilca. Avtoriteti predsednika se po novi ustavi, seveda ce jo volilci sprejmejo, ne bodo mogle upreti niti republike in avtonomne pokrajine, saj ima predsednik v nasprotju s sedanjo ustavo pravico, da »suspendira« lokalne odločitve. V osnutku ustave ni omenjena pravica do odcepitve, ki jo je v ustavo zapisal ze Lenin, niti suverenost posameznih republik. Moskva bo nadzorovala tudi vojsko in jedrsko industrijo, obrambo in zunanje zadeve posameznih republik in avtonomnih pokrajin, ki bodo morale iz Moskve dobiti tudi odobritev za gospodarske odnose s tujino in izkoriščanje naravnih virov. Odnos ortodoksna cerkev-država ostaja tudi v osnutku nespremenjen: »Rusija je laična država. Nobena vera se nima pravice povzdigniti v državno vero«, je zapisano v osnutku.

Na decembrske volitve se v Rusiji pripravljajo ze vse stranke, ki jih je razveselila petkova izjava direktorja televizije, čeprav dvomijo o njeni resničnosti. Valentin Lazutkin je namreč strankam zagoto-

vil, da bo prvi program ruske televizije vsem strankam in kandidatom zagotovil možnost predstavitve. Na televizijo so v zadnjem času leteli mnogi očitki, da podpira Jelcina, ki je prepovedal kar 15 opozicijskih časopisov, češ da so bili med oktobrskimi dogodki aktivno na strani uporniških parlamentarcev. Stranke so imele te dni polne roke dela, saj morajo do danes zvečer zbrati po sto tisoč podpisov, ki jim bodo omogočili, da imenujejo svoje kandidate za volitve.

(AFP, Reuter)

Moskovčane skrbi, kako se bodo pozimi greti (Telefoto: AP)

Ševardnadze napoveduje skorajšnji padec Gamzahurdija

MOSKVA, NEW YORK - V gruzijskem crnomorskem pristanišču Poti se je včeraj izkrcalo se 300 ruskih marincev, ki naj bi pomagali dvestotim ruskim vojakom, ki so se izkrcali v četrti in varujejo transportne poti. Ruska tiskovna agencija je sporočila, da prva skupina ruskih vojakov nadzoruje središče mesta, glavne železniške povezave in najpomembnejše mostove. Po sporazumu med gruzijskim predsednikom Edvardom Ševardnadzejem in ruskim poveljnikom crnomorske mornarice bodo vojak z osmih ladij varovali železniške poti, ki povezujejo veliki pristanišči Poti in Batumi s Tbilisijem.

Gruzijske vladne enote pa so včeraj prodirle v bližino mesta Corocku, dvajset kilometrov vzhodno od Zugdidijskega, kamor se je zatekel nekdanji

predsednik Zviad Gamzahurdija. Mesto nameravajo gruzijske cete najprej obkoliti in ga nato prek minirane mostu zavzeti. Gruzijski predsednik Ševardnadze je Gamzahurdijeve pristase znova pozval, naj se predajo in tako preprečijo nadaljnje prelivanje krvi.

O Gruziji pa je razpravljaj tudi Varnostni svet Združenih narodov. Predstavniki so soglasno sprejeli odločitev, da do konca januarja v Gruzijo pošljejo pet vojaških opazovalcev. Izrazili so zaskrbljenost nad položajem v Gruziji in vse vpletene strani pozvali k premirju. V svoji resoluciji 881 so poudarili, da generalnemu sekretarju Butrosu Galiju ne bodo podaljšali mandata, ce mirovni proces do konca januarja ne bo napredoval.

(Agencije)

LIBIJA / PO NEUSPELEM VOJAŠKEM PREVRATU

Primer Lockerbie ne bo kmalu rešen

Polkovnika Gadafija skrbi nezvestoba vojske - Zahodne države pripravljajo ostrejšje ukrepe

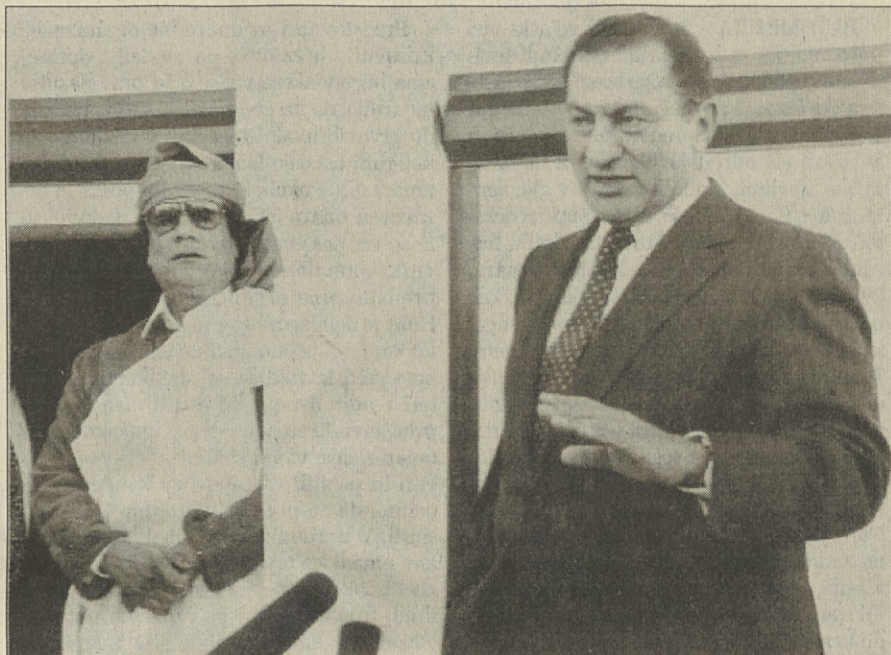
KAIRO - Zaradi nedavnega poskusa vojaškega udara v Libiji je vse manj možnosti, da bi libijski voditelj Gadafi zahodnim državam predal dva svoja državljana, osumljena, da sta podtaknila bombo v letalu Pan Am, ki je decembra 1988 strmoglavilo nad Lockerbieom na Skotskem. Poznavalci pravijo, da si Gadafi po poskusu udara ne more privoščiti popuščanja v primeru Lockerbie. Kot je znano, je Gadafi zanimal, da bi prislo do poskusa vojaškega prevrata, češ da je o tem slisal iz zahodnih medijev. ZDA, Velika Britanija in Francija, ki zahtevajo izročitev dveh Li-

bijcev, pa v Varnostnem svetu ze pripravljajo novo resolucijo z ostrejšimi ukrepi proti Libiji, med katerimi je tudi delna zamrznitev libijskega premoženja v tujini in prepoved prodaje nekaterih izdelkov. Ukrepi ne bodo imeli takojšnjega učinka, toda bolj kot z ukrepi se bo moral Gadafi spoprijeti z domačimi težavami. Poznavalci razmer v Libiji pravijo, da se Gadafi zdaj zanaša predvsem na elitno republikansko gardo in obveševalne službe. Nedavni poskus prevrata je namreč sprožil vprašanje o zvestobi vojske polkovniku Gadafiju. Libijski voditelj se

je v petek v Kairu sestal z egiptovskim predsednikom Mubarakom. Gadafi je dejal, da je primer Lockerbie postransko vprašanje, zahodne države pa je opozoril, naj nikar prevec ne »rozljajo z orožjem«.

Podrobnosti vojaškega prevrata 11. oktobra so se danes nejasne. Gadafi naj bi z ukazal z letali vrste Mig napasti vojašnice v Beni Walidu, 170 kilometrov južno od Tripolija. V vojski so nezadovoljni, ker z zamudo dobivajo plače, obenem pa so delovne razmere nemogoče. Po nekaterih virih naj bi bilo takrat na stotine mrtvih.

(Reuter)

Libijski voditelj Gadafi in egiptovski predsednik Mubarak v Kairu (Telefoto: AP)

KANADA / NOVI PREMIER

Premier obljublja delovna mesta

Chretien je napovedal tesnejše sodelovanje z Washingtonom

OTTAWA - Liberalec Jean Chretien je v četrtek tudi uradno postal novi kanadski ministriški predsednik. Takoj je napovedal, da bo z Washingtonom vzpostavil tesnejše vezi kot njegov predhodnik, objavil pa je tudi program javnih del, s katerim želi okrepiti kanadsko gospodarstvo in ustvariti 1,6 milijona novih delovnih mest, kar pomeni eno novo delovno mesto na vsakega desetega Kanadčana. Imenoval je tudi devetčlanski kabinet, ki se bo zavzemal za prosto trgovino z Združenimi državami Amerike in Mehiko, za kanadske izvoznike bo iskal boljše pogoje in zadržal kanadsko naftno industrijo. »Moj predhodnik je Američanom vse

prepogosto rekel da, se preden je telefon sploh zazvonil,« je izjavil Chretien in s tem mislil na Briana Mulroneya, prijatelja nekdanjega ameriškega predsednika Georgea Busha. »Pocakal bom, da telefon zazvoni, in sele potem rekel da ter hkrati premislil, kaj je za Kanado najbolje.« Chretien je postal premier v zelo zapletenih casih, ko so separatistična gibanja, predvsem v provinci Quebec, vedno glasnejša. Na volitvah je zmagal z obljubami, da Kanadcanom vendarle ne bo treba tako močno zatiskati pasu, volilcem pa je zagotavljal tudi socialno varnost.

Novi kanadski premier zahteva jasnejša pravila za dodeljevanje pomoči,

»Trezni, zmerni in zanesljivi« Chretien (Telefoto: AP)

obljublja pa tudi, da bo kanadske izdelke in dobrine zaščitil pred dumpingso prodajo, kakršno vsiljuje ameriška vlada, ki je uvedla visoke uvozne carine na les, jeklo in pšenico. Chretien je zagrozil, da Kanada ne bo sprejela pogojev, določenih v Severnoameriskem dogovoru o prosti trgovini (Nafta), ki ga ze zdaj proglašajo za glavnega krivca mnogih zaprtih tovarn. Novi trgovinski minister

Roy MacLaren, zaloznik in zagovornik proste trgovine, je izjavil, da želi Kanada zagotovila o suverenosti svojih zalog nafte in zemeljskega plina v primeru energetske krize. Politicni komentator Richard Gwyn je novega premiera označil kot »treznega, preudarnega in zanesljivega... Kanadcanom bo služil z mirno, zmerno in razumno vlado, kakršne si želijo, ne pa z bleščečo in eksotično.«

(Reuter)

HAITI / DIPLOMATSKI PRITISK ZDA

Nova prizadevanja za vrnitev Aristida

Nasprotniki so pripravili dvodnevno stavko

PORT-AU-PRINCE - Vojaški voditelji na Haitiju so se, kot kaže, odločili, da se bodo udeležili pogovorov o vrnitvi demokracije na ta obubožani karibski otok, so sporočili predstavniki haitijskega premiera Roberta Malvala. Pogovore so organizirali Združeni narodi in ZDA, potem ko je bilo ze jasno, da se odstavljeni predsednik Jean Bertrand Aristide 30. oktobra ne bo vrnil na Haiti, kot je bilo predvideno v sporazumu Združenih narodov. Predstavniki Združenih narodov na Haitiju Dante Caputo je dejal, da se bo pogajani najverjetneje udeležil tudi general Raoul Cedras. V imenu odstavljenega predsednika Aristida se pogovorov v Port-au-Princeu udeležujejo premier Robert Malval in nekateri Aristidovi sveto-

valci. Navzoci so tudi predstavniki Združenih narodov, ZDA, Kanade, Venezuele, Francije. Haitisko glavno mesto pa je ohromila dvodnevna splosna stavka,

Cedras (Telefoto: AP)

ki so jo pripravili nasprotniki odstavljenega predsednika Jeana Bertranda Aristida. Trznice in trgovine so zaprte, javnega prometa ni, tako da je haitisko glavno mesto zapušceno. S stavko naj bi premiera Malvala, ki je bil na ta položaj imenovan konec avgusta, prisilili, da sprostí naftne rezerve. Pred dvema tednoma je namreč OZN uvedla naftni embargo proti Haitiju. Ameriški državni sekretar Warren Christopher je v četrtek dejal, da bodo proti Haitiju uvedli »usmerjen« sankcije, ce vojska hunta ne bo sestopila z oblasti. Ameriška administracija skusa s sodelovanjem nekaterih drugih držav zamrzniti bančne račune sedanjega haitijskega odstveda in Haitcanom onemogočiti potovanja v tujino.

(Reuter)

NOVICE

Jordanci so previdni

AMAN - V Jordaniji niso hoteli komentirati informacij, ki so v petek prišle iz Izraela, češ da Aman in Tel Aviv skrivaj pripravljata mirovni sporazum. Politični krogi v Jordaniji ocenjujejo, da bo odločilni korak Jordanije k miru odvisen od ponedeljkovih parlamentarnih volitev. Tokratna molčecnost Jordancev, ki tudi v preteklosti niso nikoli potrdili sestankov med kraljem Huseinom in izraelskimi voditelji, je znak previdnosti, saj bi lahko imelo uradno priznanje negativne posledice za ponedeljkove volitve. Izraelski viri so v petek sporočili, da sta se jordanski kralj Husein in izraelski zunanji minister Simon Peres v ponedeljek srečala na tajnem sestanku v jordanskem pristanišču Akabi in se pogovarjala o mirovnem sporazumu. (AFP)

Sadako Ogata spet izvoljena

NEW YORK - Generalna skupščina OZN je v četrtek ponovno izvolila Sadako Ogata za visoko komisarko Zdrženih narodov za begunce. Njen mandat so tako podaljšali za nadaljnjih pet let. Sadako Ogata je bila na položaj visoke komisarke prvič izvoljena v začetku leta 1991, ko je zamenjala Thorvalda Stoltenberga. Takrat je visoki komariat zabeležil 15 milijonov beguncev. Danes jih je skoraj 20 milijonov, pri čemer niso vsi tisti, ki niso prestopili meja lastne države. »Medtem ko si mednarodna skupnost prizadeva za nove odnose na svetu, bo visoki komariat OZN za begunce se naprej poslušal pomagati žrtvam spopadov in preganjanja,« je dejala Sadako Ogata. (Reuter)

Američani okrepili patrolje v Mogadišu

WASHINGTON - Ameriške cete bodo po tednu dni premora spet okrepile patrolje v somalskem glavnem mestu Mogadišu, je sporočilo zunanje ministrstvo. Ameriške cete bodo ponovno spremljale več konvojov v notranjost države in sodelovale tudi pri odpiranju in zaščiti poti s človekoljubno pomočjo. Nadaljujejo se diplomatska prizadevanja za rešitev spora v Somaliji. Poseben ameriški odposlanec Robert Oakley se je o tem ze pogovarjal s predstavniki vseh sprtih somalskih skupin. (STA)

Črna gora prosi za odpravo embarga

PODGORICA - Predsednik crnogorske vlade Milo Đukanović je Varnostni svet OZN zaprosil, da odobri izvoz aluminija iz Crne gore, da bi lahko uvozili zdravila in hrano. Crna gora je v velikih gospodarskih težavah, lakota grozi, na obzorju je splosna socialna kriza, je zapisal predsednik crnogorske vlade in izrazil upanje, da bo mednarodna skupnost uvidela vse te človeške težave in ugodila crnogorski prošnji. (STA)

NOVA ZELANDIJA / VOLITVE

Narodni stranki se na današnjih volitvah slabo piše

WELLINGTON - Ministrski predsednik Nove Zelandije in voditelj Narodne stranke Jim Bolger je ob zaključku predvolilne kampanje izjavil, da »gre za las«, a da bo njegova konservativna vlada, ki je v večini od leta 1990, na današnjih volitvah vendarle zmagala.

Voditelj opozicijske Delavske stranke Mike Moore pa je zavrnil napovedi, da bo njegova stranka ostala v opoziciji. »Raziskave zaostajajo. V zadnjih 72 urah je prišlo do preobrata.« Raziskave kažejo, da ima Narodna stranka 6,8 odstotka prednosti, kar je deset sedežev v 99-članskem parlamentu. Poznaval-

ci ocenjujejo, da bi Bolger potreboval vsaj pet sedežev prednosti, da bi lahko učinkovito uresniceval svojo politiko, saj mu niso vsi poslanci enako naklonjeni. Bolger je svojo kampanjo osredotočil na gospodarsko okrevanje, saj je v zadnjih 18 mesecih Nova Zelandija dejansko pršla na zeleno vejo. Moore, ki je med volilci izredno popularen, pa je kritiziral vlado Narodne stranke in jim očitaj, da so skupina monetaristov, ki želi uničiti zdravo blaginjo, kakršna je Novozelancem, ki se bodo danes izrekli tudi o novem volilnem sistemu, tako pri srcu.

(AFP, Reuter)

Po napadu kurdskih skrajnežev v Koebehavnu (Telefoto: AP)

TURŠKO-KURDSKI SPOR

Ankara opozarja sosede, naj ne podpirajo Kurdiv

ANKARA, BONN - Kurdsko-turški spor se je v četrtekovimi napadi Kurdiv na turska predstavništva v zahodni Evropi internacionaliziral, medtem ko Ankara napoveduje se ostrejšje ukrepe proti Kurdom na jugovzhodu Turčije. Turska premierka Ciller je obtožila nekatere sosednje države, da podpirajo kurdske upornike v Turčiji. Opazovalci v Ankari menijo, da so imeli četkovni napadi po zahodni Evropi dvojen učinek. Kurdi so tako ponovno pritegnili pozornost mednarodne javnosti na dogajanje na jugovzhodu Turčije, kjer so v zadnjem času se povečali represijo nad Kurdi.

Kurdi so v četrtek napadali zlasti manjša podjetja in trgovine turskih emigrantov v Evropi, da bi tako dosegli polarizacijo med samimi Turki. Toda tudi negativni učinki niso izostali. Zahodne države so ze uvedle strožje ukrepe proti organizacijam, ki podpirajo Kurde, medtem ko v Nemčiji razmislijo o prepovedi delovanja Kurdske delavske stranke (PKK). Turski veleposlanik v Bonnu je dejal, da so Kurdi povezani z mednarodnim terorizmom in trgovino z mamili. V Bonnu ocenjujejo, da je med 450.000 večinoma turskimi Kurdi v Nemčiji kakšnih 4.000 skrajnežev. (Agencije)

BURUNDI / SYLVIE KINIGI

Premierka za težavne čase

Pridobila si je spoštovanje ministrov

BUJUMBURA - Pripadnica manjšinske narodnostne skupnosti hamitskih Tutsijcev, zenska in mati, tehnokratka, članica opozicijske stranke, burundska premierka, 40-letna Sylvie Kinigi opredeljuje svoj položaj kot »precej kocljiv«. Toda njena odločnost in njen obcdodovanja vreden način obnašanja v kriznih položajih, kot ga opredeljuje eden njenih ministrov, vladno ekipo ohranja v sedlu. Zaradi spodletelega državnega udara 21. okto-

bra je Burundi izgubil predsednika in predsednika parlamenta. V skladu z ustavo njuni funkciji v vmesnem obdobju opravlja vlada. Prizadeta in uzaloscena vlada, ki se je morala zateci v neko ambasado, da bi si ohranila lastno glavo, se je precej pobita znala na svoji poti narodne sprave. »Bili smo v soku, vse skupaj ni bilo niti najmanj lahko,« meni Sylvie Kinigi. Zaradi pobitosti in utrujenosti so se včasih razprave razvlele brez vse meje. »Smo

utrujena ekipa. Vsakega toliko časa je treba obrusiti robove in pokazati odločnost.« - Vse nas je presenetila. Predsednik jo je dobro poznal, medtem ko smo jo ministri sodili le po njenih bančnih izkušnjah,« je priznal eden od ministrov. »Vedela sem, da bom zmogla,« doda Sylvie Kinigi. »V svojem življenju sem se pogosto znala v težavnih položajih, saj razprave z družabniki skladov niso bile manj naporne od vodenja vlade.« Sylvie Kinigi, ki se

Številni begunci se kar zapuščajo opustošeni Burundi (Telefoto: AP)

je rodila leta 1953 v Mogoyi, približno 40 kilometrov južno od Bujumbure, je doktorirala iz ekonomskih znanosti. Nic manj naporno pa ni bilo njeno družinsko življenje, saj ima pet otrok, lani pa ji je umrl moz. Neposredno po koncu svojega študija je začela delati v Banki republike Burundi (centralne banke), kjer je bila najprej na celu oddelka za uvoz in potem na oddelku za analitiko in statistiko. Aprila 1991 so jo imenovali na mesto stalne sekretarke Programa strukturnega prilagajanja, ki je delal neposredno po nalogu premiera in vlade predsednika Pierra Buyoya. Buyoya, ki ga je na junijskih volitvah porazil Melchior Ndadaye, je na celu stranke Zveze narodnega napredka Uprona, katere članica je tudi Sylvie Kinigi. Neposredno potem, ko je bil izvoljen, je Mel-

chior Ndadaye, prvi predsednik iz etničnih vrst bantujskih Hutujcev, ki so večinsko prebivalstvo v Burundiju (82 odstotkov), držal besedo in imenoval več ministrov ter premiera iz vrst hamitskih Tutsijcev (14 odstotkov), ki so v manjšini. Tako je Sylvie Kinigi postala prva premierka v Afriki, kjer sta v političnih vrhovih samo dve ženski, poleg nje se Agathe Uwilingiyimana, predsednica sosednje ruandske vlade. Čeprav je omenjeni državni udar močno zamajal državo, se je premierka v hudi krizi znala obdržati. Zmeraj elegantna s spretnostnimi nasveti usmerja svoje ministre, ki zdaj delujejo v poslopju francoske misije v Bujumburi. Zavzema se za mehke metode, čeprav zato ni nič manj odločna. Zenska v afriški družbi? »Pri svojem delu se nikoli nisem poču-

tila žensko in mislim, da me prav zato spoustujejo.« Njena prva naloga je seveda »vzpostaviti mir«, tako da je vojska njena poglavitna skrb. Vojsko, »kjer so vsi vojaki med seboj v svastvu, bratrance, bratje ali svaki, je treba temeljito spremeniti.« »Znala sem se v zelo kočljivem položaju,« pojasnjuje, »ne samo zato, ker je moja stranka v opoziciji, temveč tudi zato, ker je po vsej verjetnosti skrajno krilo te stranke posredno podprlo državni udar.« Povedala je tudi, da ne bo kandidirala na prihodnjih predsedniških volitvah, saj je prepričana, da je potrebno na njih postaviti enega samega kandidata stranke, ki ji je pripadal tudi ubiti predsednik Fronte za demokracijo v Burundiju (FRODEBU), in ta naj bi tudi postal prihodnji predsednik. Annie Thomas, AFP

BELGIJA / NESREČNEŽI, KI NIMAJO VEČ KAM

Število beguncev se je podvojilo

Vse bolj restriktivna begunska politika - Oblasti se bojijo izbruha rasnih nemirov

NASSOGNE - Yussif se je s svojo družino, ki je morala iz verskih razlogov zapustiti Irak, vse leto potegoval za status begunca v Belgiji, zdaj pa je zvedel, da ga noče sprejeti nobeno mesto.

Iz občin v vzhodni Belgiji so mu sporočili, da si ne morejo privoščiti novih beguncev, ker imajo že preveč priselkov iz Vzhodne Evrope, Afrike in Bliznjega vzhoda.

»Nasel sem že hišo, vendar so mi mestne oblasti povedale, da imajo že preveč emigrantov. Nisem mogel verjeti, da sem se lahko izognil problemom v Iraku, zdaj pa nenadoma izvem, da za nas ni prostora.« je izjavil Yussif.

S svojo družino steje med srečnejše priselke; je namreč med desetimi odstotki ljudi, ki so v Belgiji prosili za status beguncev in ga tudi dobili. Z ženo in dvema otrokoma živi v begunskem centru Club Med v Nassosgni, počitniškem mestecu v Ardenih. Begunci živijo v majhnih in spartansko opremljenih hišicah s pogledom na gozdove in travnike.

V Belgiji se je število beguncev v zadnjem letu več kot podvojilo, zato so v državi uvedli bolj restriktivne zakone.

Veliko mestnih uradnikov, predvsem tistih, ki zastopajo revnejše brusselske predele, zavrača nove begunce. Pravijo, da jim vlada z zaknikom vrača denar, ki ga porabijo za begunce, tako da morajo sami nositi vse finančne obremenitve, čeprav imajo že tako ali tako omejena sredstva.

Različne etične skupine se bojijo, da bi politika zaprtih vrat spodbudila rasno sovraščo in pripeljala do konfliktov, karšne pozna sosednja Nemčija.

»Smo v zelo resnem položaju. Če so prebivalci nekaterih mestnih četrti proti novim priseljencem, lahko pride do rasne nestrpnosti,« je izjavila Kathleen Boulanger iz urada za pomoč beguncem Cause Communies. »Moramo razviti vsestranski pristop k begunskemu proble-

mu v Belgiji in tako rešiti nastale probleme,« je dodala.

Medtem ko begunci čakajo, da bo o njihovi usodi odločalo notranje ministrstvo, so nastanjeni v prehodnih centrih Rdečega križa po vsej Belgiji.

Tudi v kraju Yvor v Ardenih, kjer živi več sto beguncev: nastanjeni so v nekdanjem prehodnem domu za mladostnike. V večnadstropni stavbi so nadstropja razdeljena po narodnostih; v enem živijo Afričani, drugem Iranci, Rusi in drugi Vzhodnoevropejci spet v tretjem.

»Narodnosti smo med seboj ločili zato, ker imajo zelo različen način življenja, ne samo drugačno kuhinjo,« je povedala Anne Chareu, direktorica centra. Armenka Nonna Kostanian je z materjo prišla v center pred nekaj meseci. Pred kratkim je dobila dokument, s katerim so ji oblasti zavrnile prošnjo za dodelitev statusa begunca.

»Nocemo se vrniti v Armenijo. Pobili nas bodo, če pridemo nazaj. Se enkrat bomo vložili prošnjo, vendar ne vem, kaj bomo naredili, če nas bodo spet zavrnili,« pravi Nonna.

Stiriindvajsetletna Pacha je junija prišla iz Zaira; mesec po prihodu je rodila. Tudi njeno prošnjo so zavrnili.

»V Zairu sem bila zaprta, preteпали so me zaradi drugega političnega prepričanja. Nočem nazaj, vsaj ne zdaj, ko imam otroka,« pravi Pacha.

Pet dni po končni odločitvi morajo begunci zapustiti Belgijo.

»Naredimo vse, kar je v naši moči, kadar je njihova prošnja zavrnjena. Srce nas boli, ko gledamo, kako odhajajo, vendar pa ne moremo ničesar zoper to. So žrtve nase begunske politike,« zatrjuje Anne Chareu.

Prejšnji mesec se je šest Romunov, ki bi se morali vrniti v domovino, vrglo v kanal v bližini prehodnega centra. Pet naj bi jih utonilo, eden pa se je vrnil v center. Sue Fleming/Reuter

BOLGARIJA / ZA IN PROTI SMRTNI KAZNI

Ljudi so vznemirili okrutni zločini, zato nasprotujejo odpravi smrtnih kazni

Oktober so ubili dve šestletni deklici - Vaščani bi storilca najraje linčali

SOFIJA - Posilstvo in okrutni umor dveh šestletnih deklic oktobra prav v trenutku, ko je vlada predlagala odpravo smrtnih kazni, je spodbudila razpravo o smrtni kazni po vsej Bolgariji, kjer je javno mnenje ogorčeno ob velikanskem naraščanju zločinskih dejanj v zadnjih treh letih.

Malo, šestletno Ailin so našli posiljeno, mučeno in zadavljeno s stekleno crepinjo v nekem javnem parku na severovzhodu države. V Brezani, rudarskem mestu na jugozahodu Bolgarije, je malo Miroslavo posilil njen 50-letni sosed, ko ga je prisla prosit za vodo. Deklico so našli zadavljeno v smetnjaku, z zlomljeno roko in no-

go. Policija je le s težavo pomirila razjarjene meščane, ki so morila hoteli pobiti s palicami. Vsi meščani so protestirali zoper vladni predlog, objavljen prejšnji teden, ki se zavzema za zamenjavo smrtnih kazni z dosmrtno ječo.

Tudi pri ministrih predlog ni dobil soglasne podpore. Pravosodni minister Peter Kordančev je celo zagrozil, da bo odstopil, če predloga parlament ne bo sprejel. V nasprotju z njim pa se je premier Luben Berov zavzel za smrtno kazneni zaradi njegovega zastraševalnega učinka pred hudimi zločinskimi dejanji. V skladu z zakonom, ki je v veljavi zdaj, je smrtna kazn, zagrožena za

umore, opredeljena za »posebej okrutne primere« in za veleizdajo. Leta 1990 je parlament sprejel moratorij na izvajanje smrtnih kazni. Ta hip je v zaporih 10 jetnikov, obsojenih na to kazn. Zadnjič so smrtno obsodbo z ustrelnitvijo izvedli 4. novembra 1989. V letih od 1951 do 1989 so po podatkih ministrstva za pravosodje izvedli 918 smrtnih kazni. Po neki nedavni raziskavi se 66 odstotkov vprašanih Bolgarov strinja s smrtno kaznijo v prepričanju, da ta učinkovito preprečuje težke zločine.

Kar 72 odstotkov vprašanih pa ne zaupa pravosodju, za katerega menijo, da je preveč prizanesljivo do zločincev. Javno mne-

nje je ogorčeno ob alarmantnem naraščanju kriminala v zadnjih treh letih. V tem času je policija zabeležila kar 154.000 zločinov, med njimi 954 zoper drugo osebo (posilstev in umorov), ki so se zgodili v prvih devetih mesecih leta 1993 po vsej Bolgariji z 8, 6 milijona prebivalcev.

Prejšnji teden se je zgodilo v Sofiji 790 zločinov, med njimi tudi dva umora. Neko 40-letno žensko so ubili v središču mesta, medtem ko je čakala na tramvaj. Padla je pod krogelami strelnega obračuna med policijo in neko arabsko tolpo. V obdobju komunizma so redkokdaj objavljali podatke in podrobnosti o zločinih, kar je Bolgarom dajalo obču-

tek varnosti. Zdaj pa časopisi vsak dan poročajo o grozljivih podrobnostih posilstev in umorov, ki pogosto zagrešijo starejši zoper otroke. Če leta 1989 število umorov ni preseglo 60 primerov na leto, se je ta številka leta 1991 povzpela na 545 in leta 1992 na skoraj 900, poroča policija. V letih 1991 so obsodili 170 morilcev, 1992. leta 178, navaja državna statistika. Bogdan Karajotov, vodja preiskovalnega kriminalističnega oddelka državne policije, meni, da bi utegnili odprava smrtnih kazni starše žrtve napeljati k temu, da bi s storilci poskušali sami krvavo obračunati.

Vessela Sergueva
Reuter

SRBIJA / MILOŠEVIĆEVE IGRE

Doslej tesni Miloševićevi sodelavci so se znašli za zapahi kot vojni zločinci - Zloglasni Arkan kot novi Šešelj

BEOGRAD - Milošević je za lastne potrebe in za mednarodno skupnost odigral se eno značilno igro. Svoje dosedanje tesne sodelavce iz vrst četnikov in Sesljevih radikalcev je proglasil za vojne zločince. Na njegovem spisku vojni zločincev se je tako znašlo osemnajst pripadnikov srbskega četniškega gibanja, med njimi trije člani Sesljevih radikalcev. Enemu je ime Branislav Vekić in je bolj znan po tem, da je v parlamentu knockoutiral Draskovićevega poslanca Mihajla Markovića. Policijska poročila o teh

aretacijah ne povedo veliko. Iz ozadja pa prihajajo namigi, da gre za se eno Miloševićevo potezo, s katero naj bi se opral pred mednarodno javnostjo. Kljub temu ni sporno, da ima omenjena osemnajstera na vesti vrsto zločinov, ki so jih zagrešili po bojiscih na Hrvaškem in v BiH. Plenili so, požigali, klali in posiljevali. Toda vprašanje je, zakaj se je Milošević odločil, da jih bo zaprl zdaj, in ne že pred časom, saj so mu njihovi zločini morali biti dobro znani. Očitno je, da mu takrat taka poteza prej pač ne bi koristila, zdaj pa

mu ustreza, ko se skuša pred svetom predstaviti kot mirovnik. Poleg tega je četniška stranka nepomembna politično in tudi vojskoma, ima pa »zvence« ime. Tako je Milošević ustregel zahtevam Zahoda, da se znebi skrajnežev, če naj upa na odpravo mednarodnih sankcij, obenem pa si pustil še dovolj maneverskega prostora, saj so tako zloglasni sodelavci, kot so arkanovci, ostali nedotaknjeni.

Z aretacijo treh Sesljevih ljudi je Milošević svojemu dosedanjemu tesnemu sodelavcu in zdaj nenadoma sovražniku zadal

se en udarec. Na decembrskih predčasnih volitvah Seselj najbrž nima dosti možnosti. Če vemo, da se je že skoraj polovica njegovih dosedanjih članov »prepisala« v Arkanovo stranko Srbske enotnosti, ki jo dejansko vodi Milošević. Namesto zvestega služabnika Seslja si je Milošević zdaj izbral Arkana. In tako bosta Socialistična stranka Srbije in Stranka srbske enotnosti v prihodnjem parlamentu lahko spet imeli večino. Vsaj dokler bo to ustrezalo Arkanovim finančnim interesom. Zarko Rajković

Šešelj: nezazajljeni vojvoda

MODRI TRAMVAJ

Imel je dolge lase, na glavi pa črn klöbuk s širokimi krajci

BRANKO ŠÖMEN

zem?!

- Nagledal sem se te crnine. Povsod cveti samo se črni humor. Hoces primer? Hoces zgodb? Bi rad pravo, crno salo?!

Sredi Sarajeva se je clovek brez nog hotel ubiti, ker ni videl vec nobenih moznosti za svoje prezivetje. Z rokami se je odplazil na najvisje nadstropje pogorele stolpnice Oslobođenja,

da bi skočil z nje in si tako prikrajšal vse svoje muke, a ko je pogledal dol, na trg, je videl, kako neki drug nesrečnik brez obeh rok v norem razpoloženju pleše lambado. Clovek brez nog se je spustil po stopnicah na trg in vprašal plesalca, od kod jemlje ta optimizem, to trdoživost, da brez rok pleše na javnem mestu? Plesalec pa mu je zabrusil: tudi ti bi ple-

Foto: Romeo Ibršević

sal, če bi te srbela rit, pa se ne bi mogel popraskati!

Moj sarajevski prijatelj me je premeril skozi crne naočnike in kakal na učinek svoje crne zgodbe, obrobene s sarkazmom.

- To je posledica balkanske mentalitete, sam pa vem celo za njene vzroke. Najin skupni prijatelj, beograjski pisatelj jih je slednjič objavil. To je srbska narodna pesem, najbolj crna poezija, ki so jo leta in leta prikrivali, čeprav je bila objavljena v njihovih osnovnolskih citankah...

- Poznam te pesmi. Tudi sam sem jih prebiral.

In se preden sem mu lahko pogledal v zasencene oči, je že citiral. Bil je izvrsten publicist in srbske pesmi nama ni bilo potrebno ne prevajati ne komentirati:

»Planino moja, starino lele, planino moja starino,

Dosta sam po tebe' odio, hajdučke cete vodio,

Hajdučki barjak nosio.

Mnoge sam majke cvelio, cvelio majku Jovanu. Zaklah joj sina Jovana,

Natera oca da peče, Pa terav sestru da peva.

Sestra mu peva i plače.

Pa tera brata da svira, Bratac mu svira pa place.

Pa terav majku da jede, Majka ga jede pa plače.«

ZDA / RAZSODBA

»Seusov zaklad« ostane lastniku

Hrvaška in Madžarska sta izgubili tožbo

NEW YORK - Angleski lord je premagal Hrvaško in Madžarsko, ki sta si lastili »Seusov zaklad«. Neko newyorskoprotno sodišče je predsonocnjim potrdilo, da je Spencer Douglas David Campton, sedmi northamptonški markiz, zakoniti lastnik rimskih srebrnih dragocenosti.

Zaklad (na sliki AP), ki je vreden približno 100 milijonov dolarjev, bi morali prodati na dražbi pri

Sotherbyju ze februarja leta 1990. Ko pa so ga pokazali v javnosti, sta Hrvaška in Madžarska zaustavili prodajo s trditvami, da zaklad prihaja z njunega ozemlja in da so ga nezakonito prethotapili na Zahod. V začetku se je za zaklad potegoval tudi Libanon, kasneje pa se je bližjezhodna država umaknila. V Bejrutu so brzkonespoznali, da ne bi uspeli dokazati, da zaklad prihaja iz Libanona.

Kolekcijo sestavlja 14 ornamentnih srebrnih krožnikov in druga srebrna posoda. Na enem od krožnikov je napis Seuso, ki je po mnenju zgodovinarjev ime nekoga rimskega vojskega poveljnika.

Proces je trajal šest tednov, northamptonški markiz in njegova peta žena Pamela nista zamudila niti ene obravnave. Po vsemu sodec se ji ma je izplačalo.

VELIKA BRITANIJA / PRESENETLJIVO

»Plaha« Diana postala levinja

S svojim izbruhom šokirala Britance

LONDON - Noben član britanske kraljeve družine si se ni privoščil kaj takega kot včeraj princesa Diana, ki je v javnosti prekršila vsa pravila etikete in lepega obnašanja, primernega njenemu visokemu stanu.

»Gospoda, ni res da ves dan precepim z glavo v stranišni skoljki in bruham«, je izustila pred večjo skupino britanskih podložnikov, ki si niso upali dvigniti oči in pogledati princeso Diano.

Princesa je bila razburjena zaradi vesti, da se ji je ponovila bulimija, redka živčna bolezen, pri kateri mora bolnik stalno jesti, a takoj izbruha vse, kar je zavžil. Drugi spet trdijo, da je na robu živčnega zloma in baje umsko že prizadeta. Kot zadnje pa so se razširile vesti, da se je blazno zaljubila v nekega člana svoje telesne straže, ki so ga ze premestili, tako da je sedaj dobesedno obupana.

Včeraj pa je bila Diana predvsem ogorčena, sita natolcevanj in klevet, tako da je pozabila na umirjenost, odmaknjeno in selfcontrol. Princeso so pričakovali na neki dobrodelni prireditvi. Nihče od boječih funkcionarjev in spostljivih gospe ni kaj takega pričakoval, ko se je Diana odločnih korakov podala na govorniški oder in z odločnim in jasni glasom spregovorila: »Gospe in gospodje, lahko ste srečni, da me imate danes tukaj, ker bi morala po trditvah nekaterih prebiti ves svoj dan z glavo v stranišni skolki. Po mnenju drugih, pa bi me morali ze kdaj odpeljati bolničarji v umobolnico.« Kratek premor, nato je »plaha princesa«, ki naj bi po trditvah njenih biografov prezvela štiri poskuse samomora zaradi »nemogočega življenja«, se ojačila dozo: »Gospe in gospodje, če se strinjate, bi za določen datum odložila svoj živčni zlom.«

Vesti o ponovnem pojavu bulimije, naj bi razširila pisateljica Barbara Cartland, mati princesine macehe. »Ubo go dekle, zelo trpi, je zelo živčna, vrnila se

ji je bulimija in zanjo je pravi pekel«, je izjavila priletna pisateljica lahkih roza romanov.

Da Diana prezivlja krizo, je lahko vsakomur jasno. Kraljica in njeni jo skušajo potisniti v kot in ji na vse nacine grenijo življenje. Lepega Kena Wharfeja, ki je kot varnostnik postal neke vrste njena senca, so premestili. Zaradi izteka mandata zapuška London njena najboljša prijateljica, brazilska veleposlanica. Princ Charles pa ne zgubi nobene priloznosti, da bi pristavil kako pikro na njene zelje, da bi postala »ambasadorka dobre volje«. Po vsemu sodec te vloge ne bo dosegla. Toda vsaj za en dan, se je »plaha in zalostna princesa« prelevila v levinjo in pokazala, da ima kremplje in zobe.

NOVICE

Avtobus v prepad: 36 mrtvih v Ekvadorju

QUITO - Sestintrideset oseb je izgubilo življenje, vec deset pa jih je bilo ranjenih, ko je linijski avtobus zgrmel v prepad 400 kilometrov južno od Quita. Po podatkih policije je voznik izgubil nadzorstvo nad vozilom, ki je prebilo varnostno ograjo na nekem visečem mostu v Andih.

Z Dunaja se je vnilo izgubljeno Leopardijevo pismo

RIM - Z Dunaja se je vnilo v Italijo edino lastnoročno Leopardijevo pismo, ki ga je italijanski pesnik v francosčini napisal nemškemu filologu Thierschu, ko je ta nekaj časa živel v Rimu. Pismo je Leopardi napisal 16. decembra 1822 in so ga po naključju odkrili na Dunaju. Leopardijev študijski center iz Recanatija ga je kupil na dražbi. Iz njega je razvidno, kako visoko je Leopardi cenil nemškega filologa.

Indijski bandit je spet ubijal

NEW DELHI - Indijski bandit Veerappan je v neki vasi južne indijske zvezne države Tamil Nadu ubil sedem živnorejcev, ki jih je obtožil, da so policijski konfidenti. Posebni oddelki policije so včeraj sporočili, da bodo v kratkem onesposobili tega zločinca. Proti njemu so izdali tiralico in za njegovo aretacijo obljubili nagrado 130 tisoč dolarjev. Lov so se okrepili, ko je letosnjega aprila ubil 22 oseb, ki so mu bili baje napoti pri njegovih tihotapskih poslih z ekzotičnim lesom.

Sanremo: 2000 lir nagrada 100 milijonov

SANREMO - V sanremskem casinoju je neki turist zaigral na »slot machine« bormih 2000 lir in z njimi zadel 100-milijonsko nagrado. Kot so sporočili predstavniki za tisk sanremske igralnice, je srečnež uresnil pet trojnih »barov«. Od kar so pred štiri dnevi namestili »slot machine« v salon »ameriških iger« so razni srečneži domov odnesli 116 milijonov lir. Igralnica seveda ni sporočila, koliko denarja pa so zapravili drugi nesrečneži.

V Kiotu ulovili divjega medveda

TOKIO - Dober ducat policistov se je moralo postenopotruditi, da so ugnali mlade ga divjega medveda, ki je prišel na »obisk« v starodavno cesarsko mesto. Meter visok in kakih 50 kilogramov težak medved se je najprej mirno sprehajal po parkih. Kmalu pa se mu je vse zdelo preveč neobičajno in ga je zagrabila panika, da je začel na slepo bežati. Najprej se je zaletel v neki taksi, nato je na svojem begu podrl se nekega priletnega gospoda. Policiji je uspelo s tremi vozili žival pregnati na neko teniško igrišče, kjer so ga z mrežo onesposobili in predali izvedencem kyotskega živalskega vrta. Ti so medveda odpeljali v njegove hribe in ga osvobodili.

Dolg električni mrk pahnil Atene v kaos

ATENE - Dveurni izpad električne energije je pahnil Atene in Pirej v nepopisni kaos, ker so mrknili tudi semaforji, tako da je cestni promet popolnoma zastal. Gasilci so dobesedno begali naokrog, ker so jih prepravili pozivi za posege zaradi ljudi, blokiranja v dvigalih. Po trditvah predstavnika za tisk družbe za električno energijo je električnemu mrku botovala dolgotrajna suša in dotrajano omrežje.

Strah zaradi japonskega poskusnega reaktorja

TOKIO - Nedržavni izvedenci in japonski naravovarstveniki so prepricani, da je japonski saooplojevalni jedrski reaktor, ki ga dokončujejo v japonskem Manzju, skrajno nevaren. To so včeraj navedli na tiskovni konferenci v Tokiu, ki jo je pripravil japonski odsek Greenpeacea v sodelovanju z japonskim jedrskim inženierjem Jinzaburoom Takagiem. Monzujski reaktor je namreč manjša verzija francoskega Superphoenixa-1, ki je doživel celo vrsto nesreč in so ga morali ustaviti.

V Izraelu odkrili neolitski kipec

TEL AVIV - Podvodni arheologi so v globini desetih metrov nedaleč od Haife našli nekajcentimetrski kipec falične oblike, ki je bil brzkon vezan na kult plodnosti. Kipec se je nahajal med razvalinami neolitske vasi stare 8.000 let, ki se je nekoč nahajala en kilometer od obale, danes pa je 10 metrov pod gladino Sredozemskega morja. Pred tem so v tej neolitski vasi podvodni arheologi ugotovili, da je bil zelo razvit kult mrtvih, saj so ob vasi odkrili krožno poslopje, kjer so »pokopavali« mrtve.

HONGKONG

Težave s tajvanskim boeingom 747

HONG KONG - Se nekaj dni bo ze dovolj pestro pristajanje na hongkonškem letališču, ko letala letijo le nekaj metrov nad strehami nebotičnikov, popestrila prisotnost tajvanskega boeinga 747, ki se vedno leži v plitvini ob letališču (na sliki AP). Dvigovanje letala bo namrec vse prej kot enostavna zadeva. Prazen tehta namrec 181 ton, tako da ne vedo, kako bi ga dvignili, ker je treba k njegovi teži dodati se tezo vode. Brzkone se bodo morali poslužiti tehnologije, ki jo uporabljajo za dvigovanje ladij, le da bodo morali biti skrajno previdni, ker je letalska struktura izredno krhka.

Sedanja nesreča je le zadnja v nizu podobnih, ki dokazujejo neprimernost tega letališča.

TAJVAN / ZRAČNI GUSAR JE IMEL SAMO NOŽ

Preusmerili kitajsko letalo

PEKING - Kitajec, oborožen z nožem in z lažnim razstrelivom, je preusmeril letalo s 140 potniki na Tajvan, kjer se je predal oblastem. Kitajska uradna tiskovna agencija Xinhua je sporočila, da je Administracija kitajskega civilnega letalstva odločno zahtevala, naj tajvanske oblasti poskrbijo za varnost potnikov in letala, zračnega gusarja in preusmerjeno letalo pa naj nemudoma izrocijo Kitajski.

Letalo boeing 737 družbe Xiamen Airlines je letelo iz Gungzhouja v Xiamen na Kitajskem, ko ga je gusar preusmeril. Pristalo je na tajpskem mednarodnem letališču, v spremstvu tajvanskih lovskih reaktivcev.

Letos je to že peto letalo, ki ga preusmerijo iz Kitajske na Tajvan. Obe strani sta se v petek načelno dogovorili, da bo Tajvan gusarje odslej izročal Kitajski, čeprav se je do sedaj temu upiral, je sporočila agencija

Xinhua, vendar se državi se nista domenili, kako bo repatriacija potekala, je se dodala agencija.

Na Tajvan so med aprilom in septembrom letos preusmerili ze štiri kitajska letala. Gusarji so se vsakic proglasili proti komunizmu, nato pa zaprosili za politično zatocišče. Vsakic so tajpske oblasti gusarje zadržale, da bi jim sodile zaradi ugrabitve letala, ostale potnike in letalo pa po nekaj urah vrnile Kitajski. Baje bodo tudi tokrat postopale tako.

Tajvanski pravosodni minister je na radiu izjavil, da je Kitajska odgovorna za tako pogoste ugrabitve, ki jih je Tajvan skušal preprečiti z desetletno zaporno kaznijo gusarjem. »Kitajski varnostni ukrepi se ocitno niso izboljšali, tako da se ti dogodki ponavljajo: pet ugrabitev v manj kot sedmih mesecih je naravnost nepojmljivo.«

HOLLYWOOD

Heidi Fleiss grozi

NEW YORK - »Hollywood, trensi se,« grozi Heidi Fleiss, zvodnica iz Beverly Hillsa, obtožena, da upravlja organizacijo prostitutk v prestolnici ameriške filmske industrije.

Na televiziji je 27-letna lepotica izjavila, da se je počutila kot nekakšna pošast, ko je avgusta morala pred sodišče. Intervjuvala jo je Connie Chung, zvezda napovedovalcev televizijske mreže Cbs. Na vprašanje, ali se morajo tisoči bati njenih izjav, je Fleissova odgovorila, da ima mnogo bogatih in vplivnih ljudi v Los Angelesu razloge, da se tresejo.

Afera je poleti razburila hollywoodsko skupnost. Zensko, hčerko znanega losangeleskega pediatra, so obtožili, da je prirejala zabave z lepimi dekleti in kokainom, za skromno ceno 1.500 dolarjev na noc, sama pa trdi, da so v afero vpleteni filmski studiosi in celo policija.

Pred 75 leti

Upor slovenskih vojakov v Codroipu

Marko Waltritsch

Bilo je konec šestdesetih let. Na zborovanju slovenskih zgodovinarjev v Novi Gorici 11. septembra 1968 je Lojze Ude sodeloval s predavanjem, ki je imelo naslov »Upori slovenskega vojsstva v avstro-ogrske armadi«. Predavanje kot tudi druga so bila v glavnem posvečena 50-letnici zaključka 1. svetovne vojne in predvsem dogajanju na Soški fronti ozi-

roma na Primorskem nasploh. To predavanje je bilo objavljeno v Zgodovinskem časopisu. Tudi kasneje se je Lojze Ude večkrat oglasil na to temo. Lezala mu ni le kot zgodovinarju marvec tudi ker je v enem taksnem uporu bil tudi sam soudeležen. Kmalu zatem sem tega znanega slovenskega zgodovinarja povabil v Gorico. Iz Ljubljane se je do Nove Gorice pripeljal z avtobusom in zvečer predaval številni publiki v Klubu Simon Gregorčič. Predavanje je bilo za nas Goricane zanimivo se posebej zaradi dejstva, ker je bilo v njem govor o uporu 2. ljubljanskega pešpolka 24. oktobra 1918 v furlanskem Codroipu. Ta polk ima pomembno mesto v gorški zgodovini, saj je ze po nekaj dneh prišel v Gorico, zaprisegel tukajšnjemu Narodnemu svetu in bil v Gorici nekaj dni tja do 7. novembra, ko so Gorico zasedle italijanske cete. Lojze Ude je v tem polku bil podporočnik, v uporu je sodeloval ter

je goriskim poslušalcem povedal marsikatero zanimivost iz tistih viharnih dni. Po predavanju se je, po večerji, k njemu vsedla moja mati Cilka, ki se je s solzami v očeh spominjala, kako je, takrat 13-letno dekle, z drugimi dekleti nosila po Stolnem in Starem trgu slovensko zastavo polka, ki se je umikal iz Gorice v smeri Vipavske doline. Naslednjega dne sem Lojzeta Udet z avtom peljal v Codroipo. Zazelel si je v sosedno vasico Iutizzo. Ustavila sva se pred majhno cerkvico v tej vasi. S pristom je pokazal na nizek zvonik in mi dejal: »Tam gori sem dal postaviti strojnico, da bi se z njo ubranili pred avstrijskimi in ogrskimi vojaki, ce bi nas napadli.«

(se nadaljuje)

Na sliki: Stab 2. slovenskega gorskega polka. V sredini polk. Pour. (Iz knjige J.J. Švajncerja : Slovenska vojska 1918-1919.

STANOVANJSKI ZAKON

Kdo bo kriv...

BORUT MESKO

Ce vsakdo cuti, da je popolna pravicnost doma samo v nebesih, pa malokdo ve tudi, da mora demokracija drzava prepricavati svoje obcane, da se na zemlji brez potrebe vdajajo malodusju, kot da bi ziveli v vicah. Sodec po predsinoenjem javnem raztrganju Jazbinskovih popravkov stanovanjskega zakona, pa slovenska drzavna tvorba se vedno ni uspela prepriicati mnogih izmed svojih ovac niti o tem, da so pobegnile iz pekla lazi in prevar. V parlamentu sta se namrec soocili najboljcutljeviji stranki denacionalizacijskega epa, polnega strasti in legend: lastniki in najemniki pred desetletji nasilno podruzbljenih zasebnih stanovanj, oboji prepričani, da jih skusa drzava »prenesti naokrog«.

Treba je reci, da jih obcutek ne vara. Minister Jazbinsek je ponudil ze na prvi pogled tako zapletene resitve, kot se za reševanje tako zapletenih vprasanj spodobi. Njegov argument je, da za vso godljo ni mogoce kar pocez kriviti »drzave« in od nje zahtevati nemogoce: da seze tako globoko v prazen zep, da bodo siti in celi tako lastniki kot najemniki. Ministru pri tem ni mogoce odrekati sofisticnih spretnosti, kot pravi, da je obtozevanje drzave tudi po demokraciji spremembi rezima za vse, kar se je zgodilo v casu komunisticne tiranije, tako, kot ce ne bi priznavali razlike med »drzavo« iz leta 1952 in »drzavo« iz leta 1993. Je nerazvidnost te razlike vprasanje slabovidnosti?

Lastniki vrnjene premozenja in - toliko bolj tragicno - njihovi dedici iz nevmkateraga kolena so prepričani, da so tej drzavi znova zavladali potuhneni komunisti, ki skušajo na vsak način preprečiti popravilo storjenih jim krivic. Krivic, ki so jih desetletja bolele zalivali in skrivali pred drugimi z upanjem, da bo na koncu zavladala Pravica.

Najemniki v denacionaliziranih stanovanjih in njihovi družinski člani so prepričani, da so zavladali brezobzirni kapitalistični mesetarji in da se je z njihovim prihodom uresnil svetopisemski volilni urok ex-komunistov: z odpravo starih se zgodi nove krivice.

Resitev se torej ponuja na dlani: najti je treba le se rtev, ki bo poplaca krivice krivic, nastalih zaradi odpravljenih krivic: naslednjo generacijo Slovencev. Ce bo prezvela odpravljanje krivic.

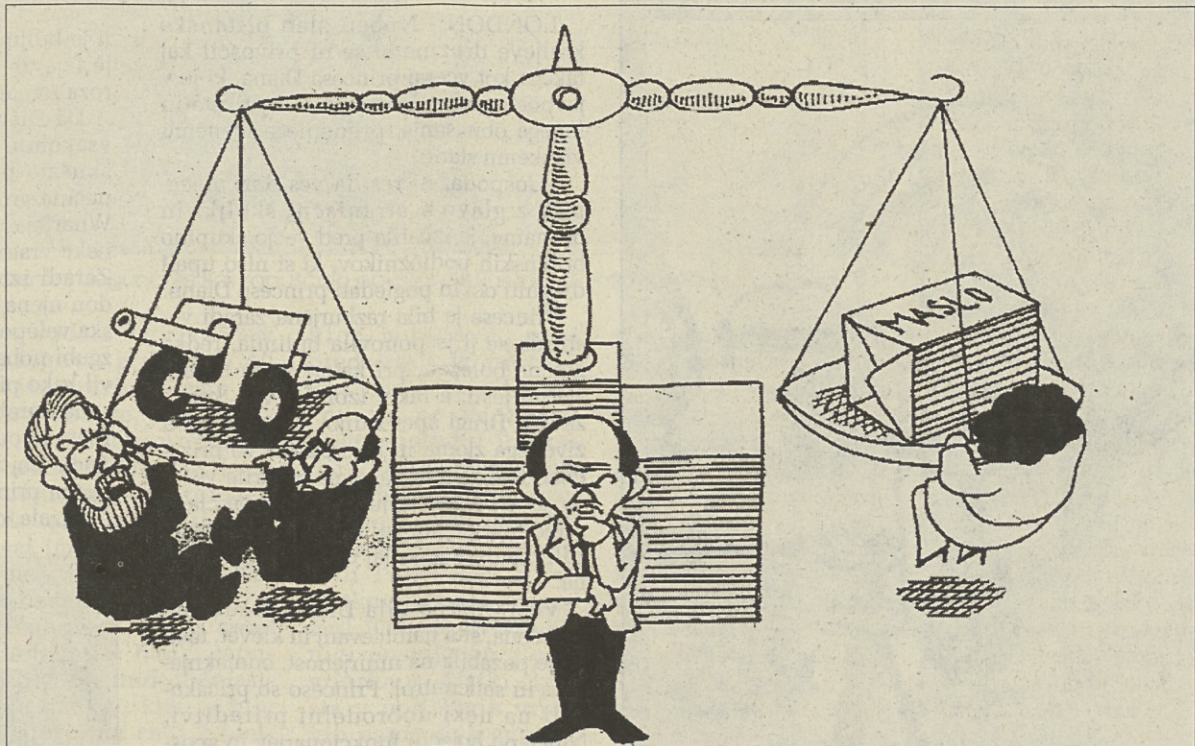
V OSPREDJU / VLADNA KOALICIJA ŠE VEDNO NEUSKLAJENA O DELITVI PRORAČUNSKIH SREDSTEV

Bo Drnovšek zamenjal Združeno listo?

Danes opoldan poteče rok za vložitev dopolnil k memorandumu

LJUBLJANA - »Slisala sem, da bo dal danes predsednik izjavo, vendar mislim, da nisem niti najmanj kompetentna za to, da bi se v to vtikala,« je po včerajšnjem srečanju predstavnikov starih koalicijskih strank novinarjem dejala ministrica za delo Jozica Puhar. Ministrica ZL očitno ni bila tako redkobesedna zgolj zaradi spostovanja vladne hierarhije. Prav o sredstvih za ministrstvo za delo se namreč tudi po včerajšnjem, predvidoma za danjem krogu pogajanj o delitvi proračunskih sredstev pred iztekom roka za vložitev dopolnil k memorandumu, niso mogli »uskladiti«.

»Odpri to je ostalo predvsem vprašanje višine socialnih transferjev, ki ga postavlja združena lista,« je povedal Drnovšek. »Mislim pa, da smo dosegli soglasje o vseh drugih glavnih postavkah. Povečali smo delež, namenjen za izgradnjo avtocest, tako da bo usklajen z zakonom o avtocestah, večja pa bodo tudi sredstva za investicije v energetiki. Sredstva za to bomo dobili z zmanjševanjem nekaterih drugih postavk; največ z zmanjševanjem materialnih stroškov v državnih organih, ki jih bo treba racionalizirati,« je poudaril Drnovšek. Sredstva za obrambo bodo ostala v takšnem obsegu, kot je predlagala vlada (torej 2,1 odstotka BDP), Drnovšek pa je menil, da »po današnjem razgovoru sodec, ne kaže, da bo slo tako daleč, da bi ZL, ce njene

zahteve ne bodo izpolnjene, izstopila iz koalicije.«

Popoldne se je sestala vlada, ki ni podprla dopolnila ZL o povečanju sredstev za socialne transferje, potrdila pa je povečanje sredstev za izgradnjo avtocest in za energetiko (namesto ene naj bi za to namenili tri milijarde). Predstavniki ZL pa so zvečer zatrdili, da od svoje zahteve ne nameravajo odstopiti. Ker to ni prva tovrstna zaostritev v koaliciji, so verjetno preuranjene napovedi, da se bo proračunski spor končal z zamenjavo združene liste. Bolj verjetno je, da se bodo

stranke usklajevale vse do konca parlamentarne razprave o memorandumu in sele zadnji dan podpisale dopolnila h koalicijskima pogodbama, ki bosta potem poslance koalicije obvezovali, da bodo morali dvigovati roke za vladne predloge. Tudi Drnovšek je potrdil, da aneks k pogodbi ni pomemben sam po sebi, dokler se stranke ne bodo uskladile o posameznih postavkah. Tako je prej kot razpad koalicije mogoče pričakovati, da se bodo pogajanja »na vrhu« nadaljevala tudi v soboto ali pa v nedeljo.

Tanja Staric

Iz parlamenta so sporočili, da so včeraj v dje poslanskih skupin na predlog predsednika državnega zbora Hermana Rigelnika oblikovali in podpisali dopolnila k proračunskemu memorandumu in ju vložili v nadaljni postopek.

Prvo dopolnilo se nanasa na način določanja sredstev za delo državnega zbora, urada predsednika republike in ustavnega sodišča. Ti organi naj bi poslej neposredno predložili svoje zahtevke, njihovi predračuni pa ne bi bili predmet usklajevanja po merilih, ki sicer veljajo za usklajevanje med ministrstvi.

Drugo dopolnilo pa zahteva, da se predvidijo potrebna sredstva za proučevanje novejših političnih zgodovine in za pripravo projekta razvojne strategije Slovenije.

(C. R.)

KONFERENCA NOVE EVROPE / NAGRADA JE PRIŠLA V ROKE PRAVIM LJUDM

Posledica vojne so trpeči ljudje, ki zato vojno preklinjajo

Dva referata - Slovenija in Estonija imata veliko skupnega

LJUBLJANA - Konferenca Nova Evropa, ki jo skupaj organizirata Evropska federacija liberalnih, demokratičnih in reformističnih strank (ELRD) ter Liberalno demokratska stranka Slovenije je privabila lepo stevilo gostov, med njimi omenimo Stojana Andova, predsednika parlamenta Makedonije ter Dražena Budiso, predsednika največje hrvaške opozicijske stranke. Po uvodnih besedah predsednika ELRD Willyja De Clerqa sta zbrane pozdravila tudi predsednik LDS in slovenske vlade Janez Drnovšek ter Igor Bavcar, predsednik Demokratske stranke, ki tudi sodeluje pri delu in organizaciji konference. Včerajšnji razpravo sta intonirala ministri Miha Kozinc in Slavko Gaber, ki sta pripravila referata Živeti ločeno in skupaj ter Izobraževanje temelji prihodnosti, danes pa bodo razpravljali o perspektivah prihodnje Evro-

pe ter o prihodnosti liberalnih in demokratičnih vrednot.

Miguel Angel Martinez, predsednik parlamentarne skupščine Sveta Evrope, je z obiskom v Kobaridu izpolnil obljubo, ki jo dal tamkajšnjim muzealcem, ko so prejeli priznanje za najboljši evropski muzej. Martinez si je ogledal dokumente o posledicah strahotnih spopadov v 1. svetovni vojni in se še enkrat prepričal, da je nagrada res prišla v roke pravim ljudem. Posledica vojne namreč niso zmagovalci in porazenci ampak predvsem trpečji ljudje, ki vojno zato preklinjajo, je dejal Martinez in poudaril, da je to najboljše sporočilo kobariskega muzeja. Muzejskim delavcem je poklonil spominsko medaljo evropskega parlamenta, saj je »glavna« nagrada, Mirojev kipec, prehodna. Martinez se je iz Kobarida odpeljal se v Novo Gorico, kjer se je v »evropski hiši«

Izmenjava mnenj Drnovšek-De Clercq (Foto: S. Plavec)

pogovarjal tudi z gostom z italijanske strani meje, prof. Plussijem in ocenil, da velja takšne stike se naprej gojiti, saj je to prava pot v Evropo.

Slovenija in Estonija, severna baltiška republika, imata veliko skupnega, je dejal estonski zunanji minister Trivimi Velliste. Trpeli sta pod podobnim režimom in zdaj iščeta svoj prostor pod soncem, zato si velja izmenjavati izkušnje. Estonija je Slovenijo priznala pred večino drugih evropskih držav in tudi sicer sta si državi naklonjeni, je dejal slovenski zunanji minister Peterle. Poudaril pa je, da gospodarski stiki niso tolikšni kot je siceršnja naklonjenost, zato sta ministra natančno premislila o možnostih, da bi pozivili gospodarsko menjava. Slovenija je tudi uradno povabila na obisk estonskega premiera Marta Laara. Morda bodo do takrat naredili tudi potrebni sporazumi o gospodarskem sodelovanju.

Bostjan Lajovic

PARLAMENT / POVOJNI MNOŽIČNI POBOJI

Mitja Ribičič in Bojan Polak bosta prva preiskovanca

Komisija bo ugotavljala tudi odgovornost takratne vlade in KP Slovenije - Pomoč zgodovinarjev

LJUBLJANA - Preiskovalna komisija državnega zbora, ki se ukvarja z raziskovanjem poveljnih množičnih pobojev, pravno dvomljivih procesov in drugih tovrstnih nepravilnosti, je na včerajšnji seji s posebnim sklepom opredelila cilj svojega preiskovalnega dela. Ugotoviti namreč mora politično in institucionalno organiziranost politične, državne in vojaške oblasti v Sloveniji in Jugoslaviji ob koncu druge svetovne vojne ter formalni in dejanski vpliv posameznikov v tej strukturi. Prav tako naj bi ugotovila razporedjenost vojaških enot, predvsem enot, navzočih na območjih, kjer so izvrševali poveljne množične poboje. Glede na to, da so svoj delokrog razširili tudi s predlogom Mirana Potrca, da komisija hkrati ugotovi tudi politične okoliščine in odnos zaveznikov do Slovenije ob koncu druge svetovne vojne, je predsednik komisije Jože Pučnik vztrajal tudi pri lastnem predlogu, da mora komisija ob vsem naštetem potemtakem ugotoviti tudi, koliko sta za vse tedanje dogodke odgovorna takratna slovenska vlada in vodstvo komunistične partije.

Člani komisije so soglasili tudi s seznamom ljudi, ki jih bodo med prvimi povabili k pričevanju o poveljnih dogodkih. Tako naj bi se za to mesec srečali z Mitjo Ribičičem in Bojanom Polakom Stjenko (gre za prva moza nekdane Ozne in Knoj) ter Emom Albertom Svetino. Vsi bodo imeli status preiskovanca in sele nato priče. Komisija bo k sodelovanju povabila tudi nekatere zgodovinarje, predvsem Toneta Ferencja, Zdravka Klanjskega, Dušana Bibra in Borisa Mlakarja.

(I. M.)

Vključevanje v sistem kolektivne varnosti

LJUBLJANA - Odbor za obrambo državnemu zboru predlaga, naj vloži kandidaturu Slovenije za pridobitev statusa opazovalke v Zahodnoevropski uniji (WEU).

Odbor od vlade pričakuje, da bo pripravila potrebno strategijo za uresničitev sklepov državnega zbora o postopnem vključevanju Slovenije v različne mednarodne sisteme kolektivne varnosti. Člani parlamentarnega odbora za obrambo, ki so se sestali danes, so imeli na dnevnem redu danesnje seje le razpravo o kandidaturi Slovenije za status opazovalke v skupščini Zahodnoevropske unije.

Člani odbora so menili, da Slovenija s svojim izpricevanjem privrženosti evropskim združevalnim procesom in polnopravni vlogi v Evropski uniji poudarja svojo pripravljenost na izpolnjevanje pravic in obveznosti na področju skupne zunanje in varnostne politike.

(STA)

GOSPODARSKI FORUM / PRVI KONGES

O preoblikovanju gospodarstva

Prevladovali so gospodarstveniki, podjetniki in gostje iz tujine

PORTOROZ - »Nikogar ne ogrozimo, vemo pa, kaj hočemo, med seboj smo povezani in se obveščamo, zato bomo med drugim ne dvomno znali potrkati tudi na vrata slovenski politiki,« je na včerajšnjem prvem rednem kongresu Gospodarskega foruma (GF) dejal poslanec in predsednik parlamentarne komisije za spremljanje in nadzor lastniškega preoblikovanja podjetij Izidor Rejc.

Kongres sta spremljala seminar o privatizaciji in preoblikovanju slovenskega gospodarstva ter kulturno-družabni večer, kjer je bilo okoli dvesto udeležencev.

Med njimi so prevladovali gospodarstveniki, podjetniki, poslanci in gostje iz tujine. Delo Agencije za prestrukturiranje in privatizacijo je predstavila njena direktorica Mira Puc, ki je med drugim povedala, da je do zdaj na Agencijo poslalo privatizacijske programe 54 podjetij, med njimi pa se jih je kar 52 odločilo za metodo notranjega odkupa. Državni sekretar Tone Rop, ki je predstavil vlogo prihodnjih pooblaščenih investicijskih družb v procesu lastniškega preoblikovanja, je povedal, da so lastniški certifikati

VPRAŠANJA ZA DR. B. VOLJČA

Zavihati bo treba rokave

Zakon o razmerju plač je napredek za zdravstvo

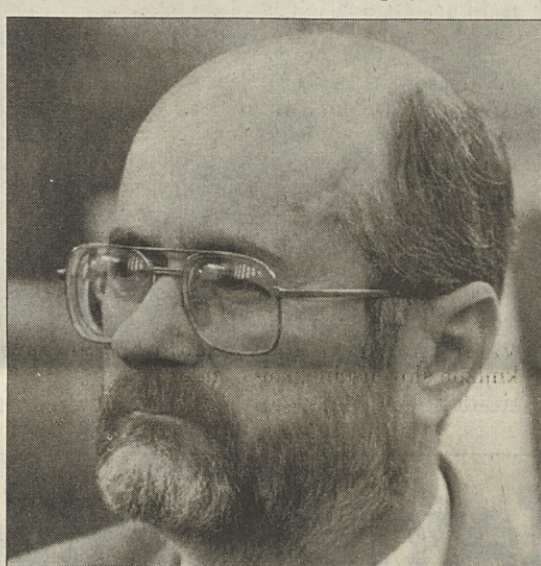
V zdravniških vrstah je ta mesec zelo vroče, saj se pripravljajo na splošno opozorilno stavko, ce vlada ta mesec ne bo sprejela nove kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike. Poleg tega v sindikatu Fides, ki je predlagatelj te pogodbe, menijo, da se lahko z vlado pogajajo samo o njihovem predlogu, ne glede na to, da je zdravstveni minister dr. Bozidar Voljč na pogovore zdaj povabil tudi predstavnike drugih dveh sindikatov.

Menite, da Fides ne more zastopati interesov vseh zdravnikov in zobozdravnikov?

Stalisce ministrstva je, da Fides ni edini reprezentativni sindikat na področju zdravstva, saj imamo poleg sedmih podpisnikov veljavne kolektivne pogodbe, ki je panozna, tri sindikate, ki so reprezentativni tudi za zdravnike. Torej se o pogodbi ni mogoče pogajati brez sodelovanja vseh, saj bi to bilo pravno vprašljivo in bi škodilo tako našemu pogajalskemu partnerju kot tudi samemu ministrstvu. Zato smo imeli prejšnji teden usklajevalni sestanek z zdravniško zbornico in Fidesom, na katerem smo se dogovorili, da se ta teden začnemo pogajati. Najprej naj bi revidirali določila sedanje kolektivne pogodbe, hkrati pa pričeli obravnavati novo kolektivno pogodbo za zdravnike in zobozdravnike. Prvi tak sestanek je sklican za ponedeljek. Mislim, da bomo morali krepko zavihati rokave, ce bomo hoteli hitro priti do otipljivega rezultata.

Kaj pa zdravnikom prinaša novi zakon o razmerjih plač v javnih zavodih in državnih organih?

V osnutku tega zakona piše, da je treba določila sedaj veljavnih kolektivnih pogodb uskladiti z njegovimi določili. Vsak zakon je namreč po veljavi nad kolektivno pogodbo. To pomeni, da bo potrebno tudi to, za kar se bomo dogovorili, uskladiti z zakonom, ko bo sprejet. To smo na

sestanku jasno povedali. Hkrati je bilo tudi povedano, da je področna ali poklicna kolektivna pogodba podrejena panožni kolektivni pogodbi. Torej je kolektivna pogodba kot institucija podrejena zakonu, v okviru kolektivnih pogodb pa panožna pogodba pomeni več kot poklicna, s čimer pa se ni rečeno, da ne bi mogla poklicna pogodba nuditi več kot panožna. Gre samo za to, da mora biti v skladu z zakonom in v okviru panožne kolektivne pogodbe. Glede samega razmerja plač pa moram povedati, da mi tega zakona ne pripravljamo, vendar menimo, da takšen, kot je, predstavlja napredek za zdravstvo. V okviru poklicev v zdravstvu so močno povečana razmerja v korist tistih, ki so bolj izobraženi. Zato menim, da zakon je korak naprej.

Sindikata Fides očita vladi, torej tudi vam kot njemu predstavniku, da kakega posebnega posluha zanj nima?

Ministrstvo si zelo prizadeva, da bi v okviru možnosti in vsega, kar se dogaja, zadostilo zahtevam zdravniških in zdravstvenih sindikatov. Predstavniki Fidesa so zaprosili za sprejem pri predsedniku vlade, ki se s tem strinja, in upam, da bo v najkrajšem času do tega sestanka tudi prišlo.

Menda pripravljate neko novost?

Ministrstvo za zdravstvo bo prihodnje leto v svoj program uvrstilo zakon o zdravniški službi, ki smo ga že imeli, imajo pa ga tudi nekatere zahodne države. Na sestankih z nekaterimi tujimi veleposlaniki sem zaprosil za njihovo zakonodajo in jo bom tudi dobil, primerjali pa jo bomo tudi s staro jugoslovansko zakonodajo. S svojo namerom sem seznanil vlado, ki je predlog sprejela.

Katarina Novak

Miguel Angel Martinez je Sloveniji zelo naklonjen (Foto: Srđan Živulović)

Tehnična pomoč Sloveniji

LJUBLJANA - Tehnična pomoč Evropske skupnosti za Slovenijo v okviru drugega indikativnega programa PHARE je za 7,5 milijona ekujev večja kot lansko leto. Podpis finančnega memoranduma omogoča začetek priprav za izvajanje projektov s področja privatizacije in prestrukturiranja podjetij, finančnega ter javnega sektorja. Finančni memorandum za drugi indikativni program PHARE 93 v Republiki Sloveniji je podpisal prof. dr. Rado Bohinc, minister za znanost in tehnologijo.

(STA)

Alenka L. Jakomin

INTERVJU / UNIV. PROF. DR. ANDREAS MORITSCH

»Trenutno potrebuje Ljubljana za svoj nacionalizem koroške in italijanske Slovence bolj kot oni njo«

USTANOVILJEN NOV ODDELEK NA CELOVSKI UNIVERZI ZA RAZISKOVANJE NARODNOSTNEGA VPRAŠANJA V PROSTORU ALPE-JADRAN

CELOVEC - Avstrijsko ministrstvo za znanost in raziskovanje se je odločilo preučevati narodnostno vprašanje v prostoru Alpe-Jadran in zato ustanovilo na Institutu za zgodovino pri Celovski univerzi oddelek za zgodovino vzhodne in jugovzhodne Evrope. Vodja tega oddelka je prof. Andrej Moritsch (slika) iz Dunaja, ki je z letošnjim študijskim letom na celovski univerzi začel predavati (»Temeljni problemi zgodovine vzhodne in jugovzhodne Evrope«) obenem pa ustanavlja tudi novi oddelek. Na Dunaju se vedno predava zgodovino, vodi seminarje in nadzaruje delo 19 disertantov oz. diplomantov. Potrebuje lastni očni se 2 leti, da zaključi delo na dunajski univerzi, potem se bo za stalno preselil v Celovec.

Prof. Moritsch se je rodil leta 1936 v Dragancah v Ziljski dolini, ljudsko (osnovno) solo je obiskoval v St. Pavlu («v času, ko je bila Nemčija največja in ko je veljalo nacelo »Kärntner, sprich deutsch«), v glavno solo je hodil v Podkloster, leta 1950 pa je nadaljeval solanje na učiteljsku v Celovcu. Tam se je pri profesorju Valentinu Inzku učil knjižne slovenščine, kajti »dorasel sem dvojezično, v nemščini in v domači ziljskinci«, kot pravi sam. Po starih letih učiteljevanja se je odločil za študij geografije, zgodovine in slavistike na Dunaju in se nato zaposlil na Institutu za vzhodnoevropsko zgodovino. Doktoriral je leta 1969 z disertacijo o temi »Trzasko zaledje«. Leta 1981 je postal redni profesor za zgodovino vzhodne in jugovzhodne Evrope. Njegovo tezišče je ruska zgodovina («Agronomija in agrarna politika v Rusiji pred revolucijo», 1986), posebej se ukvarja tudi z raziskovanjem narodnostnega vprašanja («The Slovene Minority of Carinthia», skupno s T.M. Barkerjem 1984, in »Vom Ethnos zur Nationalität«, proces narodne identifikacije na Koroskem in Gradiscanskem, 1991). Lani je prof. Moritsch organiziral v svoji domači hiši na Zilji mednarodni simpozij ob 100-letnici smrti Matije Majar-Ziljskega. Zbornik prvega sklopa referatov s teziščem »Slovanska ideja« je Moritsch pravkar (v nemščini) iz-

dal. Ob nastopu nove službe na celovski univerzi se je »Republika« pogovarjala s profesorjem Moritschem o njegovem znanstvenem delu, o Slovencih nasploh in o problemih narodnostnega vprašanja v alpe-jadranskem prostoru.

Gospod profesor, ste Ziljan in zgodovinar. Značilnost Ziljanov je samozavest in odprtost. Ziljan je navezan na svoje korenine in obenem ima široko obzorje. Je nekaj ziljskega tudi v vašem dojemanju zgodovine?

Moritsch: To je treba malo diferencirati. Ne zgodovina, ampak zgodovinska zavest daje korenine. To je tista zgodovina, ki jo uči v soli in ki so jo zgodovinarji pisali vedno s kakšnim posebnim namenom. V času nacionalizma, to je v 19. in v prvi polovici 20. stoletja - v Sloveniji je trajalo se malo dalj, saj imamo pojave, ki zelo spominjajo na 19. stoletje - so se pojavili narodi. Narod v smislu, kakor ga danes razumemo, je nastal sele v 19. stoletju.

Vrnili ste se z Dunaja na Korosko, ali se počutite doma na Koroskem in se je Koroska v zadnjih letih spremenila?

Moritsch: To je težko vprašanje. Jaz sem se izselil s Koroske, tako rekoc sel v eksil na Dunaj, najprej študirati, potem sem tam ostal in preživel 30 let, tako da sem postal tudi Dunajčan. To, kar mi je na Dunaju ugajalo, je odprta atmosfera, ne tista zaprtost, tista nacionalistična omejenost, ki jo imamo tukaj na Koroskem. Koroska je iz vidika nacionalnega konflikta se neke v 19. stoletju.

So to res vaši prvi vtisi o Koroski?

Moritsch: Ne, jaz imam svoj dom v Ziljski dolini, sem si tam zgradil svojo hišo, in sem bil vedno povezan s Korosko, ne, ne toliko s Korosko, ampak s svojo domovino v Ziljski dolini. To je nekaj drugega. Ziljska dolina, zavest Ziljanov je konkretna. Koroska pa je ravno tako nekaj abstraktnega kakor slovenstvo.

Bi nam oz. našim bralkam in bralcem razčistili pojme kot so to etnos, ljudstvo, narod, narodnost, narodna zavest ali izraz etnocentrizem, ki ga tudi sami uporabljate.

Moritsch: Semantika teh pojmov se tako hitro menjava. Na primer Vzhodna Evropa. Danes se recemo bivša vzhodna Evropa. Kje se konca ta bivša vzhodna Evropa? Je tudi Rusija vzhodna Evropa? Pojmi se spreminjajo.

Pa povejte, kako Vi danes uporabljate te pojme v svojem znanstvenem delu?

Moritsch: Ethnos - pri Slovencih lahko razlikujemo več etničnih skupin. Primorci so zame svoj etnos, Prekmurci tudi, in Belokrajci, Ziljani so tudi etnos, to se pravi, to je skupina ljudi, ki ima svoj način življenja v najširšem smislu besede, svojo kulturo in svoje narečje in se v tem narečju tudi sporazumeva. Ziljan težko razume Rožana, Prekmurec pa Primorca prav tako.

Ampak to so v jezikoslovju narečne skupine!

Moritsch: To so narečne in tudi etnične skupine. Že v 19. stoletju se začne to izenacevati: etnos ali etniciteta je istočasno narodnost. Oba pojma je treba razlikovati, kajti narodnost povezuje veliko večjo skupino ljudi. Narodnost označuje skupino ljudi, ki je sposobna komunicirati v knjižnem. t.j. literarnem jeziku in to imenujemo lahko tudi narod. Ljudstvo pa je enostavno skupina ljudi, ki prebiva skupaj, ne glede na kulturo, pripadnost ali podobno diferencialno vidika. Skrajnost v narodnostnem smislu: zemlja je slovenska, drevesa, ki rastejo na slovenski zemlji, so slovenska, ptice, ki jih najdemo na slovenskem ozemlju, so slovenske. To je naša zemlja, naša kri. Etnocentrizem človeka popolnoma okupira z nacionalizmom.

Dramatično se spremeni ta pojem, potem ko postane političen pojem, v trenutku, ko postane ljudstvo suveren v političnem smislu. Narodna zavest - to je nacionalna zavest. To je zavest, ki nastane v ljudstvu v širšem obsegu, pri Slovencih v drugi polovici 19. stoletja, ko se slovenski kmet začne emancipirati. Slovenci rastejo v en narod, ko se začne osamosvajati od visjih slojev, ki so bili nemški, italijanski ali madžarski. Emancipacija je tisti kit, ki veže Slovence in z njih naredi narod.

To dogajanje ideologiziramo z raznimi kriteriji: da imajo isti jezik (to ne drži!), da imajo isto zgodovino (saj ne drži!), in da imamo Slovence kot narod že neke v srednjem veku (to sploh ne drži!).

Prav na Koroskem je zadnji čas slišati izraz

etnocentrizem v zvezi z narodno zavestjo. Kaj pomeni po Vase ta izraz?

Moritsch: Etnocentrizem je tisti integralni nacionalizem, s katerim se vse razlaga iz nacionalnega vidika. Skrajnost v narodnostnem smislu: zemlja je slovenska, drevesa, ki rastejo na slovenski zemlji, so slovenska, ptice, ki jih najdemo na slovenskem ozemlju, so slovenske. To je naša zemlja, naša kri. Etnocentrizem človeka popolnoma okupira z nacionalizmom.

Toda ali ni ohranitev narodne zavesti danes in v našem prostoru pogoj za enakopravnost v multikulturni družbi?

Moritsch: Nacionalizem kot socialni pojav je nameraval doseči enakopravnost. Določena skupina ljudi se poveže in postane suveren, da lahko oblikuje svojo kulturo, ki jo v času nacionalizma sele gradi. Govorimo o neki nadkulturi, nadregionalni, narodni kulturi. Zdaj jo imamo in smo veseli. Imamo Prešerna, imamo slovenske slikarje impresioniste, ki pa so živeli v 19. stoletju, ko se je oblikovala nacionalna

zem, pa nam Slovincem na Koroskem, pa tudi v Italiji, ni potreben. Če se bo nacionalizem starega tipa v Sloveniji okrepil - in se verjetno tudi bo, ker je Slovenija majhna in gospodarsko v krizi - mora Slovenija tako rekoc svojo nacijo mobilizirati, da napne vse sile, ce hoče zlesti iz zacetnih tezav. Nacionalna zavest je konstukcija, ki prodira v ljudstvo in slovensko ljudstvo prime radevolje za to vrh. Nam v Avstriji, pa tudi v Italiji, Slovincem bolj skoduje kot koristi. Moramo se bati, da bodo Slovenci s centrom Ljubljana, svoj nacionalizem gradili tudi s tem, da bodo zamee se moceje kot v preteklosti zahtevali zase. S tem pa se bodo na Koroskem in na Primorskem odprle tiste stare rane, ki jih poznamo, iz zgodovine.

Jaz bi zdaj celo pretirano formuliral: trenutno potrebuje Ljubljana za svoj nacionalizem koroske in italijanske Slovence bolj kot mi njo. Mi živimo v Avstriji v bolj razviti družbi, ki je ne ravno na Koroskem, ampak na sploh v Avstriji -, tisti nacionalizem 19. stoletja že prebolela. Zakot lahko trdim, Slovenci imajo na Dunaju res partnerja v zvezi vladi.

Na Koroskem delajo se vedno tisti nemškutarski politiki (Deutschtümmler), na primer Haider, ki s populistično politiko zbujajo stare emocije. Toda to bo preslo, to ni več nas čas.

Se eno vprašanje v zvezi z odnosom Slovincem v zamejstvu do Slovence. Koroski Slovenci so avtohtona narodna skupina. Kaj po vašem mnenju zanje pomeni izraz matični narod, matična država?

Moritsch: Ti pojmi mi sploh ne ugajajo. Matična nacija, to je pojem iz 19. stoletja. Nemsko (Muttervolk) se to se bolj strahno sliši. Mi smo tukaj avtohtoni, živimo tukaj ves čas. In ce bi tudi ne, zdaj živimo tukaj. Zgodovina tu ne igra tiste vloge, kajti zgodovina ne daje nobenih pravic. Enostavno, mi živimo tu in zdaj in kot takšni se hočemu kulturo ohraniti.

Torej, vsak koroski Slovincen lahko mirno reče, tu je moja domovina, tudi kot Slovincem sem tukaj doma?

Moritsch: Tudi ta pojem mi ne ugaja. Če kdo reče: jaz sem Korosec, dobro, je Korosec. To je

vedno bil, se preden je postal Slovincen. Koroska domovina je pojem, ki sploh ni na mestu. Domovina je tisi kraj, v katerem živim, za Rožana je domovina Rož in tako on razume pojem domovina. Moramo se malo kritično spomniti na čas pred nacionalizmom. Tedaj je bilo to vse bolj realistično, ljudje so imeli se bolj konkretno - kolektivno zavest.

Vendar se zdi danes upravičeno vprašanje, kako ohraniti ogroženo slovenstvo na Koroskem.

Moritsch: To ni ravno moje področje. Vendar ne vem, ali so današnji poklicni Slovenci na pravi poti. Ohraniti slovenstvo na Koroskem je edino možno v sožitju. Kolikor poznam koroske razmere, mislim: cim manj to politično problematiziramo, tem lažje najde ljudstvo do svoje kulture. V Ziljski dolini vem, da je zdaj 24 takih ljudi, ki so pri popisu leta 1991 vpisali v popisno polo v rubriko »pogovorni jezik«, v starih prejšnjih popisih pa nemško.

Gotovo je - in zdaj uporabljam zavestno ta izraz - etnocentrizem na Koroskem vsaj skriv, da se je stevilo Slovincem dramatično zmanjšalo. Le težko je dokazati, da se stevilo ne bi zmanjšalo, ce tega ne bi bilo. Tu imamo tudi - brez ideologije - nek normalni pojav, da nacionalne manjšine stevilno izgubijo v državi, kjer ima posameznik več možnosti.

Se vprašanje k trenutni situaciji, v kateri se je znašla slovenska manjšina na Koroskem: ali se vam zdi, da je za ohranitev narodnega značaja, slovenske kulture na Koroskem potrebno enotno politično zastopstvo?

Moritsch: Na politični ravni je potrebno. Če hočejo imeti Slovenci otroške vrte itd., morajo iskati podporo po politični poti. Družbeno življenje se odvija demokratsko in v demokraciji moramo imeti svoje zastopstvo. Ali je dvojno zastopstvo ravno pravno, je drugo vprašanje. Po mojem je precej obremenjeno z zgodovino, predvsem po drugi svetovni vojni. Do tega ne bi prišlo, ce bi se Slovenci leta 1945 takoj vključili v politično življenje tedanje Avstrije.

Hvala za pogovor.

KOROŠKA / ZERNATTO

Pravice manjšin v bodočnosti še razširiti

Odprt kongres v Doboljah

IVAN LUKAN

CELOVEC - V Doboljah ob Baskem jezeru se je včeraj popoldne pričel 4. mednarodni manjšinski kongres pod geslom »Narodne skupnosti v Evropi - Svoboda v raznolikosti«. Prireditelj je uradno otvoril koroski deželni glavar Christof Zernatto, težišče letosnjega kongresa pa je položaj narodnostnih skupnosti v Avstriji in v sosednjih državah.

Zernatto se je v svojem otvoritvenem govoru zavezal za mednarodno jamstvo in izgradnjo pravic pripadnikov nacionalnih, etničnih in jezikovnih manjšin ter s tem v zvezi izrazil upanje, da sta bili tako imenovana »Dunajska izjava« vrha Sveta Evrope in akcijski program, ki je bil sprejet na konferenci OZN o človekovih pravicah prav tako letos na Dunaju, koraki v to smer.

V zvezi s sporedom letosnjega kongresa pa je Zernatto pozdravil dejstvo, da se bo tokrat pravljalo tudi o manjšinski skupinah kot so to nemško govoreci v Sloveniji, v Kanalski dolini in v drugih predelih Italije, v zvezi s položajem koroskih Slovincem pa je deželni glavar menil, da je potreben odprt pristop do vseh vprašanj.

Glede zahteve dela koroskih Slovincem po avtomatičnem zastopstvu manjšine v koroskem deželnem zboru in s tem povezano razpravo o javno-pravnem zastopstvu Slovincem na Koroskem (etnična zbornica), pa se je deželni glavar izrekel za »resno preverjanje«, ceprav se zaveda, da obstajajo o tem vprašanju različna gledanja med zvezno in deželno politiko kot tudi znotraj manjšine same.

Kot smo že poročali, bodo na dvodnevnem kongresu številni predavatelji in strokovnjaki - prijavilo se je okrog 70, med drugim tudi iz Slovenije - referirali in razpravljali tako o evropskih prizadevanjih za varstvo in zaščito narodnih skupnosti kakor tudi o zadnjih internih ukrepih v prid manjšin v Avstriji, Sloveniji, Italiji, na Madžarskem in v Slovaški republiki.

Uvodne besede k generalni temi je spregovoril namestnik direktorja Ura- da koroske deželne vlade Karl Anderwald, glavni referat prvega dne pa je imel innsbruski univerzitetni profesor, južni Tirolec Christoph Pan na temo »Temeljne pravice evropskih narodnostnih skupnosti«.

AVSTRIJA - ES / ALOIS MOCK

Nevtralnost ne ovira članstvo

Pogajanja v »vroči fazi«

PARIZ/BRUSELJ - Avstrijska nevtralnost je po Maastrichtskih sporazumi Evropske skupnosti »popolnoma združljiva«, je poudaril avstrijski zunanji minister Alois Mock v okviru franco-ko-avstrijskega foruma, ki se je včeraj začel v prestolnici Francije.

Sef avstrijske diplomacije je s tem v zvezi poudaril, da avstrijski zakon o »večni nevtralnosti« ne dopušta ne udeležbo pri vojskih aliansah in tudi ne vzpostavitev tujih vojsk v avstrijski Avstriji.

»Maastrichtski sporazumi Evropske skupnosti ne zahtevajo ne eno ne drugo«, je dobesedno dejal Alois Mock in dodal, da pri pogajanjih z ES ne vidi ne-

večji problem prav v nevtralnosti, marvec na področjih cestnega tranzita, kmetijstva in zaščiti okolja.

Kot je minister za gospodarstvo Wolfgang Schüssel, ki se je v cetrtek mudil na sedežu ES v Bruslju, poudaril, so pristopna pogajanja med Avstrijo in ES medtem stopila v »vročo fazo«.

Avstrijski minister je dejal, da glede vprašanja pridobivanja oz. kupovanja stanovanj s strani oseb iz držav članic ES ni prišlo do napredka, glede zaščite avstrijskega gospodarstva glede pocenimi uvozi iz vzhodnoevropskih držav pa je poudaril, da bodo od trenutka pristopa Avstrije k ES veljali zaščitni mehanizmi.

KOROŠKA / KKZ - NSKS

Letošnja Einspielerjeva nagrada Philippu Rauscherju

CELOVEC - Profesor Philipp Rauscher je letošnji dobitnik Einspielerjeve nagrade, ki jo bosta prihodnji teden podelila Krcanska kulturna zveza in Narodni svet koroskih Slovincem.

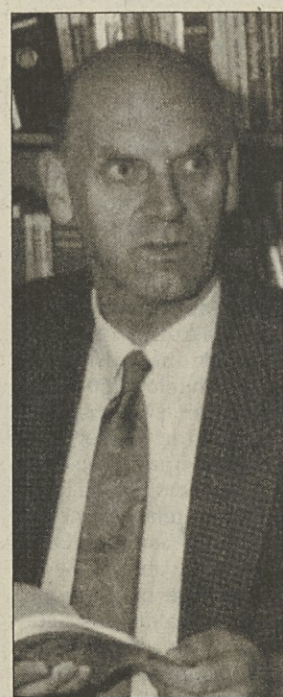
Rauscher je že več kot tri desetletja v službi koroske katoliške Cerkve - sprva kot tajnik Katoliške podeželske mladine, skozi zadnjih 25 let pa kot tajnik Katoliške prosvete.

55-letni Ziljan je znan po tem, da se vztrajno poteguje za pravice koroskih Slovincem.

Ze kot tajnik Katoliške mladine in pozneje kot

tajnik Katoliške prosvete, se je začel o vprašanji identitete in porekla globlje razglabljati.

V pogovoru za slovenski cerkveni list, »Nedeljko«, o svoji identiteti pravi, da je Ziljan, ki ve za svoje slovenske korenine. »Lahko recem, da je privilegij mojega poklica, da lahko tako rekoc glavno-poklicno premisljujem o zadevah dvojezičnosti in identitete. Prof. Robert Saxer pa je bil tisti, ki me je dal se zadnjjo pobudo, da morajo ta razmisljanja imete tudi posledice v našem delovanju in v naših strukturah.

Philipp Rauscher, dobitnik Einspielerjeve nagrade.

KOROŠKA / IZJAVA SPZ O TEMELJNEM GLASOVANJU O SKUPNEM ZASTOPSTVU

»Proti politizaciji kulturnih društev«

CELOVEC - Po tiskovnih konferencah Narodnega sveta koroskih Slovincem (NSKS) in Zveze slovenskih organizacij (ZSO) - NSKS je pobudnik temeljnega glasovanja odbornikov slovenskih organizacij, ustanov in društev o »kupnem demokratičnem zastopstvu koroskih Slovincem«, ZSO pa je napovedala bojkot le-tega -, je k nactovanem glasovanju (10. do 26. novembra letos) zavzela stališče tudi Slovenska prosvetna zveza (SPZ), ena od obeh osrednjih kulturnih organizacij ko-

roskih Slovincem. V izjavi za slovensko javnost je med drugim rečeno: »Veletni preprič o tem, ce sta slovenski osrednji organizaciji legitimni zastopniki koroskih Slovincem, je kulturni dialog znotraj manjšine bolj škodil kot koristil. Normalne pogovorne kulture ni več, zaupanje v politiko pa je močno padlo. Kot neke vrste kompenzacija za neuspehe na političnem področju pa beležimo se kar lep razcvet kulturnega ustvarjanja. Morda to ni samo kompenzacija, je pa gotovo nekaj, kar lahko

imenujemo pozitiven kulturni razvoj.

Kulturna društva so kljub politični krizi znotraj manjšine tista struktura, ki zajamejo največ ljudi in ki od vseh slovenskih struktur najbolj funkcionirajo. Prav gotovo funkcionirajo zato, ker se posvečajo izrecno kulturnim nalogam in ker politične spletke (se) ne segajo neposredno v kulturne dejavnosti. Društva se hvalabogu opredeljuje za kulturne programe in v glavnem ne dopuščajo, da bi se posamezniki v kulturnih društvih morali politič-

no opredeljevati.

Strankarsko-politične opcije in pa trenutno aktualno vprašanje »skupnega demokratičnega zastopstva koroskih Slovincem« pa so vprašanja, pri katerih se ljudje odločajo po političnih, ideoloških in drugih kriterijih. Tako opredelitev pa je stvar osebne svobode posameznika. Po preisevanju o tem, ce so koroski Slovenci za »skupno narodno zastopstvo je sporno politično vprašanje, ki je znotraj manjšine ustvarilo tako vzdušje, da ni več kulture demokrati-

nega dialoga.

In ce bi to vprašanje postalo predmet razprav v kulturnih društvih, si lahko predstavljamo, kaj bi to pomenilo za kulturno delovanje. Brez dvoma bi kulturno delo ohromilo v imenu političnih bojev.

Kulturne organizacije in kulturna društva nimajo nobenih kompetenc, da bi sodelovala pri ustvarjanju (novih) notranjemajnskih političnih struktur. Izvoljeni funkcionarji kulturnih društev imajo legitimacije za opravljanje dela, kakor ga pred-

pisujejo statuti, nimajo pa legitimacije, da bi zupanje svojega članstva zlorabljali v politične namene.

Društveni statuti jasno govorijo o dolžnosti za ohranitev in razvoj slovenske kulture, nikakor pa ne dajejo legitimacije, da bi odločali o »skupnem demokratičnem zastopstvu koroskih Slovincem«.

To govori proti naravi kulture, ki se ne more in ne sme ravnati po direktivah politične volje, je med drugim rečeno v izjavi SPZ.

LUTKE / ZA ENAKOVREDEN POLOŽAJ

PLES / GOSTOVANJE V CANKARJEVEM DOMU

Bistven je rezultat

Otroci kot barometer
kakovosti predstav

V slovenskem lutkarstvu minevajo tri pomembne obletnice - 25 let od smrti Jozeta Pengova, 45 let Lutkovnega gledališča Ljubljana in 20 let Lutkovnega gledališča Maribor.

V naši lutkarski zgodovini imamo zapisana tri priznana ustvarjalska imena, ki so izoblikovala lutkarstvo in ga uvrstila v slovenski kulturni prostor. Med utemeljitelje slovenskih lutk stoji Milana Klemencica, konec tridesetih let pa je prve ročne lutke začel izdelovati Niko Kuret. V šestdesetih letih je Lutkovno gledališče Ljubljana v sam vrh lutkovnih gledališč popeljal Joze Pengov (ki so mu sicer očitali, da je prelomil kulturni molk med 2. svetovno vojno). Njegov prispevek lutkarstvu je poleg režije, prevodov, priredb in pisanja o lutkah pomemben predvsem zaradi uvajanja nove dramaturgije. Najboljši dosežek je prav gotovo Sinja ptica (predstava je nastajala štiri leta), medtem ko so njegove predstave nihale med skrajno poetičnostjo in grotesknostjo. V lutkarstvu je nedvomno vzpostavil kriterije kvalitete, strokovnosti in profesionalizma.

Se vedno pa se pojavlja vprašanje družbenega in kulturnega priznavanja lutkarstva kot ne povsem enakovredne veje v umetnosti. V sedemdesetih letih

tih se je obnovila lutkarska ustvarjalnost, dve leti kasneje so začela nastajati prva besedila - slovenskih avtorjev prej praktično ni bilo (Frane Puntar, Svetlana Makarovič, Dane Zajc). Vrata so bila široko odprta novim idejam in ustvarjalcem. Zanimiv je podatek, da je bilo med 152 uprizoritev v Lutkovnem gledališču Ljubljana (v 45 letih delovanja) kar 111 takih, ki so nastale pod perislovenskih avtorjev.

Lutkarji pa se vsa ta leta zavzemajo za enakovreden položaj z dramskimi gledališči, kajti lutkarstvo je bilo in ostaja nujna umetnost. Zmotno je mnenje, da so lutkovne predstave manjvredne ali celo ceneje, so opozorili slovenski lutkarji na četrtkovni okrogli mizi v Cankarjevem domu. Najuspešnejše predstave so tiste, ki so zanimive mladim in starim, sporočilno aktualne in vizuelno bogate, so poudarili. Namen pogovora, ki ga je v sodelovanju s Cankarjevim domom organizirala UNIMA SLOVENIJA, je bil predvsem popularizirati slovensko lutkovno dogajanje. Zal pa je res, da rešitev za lutke niso okrogle mize, ampak sam umetniški rezultat, ki ga gledalec doživi v dvorani. Otroci pa so nedvomno tisti, ki najbolj odkrito pokažejo, ali jim je predstava vsek ali ne.

Tanja Fajon

Nesproščeno telo

Ples v železnem hodniku je na prvi pogled angažirana predstava, vendar se izza tega zarisuje še druga, bolj problematična plat

Ples seveda že po svoji naravi nikoli ne postavlja na ogled sproščenega, organskega, "naravnega" telesa. Pa vendar je znotraj njega moč razlikovati ples, v katerem so izpostavljene in razmahnjene sile in dinamika telesa in ples, v katerem je telo podrejeno neki razumski ideji. Ples, kot ga pojmuje francoska (nekateri jo označujejo s »postmodernistično«) sodobna koreografija Karine Saporta, sodi v drugega od obeh pristopov k telesu. Pri tem gre za jasno izpostavljeno pojavljanje nekega odseka človekovega bivanja, ki se v nekaterih predstavah sprevrže v ze kar pretirano intelektualizirane in ki seveda določa, zamejuje gibalni material. Zato je že skoraj razpoznavni znak njenih koreografij uporaba zadržanega, sunkovitega, odsekanega in obrzdanega giba. V predstavi Ples v železnem hodniku, ki smo jo v sredo zvečer videli v Cankarjevem domu, je tako gibanje pravzaprav zelo umestno, saj je njen okvir zadušljivo, utesnjujoče okolje tovarniške dvorane, v katerem se sredi isker in hrupa dve varilki gibljeta med ognjenimi plameni svojih varilnih aparatov, mehanični ritem dela brzda vsak razmah, zato se vsaka kretnja ustavi zelo blizu telesa. Ozkost v naslovu omenjenega hodnika je dejansko ves čas prisotna, saj so premiki obeh plesalcev omejeni zgolj na front-

talno pomikanje naprej in nazaj, razpiranja v širino ni. Na prvi pogled bi torej lahko rekli, da gre za angažirano predstavo o telesu, uklenjenemu v peklenski ritem industrijskega sveta, vendar se izza tega zarisuje še druga, bolj problematična plat. V poigravanju z odprtim ognjem, ki ima svojo lastno melodijo in privlačno moč, je namreč dovolj očitno prisotna naslada, nevarnost, ki se spreminja v užitek, v slast samotrpincenja in v kar erotični dialog s plamenom. K temu močno pripomore tudi brezhibno obvaldanje telesa pri obeh plesal-

kah, skrajno natančno izvedeni se tako drobni gibi, kar je po eni strani seveda nujno zaradi stalne nevarnosti, da se ob najmanjši napaki opečeta, po drugi strani pa jima podeljuje neko skoraj ezoterično lepoto (sredi dima, bliska in potu, seveda). Iz izjave koreografije, v kateri omenja »idejo telesa kot podobe ognjenega stroja«, bi navsezadnje lahko tudi sklepali, da je zdaj zadržani zdaj besno bruhajoči ožnj sredi klavstrofobične tovarniške dvorane pravzaprav metafora za silo, strasti, skrite strahove in fantazme, ki vrejo pod človeško kožo.

In ki so lahko se kako obiskurni. Problem predstave je v tem, da se tudi kot celota nikamor ne razmahne in razvije. Njeni elementi so dani v začetku, atmosfera je zarisana, potem pa gre samo se za dodajanje in niza-nje asociacij, povezanih z ognjem - cirkusko zongliranje z gorečimi baklami, bruhanje ognja, oženj v parnem stroju, ki oblublja potovanja, pokopalski plamenčki in seveda ves peklenski instrumentarij. Vse to nekoliko na silo stopnjujejo (brez napake izvedeni) odrski efekti, dim, bliski luči, evokatívni (reči je treba, da kar

z občutkom povezani) zvočni elementi, ki pa ne uspejo izoblikovati nekega dramaturškega loka. Edina odprtina in motični element je na trenutke priklican oddaljen spomin neke idile, ki pa ni nič drugega kot slabo ujeta melodija harmonike na pokvarjenem radiu. V to melodijo se predstava tudi izteče in pusti za sabo neprijeten občutek - hoteno neprijeten, ker je pac neprijetna snov, iz katere je sestavljena, a neprijeten tudi zato, ker se v tej eni (sicer res ne dolgočasni) uri neprijetnega pravzaprav nič ne zgodi. Suzana Koncut

Mednarodna konferenca o tradicionalnih azijskih kulturah

TOKIO - Tu so se v četrtek na konferenci o varovanju tradicionalnih azijskih kultur zbrali predstavniki 14 držav vzhodne Azije. Osrednja tema je, kako ohraniti vzhodnoazijsko kulturno dediščino, ki so jo ogrozile gospodarske in socialne spremembe, je v svojem sporočilu poudarilo japonsko ministristvo za zunanje zadeve. Na konferenci sodelujejo poleg Japonske, ki si cedalje bolj prizadeva za ohranitev svoje kulturne dediščine, se Burma, Brunei, Kambodža, Kitajska, Indonezija, Južna Koreja, Laos, Malezija, Mongolija, Filipini, Singapur, Tajska in Vietnam. (STA/AFP)

Krik sveta v okviru prireditve Križišče literatur

STRASBOURG - Tu se je v četrtek začela prireditev Križišče literatur, na kateri so se zbrali številni pisatelji iz več držav, v okviru srečanja pa poteka tudi prvo zasedanje Mednarodnega parlamenta pisateljev. Križišče literatur je odprla ameriška pisateljica Susan Sontag, ki tudi predseduje enemu od treh plenarnih zasedanj parlamenta pisateljev. Naslov letošnje prireditve, ki je že peta po vrsti, je Krik sveta, s čimer naj bi opozorili na umore intelektualcev v BiH, Turčiji in Alžiriji.

Eden od vrhuncov tokratne prireditve naj bi bil prihod letošnje nobelove nagradenke za književnost, ameriške pisateljice Toni Morrison. Okrog 40 pisateljev in intelektualcev iz več kot 20 držav naj bi na srečanjih v okviru parlamenta med drugim govorilo o pravih literatur ter o literarni in politični skrunitvi književnosti. Parlament književnikov naj bi se prvič sestal prihodnje leto v Sarajevu. Ustanovno listino o tem parlamentu naj bi sprejeli v ponedeljek. Doslej je poziv za ustanovitev mednarodnega parlamenta pisateljev podpisalo že 226 intelektualcev. (STA/AFP)

Dva ženska upa

GENEVA - Angleška igralka Katrin Cartlidge in irska igralka Tina Kellegher sta na filmskem festivalu v Genevi dobili nagrado "best female hope" (najboljši ženski up). Cartlidgeva je prejela nagrado za vlogo v angleškem filmu Naked (Goli), crni komediji, s katero je Mike Leigh dobil nagrado najboljšega režiserja na letošnjem festivalu v Cannesu. V filmu The Snapper, anglo-irski produkciji režiserja Briton Stephen Fearsa, Kellegherjeva igra irsko dekle, ki zanosi s prijateljskim očetom in mora med nosečnostjo prenašati posmehovanje sosedov. Nagrado za najboljši moski up je dobil Sved Simon Norrthon za vlogo v filmu Speak up! It's so dark režiserke Susanne Osten. Teden dolg festival je predstavil 14 evropskih filmov, med katerimi je bilo za nagrade nominiranih deset igralk in štirje igralci. (Reuters)

Francozinje nagrajujejo

PARIZ - Včeraj so v Parizu podelili nagrado Femina, ki jo vsako leto že devet desetletij podeljuje francoskim literatom. Žirijo sestavljajo izključno ženske, ki so se morale odločiti za tri avtorice ter tri avtorje, ena od šestih nagrad je namenjena se neznatnemu ustvarjalcu. Omeniti velja, da so francoske knjižne nagrade finančno precej skromne, saj je na primer slavna nagrada Goncourt vredna le simboličnih 50 frankov (9 dolarjev). Vendar ne gre pozabiti, da so nagrajena dela kasneje natisnjena v velikih nakladah. V Franciji vsako leto podelijo ogromno število knjižnih nagrad; "velikih" nagrad je le pet, pomembne so npr. nagrade Renaudot, Medicis in Interllie. Skozi vse leto podelijo še kakih 1000 manjših nagrad. (Reuters)

NA KRATKO

Predstavili prevod Katekizma

MARIBOR - Na mariborski skofiji so v četrtek predstavili slovenski prevod katekizma katoliške cerkve. Slovenski prevod katekizma je peti na svetu in prvi prevod v slovenskem jeziku. Katekizem katoliške cerkve je založba Družina izdala v deset tisoč izvodih. Katekizem katoliške cerkve so predstavili mariborski skof dr. Franc Kramberger, pomožni skof dr. Jožef Smej, profesor na teološki fakulteti v Ljubljani dr. Tone Strukelj in glavni urednik Družine dr. Janez Grilc. (STA)

Znaki zemlje v Labirintu

LJUBLJANA - V galeriji Labirint (podhod Maximarketa) je do 18. novembra na ogled razstava Znaki zemlje Rada Jagodica, dvaindvajsetletnega umetnika iz Trsta. Jagodic v Italiji razstavlja že od svojega petnajstega leta, v Ljubljani pa se prvič predstavlja predvsem s svojimi abstraktnimi keramikami, ki jih spremljajo slikarske vaje. Geometrično dekorativno tkivo, ki jih obema, je rahlo vgravidano v glino in jo obda kot obleka, uglasena na nekatere dominantne teme, kot je zapisala Laura Safred v katalogu razstave. Jagodic

soočiti plastični predmet z realnostjo, ceprav črpa podobne in sugestije iz antičnih dekoracij. Umetnik je prejel že več deset nagrad in priznanj na italijanskih, državnih natečajih za keramiko, grafiko in slikarstvo, leta 1993 pa je bil nagrajen s plaketo dezele Toskane na VI-II Premio Italia za likovno umetnost Beato Angeliko v Firencah. Razstavljene keramike so sveže in hkrati domaći zato obiskovalca mimogrede zavedejo, da začne premisljevati, kam bi lahko v svojem domu postavil umetnino Rada Jagodica. Tina Lucu

NOVO NA ODRU

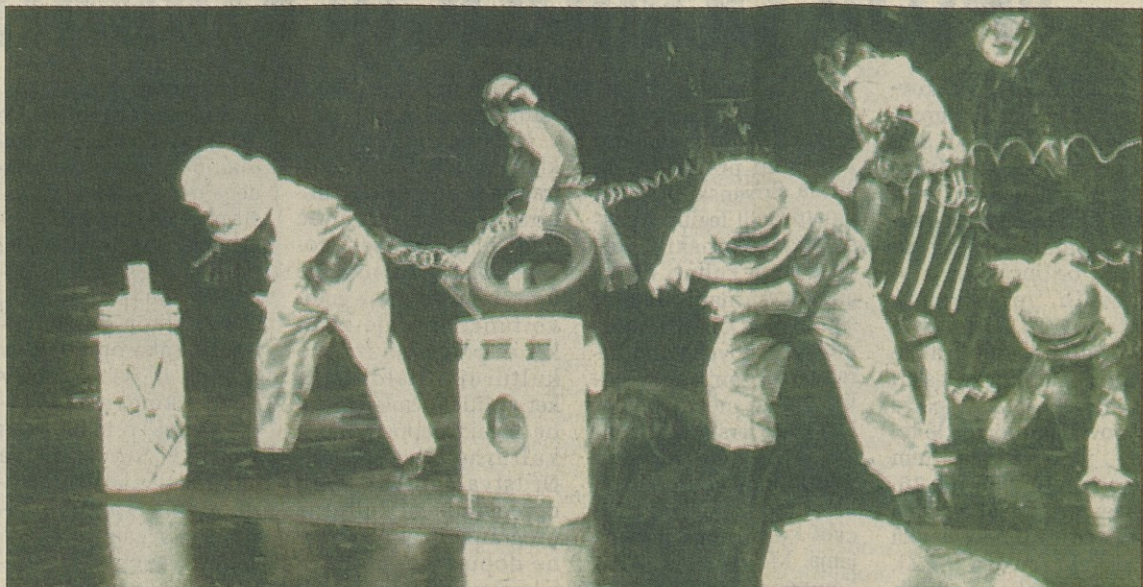
Bogomir Veras: Zelena kapica, Slovensko ljudsko gledališče Celje, krstna uprizoritev, režija Katja Pegan, nastopajo: Bogomir Veras, Vesna Maher, Bruno Baranović, Borut Alujevič, Zvone Agrež, Bojan Umek, Tjasa Cepus, Andreja Cepus in Simona Mirnik, glasba: Mirko Vuksanović, koreografija: Goga Stefanović - Erjavec; premiera jutri ob 16. uri, predviden za

kljucek predstave je ob 17.30, cena vstopnice je 200 tolarjev

Pravljico o Rdeči kapi, njeni babici in požrešnemu volku prav gotovo poznajo vsi otroci pa tudi njihovi starši. Bogomir Veras pa je zgodbo posodobil in prestavil v današnje, s smogom zamegljene case. Mladinska predstava z naslovom Zelena kapica, ki jo bodo otroci in odrasli lahko gledali od 7.

novembra naprej, temelji na sodobni in aktualni zgodbi, katere osnovna tema je vezana na ekologijo in težave s katerimi se spopada današnja civilizacija. Svet Rdece kapice se spreminja v eno samo grozljivo onesnaženje. Huda posast, imenovana tu di Bolna sapa se je odločila za uničevalni napad na zeleni gozd in njegove prebivalce in vse kaže, da bodo dimniki s strupeni-

mi hlapi in odlake, ki tečejo v reke zastripile svet. Temu se po robu postavi iznajdljiva Kapica, ki se spremeni v Zeleno kapico. Predstava, v kateri je polno plesa, petja in akcije, skusa mladino spodbujati mlade gledalce k pazljivemu in spostljivemu odnosu do okolja. Predstavo Zelena kapica je finančno podprla Coca-Cola, v prodaji pa bo tudi kasetna s songi iz predstave. (V. S.)

Zelena kapica se ukvarja tudi s pralnimi stroji (Foto: Damjan Svarco)

AKCIJE / SLIKARSKA RAZSTAVA MI V EVROPI

Slike v »umetniškem zaboju« iz osmih mest

Na slikarski razstavi, ki jo bodo odprli 10. novembra v Wiesbadnu, tudi ljubljanski slikar Matej Metlikovič

Tudi Ljubljana sodeluje v umetniški akciji, ki se je na iniciativo mesta Wiesbaden začel letošnji pomlad in prihaja v teh dneh do svojega finala: v sredo, 10. novembra bo namreč v Wiesbadnu odprte slikarske razstave na témo Mi v Evropi (Wir in Europa). Poleg slikarjev in slik iz osmih evropskih mest sodeluje tudi ljubljanski slikar Matej Metlikovič.

Razstava bo v razstavnih prostorih nassauske hranilnice (Nassausche Sparkasse), ki spada med največje hranilnice v Zvezni republiki Nemčiji. Ze dolgo je ena od vzporednih dejavnosti te hise podpiranje in poosepešanje umetnosti. Ko so leta 1990 ob 150. obletnici delovanja hranilnice začeli graditi svojo podobo pod geslom Mi v Evropi so v tem duhu začeli prirejati serijo umetniških razstav, na katerih so se predstavili mnogi ustvarjalci iz sosednjih držav. Kot zaključek in tudi vrhunec razstavnega dogajanja zadnjih let pa si je Hranilnica ob podpori mesta Wiesbaden in mestnega urada za kulturo zamislila izviran umetniški projekt. K sodelovanju je bil povabljen po en slikar (slikarka) iz vsakega od osmih evropskih mest, ki so v partnerstvu. Za letos so župani teh mest prejeli dopis z obrazložitvijo akcije in s vabilom Wiesbadenske nadzupana, naj poiščejo po enega slikarja (slikarko), ki bi bil(a) pripravljen(a) sodelovati pri tem projektu.

Akcija se je začela maja, ko so v Wiesbadnu pri-

pravili poseben lesen zaboj, ki je vseboval deset slikarskih platen v velikosti 100 x 70 cm. Zaboj bi od tam odstopoval na dolgo evropsko krožno »romanje« od enega mesta do drugega. Pri vsakem od sodelujočih slikarjev naj bi ostal stinajst dni - v tem času naj bi vsak na eno od platen iz zaboja naslikal svoje videnje predlagane teme Mi v Evropi in poslal del desetega platna, namenjenega temu, da ga poslikajo vsi slikarji skupaj.

Eden izmed idejnih avtorjev projekta, wiesbadenski umetnik Andreas Petzold, je začel akcijo z delno poslikavo skupnega platna in z risbo na sam zaboj, ki jo je posvetil »svojemu prijatelju J.«. (Misljen je znameniti moderni ruski slikar Aleksej Javlensky, ki je večino življenja preživel v Nemčiji, zadnja leta pa v Wiesbadnu, kjer je tudi umrl. Njegova umetnost utelesa tistega duha slikarstva, ki povezuje evropske kulture; posredno pa je povezan tudi s Slovenijo, saj je slikarstvo studiral na znameniti Münchenski Azbe-tovi akademiji, ki je bila ob prelomu stoletja zbirališče mladih ustvarjalcev iz vzhodne, srednje in zahodne Evrope.)

Tudi zaboj naj bi na svojem popotovanju od ateljeja do ateljeja postopoma postal skupno umetniško delo (Gesamtkunstwerk), zato naj bi se nanj vsak od soustvarjalcev naslikal kakšen znak, zapis, lik oziroma motiv, obenem pa naj bi ga na njegovi poti tudi zigosali in polepili z uradnimi papirji carin in prevoznih nalogov.

Najbolje prodajane leposlovne knjige v slovenskih knjigarnah

Slovenci na različnih koncih domovine in na dveh straneh zamejstva kupujejo precej različne leposlovne knjige. Na avstrijskem Koroškem se je največ obiskovalcev slovenske knjigarne odločilo za nakup knjige, ki jo je napisala Marusa Krese, njen naslov pa je Postaje. V knjigarni Konzorcij v Ljubljani se jih je največ odločilo za Branka Gradišnika in njegovo delo Slovensko - anglesko, v ljubljanski Karantani pa je najpopularnejši Andrej Rozman z Rimanicami za predgospodice. V Trstu najraje kupujejo delo trzaskega Slovenca Borisa Pahorja, predvsem njegovo Vilo ob jezeru. Podatki, zbrani v okviru lestvice najbolj prodajanih knjig morda kažejo na vedno bolj specializirano ponudbo različnih knjigarn, ki ponujajo knjige na podlagi podatkov o ponudbi in povpraševanju, pa tudi na to, da ljudje, ki živijo v različnih družbenih okoljih pac berejo različne zvrsti in jih zanima drugačna tematika. Med knjigami, za katere so obiskovalci knjigarn pokazali največ zanimanja je veliko izvirnega slovenskega leposlovja.

Knjigarna Drava, Paulitschgasse 5-7, Celovec

- Marusa Krese: Postaje, Drava, Celovec 1992
- Tone Partljic: Mala, Presernova družba, Ljubljana 1992
- Ferdo Godina: Bele tulpike, Pomurska založba, Murska Sobota 1992
- Jani Oswald: Babylon/Babilon, Drava, Celovec 1992
- Prežihov Voranc: Pozganica, Obzorja, Maribor 1981

Knjigarna Konzorcij, Slovenska 29, Ljubljana

- Janez Gradišnik: Slovensko - anglesko, Mohorjeva družba, Celje 1993
- Maja Novak: Izza kongresa ali umor v teritorialnih vodah, Obzorja, Maribor 1993
- Tomo Kriznar: Sambala, samozaložba, Ljubljana 1993
- Agatha Christie: Umor po abecedi, Mladinska knjiga, Ljubljana 1993
- Richard Bach: Darilo za rojstni dan, Iskanja, Ljubljana 1993

Knjigarna Karantani, Stari trg 21, Ljubljana

- Andrej Rozman: Rimanice za predgospodice, DZS, Ljubljana 1993
- Michael Crichton: Jurski park, DZS, Ljubljana 1993
- Douglas Adams: Restavracija na koncu vesolja, TZS, Ljubljana 1989
- E. A. Poe: Maska rdece smrti, Karantani, Ljubljana 1993
- E. A. Poe: Konec hiše Usher, Karantani, Lj. 1993

Trzaska knjigarna, ul. San Francesco 20, Trst

- Boris Pahor: Vila ob jezeru, Mohorjeva založba, Celovec 1993
- Marij Cuk: Sledovi v pesku, Lipa, Koper 1993
- Boris Pangerc: Blizanje, Lipa, Koper 1993
- Drago Jančar: Pogled angela, Mihelac, Ljubljana 1993
- Ivan Sivec: Jutro ob kresu, Kmečki glas, Ljubljana 1993

Vanda Straka

Tako imenovani Umetniški zaboj (Kunststube) je bil iz Wiesbadna odpe-ljan najprej na Poljsko, v Wrocław, od tam pa je v začetku junija prispel v Ljubljano. 21. junija je bil odpe-ljan v Celovec, od tam pa v Svico, v Mon-treux.

Naslednje postaje so bile se: Fondettes (Francija), San Sebastian (Spanija), Gent (Belgija) in Tunbridge Wells (Velika Britanija). Končno je sredi septembra, po okrog 18.000 kilometrov dolgem popotovanju prek mnogih meja, vzpetin, gora, ravnin, rek in celo prek rokavskega preliva, končno priromal v domače mesto, v Wiesbaden, kjer je akcijo z delom na devetem platnu zaključil prej omenjeni domači slikar.

Na razstavi v nassauski hranilnici bo predstavljen tako zaboj kot tudi vseh deset slik iz njega. Oboje je namenjeno prodaji na avkciji. Izkupicek je namenjen humanitarni ustanovi Medical Foundation iz Londona, ki v sklopu dejavnosti Amnesty International skrbi za terapijo zrtev mučenja. Da bi si obiskovalci razstave mogli ustvariti boljši vtis o delu vsakega od devetih razstavjalcev, je bil vsak od njih povabljen, da prispeva za razstavo se po dve ali tri svoja dela. Razstava bo pospremljena s posterjem in s katalogom. Odprl jo bo z uvodnim govorom Wiesbadenski nadzupan Achim Exner.

Vsi sodelujoči slikarji so obljubili, da se bodo odprta razstava, ki bo na ogled do 3. decembra, tudi osebnostno udeležili.

KÖLN

Od Maleviča do Kabakova

Josef-Haubrich Kunsthalle, Josef-Haubrich Hof 1, Köln, do 2. januarja 1994: Ruska avantgarda 20. stoletja; odprto ob torkih in petkih od 10h do 20h, ob sredah, četrkih, sobotah in nedeljah od 10h do 17h, ponedeljk zaprto.

Po zaslugi zakoncev Irene in Petra Ludwig se v Kölnu z nad 600 deli okoli stotih umetnikov nahaja najboljše zbirka ruske avantgardne umetnosti izven Rusije, umetnostne smeri, ki je sele pozno stopila v zavest zahodnega umetnostnega občinstva. Iste danes postaja jasno, koliko elementov v novejšem razvoju zahodne umetnosti sledi idejain konceptom ruskih avantgardistov: tako sta Malevičev ^rni kvadrat in serija crnih slik Rodcenka za desetletja prehitela minimalizem, pa tudi druga dela so mejniki in znaki, brez katerih bi si razvoj abstraktne umetnosti težko zamislili.

Neposredni stik s Parizom je deloval na ruske umetnike kot močan poriv. Srečanje s fauvizmom, kubizmom in futurizmom je bilo povod, da so izsledili lastne koronine v ljudski umetnosti, njeni vitalnosti in nepotvrjenosti.

Zgodnja dela Goncarove in Larionova so tako nastala v znamenju avtentičnega ruskega primitivizma. Odprta izmenjava idej s Parizom in Nemčijo (Kandinski v MUnchnu, krog Modrega jezdeca) je trajala vse do srede 20. let, ko je bila za 40 let popolnoma prekinjena. Kmalu po Stalinovi smrti se je začela formirati v Sovjetski zvezi druga avantgarda, a je znova preteklo 20 let, preden so prvi podatki o delih prisli tako v javnost.

Dela so nastajala pod očitnim vplivom soc-artistov Bulatova in Komar AND Melamida, cilj umetnikov pa je bila analiza pogojev sovjetske stvarnosti, ki je elemente čisto kritično ali ironično predelovala. Tako zbirka Ludwig obsega tudi nad 70 del 17 poznejših avantgardistov, med drugimi tudi 25 del iz različnih obdobij Ilije Kabakova, letosnjega nagrajenca beneskega bienala (na sliki: Ilija Kabakov: Vrsta, 1969, tus in flomaster na kartonu).

(T. V.)

PARIZ

Od Cézanna do Matisa

Musée d'Orsay, Rue de Bellechasse 1, odprto do 2. januarja 1994 vsak dan razen ponedeljka od 9.30 do 18.00, ob nedeljah od 9.00 do 18.00, ob četrkih pa od 9.30 do 21.45.

Slikarji, ki so svoja dela ustvarjali ob koncu prejšnjega in v začetku tega stoletja z novostmi, ki so jih uvajali in pogosto tudi popolnoma novimi načini slikanja tudi ob koncu tisočletja vzbujajo izjemno zanimanje tako pri sodobnih slikarjih kot tudi pri množicah ljudi, ki se z umetnostjo ukvarjajo le kot gledalci ali zgodovinarji, zato razstava njihovih del nikoli ni prazen prostor, temveč se po galerijskih ali muzejskih prostorih običajno vlečejo dolge vrste obiskovalcev. Vrednost slik se, zlasti v primerjavi s cenami, ki so jih (večina njih) dosegale v času svojega nastanka, dvigajo zelo visoko.

Razstavo, ki je nastala v organizaciji fondacije Barnes, Združenja nacionalnih muzejev in muzeja d'Orsay, je finančno podprla Banque Nationale de Paris et de Havre. Fondacija Barnes poseduje okoli 2000 umetniških del, med njimi pa so tudi dela francoskih impresionistov in postimpresionistov z začetka stoletja. Za razstavo v Musée d'Orsay so izbrali mojstrovine, ki so jih ustvarili Monet, Van Gogh, Gauguin, Seurat, Picasso, Renoir, Cézanne, Matisse in drugi, poleg njihovih del pa si je mogoče ogledati tudi nekaj del iz starejših obdobij, tapiserije, skulpture in keramiko ter čudovito kolekcijo afriške umetnosti. Med slikami velikih mojstrov so na razstavi tudi Renierjev Zajtrk, Umetnikova družina, Cézannovi Kvartopirci, Matissove Veselje do življenja in mnogo drugih likovnih del, vrednih pozornosti. Posebnost razstave je želja prikazati več verzij ene slikarjeve stvaritve. Tako je možno videti dve verziji Cézannovih Kvartopircev, Seuratove studije za veliko delo (na sliki: Modeli. 1888) ter odlično Matissevo delo Razkosje, mir in naslada.

(V. S.)

LONDON

Izkopavanja v Jordanu

British Museum, Great Russel Street, do 13. marca 1994: Izkopanine British Museuma v Tell es-Sa'idiye, odprto od torka do sobote od 9h do 18h, ob nedeljah od 9h do 14h, ob ponedeljkih zaprto.

Ze v 60. letih je jordanska dolina pritegnila arheologa Jamesa Pritcharda, ki je vzhodno od reke Jordan odkril ostanke biblijskega mesta Zarethan. Najdbe so dokazale obstoj mesta od približno leta 3000 p.n.s vse do rimske dobe. Leta 1985 se je v izkopavanja vključil tudi Britanski muzej. Razstava prikazuje delo, ki se je začelo s prvimi sondazami bivalisc in se razširilo do raziskave arhitektonskih ostankov leta 1990.

Med izkopavanja so bili odkrita tudi zanimivi podatki o razvoju mesta v 12. stoletju p.n.s., ko so Zarethanu vladali egipčanski faraoni 20. dinastije, na kar kažejo značilna arhitektura in pogrebni obredi. Obenem so izkopavanja pokazala, da je bil Sa'idieh eno največjih in najrazvitejših mest v Kanaanu že v zgodnji bronzni dobi. Bogato razstavo jordanske kulturne zgodovine je ob Britanskem muzeju omogočil Jordanski urad za antikvitete. (F. K.)

STUTT GART

Faustovo prekletstvo

"Dramatična legenda v starih delih", premiera v četrtek, 11. novembra ob 19.30 v Grosses Haus, Dezelno gledališče Stuttgart, besedilo (v francoscini) po Goetheju in Nervalu Hector Berlioz in Almire Gandonnière, glasba Hector Berlioz, nastopajo Marilyn Schmiede (Marjetica), Glenn Winslade (Faust), Philippe Rouillon (Mefisto) in Wolfgang Koch (Brander), dirigent Gabriele Ferro.

"Opera de concert", "opera-legenda" ali "dramatična legenda" odvede Fausta na gledališko-glasbeno nikogaršnje ozemlje, daleč od območja drugih opernih adaptacij literarnih del in daleč od kanonov angleske in nemške gledališke poetike. Berliozova (1803-1069) skladateljska perspektiva Nervalove prepovedne Goethejeve drame je plod avtonomne imaginacije, ki se je vnela v neposrednem stiku z originalom, a ga ne pušča niti na enem mestu nespremenjenega. Goethe zasleduje zgodbo o Faustu in Marjetici v diskontinuiranem zaporedju prizorov, ki obsegajo daljše časovno obdobje, pri Berliozu pa operna drama obsega samo srečanje obeh junakov, ki traja od zvečeritve do jutranjega svita. "Ze v naslovu je razvidno," je romantični skladatelj Berlioz napisal v predgovoru, "da delo ni zasnovano na Goethejevi ideji, saj se svetovno znana pesnitev konča s Faustovo rešitvijo." Na vprašanje, zakaj Faust v njegovi različici dela potuje na Madžarsko, je Berlioz že ob premieri povedal, da je takšno odločitev narekovala glasbena tema - in da bi svojega junaka v skladu z romantično umetnostno svobodo postavil se kam drugam, če bi se to po skladateljevi presoji izkazalo za potrebno.

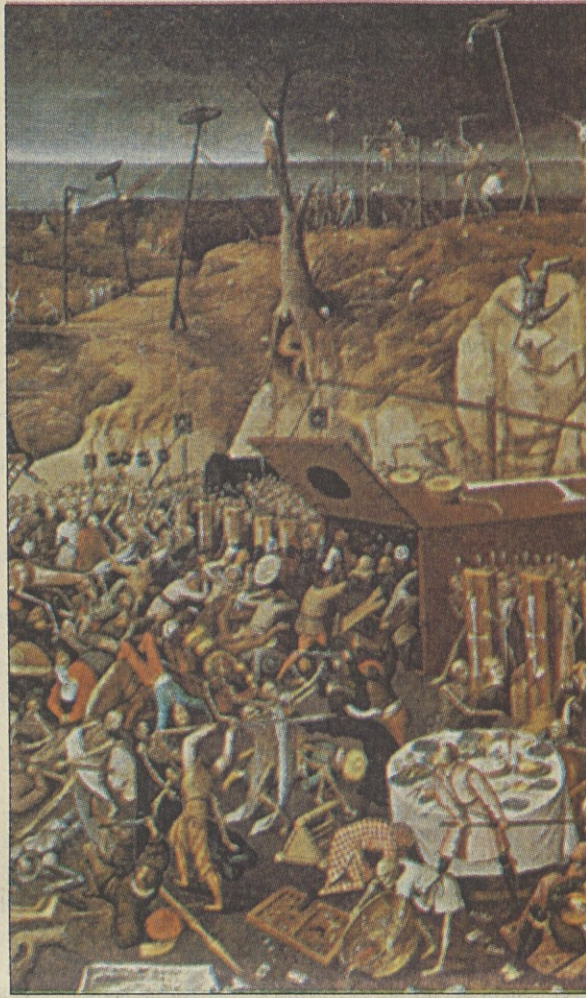
Na sliki: Emil Jannings v Murnauovi filmski verziji Fausta. (F. K.)

ANTWERPEN

Zmagoslavje smrti

Muzej Mayer van den Bergh, odprto do 31. decembra: Zmagoslavje smrti, vsak dan od 10. do 17. ure, ob sredah do 21. ure, zaprto ob ponedeljkih.

Sele leta 1988 so ugotovili, da je Zmagoslavje smrti (na sliki detalj) leta 1626 naslikal Pieter Brueghel mlajši. Podpis in datum sta bila pred tem prekrita z več nanosi barve in patine in sta se odkrila, ko so lastniki - zasebna Evropska fondacija - sliko poslali na restavriranje. Pieter Brueghel mlajši, veliki nizozemski slikar, je sliko ustvaril iz več razlogov: osnovni je bil hommage lastni družini. Z njo se je spomnil smrti svojega brata Jana in treh lastnih otrok, ki so mu umrli med veliko kugo leta 1625. Slika pa je posvečena tudi stoti obletnici rojstva Pieterja Brueghela starejšega, njegovega očeta, ki je naslikal platno z istim naslovom - hranijo ga v madridskem Pradu - original, po katerem je ustvarjeno pricujoče Zmagoslavje smrti. V Antwerpnu, letosnji kulturni prestolnici Evrope, je Zmagoslavje smrti prvič postavljeno pred oči javnosti. (V. L.)

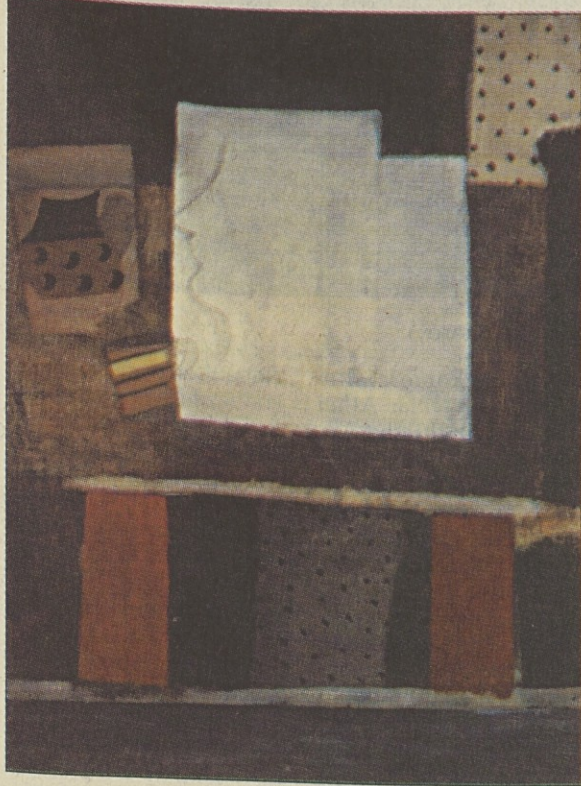
SLIKARSTVO / GLEDALIŠČE / PLES / GLASBA

EVROAGENDA

FILM / KIPARSTVO / ARHITEKTURA / FOTO

LONDON

Retrospektiva Bena Nicholsona

Tate Gallery, Millbank, do 9. januarja: Ben Nicholson, odprto od torka do sobote od 10h do 18h, ob nedeljah od 12h do 18h;

V londonski galeriji Tate je na ogled retrospektiva del Bena Nicholsona (1894 - 1982), zbrana iz galerijskih in zasebnih zbirk vsega sveta. Najpomembnejši in mednarodno najuglednejši britanski slikar 20. stoletja, v kasnejši fazi cenjen predvsem po svojih statičnih in arhitektonsko grajenih krajinah ter tihozitjih, je v 30. letih začel svojo kariero z močnim osebnim slogom pod vplivom Picassovega in Braqueovega kubizma in sodasnih evropskih umetnostnih tokov. Dela iz tega časa kombinirajo predvsem abstraktivizem s poetičnim in aluzivnim vplivom umetnikovega vsakodnevnega življenja in intime, kar je Nicholsona že takrat reševalo možnega epigonstva in ga postavilo za samostojnega umetnika. Retrospektiva ponuja na ogled vrsto Nicholsonovih del iz različnih razvojnih obdobij, ki doslej niso bila znana britanskemu in svetovnemu občinstvu.

Tihozitje »1932 (profil - beneska rdeca)« (na sliki) spada v serijo slik, ki predstavljajo drugo, samostojnejšo umetnikovo obdobje in se dotikajo Nicholsonovega razmerja s kiparko Barbaro Hepworth. Gre za tihozitje objektov na mizi pred oknom: pikcasta področja v tehniki linoreza predstavljajo zavese, na mizi pa stojijo lončena posoda, lonček in izklesana glava, profil Hepworthove. (F. K.)

MÜNCHEN

Razstava Monike Maurer - Morgenstern

Galerie Albrecht, Klenzestrasse 38, odprto do 4. decembra: Monika Maurer - Morgenstern, od ponedeljka do petka od 12. do 19. ure, ob sobotah od 11. do 14. ure

Konec oktobra je bila v Albertovi galeriji odprta razstava leipziške umetnice, ki že od nemirnega leta 1968, ko je prišla iz takratne NDR, živi in ustvarja v Münchnu. Kmalu po odločitvi, da bo postala slikarka, je stopila v stik z veliko umetnostjo.

Ob razstavi »Ni se prepozno« je avtorica svoje pojmovanje sveta in umetnosti popisala tudi v knjigi 16 lju-bezenskih zgodb. Obiskovala je razrede Leona Goluba, Nancy Spero in Leika Ikemura v poletni akademiji v Salzburgu in prejela entuziastično podporo uveljavljenih umetnikov. Nancy Spero in Leon Golub sta ob njeni nagradi Gabriele - Münter napisala, da delo Monike Maurer - Morgenstern pripada tako "L'Arte Autre" ali "Outsider Art" kot tudi k vitalnim aspektom nemškega ekspresionizma.

Njena umetnost je hkrati lepa, cutna in čustvena, ne zna in intenzivna. Na pogled so slike kot neposredno predvajanje duševnega vtisa, ki bi jih najboljše karakterizirali s citatom Georga Büchnerja: »V vsem zahtevam - življenje. Možnost obstoja in potem je dobro, potem nimamo nič za spravevati, ali je grdo ali lepo. Občutek, da ima to kar ustvarjamo življenje, stoji nad lepim in grdim in je edini kriterij v umetnosti.«

Na sliki: Z Lorco in Nerudo; akverel in svinčnik (1993) (I. S.)

PARIZ

Lucien Legras - Neznani fotograf

L'Espace Photographique de Paris, Nouveau Forum des Halles, 4-8, Grande Galerie, Place Carrée, do 14. 11.: Lucien Legras: od torka do petka od 13h do 18h, nedelja od 13h do 19h.

Igralka Anny Duperey je lani ganila bralce s knjigo Crna tancica. Knjiga je osebna izpoved, kjer je spregovorila o občutku krivde, ki jo spremlja od tragične smrti njenih staršev leta 1955. Tedaj kot 9-letni otrok ni uspela odpreti vrat kopalnice, kjer sta zaradi zastrupitve s plinom umirala njena mati in oče, fotograf Lucien Legras. Po več kot 35 letih sta skupaj s sestro Particijo uspeli zbrati pogum in odpreti skatle s skrbno pospravljenimi negativy, ki so toliko let samevali na podstresju.

Legras je bil rojen leta 1924 v Normandiji. Najprej je delal v fotograf-skem laboratoriju Chapuis v Rouenu, kjer je spoznal svojo ženo Ginette, nato v Studiu Elbe. Z Bernardom Lefevrom in se petimi fotografi so ustanovili »Le Groupe de 7« in nato skupaj razstavljali v Rouenu in Parizu. Zanimali so jih predvsem materija, linije, perspektiva, iskanja v smeri čiste abstrakcije. Lucien Legras velja za poeta skupine. Slikal je predvsem pokrajine, melanholične, samotne, brezčasne. Njegove fotografije nosijo v sebi nekaj tragičnega, absurdnega. (M. A. V.)

LONDON

McCarthy in temeljna vprašanja

Camerawork Limited, London, 121 Roman Road, odprto do 10. novembra: »Arheologija«, od torka do sobote od 10h do 18h, ob nedeljah od 12h do 18h.

Penny McCarthy, slikarka iz Sheffielda, ki se je zadnje leto izobraževala v Leedsu kot stipendistka fondacije Henryja Moora, na svoji multimedijški razstavi z različnimi slikarskimi tehnikami, barvnimi laserskimi zarki, fragmenti rokopisov, objekti iz vsakdanjega življenja in skatami poskusa po svoje razkriti resnično podobo stvari, podob in mitov kolektivne zavesti. Z igri-vim dialogom med podobo in besedilom, fikcijo in znanostjo McCarthyjeva sledi nacelu svobodne asociacije, ki se oplaja v večnih vprašanjih o resnici, nepotvrjenosti in vrednosti - temah, posebej pomembnih za umetnost. To počne predvsem z znaki - zemljevidi, geometrijskimi simboli in oznakami na zemljevidih - znakih, ki ravno ne postavljajo nobenih dvomov in s to popolno izmislijo ironično razkriva nostalgijo sodobnega človeka po trdnih znanstvenih in zgodovinskih temeljih, ki smo jih poznali nekoč, obenem pa svoj umetniški svet podaja kot možnost samostojnega iskanja ključev in interpretacije. (F. K.)

DUNAJ

Evropska turneja skupine Aerosmith

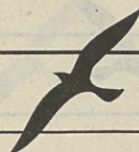

Evropska turneja z naslovom »Get a Grip«: v nedeljo, 14. novembra v dunajski dvorani Stadthalle, v ponedeljek (15. novembra) v Olympiahalle v Münchnu in v torek, 16. novembra v milanski Palatrussardi, vsakokrat ob 20. uri

Po triindvajsetih letih mlajši kot kdajkoli in v najbolj-si formi - tako so v ZDA oznacili začetek turnee Get a Grip bostonske težkometalne skupine Aerosmith, ki je bila ustanovljena že »antičnega« leta 1970 (sprva kot New Hampshire), največje uspehe pa so fantje, ki so jih sprva - tudi zaradi Tylerjeve podobnosti z Mikeom Jaggerjem - imeli za posnetek Rolling Stonesov, a so Aerosmithi kmalu, vsekakor pa s svojim tretjim albumom In the Attic, dokazali svoj samostojni glasbeni izraz.

Po problemih z alkoholom in mamili ter zaslednim razpadu (leta 1979 je Perry ustanovil joe Perry Project) in menjavah članov so se »Zračni kovaci« v prvotni zasedbi zmagoslavno vrnili leta 1985 z albumom Done With Mirrors, odtlej pa jim gre vse bolje in bolje. Cetudi se vrsta »starih« težkometalnih obcudivalcev ni mogla povsem navaditi dokajšnjega obrata v glasbi skupine, so fantje ohranili staro podobo in predvsem energijo, v najnovejših projektih pa so tako razširili svojo »ponudbo«, da jih je v zadnjih spotih videti celo v raperski obliki.

Steven Tyler, Joe Perry, Brad Withford, Tom Hamilton in Joey Kramer so evropsko turnejo (zadnjikrat so staro celino obiskali leta 1989) Get a Grip, zasnovali tudi nekoliko »propagandno«, saj s svojim - za petin-stiridesetletnike - izjemno aktivnim koncertnim nastopom in vrsto izjav za javnost dajejo vedeti, da je obdobje drog in alkohola odločno za njimi. Ob Living on the Hedge in ostalih novejših skladbah vsak koncert nove turnee nujno okrona tudi klasični Dream on. (F. K.)

NOVICE

Nagrajene ustnice

Foto: Frank Page, Univerza v Loughboroughu

S temi »ustnicami« se muha krvseska napije krvi. Nagrajena elektronska mikrofotografija, ki jo je posnel Frank Page z Univerze v Loughboroughu, kaže vrh muhinega rilca. »Te muhe se usedejo na živino in z zobmi - vidimo jih na spodnjem delu slike - ugriznejo v kožo,« pojasnjuje Malcolm Greenwood z Oddelka za zemljepis. »Iz rane privre kri, ustnice pa jo kot nekakšna spužva srkajo in potiskajo v številne kanale, ki vodijo v rilček.« Veterinarji se za muho zanimajo zato, ker prenaša vnetje vimena.

Z-laser sveti za optična vlakna

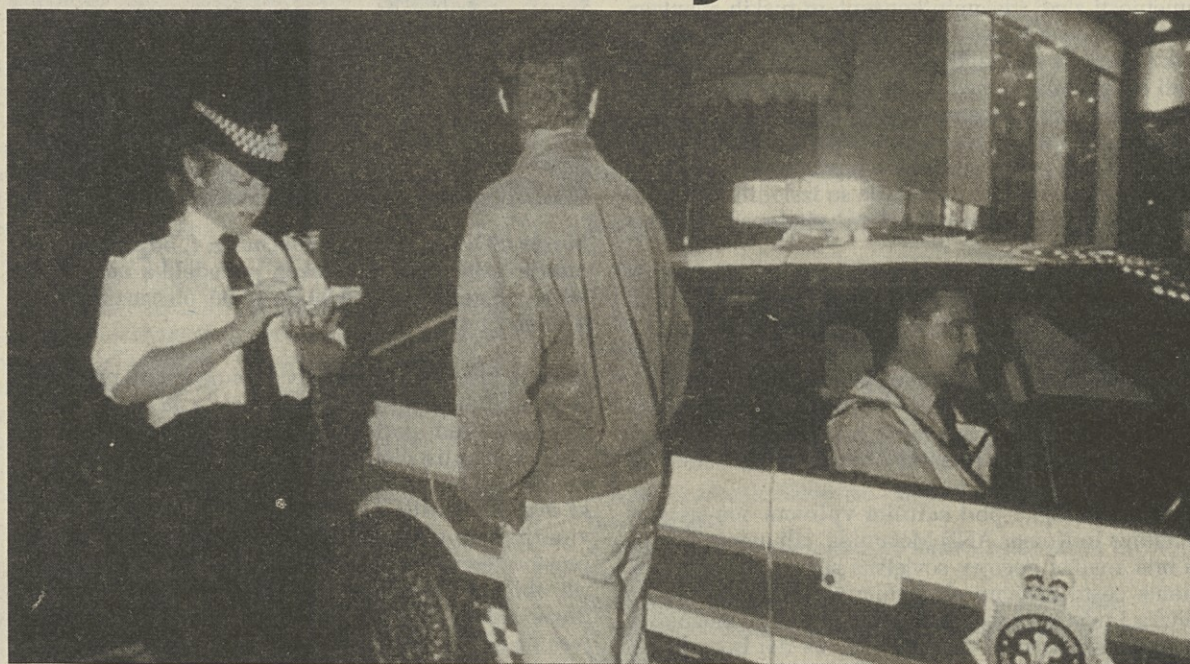
Nova vrsta polprevodniških laserjev utegne močno poceniti optične komunikacijske sisteme, ki so v uporabi v telefoniji in v povezavah znotraj računalnikov. Raziskovalci iz Bellovih laboratorijev družbe AT&T iz Maryhilla pravijo, da je konski laser - ali kratko Z-laser - prva tovrstna naprava, ki samodejno zbere odano svetlobo. Prav tako kot v laserskih tiskalnikih in gramofonih nastaja svetloba tudi v konskem laserju z vzbujanjem elektronov v »aktivno« plast polprevodne snovi tik pod površino. Pri skoraj vseh ostalih polprevodniških laserjih, ki so danes na prodaj, izhaja svetloba iz aktivne plasti pri stranskih skozi trak, širok kak mikrometer. Zato je zarez treba zbrati z leco. Povezava laserja, lece in optičnega vlakna predstavlja okoli 80 odstotkov cene postavljanja optične zveze. Z-laser pa sveti na vsej površini polprevodniške plasti, ki je nad »aktivnim« slojem. V površino laserja vrezajo brazde, ki v izsevani infrardeči svetlobi ustvarijo interferenčne vzorce. Uklonjena svetloba se zbere v razmeroma veliki piki s premerom okoli 8 mikrometrov. Zato je tak laser mnogo lažje spojiti z optičnim vlaknom, kar naj bi znižalo stroške postavljanja optičnih komunikacijskih sistemov. (G. V.)

Policaje v Pontelandu, boljsem predelu poleg Newcastla, je nedavno vznemirjal vztrajen tat avtomobilov, ki si je pri svoji obrti pomagal z vrtnjem v ključavnice. Tezav pa je bilo kmalu konec, ko so uporabili novi računalniški program, ki je z analizo krajev in časov dejavnosti nepridiprava napovedal, kje se bo pojavil naslednji. Policija je tamkaj postavila zasedo in tatu kmalu ujela. Program z imenom Sistem za analizo zločinskih vzorcev (v angleščini na kratko CPAS) si pomaga z zemljepisnim informacijskim sistemom. Ta prikazuje vsa hudodelstva, ki so jih na območju z velikostjo od 20 do 30 kvadratnih kilometrov odkrili v zadnjih sedmih tednih - to je najkrajše obdobje, v katerem se lahko pokažejo značilnosti zločinskega delovanja. Vzorce si policaji ogledajo na zaslonu: najmanj tvegana področja so pobarvana črno, najbolj

nevarna pa zeleno. CPAS lahko napove verjetnost za določeno vrsto zločinov za naslednjih 24 ur, oznaci področja z visoko stopnjo kriminala, opozori na ne navadno pogostnost hudodelstev ali prikaže vse zločine analiziranega obdobja, urejene glede na vrsto, čas ali način. Vsako hudodelstvo je opisano karse da podrobno. Ob vplomu policaji v CPAS vnesejo vrsto in naslov stavbe, v katero je bilo vlomljeno, čas in datum zločina, kako in kje so vlomilci vstopili, kaj so v zgradbi počeli in kaj so odnesli. Tako je na voljo dovolj podatkov, da je mogoče obrniti - na primer - vse vloome s kovskim kladivom v stanovanja v drugem nadstropju, ki so se zgodili podnevi. S tem se število osumljenih znatno zmanjša. Program lahko zločine, ki imajo kako skupno lastnost, prikaže tudi na zemljevidu. Glede na trende v bazi podatkov zmore sistem tudi na-

povedati najverjetnejše kraje bodočih hudodelstev. Ker so zločinski vzorci odvisni od obdobja dneva in dni v tednu, so v CPAS posebne pozornosti deležna zaporedja zločinov, ki so se zgodili na isti dan v tednu ali ob isti uri.

Program stane 2.500 britanskih funtov in teče na osebнем računalniku s procesorjem 80486. CPAS samodejno zajema podatke iz policijske računalniške baze, uporablja pa običajni format zapisa, ki je združljiv z vsemi računalniškimi sistemi trinastiridesetih britanskih policijskih uprav. Od januarja bodo imele dostop do CPAS že vse northumbrijske policijske enote. Sistem preskušajo tudi v Wandsworthu, južnem Londonu in Surrey. CPAS je kot pomoč northumbrijski policiji pri preprečevanju pogostih zločinov recimo vlovov in tatvin avtomobilov - zasnoval David Waugh, raziskovalec s Centra za

Zemljepisni podatki oziljo krog osumilencev (Loew/Network)

meštni in pokrajinski razvoj pri Univerzi v Newcastlu. »Manjših hudodelstev je tako veliko, da policaji pravzaprav sploh ne lovijo zločincev, ampak poskušajo le zmanjšati tveganje v najnevarnejših področjih,« pravi Waugh. CPAS odkrije te predele preko vzorcev, ki se kažejo v množici kaznivih dejanj. Program ni primeren za spremljanje redkejših zločinov (npr. umorov) in tistih hudodelstev, ki jih ni mogoče krajevno opredeliti. »Slepariji ni mogoče pripisati točke na zemljevidu,« pojasnjuje Waugh. Policaje najpogosteje zani-

majo tisti zemljevidi, ki prikazujejo najnevarnejša področja, in oni, na katerih so označeni predeli z neobičajnim porastom zločinov v zadnjih sedmih tednih. Waugh pravi, da je program popolnoma statistična zadeva, zato morajo policaji sami upoštevati različne izjemne dogodke kot so recimo velike nogometne tekme. »Če odmislimo take posebnosti, so napovedi najbrž precej točne,« dodaja Waugh.

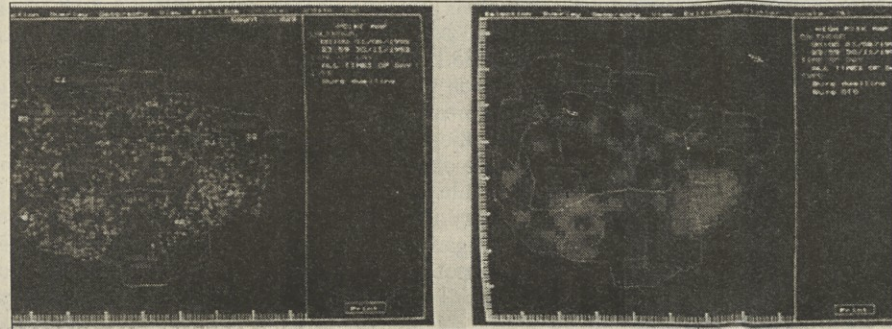
Ena od težav pri ocenjevanju sistema je, da učinkovitosti neposredno ne moremo dokazati. Inspetktor Jim Lillie z northum-

brijske policije, ki je pomagal pri razvoju sistema, pravi, da v eni od policijskih enot trdijo, da so s pomočjo CPAS opravili več aretacij. »Ne vem pa, ali je za to res zaslužen sistem,« meni Lillie, ki bo s sodbo o učinkovitosti CPAS počakal do prihodnjega leta.

Waugh si zeli najti način za beleženje gibanja policajev, da bi lahko program razširil se z napovedovanjem pogostosti zločinov glede na razporeditev policistov. »Take reči je težko meriti,« pravi avtor CPAS. Policaji često že v enem samem dnevu naredijo mnogo kilometrov

in pogosto spreminjajo smer, vse to pa je le redko tudi zapisano. Poleg tega bi Waugh želel tudi natančno ovrednotiti pomen napovedi krajev in časov preteklih hudodelstev, kar so doslej počeli empirično. V Pontelandu je CPAS nadomestil preživel sistem kartic, na katerih so bili popisani zločini. »Hudodelstev je bilo preprosto preveč, policija pa je že izgubila stik z zbranimi podatki,« pravi Waugh. CPAS predstavlja velik korak naprej: »Policajem ponuja sklepe, za katere so bili nekod potrebni dnevi.«

Elisabeth Geake

S pomočjo podatkov (levo) sistem ugotovi, katera območja so nevarnejša (desno)

ENERGETIKA / PRORAČUN OGROŽA PROJEKT

Elektrika iz valov v negotovosti

Raziskovalci s Severne Irske, ki čakajo na zeleno luč za gradnjo komercialne inace ene od najpogostejših elektrarn na valove, so vse bolj negotovi. Evropska skupnost jim je obljubila stipendijo v višini 550.000 evrov, če jim uspe do leta 1994 zbrati se vsaj toliko denarja iz ostalih virov. Angleško Ministrstvo za trgovino in industrijo - drugi glavni sponzor skupine - o sredstvih zagotovo ne bo sklepalo pred sprejetjem državnega proračuna, torej pred 30. novembrom.

Morja, ki obkrožajo Veliko Britanijo, predstavljajo orjasko zalogo energije, vendar se v vladi in v industrijskih družbah le redko odločijo za vlaganja v tehnologijo elektrarn na valove, saj se zdi gra-

dnja na morju težavna in draga. Resnična zahtevnost in cena takega podviga pa bosta bržkone znani sele tedaj, ko bo postavljena prva taka naprava. Načrt, ki so ga Skupnosti predložili znanstveniki z Kraljicine univerze v Belfastu, je eden od treh projektov, ki naj bi dali nekatere odgovore. Druga predloga sta deli neke škotske industrijske družbe in skupine raziskovalcev s Portugalske. Tri skupine so se potegovala za del od 1.65 milijona evrov, ki jih je v okviru raziskovalnega programa Joule za elektrarne na valove namenila Evropska skupnost. V želji, da bi bilo število gibljivih delov kar najmanjše, so vse tri elektrarne zasnovane na enakem načelu: voda, ki

se giblje gor in dol v posebni komori, potiska zrak skozi turbine.

Raziskovalci s Severne Irske so že izdelali 75-kilovatni model svoje elektrarne, ki stoji na severni obali otoka Islay. Postavili so jo na konec nekakšnega jarka, ki zbere in ojači dvigovanje in spušcanje morja. Lani so strokovnjaki vladnega Oddelka za podporo energetski tehnologiji (ETSU) v Harwellu ocenili, da bi lahko obalne elektrarne proizvajale energijo po ceni 6 penijev za kilovatu, kar je ceneje od ostalih elektrarn na valove in dokaj blizu ceni elektrike iz fosilnih goriv, ki znaša 3 penije. Trevor Whittaker, gradbenik na celu severnoirske skupine, pravi, da bo turbina gnala

Alternativni viri energije (Foto: Richard B. Alley)

600-kilovatni generator. Ministrstvo za trgovino in industrijo je od 1.1985 v islajsko elektrarno že vložilo 950.000 funtov, zato jih je Whittaker ob pripravi na gradnjo nove naprave ponovno zaprosil za pomoč. »V Ministrstvu pravijo, da se ne morejo odločiti - ne rečejo ne da ne ne,« je dejal Whittaker. »Če nam ne bo uspelo dobiti denarja od vlade, smo po mojem propadli.« Škotski projekt je pritegnil

številne komercialne sponzorje, vendar Allan Thomson iz družbe Applied research and technology - kjer je načrt nastal - ne zeli razkriti imen morebitnih vlagateljev ali povedati cesarkoli o tem, kako daleč so pogovori njegovega podjetja s skupnostjo. Po njegovi zamisli naj bi zvonasto komoro z imenom Osprey delno potopili v 18 metrov globoko vodo ob severni obali Škotske blizu Thursa.

Notranjost zvona je navpično razdeljena na dva dela z vstopnima odprtinama pod morsk gladino. Ob dviganju in spuščanju voda potiska in vleče zrak skozi turbine v gornjem delu komore, ki so že nad vodno gladino. Po lanskoletni oceni ETSU bi kilovat-ura električne energije iz Ospreya stala 7 penijev, a je treba dodati, da se je načrt odtele nekoliko spremenil.

Jeremy Webb

BIOLOGIJA / BODO »FOSILI HLADNE VOJNE« NOVA DOMOVANJA NEKATERIH OGROŽENIH ŽIVALSKIH VRST?

Prijazni netopirji v jedrskih bunkerjih

Naslednji najemniki v bunkerjih, kjer so svoj čas shranjevali jedrska orožja, bodo morda netopirji. Ko so 1.1991 zaprli newhamphshiresko letalsko oporišče Pease, je ameriška vlada na 430 hektarih bivšega vojaškega zemljišča ustanovila Nacionalni rezervat za divje živali Great Bay. K rezervatu spada tudi petnajst betonskih raketnih bunkerjev, dolgih 30, širokih 10 in visokih 5 metrov.

»Fosili hladne vojne« so opremljeni s posebnim prežračevanim sistemom, ki naj bi vzdržal

tudi napad z jedrskim orožjem, in z mogočnimi vrati. Ameriška Služba za ribe in divje živali skuša ozemlje oporišča ponovno poseliti z različnimi rastlinami in živalmi. Zamisel, da bi v bunkerje naselili netopirje, se je utrnila skupini strokovnjakov za divje živali, ko so pokukali v jamaste zgradbe.

»Netopirji so zares samosvoje živali,« pravi Alan Anderson, eden od vodij rezervata.

V nekem prostoru se naselijo le, če jim temperatura, vlažnost in pretok zraka povsem

ustrezajo. Število netopirjev v Združenih državah se zaskrbljujoče hitro zmanjšuje, tako da je skoraj 40 odstotkov od 43 vrst že ogroženih ali v nevarnosti, pravi Robert Benson iz združenja Bat Conservation International.

Nihče seveda ne ve, ali bo netopirjem v bunkerjih všeč ali ne. Najprej bo treba enega odpreti in tik pod stropom zgraditi oder, na katerem bodo živali lahko spale. Potem pa bo treba le počakati in opazovati, kaj se v bunkerjih dogaja.

Vincent Kiernan (G. V.)

Nihče še ne ve, kako se bodo netopirji počutili v nekdanjih bunkerjih (Foto: Vollmer)

Zelo globoko po skrivnosti Sonca

Globoko v gori v osrčju Japonske kopljejo orjasko jamo, visoko in široko 40 metrov. Vanjo bodo namestili detektor, ki naj bi pomagal najti odgovor na vprašanje, kječno za sodobne kozmologe: zakaj je število nevtrinov, ki pridejo s Sonca na Zemljo, pol manjše od teoretičnih napovedi?

Največji detektor nevtrinov na svetu, Observatorij Super-Kamiokonde, gradijo kilometer pod rudnikom cinka in svinca Kamioka. Naprava naj bi stala okoli 95 milijonov dolarjev, ki jih je zagotovilo japonsko Ministrstvo za izobraževanje, znanost in kulturo, s prvimi preskusi pa bodo predvidoma pričeli čez dve leti.

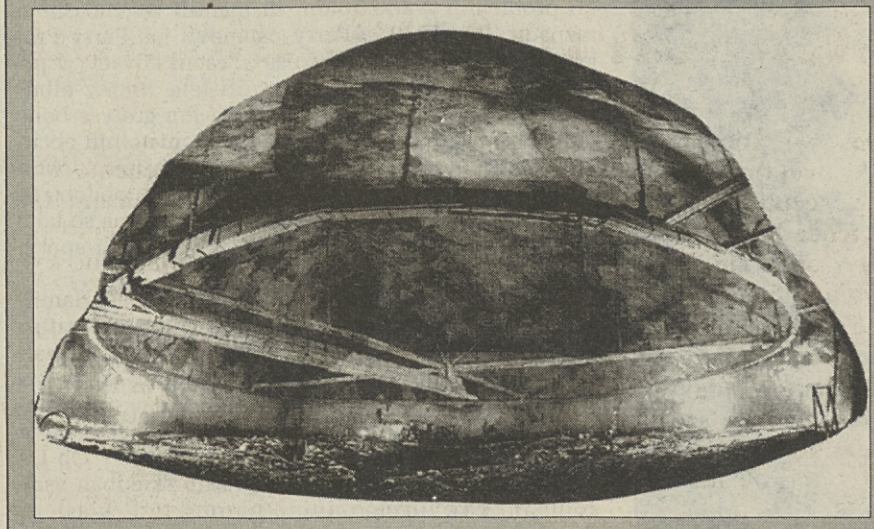
Ko nevtrini prodrejo v posodo z vodo, tu in tam trčijo s kako molekulo vode. Ob tem pride do sibkega sevanja Cerenkova, ki ga zaznajo fotopomnozevalke, namescene ob straneh posode. S to tehniko je prišel 1.1987 manjši observatorij Kamiokonde iz istega rudnika na prve strani časopisov, ko je tamkajšnjim znanstvenikom uspelo ujeti nevtrine s supernove iz Velikega magelanovega oblaka.

Novi detektor Super-Kamiokonde bo več kot desetkrat večji od starega. S 50.000 tonami vode bi moral dnevno zaznati kakih tridesetih sončnih nevtrinov; stara naprava zabeleži le enega na tri dni. Vodja projekta Yoji Totsuka z Instituta za raziskavo kozmičnih žarkov pri Univerzi Tokio meni, da bi z večjo frekvenco nevtrinov Observatoriju morda uspelo rešiti dvajsetletno uganko. Detektor so postavili tako globoko v rudnik zato, da opazovanja nevtrinov ne moti kozmično sevanje. Naprava, ki beleži do-

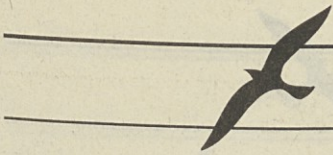
godke na magnetni trak, deluje skoraj povsem samodejno. Delo z detektorjem pa vseeno zahteva mnogo pozornosti. Do Kamiokondeja vozi star tramvaj; voznika po temnem in nagnjenem rudniškem jasku traja 15 minut. Znanstveniki iz Totsukine skupine, ki v osemurnih izmenah nadzorujejo delo naprave, imajo na voljo le jutranjo vožnjo v rudnik in večerni povratek. Dobro četrtino denarja, namenjenega novemu detektorju, bodo potrosili za izdelavo 11.200 zelo občutljivih fotopomnozevalk s premerom 50 centimetrov, s katerimi bodo obložene stene orjasko naprave. Totsuka je dejal, da se mu je s podjetjem Hamamatsu Photonics uspelo dogovoriti za šestdesetodstotno znižanje običajne cene fotopomnozevalk. Majhna japonska tovarna je edina na svetu, ki izdeluje take cevi.

Podobno vsoto so plačali tudi lastniku rudnika - Kamioka mining and smelting company - za izkop in gradbena dela. Pogodba je tudi nekakšna nagrada tej družbi za podporo prejšnjemu projektu Kamiokonde, ki je veljal le nekaj manj kot 5 milijonov dolarjev. Izkop jame, v katero bo stala naprava, bo končan prihodnjega avgusta. Sam detektor, sistem za preciscjevanje vode in drugo pritlikline - recimo računalniško mrezo delovnih postaj za zbiranje in analizo podatkov - naj bi namestili do oktobra 1995, opazovanja pa se bodo pričela spomladi 1996.

David Swinbanks

Observatorij Super-Kamiokonde v gradnji (Foto: NS)

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/222-815
V ponedeljek, 8. novembra, ob 20. uri OB LETU OSOREJ (SD, 700 SIT).
V torek, 9. novembra, ob 20. uri P. Shaffer: LETICIJA IN LUSTREK (SD, 600 SIT).

DRAMA SNG, tel. 061/221-511

Danes, 6. novembra, ob 19.30 I. Cankar: ZA NARODOV BLAGOR, za izven in konto. Predstava bo se v ponedeljek, 8. novembra, ob isti uri, za abonma študentski prvi, izven in konto in v torek, 9. novembra, za abonma dijski 8 večerni, izven in konto.
V sredo, 10. novembra, ob 19.30 D. Jovanović: ANTIGONA, za abonma sreda (parter), izven in konto. Prosimo, da ne zamujate predstave, ker po začetku vstop v dvorano ni več mogel!

MALA DRAMA

Danes, 6. novembra, ob 20. uri M. Jesih: LJUBITI, za izven in konto. Predstava bo se v torek, 9. novembra, ob isti uri, za izven in konto.
V sredo, 10. novembra, ob 20. uri W. Allen: ZAJGRAJ SE ENKRAT, SAM, za izven in konto.

OPERA, tel.: 331-950

Danes, 6. novembra, ob 19. uri Puccini: TOSCA, za izven in konto.
V sredo, 10. novembra, ob 19. uri Verdi: TRAVIATA, za izven in konto.
V četrtek, 11. novembra, ob 19. uri Verdi: RIGOLETTO, za izven in konto.
V petek, 12. novembra, ob 15. uri Puccini: GIANNI SCHICCHI. Razprodano!

MESTNO GLEDALIŠČE, tel. 061/210-852

Danes, 6. novembra, ob 19.30 M. Camoletti: PRIDI

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

KULTURNI DOM

Danes, 6. t. m., ob 20.30 (abonma red B in E) - Gošovanje MGL s predstavo Evalda Flisarja »Kaj pa Leonardo?«
v režiji Dušana Mlakarja.
Ponovitev jutri, 7. t. m., ob 16. uri (abonma red C). Nadaljuje se prodaja abonmajev vsak delavnik od 10. do 14. ure in eno uro pred začetkom predstavi pri blagajni Kulturnega doma, Ul. Petronio 4 (tel. 632664).

VERDI - DVORANA TRIPCOVICH

Jesenska simfonična sezona - Ludwig Van Beethoven

Jutri, 7. t. m., ob 18. uri (red B) koncert za klavir in orkester v izvedbi orkestra gledališča Verdi. Vodi dirigent Lj. Jia. Solistka Dubravka Tomšić. Prodaja vstopnic pri blagajni dvorane Tripčovich (9-12, 16-21).

GLEDALIŠČE ROSSETTI

Danes, 6. t. m., ob 20.30 ponovitev dela Dereka Walcott »Ti-Jean e i suoi fratelli«. V glavni vlogi: Remo Gironi in Victoria Zinny. Režija Sylvano Nussotti. V abonmaju odrezek št. 2G (rumeno-alternativna) red 2. sobota. Popust za abonente. Predprodaja in rezervacija Gledališče Rossetti (tel. 54331), osrednja blagajna (tel. 630063).

Jutri, 7. t. m., ob 16. uri (red 2. nedelja) zadnja predstava
Od 12. do 14. t. m. bo na sporedu predstava Lea de Bernardisa »Totò, principe di Danimarca«. V

KOROŠKA

CELOVEC

Mestno gledališče

Danes, 6. novembra, ob 19.30 - Franz Lehár »Die lustige Witwe«
(Vesela vdova).

Dom glasbe, srednja dvorana:

Jutri, 7. t. m., bo na sporedu: Osrednji koncert. Občinski center Sentrupert

Kinoplatz v Celovcu: Danes, 6. t. m., ob 20.00

- Predstava Plesnega teatra Ikarus. - Praiz-

vedba Strömmung» (Tok), Hommage a Inge-

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

Predavanja prvega modula podiplomskega programa iz diskurzivnih studijev bodo od ponedeljka, 8. novembra, do petka, 12. novembra, v predavalnici Pedagoškega inštituta na Cerbicevi 62, ob 18. uri, predaval ob prof. dr. JEF VERSCHUEREN, profesor lingvistike na univerzi v Antverpnu. Naslovi posameznih predavanj: v ponedeljek, 8. novembra: BASIC TOPICS IN PRAGMATICS; v torek, 9. novembra: THE PRAGMATIC PERSPECTIVE.

CANKARJEV DOM

SVEDSKI FILM DANES:

Danes, 6. novembra, ob 20. uri RAJ BREZ BILJARDA (400 SIT, simultana prevod); v ponedeljek, 8. novembra, ob 20. uri FREUD GRE ZDOMA; v torek, 9. novembra, ob 20. uri BLACK JACK.
V ponedeljek, 8., in v torek, 9. novembra, ob 19.30 LEWITZKY DANCE COMPANY. Gostovanje plesne skupine iz Los Angelesa.

V torek, 9. novembra, ob 19. uri predavanje OD TRI-GLAVA DO TREH VRHOV SVETA. Predstavljeni bodo diapozitivi in prvi predvajani tonski posnetki pogovorov baza-stena ob odpravi Lothse 1981 in film o prvi slovenski odpravi na Trisul leta 1961, ki ga bo komentiral zdravnik odprave dr. Jože Andlovic (LD, 500 SIT).

MREZA ZA METELKOVO:

Danes, 6. novembra, ob 17. uri glasbeno-lutkovna predstava PEDENJPED (Gala dvorana); ob 20. uri

ZA NAJMLAJŠE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

LJUBLJANA, tel. 061/314-962

Veliki oder: danes, 6. novembra, ob 11., 16.30 in 18. uri Mali: ZOĞICA MAROGICA. Vsi termini predstave Zogica Marogica so razprodani! V četrtek, 11. novembra, ob 19.30 I Piccoli di Podrecca: VARIETE, izven. Gostuje stalno gledališče Furlanje-julijske krajine iz Trsta.
Kulturnica: danes, 6. novembra, ob 17. uri Z. Krilić: JAJCE, za izven.

KUD FRANCE PRESEREN

Danes, 6. novembra, ob 17. uri PAVLIHA IN KLJUKEČ v izvedbi Gledališke skupine UNIKAT.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI,

GOLA NA VECERJO, za abonma repriza.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE, Krekov trg 2, tel.: 061/312-860

V petek, 12. novembra, ob 19.30 J. B. Molliere: GEORGE DANDIN ALI KAZNOVANI SOPROG, za abonma red A in izven. Predstava bo se v nedeljo, 14. novembra, ob 18. uri, za abonma red nedeljski in izven.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE, tel.: 063/25-332

V nedeljo, 7. novembra, ob 16. uri Bogomir Veras: ZELENKA KAPICA, krstna uprizoritev mladinske predstave. Predstava bo se v ponedeljek, 8. novembra, ob 15.30 za abonma 1. solski in izven.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ, tel.: 064/222-681, 222-701

V petek 12. novembra, ob 19.30 Igor Torkar: REVIZOR 93, satirična komedija, za abonma petek I, izven in konto. Predstava bo se v soboto, 13. novembra, ob isti uri, za izven in konto

MARIBOR

DRAMA, tel. 062/221-206

V četrtek, 11. novembra, ob 19.30 Aishil: ORESTEJA, premiera, za red premierski in izven. Predstava bo se v petek, 12., in v soboto, 13. novembra, ob isti uri, za abonente in izven.

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE

Danes, 6. novembra, ob 20. uri A. A. Rozman: TARTIF, za red sobota in sobota-A.

abonmaju: odrezek št. IV (izbirate lahko med petimi zelenimi).

Vpisovanje novih abonmajev in potrditev starih pri blagajni gledališča Rossetti (ob delavnikih 8.30-10.00, 16.00-19.30) in v Pasazi Protti (ob delavnikih 9.00-12.30, 15.30-19.00, ob praznikih in nedeljah 9.00-12.30).

GLEDALIŠČE CRISTALLO - LA CONTRADA
Danes, 6. t. m., ob 20.30 ponovitev predstave Carpinterija in Faragune »Pronto, mama?«, v izvedbi gledališke skupine La Contrada. Režija Francesco Macedonio, glasba Livio Cecchelin.

Jutri ponovitev ob 16.30.

GORICA

KATOLISKI DOM

V ponedeljek, 8. novembra, ob 20.30 (abonma red A) gostovanje Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta s predstavo Alojza Rebule »Operacija Timava«
v režiji Maria Ursica.
Ponovitev v torek, 9. novembra, ob 20.30 (abonma red B). Vpisovanje abonmentov vsak delavnik od 10. do 12. ure in od 17. do 19. ure, ob sobotah od 10. do 12. ure pri blagajni Kulturnega doma, Gorica, Ul. Brass 20, tel. 33288.

TRŽIC

OBCINSKO GLEDALIŠČE

Danes, 6. t. m., ob 20.30 gostovanje gledališke skupine iz Bocna z Goldonijev »La locandiera«. Režija Marco Bernardi.

borg bachmann, ki nastaja v koprodukciji s celovskim Mestnim gledališčem.

ROŽEK

Na Muti (gostilna Woschhitz): Danes, 6. t. m., ob 19.30 Kulturni večer. Prireditelj: KD Peter Marković.

KOTMARA VAS

V Društveni sobi stare šole bo jutri, 7. t. m., ob 15. uri Pevsko srečanje. Nastopajo MePZ iz Gropade in MePZ Gorjanci iz Kotnare vasi.

Channel zero videoprojekcija: BEING THERE, sponsor je Unad RS za mladino (Gala dvorana); ob 21. uri 1001 noc: dr. Lado Kralj (Hanger). Za pomoč se zahvaljujejo gostušču Okarina iz Bleda!

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE

V torek, 9. novembra, bo ob 11. uri predstavitev knjige avtorjev Gojka Zupana, Mitje Ferenc, dr. Franceta M. Dolinarja: CERKVE NA KOČEVSKEM.

CELJE

Danes, 6. novembra, ob 9.30 delavnica drugega spoznavanja celjske krajine. Sprehodi se skupaj z Markom Pogacnikom do vitalnih točk mesta Celja.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

V nedeljo, 7. novembra, ob 18. in 20.30 psihoterier PROSTI PAD.

SEŽANA

KULTURNI CENTER

SREČKO KOSOVEL, tel.: 067/73-355

V ponedeljek, 8. novembra, ob 20. uri J. P. Molliere: GEORGES DANDINE, gostovanje Sentjakebskega gledališča Ljubljana (150 SIT).

ŠKOFJA LOKA

V ponedeljek, 8. novembra, ob 19.30 BALADA O SMEHU, ljudska pravljica. Pripovedujeta jo igralca TONE KUNTNER in MILAN STEFE. Po literarnem večeru bo pogovor z gostom Igorjem Torkarjem.

tel. 061/140-4183

FESTIVAL OTROSKIH PREDSTAV

ZA NAGRADO ZLATA PALIČICA:

Danes, 6. novembra, ob 16. uri pravljica MOJCA PO-

KRACULJA, PGK.

PIONIRSKA KNJIZNICA,

Komenskega 9, tel.: 061/317-269

V torek, 9. novembra, ob 17. uri, ura pravljic, Paloma

in Ulises Wensell: O CRVICKU VALENTINU. Za

otroke od četrtega leta dalje.

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALIŠČE, tel. 062/26-748

V nedeljo, 7. novembra, ob 11. uri Levstik-Novak:

KDO JE NAPRAVIL VIDKU SRAJČICO.

»POLNOLETNI« SENJAM BENEŠKE PESMI

V nedeljo bo na Lesah v Benečiji spet zaživel festival beneške pesmi, ki bo nosil še številko 18, kar pomeni, da prestopa v zrelo dobo. Pomembnejše od tega pa je dejstvo, da se je kulturno društvo Rečcan, ki od nekdaj organizira Senjam beneške pesmi - kot domačini pravijo prireditvi - odločilo, da po nekajletnem premoru obnoviti pobudo, ki je bila med najbolj priljubljenimi med Slovenci v videmski pokrajini. Njena nespoma odlika pa je bila in je še v tem, da s pomočjo sodobne lahke glasbe ohranja in razvija kulturno izročilo Benečije. Zaradi pomanjkanja primernega prostora bo 18. izvedba Senjama pod šotorom, ki so ga organizatorji postavili ob vhodu v vas. Nedeljski festival se bo začel ob 14.30, drevi pa bo v okviru prireditve tudi glasbeno-gledališki večer, na katerem bosta nastopila otroška skupina »The condor band«
in PDG iz Nove Gorice z »Veseljem do življenja«
Alda Nicolala.

Na sliki (foto Ferrari) utrinek s Senjama iz leta '86

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

FESTIVAL LJUBLJANA:

V nedeljo, 7. novembra, ob 11. uri v Sloven-
ski filharmoniji - cikel nedeljske matineeje: KOMORNI ORKESTER TARTINI; solista: Stefania Bellodi - klavir in Pavel Vernikov - violina. Program: Tartini, Vivaldi, Albinoni, Mendelssohn.

V sredo, 10. novembra, ob 19.30 v Viteški dvorani - cikel mladi virtuoz: JURE MESEC - fagot, PETER ZOLTAN - klavir. Program: Saint-Saens, Rene, Vivaldi, Grovlez.

CANKARJEV DOM, tel.: 061/222-815

V ponedeljek, 8. novembra, ob 19.30 MICHAEL MARTIN KOFLER - flavta, OLIVER TRIENDEL - klavir, za srebrni abonma. Program: W. A. Mozart, F. Schubert, F. Poulenc, C. M. Windor, F. Martin. (SF, 500, 300 SIT).
V sredo, 10. novembra, bo ob 19.30 v Kosovelovi dvorani drugi koncert iz cikla Mladi mladim: IZTOK VODISEK - violina, IVAN SOSTARSIC violoncelo in DIJANA TANOVIC - klavir.

Iztok Vodisek se je rodil leta 1972, violino pa se je pričel učiti s sedmimi leti, in sicer v glasbeni soli Franca Struma v Ljubljani v razredu svojega očeta. Studij violine je nadaljeval na srednji glasbeni soli v Ljubljani v razredu prof. Cirila Veroneka. Studij je z odličnim uspehom končal leta 1991. Istega leta je končal tudi prvi letnik Deželnega konservatorija v Celovcu pri prof. Brianu Finlaysnu. Od leta 1988 uspešno obiskuje poletno violinsko solo v Velenju pri prof. Igorju Ozimu. Prejel je vrsto nagrad in pohval: leta 1985 pohvalo na meddržavnem tekmovanju violinistov v Fari d'Isenzo; leta 1986 prvo nagrado na republiškem tekmovanju violinistov v Kopru in tretjo na zveznem tekmovanju v Novem Sadu; leta 1990 prvi nagradi na republiškem tekmovanju komorne glasbe v Mariboru in zveznem v Beogradu.

V četrtek, 11., ob 19.30 in v petek, 12. novembra, ob 20. uri KONCERT ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE, modri abonma I in II. Dirigent Marko Letonja, solist Michael-Martin Kofler, flavta. Program: I.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

FESTIVAL TRIO - Jutri, 7. t. m., ob 11. uri bo nastopil Trio Opus 8. Na programu Brahms in Schubert. Vstopnica 10.000 lir.

Prodaja vstopnic pri blagajni Dvorane Tripčovich: 9-12, 16-18 (ob ponedeljkih zaprta) ali uro pred pričetkom pri blagajni Avditorija Muzeja Revoltella.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

Trzasko koncertno društvo - V ponedeljek, 8. t. m., ob 20.30 bo na sporedu otvoritveni koncert. Igral bo Komorni orkester iz Zürichs. Dirigent Edmond De Stoutz.

V torek, 30. novembra, ob 21. uri celovecemni koncert neapeljskega kantavtorja Pina Danieleja. Prodaja vstopnic in rezervacije v gledališču Ros-

Petric, J. Rodrigo, S. Prokofijev (GD, 600, 500, 400 SIT).

V petek, 12. novembra, ob 21. uri BILL EVANS - PUSH '93. Zasedba Bill Evans, Adam Rogers, Robert Aries, Roland Jenkis, Orris Warner (LD, 1000, 800 SIT).

V nedeljo, 14. novembra, ob 11. uri PAVEL CERNY, orgle. Program: J. S. Bach. F. B. Mendelssohn, J. Brahms, M. Reger (GD, 400 SIT).

V sobota, 20. novembra, ob 19.30 operni gala koncert Francisco Araiza, tenor z orkestrom slovenske filharmonije pod vodstvom Marka Letonje.

K4

V torek, 9. novembra, ob 22. uri DRAGO MLINAREC & TRIO IVICE FRANGESA, promocija CD (studentje 250 SIT, ostali 400 SIT).

V petek, 19. novembra, ob 22. uri HIGH TECH ATTACK PT 1, koncert elektricnih skupin Beithtron, Random Logic ter Godgarden (studentje 250 SIT, ostali 400 SIT).

V torek, 25. novembra, ob 22. uri HIGH TECH ATTACK PT 2, koncert elektricnih skupin Cell Block, Annalies in Naomi (studentje 250 SIT, ostali 400 SIT).

CELJE

V torek, 9. novembra, bo ob 19.30 v Narodnem domu prvi abonmajski koncert, solista Jure Jenko, klarinet in Zoran Mitev, fagot, dirigent Nenad First.

Program: P. Ramovs, K. Stamitz, E. W. Ferrari.

GORNJA RADGONA

V soboto, 13. novembra, bo ob 19.30 v dvorani TVD Partizan koncert skupine DEMOLITION GROUP iz Ljubljane in M. I. L. K. iz Putja kot predskupine.

VELENJE

V soboto, 20. novembra, bo koncert violoncelista GREGORJA MARINKA in pianista KLEMENA GOLNERJA.

Program: Skerjanc, Barber, Lipovsek, Cajkovski in Debussy.

setti in pri osrednji blagajni v Pasazi Protti.

MIELA

Danes, 6. t. m., ob 21. uri Koncert skupine Anagumba; jutri, 7. t. m., koncert Nata Adlerja, v organizaciji Trzaskega jazz kluba.

MLIJE

GLEDALIŠČE VERDI

Sezona Jazz koncertov -1993-94: V petek, 19. novembra.1993 bo nastopil Guido Manusardi Trio. Vstopnice so na prodaj v tajnistvu gledališča od ponedeljka do sobote od 10. do 13. ure.

GORICA

V goriški stolnici bo danes, 6. t. m., ob 20.30 koncert srednjeveške in renesančne glasbe v izvedbi zborov Schola Aquilejensis, Floriano Candonio iz Vidma in zhora G.B. Candotti.

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

V torek, 9. novembra, bo ob 19. uri v Mali galeriji otvoritev razstave fotografij v knjižni opremi PODOBE GLAGOLOV avtorja JURJIA KOCBEKA.

NARODNI MUZEJ SLOVENIJE

Razstava ANGELI ATLANTICI avtorice LIDIE ASTA je na ogled do 19. novembra.

MODERNA GALERIJA

Razstava slik, plastik in risb slovitega danskega umetnika PERA KIRKEBYJA.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Razstava NEOKONSTRUKTIVISTI 1968-1972 bo na ogled do 7. novembra. Razstava sodi med študijske preglede o dogajanjih v slovenski likovni umetnosti ob koncu šestdesetih let. Svoja dela razstavljajo DRAGICA CADEZ, DRAGO HRVACKI, TONE LAPAJNE, DUSAN TRSAR, VINKO TUSEK in SLAVKO TIHEC.

KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER KRIZANKE,

Trg francoske revolucije 7

V ponedeljek, 8. novembra, bo ob 20. uri otvoritev razstave ARHITEKTURNE RISBE LJUBLJANSKIH STUDENTOV.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI,

Zaloska 61

Razstava 31. SLOVENSKE RAZSTAVE FOTOGRAFIJ je na ogled do 23. novembra.

V četrtek, 11. novembra, bo ob 18. uri otvoritev razstave del likovno-anglesko-naravoslovno planinskih počitnic.

BEZIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Razstava risb in slik ZORANA DIDKA je na ogled do 18. novembra.

GRAD FUŽINE

Razstava 20 let otroškega pohištva v Sloveniji je na ogled do 10. novembra.

GALERIJA AVLA, Trg republike 2

V galeriji AVLA Ljubljanske banke je do 11. novembra na ogled razstava Placinskih sredstev iz obdobja 1941-1945 iz zbirke ZMAGA JELINCICA.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6

V torek, 9. novembra, bo ob 18. uri otvoritev razstave akvarelov ANDREJA KOSICA. Razstava bo na ogled do 23. novembra.

GALERIJA EQUINA, Gregorčičeva 3

V ponedeljek, 8. novembra, bo

KOPER / KRŠITVE KOLEKTIVNIH POGODB

Delavci pred vrati

Brežiško podjetje Interšped se je preprosto odločilo zapreti svojo poslovalnico v Kopru

»To, kar se je zgodilo delavcem koprskih poslovalnic Primaspeda, d.o.o., Brezice, je vzorec, ki se bo ljudem se dogajal, zato smo na to želeli opozoriti javnost,« je na tiskovni konferenci povedal predsednik Obalnih sindikatov Boris Mazalin.

Družba Primasped se ukvarja s spedičskimi dejavnostjo, njen ustanovitelj pa se je nenadoma odločil, da ukine poslovalnico v Kopru, čeprav po mnenju zaposlenih za to ni tehtnega razloga, saj so poslovalni uspešno. Predsednik upravnega odbora holding sistema Hipoco, v katerem je tudi družba Primasped, se je očitno tako odločil za pred časom, saj že od avgusta v Koper ni prišel noben denar niti za tekoče poslovanje niti za plače in delavci zato se niso prejeli plač za september. Holding sistem Hipoco je nastal po privatizaciji nekdanjega koprškega predstavništva podjetja Jugotransport iz Zagreba. Pri tem je bilo najprej ustanovljeno podjetje CEF-ing, d.d., s sedežem v Brezicah, to pa je začelo ustanavljati mrežo podrejenih podjetij v Sloveniji. Ko je bil ustanovljen holding, je obsegal že 25 podjetij na Hrvaškem in 15 v Sloveniji, ki so registrirana za prevoznistvo in trgovino. Holding vodi kot večinski lastnik predsednik upravnega odbora in

direktor Mirko Filakovic, nekdanji generalni direktor Jugotransporta, ki živi v Sežani, trenutno pa je v Kanadi. Vse posle vodi iz Brezic, kjer je kontaktna oseba Bojan Petan. V Kopru deluje - oziroma je delovalo - pet podjetij holdinga Hipoco, med njimi tudi Hipotekarna banka, d.o.o., ki je podružnica banke v Brezicah - ta celo kotira na ljubljanski borzi. V tej banki ima največji, 7, 5-odstotni delež Primasped, delnice pa

Bojan Petan, ki je bil v zgodbi največkrat omenjen, je po telefonu povedal, da ima zadeva tudi drugo plat. »Glede delovnih razmerij teh delavcev je pač tako, kot je. Za plače in morebitno odpravnino je jasno, da delavcem pripadajo. Glede imovine podjetja pa je tudi jasno, da z njo lahko razpolagamo,« pravi Petan.

so shranjene v Brezicah in se glase na prinosnika. V poslovnih prostorih Ob Ogrlici, kjer je sedež Primaspeda, sta delovali se podjetji Bergex, d.o.o., in Merciomex, d.o.o., ki sta prav tako ukinjeni. V Primaspedu je bilo najprej zaposlenih 7 delavcev, od konca avgusta, ko je direktor dal odpoved, sta ostala le še dva. Namesto direktorja je poslovne listine podpisoval Petan iz Brezic. V drugih dveh podjetjih pa so štirje delavci in en pripravnik. Vsi so se v torko, po podalšanem vikendu, zasnili pred zaprtimi vrati z zamenjano ključavnico.

Teden dni prej, 26. oktobra, je prišla iz Zagreba in Brezic v Koper komisija, ki je popisala opremo, ki so jo namerali tudi odpeljati. Z njo je bil Petan, ki je tukajšnjim delavcem predlagal, da se prerezporadijo v predstavništvo Emonaspeda, ki je tudi član holdinga, v Ljubljani. Tu je treba opozoriti, da po določilih kolektivne pogodbe ni možna prerezporadiitev na razdalji, za katero je potrebno več kot dve

Ta dogovor ni obveljal, kajti v soboto je vsa oprema izginila iz pisarn, kar je po naključju opazila nek delavka Merciompeksa in o tem obvestila policijo, ki je napisala zapisnik o vplomu. Ko v torko zaradi zamenjane ključavnice niso mogli vstopiti v pisarne, so delavci poklicali inspekcijo dela, da je bilo to dejstvo uradno zabeleženo. V torko pa je na poslovalnico Hipotekarne banke prišlo pismo iz Brezic, podpisano je Petan, s katerim pojasnjujejo, da so svojo opremo odpeljali in da ni slo za vplom.

Na Obalnih sindikatih menijo, da bi morala biti zaradi neizplačanih plač uveljavljena kazenska odgovornost podjetja in njegovih odgovornih oseb. V praksi pa tozilstva ne ukrepajo tako, saj te zadeve preusmerijo na sodišča združenega dela, kjer se postopki vlečejo v nedogled. Nasploh je takih d.o.o. brez kapitala veliko, delavci v njih pa so brez zaščite. V evropskih državah imajo za take primere posebne sklade, pri nas pa je država ravnodušna do tega. Sindikat bo tozilstvo opozoril, da zakon zahteva pregon zaradi neizplačanih plač. »Kaj se skriva v zgodbi o tem razvejanem holdingu, pa mora odkriti država,« meni predsednik Obalnih sindikatov Boris Mazalin.

Boris Vuk

NOVA GORICA / SODELOVANJE

Hit in občina podpisala pogodbo

Za občinske potrebe več kot 4 milijone DEM

Včeraj so na sedežu novogoriške občine podpisali dve pogodbi. Prva, ki je »težka« tri milijone nemških mark, je bila sklenjena med Hitom in novogoriško občino, druga, ki je precej »lažja« - sto tisoč nemških mark -, pa je bila

Njegova ponudba bi zahtevala drugačno infrastrukturo, lepši izgled mesta, predvsem pa manj motečih elementov njegove prebivalcev. Tisto, kar je Hit doslej prispeval za bolj urejene razmere v mestu, nikakor ne

prispeval okoli 1, 2 milijona nemških mark. S pogodbo bo njegov delež bolj stabilen in reden. Seveda, če ne bodo nastopili drugačni pogoji s spremembami, ki se obetajo igralništvu. Predsednik novogoriškega občinskega

Črtomir Špacapan, Danilo Kovačič in Tomica Dumančič med podpisovanjem (Foto: V. C.)

sklenjena med Hitom in Primorskim dramskim gledališčem. V prvi pogodbi je dodana se vsota za 1, 1 milijona nemških mark, ki jih bo novogoriška občina dobila od Hita se v tem koledarskem letu.

Nagel Hitov razvoj je v desetih letih Novi Gorici in njenim meščanom povzročil nemalo težav.

more odtehtati nočnega miru, parkiranja po zelenicah, hrupa in vsega, kar so morali novogoriški meščani trpeti vsa leta. Hit je sicer v mestu in za občino naredil veliko, a je vse to delal iz lastnih nagibov. Samo letos je na primer mimo siceršnjih davkov, ki jih je bil dolzan dati občini in državi,

ga izvršnega sveta Črtomir Špacapan je povedal, da zaenkrat se nimajo natančnega seznama, kaj bodo s tem denarjem naredili, predvsem v mestu, Solkanu in Sempetru bo pa zagotovo sel za prireditve, društva, turistično nadstavbo, infrastrukturo ipd.

Vojko Cuder

GORNJA RADGONA / LOKALNA SAMOUPRAVA

Občinski poslanci hočejo svoj okraj

Temu v prid navajajo več razlogov

Zakon, ki ureja lokalno upravo, predvideva teritorialno enoto oziroma upravni okraj. Zakon naj bi določil območja in sedež upravnega okraja, ki mora biti organiziran za območje, ki bo zagotavljalo opravljanje upravnih nalog na prvi stopnji. Eno od pomembnejših meril za oblikovanje okrajev je število prebivalcev. Območje upravnega okraja naj bi povezovala območja, ki so bila v dosedanjem razvoju med seboj povezana. Zato so v predlogu zakona predvidene tri različne reši-

tve za oblikovanje upravnih okrajev in njihovih sedežev. Po prvi je v Sloveniji predvidenih 25 okrajev, v primeru druge različice, ki predlaga 19 upravnih okrajev, bi bil sedež okraja v Murski Soboti, kamor bi bile vključene še občine Ljutomer, Gornja Radgona in Lendava, najmanj verjetna pa je tretja različica, po kateri bi imeli samo 11 upravnih okrajev, pri čemer bi gornjeradgonska občina prav tako imela upravni okraj v Murski Soboti. Na seji Skupščine občine Gor-

nja Radgona so se poslanci ognjevitavo zavzemali za to, da bo okraj v Gornji Radgoni. Kot prednost pred Ljutomerom so navajali, da je Gornja Radgona mesto z mednarodnim mejnim prehodom in brezcarinsko cono. V sedanjo radgonsko občino je vključeno tudi naselje Radenci kot središče gospodarske moči s svetovno znanim zdraviliščem. Prav zato lahko upravni okraj v Gornji Radgoni opravi pomembno poslanstvo pri razvoju regije.

Boris Hegediš

MEŽIŠKA DOLINA / NAČRTI ZA PRODOR NA TUJE

Najprej na Bavarsko

Polovica projektov iz kataloga Revit je zanimivih tudi za Nemce - Z novimi projekti je treba povečati zaposlenost

»Lahko je na vladni ravni govoriti o meddržavnem sodelovanju in podpisovati dogovore o tem, vendar pa brez strategije in projektov to kaj hitro postane neaktualno in zgolj protokolarno,« je dejal dr. Anton Hauc z Ekonomsko-poslovne fakultete Maribor na predstavitvi kataloga Revit za Meziško dolino. Na 205 straneh je v tem katalogu predstavljenih 120 projektov, od tega pa jih je polovica zanimivih za partnerstvo v Nemčiji,

kot se je pokazalo po ugodnih odzivih na nedavnem slovenskem tednu v Regensburgu na Bavarskem.

Ideja za Revit izhaja iz Zelezarne Ravne, vendar je zaradi znanih sprememb trajalo precej časa, da je ta dozorela na državni ravni, kamor se zdaj vključujejo ministrstvo za znanost, Management institut Univerze v Mariboru, bavarska vlada in posamezne slovenske občine. Na Ravnah so bili z izdajo kataloga prvi v

Sloveniji, v tiskarnah pa so tudi že katalogi drugih občin.

Meziška dolina je obremenjena s tradicijo težke industrije, ki je vse do zadnjega ovirala razvoj drugih dejavnosti, ob tem pa povzročala negativno predstavo se zaradi ekološke obremenjenosti. Procesji spreminjanja bodo dolgotrajni, toda rastoca brezposelnost kot posledica razpada zelezarne terja takojšnjo aktivnost. Zagon novih objektov bi lahko nastale

razmere omilil in prav predstavljeni projekti v katalogu so prvi korak k temu.

Kdaj bo prišlo do prvih podpisov pogodb bodisi z domačimi ali tujimi partnerji, je seveda odvisno od uspešne predstavitve, ki je za zdaj načrtovana na forumu v Ljubljani in na Bavarskem ob koncu leta, nedvomno pa terja se agresivnejšo predstavitev, ce od tega resnično pričakujejo kakšno korist.

Zlatka Strgar

MURSKA SOBOTA / NOVA KNJIGA

Delo o življenju Josipa Benka

Dokumentirano pričevanje

V nabitno polni gledališki dvorani v murskoslovenskem gradu so predstavili knjigo novinarja Branka Zunca »Josip Benko - mit in resničnost«.

Gre za prvo dokumentirano pričevanje o tovarnarju in politiku, ki so ga ljudske oblasti leta 1945 obsodile na smrt in likvidirale, temeljno sodišče pa ga je letos rehabilitiralo.

Josip Benko je bil eden najbogatejših predvojnih Slovencev in politik, ki je v mnogocem vplival na predvojno podobo Prekmurja. Franci Jut, predstavnik zaloge Franc - Franc, ki je knjigo izdala v tisoč izvodih, je zbranim povedal, da je Josip Benko neizbrisno zaznamoval življenje v

Pomurju, se posebej med vojno. Izdaja knjige je samo izpolnitev obvez do zgodovine. Se bolje bi bilo, ce bi knjiga izšla pred desetimi leti, ko se je začela slovenska pomlad, saj bi takrat se bolj »dvignila temperatura« na prizorišču političnih dogajanj. Vojsko sodišče JA za Stajersko in Prekmurje ga je 1. junija 1945 v Murski Soboti obsodilo na 12-letno »roboj«. Višje vojsko sodišče za Slovenijo v Ljubljani ga je kmalu za tem, 12. junija istega leta, obsodilo na smrt. Armadno vojsko sodišče v Ljubljani ga je več kot leto dni po smrti obsodilo še dopolnilno, tako da so mu lahko zaplenili premoženje.

Boris Hegediš

NA KRATKO S PTUJA

Sejem Mini Paracelsus

Danes se bo končal tridnevni sejem Mini Paracelsus, na katerem so se predstavitvi razstavljalci na tematično cistoce in varnosti okolja. Na sejemskem prostoru v dvorani Mladika se je predstavilo okoli 30 razstavljalcev iz vse Slovenije. Poleg obrtnikov in podjetnikov so na sejm sodelovali tudi humanitarne organizacije in društva, denimo Društvo diabetikov, Redci kriz in Društvo nekdilcev. Glavni sponzor sejma je bila Zavarovalnica Triglav.

(J. S.)

Jubilej kmetijske šole

Kmetijska sola Ptuj, ki nadaljuje tradicijo Poklicne poljedelsko-zivnorske šole Turnišče, slavi letos 40-letnico. V letošnjem letu so ob tem jubileju pripravili več razstav, denimo Zivnorsko razstavo in razstavo Dobrote slovenskih kmetij, odprli pa so tudi nov učno-proizvodni objekt na Grajscah. Učenci nekatere svoje izdelke na sejmih in ob drugih priložnostih ponujajo tudi na tržišču, denimo jabolka, grozdje in vino, jabolčne krljhe, jabolčni kis z zelisci, zdravilna in aromatična zelisca, zeliscne caje, zeliscne kopeli, med in naravno biološko gnojilo Grudica.

(J. S.)

KOZERIJA

Odpustki

Prejšnji teden smo spet sli po sledeh govorcev in sov, se izogibali govnu na poti in prislunhni, o cem se pogovarjajo različni ljudje. Pa smo med krakanjem vran slisali ...

Zupnik gresniku: »Za taksne naglavne grehe se boš grel na večnem ognju.«

Gresnik: »Kaj bi to, bom raje zmolił tri očenase, prispeval kaj v pušico med maso, pa se kaksno tiskano podobico bom kupil pri vhodu!«

Soprog nadelanemu mozu: »Ločila sem bom, svinja pijana!«

Moz: »Daj no, draga, raje pojdi jutri z mano v mesto, da ti kupim nove salonarke, pa se na večerjo le peljem!«

Inspektor črnogrdatelj: »Tole pridemo jutri porušit!«

Črnogrdatelj: »Ne bo nič. Tukaj imate potrdila, da sem vplačal depozit za ugodno rešitev mojega gradbenega prestopka!«

Kriminalist direktorju: »To boste 'nagrbajali'! Le kako ste se spomnili toliko družbenega denarja speljali v cenzorske dežele in avstrijske banke?«

Direktor: »Nič ne bomo 'nagrbajali'. Smo že lepo in v roku za amnestijo prijavili finančnemu ministru, kam v tujino smo kvalitetno nalozili svoj kapital!«

Sodnik morilcu: »Za tri umore vam izrekam enotno zaporno kazen 20 let.«

Morilec: »Ah kaj, čez dve leti bom zunaj! Povedal sem že, da mi je žal, sploh pa se bo pri naslednjih volitvah izkazalo, da umorjeni niso bili v pravi stranki.«

Pomolili smo se sami k bogu in ga poprosili, naj nam tudi v Slovenijo pošlje kaksnega Martina Lutra.

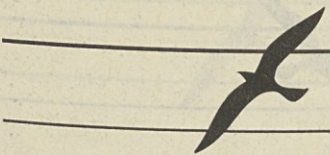
Brane Piano

Najlepša Slovenka odpotovala

BRNIK - Metka Albreht, letošnja miss Slovenije, je včeraj popoldne z letalom Adrie Airways odpotovala v London, od koder bo čez štiri dni, v spremstvu angleške garde-dame, nadaljevala pot v južnoafriški Sun City. Tam se bo skupaj s 85 lepoticami potegovala za laskavi naslov najlepše Zemljanke. Osrednja prireditve bo 27. novembra, po zadnjih podatkih pa jo bo neposredno prenasalo 116 televizijskih postaj iz vsega sveta (upajmo, da tudi slovenska). Za Metkino garderobo, ki jo bo potrebovala v Sun Cityu (od kopalnih oblek do narodne noše), je poskrbelo veliko število sponzorjev in zasebnih butikov. Pokrovitelji so Metki pripravili tudi veliko propagandnega gradiva, ki predstavlja Slovenijo. Miss Slovenije je odšla na pot dobro razpoložena. Zelim jo vso srečo. (H. P. P.)

Metka Albreht pred odhodom z brniškega letališča (S. Živulović)

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

08.35	Radovedni Tacek: Mraz, ponovitev
08.45	Loneček, kuharji: Zelenjavna enolončnica s kisló smetano, ponovitev
08.55	Otroci sirnega sveta, pon. 19/26 dela am. dok. nan.
09.20	Klub klobuk, ponovitev kontaktne oddaje za otroke
10.10	Tok tok, ponovitev oddaje za mladostnike
11.00	Zgodbe iz školjke, ponovitev
11.50	Hideaway, danski barvni film
13.00	Poročila
13.05	Tednik, ponovitev, VPS 1305
13.50	Moški, ženske, ponovitev oddaje
15.05	Goljufivo zlato, ponovitev angleškega filma, VPS 1505
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Po Afriki z otrokom in kamero, 3/4 del nemške dokumentarne serije
18.00	RPL
18.45	TV mernik
19.10	Zrebanje 3x3
19.30	TV dnevnik 2
20.10	Utrip
20.30	Tuji show: Peter Ustinov na Orient ekspresu, VPS 2030
21.30	Korenine slovenske lipe: Domače obrti na Slovenskem, 3. oddaja
22.05	TV dnevnik 3, VPS 2205
22.40	Sova
	Zelite, Milord?, 1/6 del angl. humoristične nadaljevanke Diplomatska imuniteta, ameriški film, VPS 0030

SLOVENIJA 2

14.00	Clovek in glasba
	Carska Rusija, 2. del
	Sova, ponovitev
14.55	Severna obzorja, 21/29 del am. nanizanke
16.15	Nesrečniki, 1. del francoskega filma
17.10	Športna sobota
	Rokomet pokala mest: Nova Oprema-Warsawianka, prenos iz Slovenj Gradca
18.45	Divji svet zivali, 24/25 del angl. pzn. serije
	Male morske posasti: V primerjavi z drugimi kiti so majhni in izredno družabne zivali. Živijo v družinskem krogu, ki ga sestavljajo babica, nekaj mater in njihov zarod, odrastajoči kiti in morda se samski stric. Danasnja oddaja govori o kitih s kratkimi plavutmi.
19.30	TV dnevnik 2
20.05	F. Dwyer: Trgovci s sencami, 2/3 del novozelandske nadaljevanke
20.55	Veliki zločini in procesi 20. stoletja, 6/10 del koprodukcije nadaljevanke
	Lucky Luciano, medvojni sef ameriške mafije, je delal tudi za ameriško armado na Siciliji.
21.20	Poglej in zadeni
22.25	Sobotna noč
00.25	Video strani

KANAL A

09.00	CMT
10.00	Kino, kino, kino, ponovitev oddaje o filmu
10.30	Indijanske barve, ponovitev ameriskega filma
12.05	Teden na borzi, ponovitev
17.00	ITV - Oddaja za begunce
18.00	BMX, 1. oddaja o tem atraktivnem sportu
18.30	Dan po jutrisnjem, 5. del ameriske nanizanke
19.10	Devlinova zveza: Prstan kraljev - Tolpa tatov, ponovitev 8. dela ameriske nanizanke
20.00	Avtotimes, oddaja o avtomobilizmu
20.35	Devlinova zveza: Arzenik in star kaviar, 9. del ameriske nanizanke
21.30	Vojna v grofiji Macon, akcijski film
23.00	Poročila v angleščini
23.25	CMT
01.00	Video strani

KOPER

18.00	Korenine slovenske lipe: Pesmice in pravljice Benecije, Trsta in Režije, 5. oddaja
-------	--

RAI 1

7.10	Koncert RAI 1
8.05	Film: Seguendo una stella (kom., VB '59)
9.45	Variete: Il buono e il cattivo, 10.45 film Omicidio a Coweta Country (dram., '82)
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Aktualno: Check-up
13.25	Izrebanje lota
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Dok.: Parlami d'amore Mariù (1. oddaja)
14.45	Sobotni sport
16.20	7 dni v Parlamentu
16.50	Aktualno: I giorni dell'infanzia (vodi Arigo Levi, 6. oddaja)
18.00	Dnevnik in loto
18.15	Variete: Big Box
19.25	Nedeljski evangelij
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Variete: Scommettiamo che...?
23.10	Dnevnik 1
23.15	Posebnosti TG 1
0.05	Dnevnik in vreme
0.40	Dnevnik: Io sono un campione (dram., VB '63)

RAI 2

7.50	Otroška oddaja
8.15	Film: Bugs Bunny superstar (ris., '75)
9.45	Ristorante Italia
10.00	Evropski dnevi
10.30	Film: Bella ma pericolosa (kom., ZDA '53), vmes (11.00) dnevnik
12.05	Nan.: L'arca del dottor Bayer
13.00	Dnevnik, rubrika Dribbling in vreme
14.00	Potrebujem te
14.10	Giorno di festa
15.15	Izrebanje lota
15.45	Nan.: Harry in Hendersonovi
15.45	Risanke
17.20	Nan.: Lassie
19.35	Vreme, dnevnik, sport
20.20	Variete: Ventientanti
20.40	Film: Chiedi la luna (kom., It. '91)
22.20	Aktualno: Mixer
23.15	Dnevnik in vreme
23.50	Sport: avtomobilizem F1, SP v gimnastiki

RAI 3

7.00	Oddaja o kmetijstvu
8.50	TGR Vivere il mare
9.00	Film: Cara sposa ('77)
12.00	Dnevnik ob 12-ih
12.15	Film: Il giudice (krim., Fr. '84, i. J. Perrin)
13.45	Dok.: Pred 20 leti
14.00	Dezelne vesti, dnevnik
15.15	Sport: avtomobilizem F1 VN Avstralije, plavanje, IP v odbojki
18.00	Scusate l'anticipo
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.50	BlobCartoon, Kino
20.30	Film: terrore al binario 9 (krim., ZDA '92, i. S. Kurtz, R. Crenna)
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Aktualno: Harem
23.45	Variete: Magazine 3
0.45	Dnevnik in vreme

RETE 4

6.30	Nan., 8.30 nad. Mari-lena, Anima persa
9.30	TG 4, 10.00 nad. Soledad, 10.30 Febbre d'amore, 11.15 Quando arriva l'amore, 12.00 Celeste, 13.00 Sentieri, 11.55 vesti
13.30	Dnevnik TG 4
14.00	Nad.: Sentieri
15.30	Kviz: Io tu e mamma, aktualni odd: 16.00 Perdonami, 17.00 C'eravamo tanto amati
17.55	Funari News, vmes (19.00) dnevnik TG 4
20.30	Film: I due invincibili (vestern, ZDA '69, i. J. Wayne, R. Hudson)
23.00	Aktualno: Ai tempi miei, 23.30 dnevnik
1.00	Pregled tiska
1.20	Film: Mamma Roma

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Aktualno: A tutto volume, 9.30 Beauty news, 9.45 Nonsolomoda, 10.15 Ciao Italia, 11.45 Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.40	Aktualno: Amici, 15.25 Antepima
15.55	Otroški variete: risanke in kviz
17.55	Dnevnik TG 5 - Flash
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 Sì o no
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Film: Pidipiat (kom., It. '91, i. R. Pozzetto)
22.30	Nan.: Papà prende moglie
23.30	Koncert Dire Straits, vmes (24.00) dnevnik

ITALIA 1

6.30	Otroški variete
9.15	Nanizanke
12.15	Aktualno: Tu Italia
12.30	Odpri studio
12.45	Otroški variete
13.30	Variete: Non è la RAI
15.30	Glasba: TopVenti
16.00	A tutto volume
16.30	Varieteji: UnoMania, 17.00 Mitico, 17.20 UnoMania Magazine
17.55	Sport studio
18.00	Nan.: SuperVicky, 18.30 Bayside School, 19.00 Willy, principe di Bel Air
19.30	Odpri studio
20.00	Varieteja: Karaoke, 20.30 Sobotna v cirkusu
22.30	Film: L'implacabile (fant., ZDA '87, i. A. Schwarzenegger)
0.30	Sport studio in vreme

TELE 4

	Lastne oddaje:
13.30	Kronika in komentar
19.30	Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Mannix
13.50	Nočni sodnik, am. tv nanizanka
14.20	Slovenija-umetnostni vodnik: Tunjice
14.35	V ospredju, vodi Bruno Agrimi
16.00	Carobna svetilka
	Daktari
17.00	Stanje stvari - mladi
18.00	Korenine slovenske lipe: Pesmice in pravljice iz Benecije, Trsta in Režije, 5. oddaja
18.20	Landarska jama
18.35	Pravljice iz mavrice: Zvonček iz rožnega gricka
19.00	TV Dnevnik
19.30	Verska oddaja
19.40	Mannix
20.30	Levi, angleški pustolovski film, 1962
22.00	TV Dnevnik
22.15	Achtung baby, kulturna oddaja
23.00	Sandokan, 2. del
23.50	Horoskop

Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Pri Huxtablovih, ponovitev
10.30	Tri postelje za samca, ameriški film
13.10	Moj mož gospodarski čudež, nemška komedija
15.30	Pingu, lutkovna igrice
18.00	Cas v sliki
18.30	Fotograf ali Božje oko
20.15	Večer domače glasbe s Karlom Moikom
21.45	Zlata dekleta, am. humoristična naniz.
22.30	Zver v crnem, ameriška psihološka kriminalka (Richard Widmark, Keith Carradine in drugi)
00.05	Cas v sliki
01.10	Mladi in brezobzirni, ameriški film, 1984
01.40	Poročila
01.45	Ex Libris
	Tisot mojstrovin

Avstrija 2

12.35	Tisot mojstrovin
15.00	Ali imate radi klasično?, Slavnostni koncert ob 100. letnici smrti Petra Iljica Čajkovskega
16.00	Poročila iz parlamenta
17.00	Ljuba družina
17.45	Kdo me hoče: Zivali isčejo dom
18.00	Nogomet
19.30	Cas v sliki
20.00	Kultura
20.15	Mozje v senci, ameriški film, 1989
22.15	Cas v sliki
23.05	Avstrija, 5. del
00.35	Miami Vice
01.20	Poročila
01.25	Ex Libris
	Tisot mojstrovin

Hrvaška 1

08.10	Poročila
09.00	Cvekalnica, 6. del
10.00	Poročila
10.05	Zivljenjski slog, ponovitev dok. oddaje
10.50	Zivalski svet, pon.
12.05	Krik iz Afrike, ameriški film
13.25	Smrkci, 12. del
13.50	Zelite, milord?, 20. del
15.10	Prizma, multinacionalni magazin
15.55	Poročila
16.00	Turbo Limach Show
17.30	Televizija o televiziji
18.00	Poročila
18.05	TV razstava: Sprehod po zagrebških salonih
18.20	Santa Barbara, 553. del am. nadaljevanke
19.30	Dnevnik 1
20.35	Otrok noči, ameriški film, 1990
22.05	Dokumentarna oddaja
22.35	Dnevnik 2
23.10	Slika na sliko
00.15	Maraton s serijo: Skorpionov obroč, 1/4 del avstralske nadaljevanke - V dvorani sydneyjske borze stoji človek, za katerega je Helen Simmons mislila, da je mrtev.
02.50	Sanje brez meja

Hrvaška 2

16.45	TV koledar
16.55	Rolkarji iz Los Angelesa, pon. ameriskega filma
18.25	Monte Carlo: Izbor atleta leta, reportaža
19.00	Geneve: Zrebanje parov nogometne Evrolige
19.30	Dnevnik 1
20.10	Crno-belo v barvah
	Leto 1966.
	Frank Sinatra
	Eve in Marilyn
	Iz arhiva HTV-zanimivosti
	Playtime, francoski film, 1968
00.00	Hit depo

MTV Madžarska

06.25	Vaska tv
08.15	Verski program, za reformatsko mladino
08.25	Otroški program
12.00	Opoldanski zvon
12.05	Sezamova ulica
13.30	Panorama
14.30	Zabavnoglasbeni magazin
15.00	Naj - nenavadni rekordi
15.35	Nočni vlak v München, angleški cb film, 1940
17.10	Napisi pripovedujejo
18.40	Kolo sreče, kviz
19.12	Večerna pravljica
19.30	Dnevnik
20.30	Pipece, ameriški film
22.20	Alicante: Ritmična gimnastika, posnetek
22.50	Kraj dejanja, nemška kriminalka

RADIO

Slovenija 1

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00
Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutrarnja kronika; 8.05 Sobotna raglja; 9.30 O jeziku; 10.05 Kulturna panorama; 11.30 S knjižnega trga; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Naši poslušalci čestitajo; 13.00 Danes do 13-ih; 13.20 Obvestila; 14.05 Poslušalci čestitajo; 15.00 Radijske novice, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Tedenski aktualni mozaič; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Radio na obisku; 22.30 Informativna oddaja v tuji jezikih; 22.40 Radijska igra; 23.05 Utrik. noktumo.

Slovenija 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutrarnja kronika; 8.00 Servisne informacije; 8.30 Sobotni val; 8.40 Kolesar prireditev; 9.45 Sobotna akcija; 11.30 Obvestila; 12.10 Sport; 13.00 Tematsko popoldne; 13.50 Ocene; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.30 Obvestila; 17.50 Sport; 19.30 Sobotni disco club; 21.30 Azzurro; 19.30 Ameriška popularna glasba.

Slovenija 3

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Dobro jutro; 10.05 Zgodnja dela; 11.05 Jazz, blues, dixieland; 13.05 Izbrali smo; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Vokalna skupina Ave; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Babelna glasba; 16.40 Sobotni fejtajn; 17.00 Glasbeni arhiv; 18.05 Intermezzo; 20.00 Koncert iz Covent Gardna; 22.30 Partiture; 23.55 Utrinki utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30 Dnevnik; 6.00 Otvořitev; 6.30 Jutrarnji; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.15 Vsak dan je dober dan; 9.05 Servisne informacije; 9.15 Utrinki, zanimivosti; 9.45 Du, jes? - zabavno in humorno; 11.00 Sobotna terenska akcija; 11.30 Turistična poročila; 12.00 S terena; 12.30 Opoldnevnik; 13.45 Utrinki, zanimivosti; 14.00 Otkrno v svet; 14.30 Napoved sportnega vikenda; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.35-19.00 Sobotni 'jam session'; 17.30 Primorski dnevnik; 19.00 Dnevnik; 19.30-22.00 Športna sobota.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 7.45 Ulica velikih vtov; 8.05 Horoskop; 8.40 Igrajte z nami; 8.50 Dobro jutro otroci; 9.45 Po vaši izbiri; 10.00 Pregled tiska; 11.00 Randevo.

12.00 Souvenir d'Italy; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Redakcija mladih; 16.00 Hot hits; 18.45 Segovia; 20.00 Nočni program.

R. Glas Ljubljane

7.00 Dober dan; 8.40 Slovenske novice; 9.45 Kam danes v Ljubljani; 10.15 Novice; 10.30 Kultura; 11.15 Angleščina; 12.00 BBC Novice; 13.00 Za domače zivali; 13.55 Pasji radio; 14.00 13 ozgisoanih; 15.15, 18.15 Novice; 18.45 Vreme; 22.00 Country glasba; 02.00 Sat.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska večerj, danes, jutri; 9.20 Dobro jutro ob kavi; 12.00 Mali oglasi; 16.20 Izbor pesmi tedna; 19.20 Večerni program.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 10.00, 12.00, 14.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.15 Kmetijski nasveti; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 10.05 Otroški studio; 10.30 Top 17; 12.05 Sestanek starejših; 13.00 Slovensko-bistriška panorama; 14.10 Iz Slovenskih goric; 14.40 Od Pluja do Ormoža; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleži ste; 17.30 Osmrtice, obvestila; 19.30 Športna sobota; 20.00 Prenos 26. Festivala narečnih popevk Maribor 93; 22.00 Zrcalo dneva - Nočni program.

Radio Študent

11.00 Vžlj; 14.30 Gagaku-Japonska tradicionalna glasba; 18.00 Saturdaj Dljah Fever; 19.00 Tolpa bumov; Sun Ra & His Arkstra; 21.00 MCM Inedit Ghost; Pierre Bois; 24.00 Radio-satelit.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes: Kolesar; In pravljice; 8.00 Dezelna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 8.40 Revival; 9.00 Male skrb v veliko veselje; 9.20 Potpuri; 10.10 Koncert: Simf. orkester in komorni zbor RTV Slovenija; 11.30 Potpuri; 12.00 Krajevne stvarnosti: Ta rožajanski glas - oddaja iz Režije, nato Orkestri; 12.45 Glasnik Kanalske doline; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Dezelna kronika; 14.10 Krajevne stvarnosti: Nediski zvon; 15.00 Ena se tebi je želja spolnila; 15.30 Soft music; 16.00 Odkritje Amerike; 16.25 Glasba za vse okuse; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: Akademija GM 26.5.93; 18.00 Kriminalka: Za plačilo ti prinašam slovo (avtor in r. Janez Povše); 18.40 Slovenska lahka glasba; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Foyer; 15.00 Glasba po željah.

Radio Koroška

18.10-19.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

08.00 Awake on the Wild Side; 11.00 The Big Picture; 11.30 Yal; 13.30 First Look; 14.00 The Pulse; 17.00 Dance; 18.00 The Big Picture; 18.30 Poročila; 21.00 Saturday Night Live; Steve Martin in Sting; 21.30 Unplugged; Paul McCartney; 22.00 The Soul of MTV; 23.30 Video ; 03.00 Nočni video

SKY ONE

07.00 Car 54, where are you?; 07.30 Abbott and Costello; 08.00 Fun Factory; 15.00 Zaljubljen v carovnico; 16.00 Risanke; 18.00 Rokoborba; 19.00 E Street; 20.00 The Flash; 22.00 C-pe; 23.00 Ameriška rokoborba; 00.00 Stingray

PRO

NOVICE

Umrli predsednik Fiorentine

FIRENCE - Le nekaj dni po smrti pedsednika Sampdorie Mantovanija je italijanski nogomet izgubil se eno veliko »nogometno figuro«. Včeraj je namreč za srčno kapjo v svojem studiu v Rimu umrl Mario Cecchi Gori, predsednik Fiorentine. Mario Cecchi Gori se je rodil v Brescii leta 1921, kot filmski producent se je uveljavil v Rimu in je postal slaven po vsem svetu. Zrasel pa je v Firencah in se tudi ogrel za Fiorentino, za katero je strastno navijal vse življenje. Leta 1990 pa je uresnil svojo veliko željo, s tem da je najel florentinsko nogometno društvo. Po začasnih zadoščenjih je Mario Cecchi Gori v lansk sezoni okusil bridko razočaranje, saj je prerano odločil trenerja Radiceja, ga zamenjal z Agroppijem, ki pa ni dokoncal prvenstva in njegova Fiorentina nazadovala v B ligo.

Boksič že jutri na igrišču?

RIM - Hrvaški nogometni as Alen Boksič bi lahko že jutri opravil krstni nastop z Laziom na težkem srečanju proti Napoliju. Vodstvo Lazia je namreč včeraj sporočilo, da je vsa dokumentacija glede prestopa Boksiča od Marseillea v vrste rimskega društva nared in da je sedaj odvisno samo od trenerja Zoffa, ali ga bo poslal na igrišče že jutri.

Tudi Maradona na tekmi Argentina - Nemčija v Miamiu

BUENOS AIRES - Na prijateljski nogometni tekmi med Argentino in Nemčijo, ki bo 15. decembra letos v Miamiu, bo igral tudi Diego Maradona. Na predstavitvi tega srečanja, ki se ga je udeležil tudi nekdanji slavni peruanski nogometni as Teofil Cubillas, so dejali, da bo sam Maradona »privabil« na stadion več kot 30.000 privržencev nogometa. Naj omenimo se, da bodo za Maradono poskrbeli za enake varnostne ukrepe, kot jih bi uvedli npr. za predsednika ali papeža.

Roy Hodgson, trener leta v Švici

ZENEVA - Trenerji švicarskih nogometnih ligasev so izbrali kot trenerja leta Angleza Roya Hodgsona, zveznega kapetana švicarske reprezentance. Anke te pri izbiri »naj« trenerja se je udeležilo 106 trenerjev, Hodgson pa je prejel 54 glasov.

Daytona in Milan in finalu

Daytona iz Modene in Milan sta se uvrstila v »final four« tekmovanja za italijanski odbojgarski pokal. Daytona je s 3:2 (12:15, 15:13, 15:12, 3:15, 15:8) premagala Sisley iz Trevisa, čeprav je igrala brez svojega standardnega podajalca, brazilskega reprezentanta Mauricia, Milan pa je v Padovi s 3:1 (3:15, 12:15, 15:11, 12:15) odpravil Ignis (bivši Petrarca). Ostali četrtfinalni tekmi, Livorno - Maxicono in Cagliari - Porto Ravenna, bosta 10. oziroma 22. novembra.

Tudi Djordjević in Danilović

BOLOGNA - Na all-stars tekmi med italijanskimi in španskimi tujci, ki bo 13. t.m. v Rimu, bo tudi teknovanje v metu za tri točke. v italijanski ekipi so Djordjević (Recoaro Milan), Danilović (Buckler Bologna), Williams (Glaxo Verona), Middleton (Monini Rimini) in Rowan (Auriga Trapani). V španskem moštvu pa: Andre Turen (Coren Orense), Andy Toolson (Festina Andora), Oscar Schmidt (Forum Valladolid), Ivo Nakić (Tdk Marensa) in Conner Henry (Pamesa Valencia). Favorit za zmago v »trojkah« je vsekakor slavni Oscar, ki je več let igral v Italiji pri Caserti in Pavii.

Ivanišević v četrtfinalu

PARIZ - Kot zadnji se je v četrtfinalu mednarodnega moškega teniskega turnirja v Parizu z nagradnim sklado 2, 165.000 dolarjev uvrstil Hrvat Goran Ivanišević, ki je v osmini finala s 7:6 (7:5) in 7:5 premagal Američana Michaela Changa. V četrtfinalu se bo Ivanišević pomeril s trenutno prvim »loparjem« sveta, Americanom Petom Samprasom. Rezultati - četrtfinale: Medvedev (Ukr) - Woodforde (Avstralija) 4:6, 7:5, 6:4, Edberg (Sve) - Stich (Nem) 6:2, 5:7, 6:2.

Zelena luč za ruska mesta

MOSKVA - Ruski olimpijski komite je danes vsem zainteresiranim mestom dovolil, da kandidirajo za izvedbo 19. zimskih OI leta 2002. Vsi potencialni kandidati morajo najpozneje do 30. t.m. Olimpijskemu komiteju poslati ustrezne listine.

Majolijeva trd oreh za Navratilovo

OAKLAND - V 3. kolu mednarodnega ženskega teniskega turnirja v Oaklandu z nagradnim sklado 375.000 dolarjev se je morala prva nosilka, Američanka Martina Navratilova, zelo potruditi za zmago. Osmo nosilko Ivo Majoli je premagala v treh nizih, s 3:6, 6:3 in 6:2. Izidi 3. kola: M. J. Fernandez (ZDA) - McGrath (ZDA) 6:1, 6:3; Navratilova (ZDA) - Majoli (Hrv) 3:6, 6:3 in 6:2.

Sukova izpadla v 2. kolu

QUEBEC - V 2. kolu mednarodnega ženskega turnirja v Quebecu je izpadla prva nosilka, Cehinja Helena Sukova, ki jo je s 6:4, 5:7 in 7:5 premagala Kanadčanka Patricia Hy. Izidi 2. kola: Kelesi (Kan) - Shriver (ZDA) 3:6, 7:6 (7:3), 6:3; K. Malejeva (Bol) - Raymond (ZDA) 3:6, 6:2, 6:2; Graham (ZDA) - Stubbs (Avs) 6:2, 6:3; Hy (Kan) - Sukova (Čes) 6:4, 5:7, 7:5.

Berasategui uspešen

SAO PAULO - V 3. kolu mednarodnega moškega teniskega turnirja v Sao Paulu z nagradnim sklado 200.000 dolarjev je uspešno nastopil Spanec Alberto Berasategui, ki je izločil Maročana Younessa el Ayanaoui. Izidi 3. kola: Corretja (Spa) - Clavet (Spa) 6:2, 6:0; Berasategui (Spa) - Ayanaoui (Mar) 4:6, 6:0, 6:3.

Krajicka ne bo v Antwerpnu

BRUSELJ - Lanskoletnega branilca naslova Evropske skupnosti Richarda Krajicka v Antwerpnu ne bo zaradi poškodbe kolena. Isti vir navaja, da poškodba le ni tako huda ter da je možen nastop na finalu ATP turnirja, ki bo v Frankfurtu.

NOGOMET / EVROPSKO KLUBSKO PRVENSTVO

Neugoden žreb za Milan Capello se boji Werderja

Težke ovire tudi za ostala italijanska moštva - Tudi Real - Paris SG

ZÜRICH - Marco Van Basten ni imel srečne roke, ko je med pompoznim zrebanjem certfikalnih skupin evropske nogometne »Champions league« potegnil iz velike prozorne zare kroglico, v jedru katere je bila vtisnjena crka B. Njegov Milan je namreč zaradi te ponesrečene izbire padel v precej težjo skupino od Barcelone, s katero je na zrebanju v Zenevi delil cast nosilca skupin. Razlika je očitna. Milan, ki bo prvo tekmo 24. novembra odigral v gosteh proti Anderlechtu, ima za nasprotnika, poleg Belgijcev, se portugalski Porto in nemski Werder, Span-

ci pa igrajo proti francoskemu Monacu, moskovskemu Spartaku in turskemu Galatasaray. Novost letosnjega klubskega evropskega prvenstva je uvedba navzkrižnega polfinala (samo ena tekma), tako da v četrtfinalu prideta v vsaki skupini v postev uvrstitvi na eno prvih dveh mest.

Trener Milana Fabio Capello z razpletom zreba ni bil najbolj zadovoljen. »Vsi nasprotniki so zelo močni, se najnevarnejši se mi zdijo Nemci. Upam, da bom vedno lahko računal na najboljše postavbo. Tolažim se lahko s tem, da nam bo lažje v polfinalu, seveda če se bomo do

njega sploh dokopali.«

Tudi ostala italijanska moštva v pokalu UEFA in pokalu pokalnih zmagovalcev so naletela na težke ovire, a so si vseeno oddahnili, ker so se izognila »bratomornim« dvobojem. Teh se v Italiji najbolj bojijo, tudi iz varnostnih razlogov, kot je potrdil sam trener Juventusa Giovanni Trapattoni, njegov kolega pri Torinu Emiliano Mondonico pa meni, da so moštva v pokalu pokalnih zmagovalcev močnejša od tistih v evropskem prvenstvu.

Med najbolj zanimiva srečanja omenjajo dvoboje Real Madrid - Paris St. Germain.

Evropsko prvenstvo

SKUPINA A
Barcelona (Spa)
Monaco (Fra)
Spartak Moskva (Rus)
Galatasaray (Tur)

SKUPINA B
Milan (Ita)
Werder Bremen (Nem)
Anderlecht (Bel)
Porto (Port)

SPORED

1. kolo (24.11.): Anderlecht - Milan; Porto - Werder; Monaco - Spartak; Galatasaray - Barcelona; 2. kolo (8.12.) Milan - Porto (1.12.); Werder - Anderlecht; Barcelona - Monaco; Spartak - Galatasaray; 3. kolo (2.3.94): Milan - Werder; Anderlecht - Porto; Spartak - Barcelona; Monaco - Galatasaray; 4. kolo (16.3.): Werder - Milan; Porto - Anderlecht; Barcelona - Spartak; Galatasaray - Monaco; 5. kolo (30.3.): Milan - Anderlecht; Werder - Porto; Spartak - Monaco; Barcelona - Galatasaray; 6. kolo (13.4.): Anderlecht - Werder; Porto - Milan; Monaco - Barcelona; Galatasaray - Spartak.

Pokal pokalnih zmagovalcev

CETRTINA FINALA

Ajax Amsterdam (Niz) - Parma (Ita)
Torino (Ita) - Arsenal (Ang)
Benfica (Por) - Bayer Leverkusen (Nem)
Real Madrid - Paris SG (Fra)

Prve tekme bodo 2., povratne pa 16. marca 1994

Pokal UEFA

OSMINA FINALA

Sporting Lizbona (Por) - Austria Salzburg (Avt)
Eintracht Frankfurt (Nem) - La Coruna (Spa)
Brøndby (Dan) - Borussia Dortmund (Nem)
Bordeaux (Fra) - Karlsruhe (Nem)
Cagliari (Ita) - Malines (Bel)
Norwich City (Ang) - Inter (Ita)
Boavista (Por) - Ofi Creta (Grc)
Juventus (Ita) - Tenerife (Spa)

Prve tekme bodo 24. novembra, povratne pa 8. 12.

FORMULA ENA / VELIKA NAGRADA AVSTRALIJE

Ayrton Senna nadaljuje z briljantno predstavo z zadnje dirke na Japonskem

Brazilski as je na ulicah Adelaideja celo postavil nov rekord proge

ADELAIDE - Ayrton Senna je na prvem treningu zadnje letosnje dirke za Veliko nagrado Avstralije prekosil samega sebe. Na ulicah Adelaide je Brazillec dosegel najboljši čas, postavil nov rekord dirkalnice (vozil je za stiri desetinke sekunde hitreje kot Nigel Mansell lani) in tako samo nadaljeval svojo briljantno predstavo izpred dveh tednov na japonskem. Drugi je bil Alain Prost, kar je bilo zanj veliko razočaranje. Na prostem treningu je bil hitrejši, popoldne pa ni našel dovolj prostega kroga, da bi svoj čas se izboljšal. Tretji je bil Michael Schumacher, četrti drugi McLarnov voznik Mika Häkkinen, peti Gerhard Berger in šesti Damon Hill, ki je imel očitne težave s 3.780 km dolgo progo.

Berger, ki je zjutraj na sikani zletel s proge, vendar jo je odnesel brez poškodbe, je bil na začetku treninga med najhitrejšimi. Vendar ko je Senna prvič pripeljal na progo, je ze prevzel vodstvo. Pod modrim nebo in v suhem vremenu je Brazillec hitro prevozil krog pod 1 minuto in 14 sekundami in nato se postavil rekord dirkalnice. Prost in Schumacher pa nista mogla izboljšati tega časa vse do konca treninga.

Z najboljšim časom ima Senna veliko priljubljenost, da končno prekrine serijo Williamsovih 15 zaporednih »pole positionov« v eni sezoni. V angleskem moštvu se vedno upajo, da bodo vendarle dosegli tudi 16. najboljši čas treninga. Senna je bil zadnji voznik, ki je startal s prvega mesta, preden je napočilo ob-

dobje Williamsa. Na lansk VN Kanade je 61. v karieri startal s »pole positiona«.

»To je bil prav poseben krog. Ni bilo prometa, lahko bi peljal se bolje. Toda imeli smo težave z radiom. Spraseval sem mostvo, če naj pridem po gorivo, vendar sem pozneje odkril, da se je stikalo zaskočilo, tako da mi iz boksa niso mogli odgovoriti. Rezultat tega je bil, da se nisem mogel več skoncentrirati kot ponavadi, zato nisem mogel izboljšati časa,« je povedal Senna.

»Imel sem nekaj težav s pravilno nastavitvijo avtomobila. Motor je dobro deloval, sasijsa pa ni bila najboljša,« je menil Prost. Schumacher je bil zadovoljen: »Toda preseneča me velika razlika med prvim in tretjim, saj je veliko večja, kot sem pričakoval.« Häkkinen je bil malo razočaran: »Z drugim kompletom gum sem lovil ravnotežje. Morda sem želel preveč.«

Zčasno tretjo vrsto ni bil zadovoljen niti Damon Hill: »Dirkalnica ne poznam in to je bilo odločilno. Tekmeci so nas dohiteli. Moram se bolj zagnano delati.«

Derek Warwick je v petek zjutraj zbolel in se ni mogel udeležiti treninga. Footworkov voznik se je pritoževal zaradi vrtoglavice in hude utrujenosti. Angleza je pregledal uradni zdravnik formule 1 Sid Watkins in ga poslal na rentgensko slikanje ter nato v hotel. Mostvo je pripravilo avtomobil za Christiana Fittipaldija, vendar so hoteli počakati do danes, ko se bodo odločili, kdo bo vozil na dirki. Warwicku so zeleli dati

Ayrton Senna je vedno v središču pozornosti (telefon AP)

priljubljenost, da okreva. Eddie Irvine ni ponovil svoje senzacionalne voznije iz Suzuke in je na koncu zasedel 22. mesto med 23 vozniki.

Boljši rezultati prvega treninga: 1. Senna (Bra, McLaren) 1:13.371 (185.468 km/h), 2. Prost (Fra, Williams) 1:13.807, 3. Schumacher (Nem, Benetton) 1:14.098, 4. Häkkinen (Fin, McLaren) 1:14.106, 5. Berger (Av, Ferrari) 1:14.194, 6. Hill (VB, Williams) 1:14.721, 7. Alesi (Fra, Ferrari) 1:15.332, 8. Brundle (VB, Ligier) 1:16.022, 9. Patrese (Ita, Benetton) 1:16.077, 10. A. Suzuki (Jap, Footwork) 1:16.079, 11. Wendlinger (Av, Sauber) 1:16.106, 12. Lehto (Fin, Sauber) 1:16.286, 13. Barrichello (Bra, Jordan) 1:16.452, 14. Blundell (VB, Ligier) 1:16.862, 15. Martini (Ita, Minardi) 1:16.185.

KOŠARKA / »EUROCLUB«

Nepričakovan spodrslijaj Reala Derbi Benettonu

V B skupini obe italijanski moštvi tokrat praznih rok

TREVISO - Derbi 2. kola A skupine »Eurocluba« je bil v Trevisu, kjer je domace moštvo Benettona zaslužno premagalo Barcelono predvsem z odličnim Garlandom (29 tock) in Rusonijem, ki je dal 20 tock in je imel tudi 12 skokov. Pri gostih je bil najucinkovitejši Američan Massenburg (29 tock), izkazal pa se je tudi veteran San Epifanio (18 tock).

V tej skupini preseneča poraz madridskega Realu v Malinsu. Pri gostiteljih sta se izkazala Portmann (17 tock) in Snyders (13), pri madridskem moštvu pa je bil najboljši strellec Arlauskas, ki je dal 22 tock. Sabonis je tokrat povsem odpovedal, saj je bil pomankljiv v obrambi in tudi njegov doprinos v napadu je bil precej skromen (11 tock).

Evropski prvak Limoges je brez težav odpravil ekipo Bayerja, pri katerem se je le Welp (15 tock) enakovredno upiral gostiteljem. Pri Malinesu sta bila najuspešnejša strelca Reden (18 tock) in Young (17). In brez vsakršnih težav je tudi Olympiakos (Paspal) 26 tock, Turpley (23) odpravil angleskega prvaka Guildforda, pri katerem je zadovoljil le Tearson (23 tock).

Po sredinem nepričakovanem spodrslijaju bolonskega Bucklerja v Badaloni je tudi drugi italijanski predstavnik v B skupini visoko izgubil, le-ta v Franciji proti ekipi Pau. Pri francoskem moštvu sta odlično igrala Američana Presley (26 tock) in Catledge (28). Pri gostih pa sta največ pokazala American Winslow (29 tock) in Trzacan To-

nut (16).

Cibona ni mogla nič proti grškemu Panathinaikosu, ki je slavil sredi Zagreba. Galis je, kljub 36 letom, se vedno razred zase. Odlično je vodil svoje moštvo, poleg tega je dal tudi 24 tock. V obrambi je kar »ustrahovalno« deloval Vranković (dosegel je tudi 18 tock), svoj doprinos k zmagi pa je dal Volkov (18 tock), ki je zelo dobro pokrival Zurica, ki je dosegel le 14 tock. Najboljši strellec pri gostiteljih pa je bil Doug Lee (28 tock).

Drugo zaporedno zmago so dosegli kosarkarji iz Istanbula, ki so v gosteh zanesljivo premagali Benfico. Pri turskem moštvu sta bila najboljša Sarica (23 tock) in Naumoski (20), pri gostiteljih pa se je izkazal Conficao s 25 tockami.

Skupina A

IZIDI 2. KOLA: Benetton - Barcelona 93:82, Limoges - Bayer 71:54, Maes Pils Malines - Real Madrid 78:77, Olympiakos - Guildford 96:51.

VRSTNI RED:

Olympiakos in Maes Pils Malines 4, Real Madrid, Limoges, Benetton Treviso in Barcelona 2, Bayer Leverkusen in Guildford 0.

Skupina B

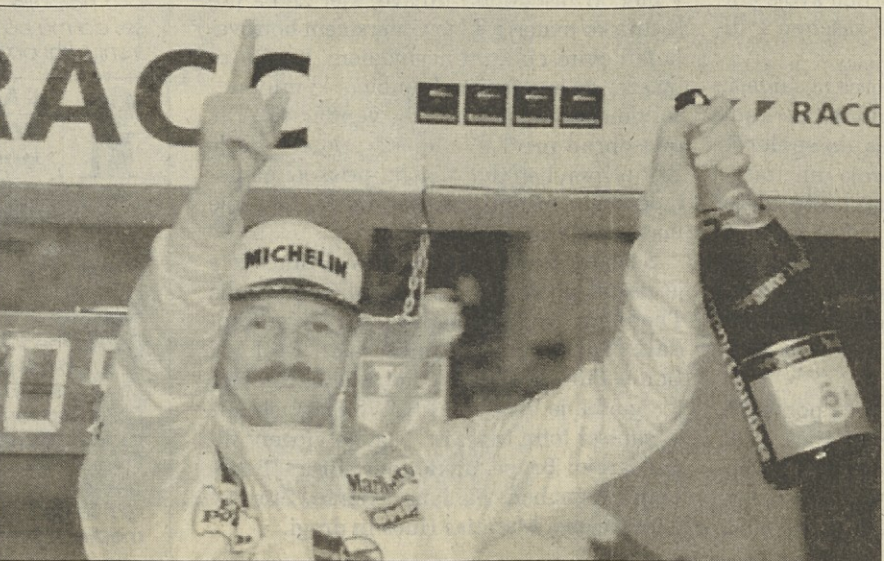
IZIDI 2. KOLA: Cibona - Panathinaikos 74:80, Benfica - Efes Pils Istanbul 61:77, Joventut - Badalona - Buckler 80:66, Pau Orthez - Clear 115:82.

VRSTNI RED: Efes Pils Istanbul, Joventut Badalona in Panathinaikos 4, Pau Orthez in Buckler Bologna 2, Benfica Lizbona, Cibona Zagreb in Clear Cantu 0.

Na sliki: francoski Orthez je popolnoma nadigral sibki cantujski Clear

AVTOMOBILIZEM / PO ZMAGI KANKKUNENA

Slavje Toyote, zaton Lancie

Zadnja dirka v Angliji, ki bo od 21. do 25. novembra bo za udeležence letosnjega svetovnega rallyskega prvenstva gola formalnost, kajti naslov je po zmagi Francoza Delecoza v Kataloniji ze oddan Fincu Juhi Kankkunenu, za katerega je to že četrta zmaga med piloti. Letosnje prvenstvo je potrdilo premoč japonske Toyote, krizo svetovnega prvaka Carlosa Sainza in zaton italijanske Lancie.

Na sliki: Juha Kankkunen proslavlja naslov po dirki v Kataloniji, na kateri je pristal na 3. mestu.

KOŠARKA / JUTRI V 6. KOLU C LIGE

Jadranovci ne podcenjujejo peterke iz Cittadelle

Z zmago bi Vatovčeva ekipa zabeležila že 6. zaporedni uspeh

VANJA JOGAN

Kristjan Rebula (foto KROMA)

V šestem kolu C lige imajo Jadranovi košarkarji lepo priložnost, da podaljšajo zaporedni izkupicek zmag, saj bodo na domačih tleh igrali proti mostvu iz Cittadelle, ki ne spada v skupino najboljših postav te lige in je na dosedanjih treh gostovanjih zbrala eno samo zmago (-7 v Pordenonu, -10 v San Danieleju in +12 v Castelefrancu).

Pred jutrišnjo tekmo (ob 17.30 v telovadnici Ervatti) smo se pogovorili s Kristjanom Rebulo, ki se je v tem prvem delu prvenstva odlično izkazal in si prislužil mesto v prvi peterki.

Poleti si zelel nadaljevati košarkarsko pot zunaj Trsta in si tudi opravi nekaj poskusnih treningov v Firencah. Najbrž ti sedaj ni žal, da si ostal v Trstu...

»Moram priznati, da sem po odpovedi nekaterih lanskih soigralcev bil precej skeptičen glede potencialne moči Jadranove ekipe, trenirali pa smo zelo dosti in izredno intenzivno ter tako presenetili se same sebe. Upam, da bomo tako tudi nadaljevali.«

V predprvenstvenem obdobju je bilo nekaj nesporazumov s trenerjem Vatovcem. Se je vse rešilo?

»Bile so le malenkosti vezane na mojo igralško pozicijo. Navajen sem bil igrati dokaj daleč od kosa,

ker pa smo pod košem dokaj sibi, mi je Vatovec poveril pozicijo krila in pomožnega skakalca. Tudi sam imam tako olajšano delo v napadu, saj me običajno krijejo višji, a počasnejši nasprotniki in lažje igram 1:1. Zadeva se je torej idealno rešila.«

Jutrišnjo tekmo bi lahko uvrstili med manj zahtevne. Kaj veš o peterki iz Cittadelle?

»Letošnje prvenstvo je izredno izenačeno. Lahkih tekem ni. Oni so doslej igrali nad pričakovanjem. Imajo mlado, a borbeno ekipo. Če so zmagali v Castelfrancu pomeni, da se z njimi ne bomo salili.«

Ti si član Kontovela in prav gotovo slediš dogo-

divščinam te ekipe. Kaj predvidevaš za nočnejši derbi s Sokolom?

»Sokol je vsaj na papirju boljši in bi lahko izkoristil očitno premoč pod košema, pri Kontovelu pa igra po mojem mnenju eden najboljših naših igralcev, Igor Cividri, ki bi lahko popeljal svojo ekipo do zmage.«

NAPOVEDI - Kristjan Rebula

Jadran Tkb - Cittadella +15 (matchwinner: S.Rauber; nad pričakovanjem: M.Hmeljak)

Manzano - Bor Radenska +9 (matchwinner: S.Samec; nad pričakovanjem: L.Bajc)

Kontovel - Sokol Warm +3 za Kontovel (matchwinner: I.Cividri; nad pričakovanjem: D.Gulic)

Borovci na nevaren »izlet« v Manzano

Košarkarji Bora Radenske, ki so po petih kolih še neporaženi na vrhu lestvice D lige v družbi Humina, bodo nočjo v gosteh preverili moč Manzana.

NASPROTNIK: Sodec po dosedanjih izidih kaže, da se Manzano na lastnem igrišču prelevi, saj je doslej pred lastnimi gledalci obkraljeval zmagal (+13 s Portogruarom ter +3 z Villorbo), v gosteh pa je doživel dva katastrofalna poraza (-40 v Miljah in -25 v Martignacu). Na zadnji tekmi je proti pepelki Senators visoko zmagal, vendar so Goricani doslej zgubili vse tekme, saj so pozabili registrirati več lanskih igralcev in so zato izredno sibi. Po prvi tekmi je Manzano takoj zamenjal trenerja. Ogródje ekipe sloni na treh starejših igralcih, med katerimi je najnevarnejši Puntin.

KLJUČ TEKME: Borov trener Fabio Sancin meni, da je Manzano v gosteh zahteven test, borovci pa bodo skušali vsiliti čim višji tempo igre, saj so nasprotniki telesno gotovo slabše pripravljeni od njih in ne razpolagajo z enakovrednimi menjavami, medtem ko bo Sancin kot običajno poslal na igrišče vseh deset razpoložljivih igralcev. V obrambi bo treba najbolj paziti na izkušenega strelca Puntina (34 let), pod košema pa »strasi« dvometras Danelone.

BOR NEWS: Ker ima Sancin 13 igralcev, prostora na tekmi pa je za deset, bodo tudi tokrat trije ostali »v civilu«. Debeljnih služi vojaški rok, Grbec je sele prišel z igranjem po daljšem obdobju neaktivnosti zaradi bolezni, tretjega pa je Sancin določil po včerajšnjem treningu. Doslej so vse tekme odigrali Azman, Smotlak, Barini in Crisma. Borovci so končno pričeli s treningi v telovadnici Suvich in bodo naslednje domače tekme tudi igrali v tej telovadnici, čeprav so se v telovadnici Ervatti znasli res dobro. Umberto Merlin se vedno trenira z Borom in redno nastopa na prijateljskih tekmah. Bo po novembarskem prestopnem roku tudi prvič oblekel belozelen dres s tremi srci Radenske? (VJ)

ODBOJKA / DEŽELNE LIGE

Fantje Koimpexa bodo preizkusili trdnost favorita

Igrajo proti Natisonii - Doma Sočani, borovci in Brežanke

Najtežja naloga v moski C-2 ligi čaka Koimpex, ki igra v gosteh proti prvemu favoritu za napredovanje Natisonii. Slogasi se vsekakor ne mislijo vnaprej predati, vendar si istocasno ne delajo utvar, saj je Natisonia po mnenju vseh poznavalcev najboljša ekipa v ligi. Med tednom je imel nekaj težav s prehladom in vročino Edi Božič, vendar bo danes že nared, tako da bodo prisotni vsi igralci. Pred pomembnim nastopom je tudi Soča Sobema, ki igra doma proti Rozzolu. Trzaska ekipa se je v lansk sezoni resila pred izpadom v zadnjem kolu in tudi letos je verjetno njen cilj obstanek v ligi. Gre pa seveda za izkušeno in nevarno ekipo, ki se je ne sme podcenjevati. Vsi igralci so na razpolago trenerja Cotica razen podajaca Iva Cotica, ki je še poskodovan. Bor se bo danes spoprijel z novincem Fagagnom. Največja težava je bila pred tekmo pravzaprav ta, da so borovci v svoji telovadnici na Alturi imeli en sam trening. Vsekakor bo za ta tekma dober pokazatelj Borovih možnosti v letošnjem prvenstvu. Od igralcev bo danes odstopil samo Taberni, ki mora prestat se dve koli diskvalifikacije. Olympia CDR bo igrala v Buji proti ekipi, ki se je lani resila

pred izpadom zaradi boljsega kolicnika v setih. Goricani so vsekakor favoriti, ceprav bo verjetno odsoten Boris Sfligoy zaradi tezav s hrbtom.

Tudi pri dekletih so na sporedu zanimive tekme. Sokol Indules in Breg se bosta spopadla za dvema favoritoma za prestop. Nabrežinke se bodo v Vidmu srečale z domaćim Cusom, ki je lani nazadaval iz C-1 lige in letos se načrtuje povratek v višjo ligo. Pri Sokolu so vse igralke zdrave in po besedah trenerja Saina so igralke tudi dobro pripravljene. V Dolini pa se bodo brežanke spoprijele s Porcio. Za domačinke je to krstni nastop v tej ligi, zato trener De Walderstein upa, da bodo igralke premostile začetno tremo in zaigrale sproščeno in zagrizeno. Na razpolago bo imel vse igralke razen Brisnikove, ki se vedno ni začela trenirati. Se najljazjo nalogo bi morala imeti Kmečka banka, ki igra proti Tordini, ki je lani nazadovavala v D ligo, a je bila ponovno vključena v tretjeligasko konkurenco. Zmaga Kmečke banke zato ne bi smela biti v dvomu. Med tednom je nekoliko neredno trenirala Viviana Zotti zaradi službenih obveznosti, drugače pa Jerončić ne bi smel imeti večjih težav s postavami.

ODBOJKA / PO DOLGIH LETIH MOŠTVO SLOVENSKEGA DRUŠTVA SPET NA ŠTARTU B LIGE

Tržaški Pallavolo naj ne bi bil resna ovira Florenin namesto diskvalificiranega Ferija

Tekma bo ob 18. uri v telovadnici šole Suvich - Od ponedeljka na voljo abonmaji

TRENER / LORENZO ZAMO

»O ciljih ne bi govoril mej pa si ne postavljamo«

Trener Lorenzo Zamo je med tistimi, ki imajo za nagel vzpon odbojkarjev Imse Kmečke banke največ zasluga.

Kdaj ste se približali odbojki?

»Zacel sem kot igralec v mladinskih vrstah Trzica. Ze pri sedemnajstih pa sem prišel trenirati tamkajšnjo ekipo Under 14 in nadaljeval nekaj let. Nato mi je trener prve ekipe Trzica prepovedal trenirati, ker mi je jemalo prevec casa. Pri 24 sem zapustil aktivno igranje zaradi problemov s koleno, a pred tem sem bil dve leti trener-igralec pri svojem mostvu.«

Kaj vam pomeni igra in kaj treniranje?

»Gotovo je neposredno udelestvovanje v igri najpomembnejše za ljubitelja sporta in ce ne bi bil poskodovan, bi ostal igralec. Se vedno nisem izgubil agonisticnega naboja. Ce le morem, rade volje stopim tudi na igrisce.«

Od kdaj ste pri Valu?

»Zacel sem z mladinskimi vrstami pred stirimi leti. Leto kasneje pa sem se na polovici prvenstva pridružil prvi ekipi, ki je medtem ostala brez trenerja.«

Ali se metoda treniranja spreminja v letu?

»Prav gotovo. Ob zacetku sezone je pomembnejša fizicna priprava, za katero letos skrbim profesor Kodric. Ze hitro pa zacnem tudi z izpopolnjevanjem individualne tehnike in prvin igre kot sta blok in protina-

pad.«

V cem mislite, da se mora ekipa se izpopolniti?

»Skupina je razen dveh elementov mlada in to pomeni, da imajo bodisi posamezniki, bodisi ekipa kot celota se precej rezerv. Pomisliti moramo, da je skupina v zadnjih letih izredno napredovala v igri. To smo dosegli brez radikalnih sprememb. Rezultati so sad trdega dela in prav z delom lahko ekipa se poveca svoj ucinek.«

Koliko trener vpliva na zmago?

»Ko je ekipa na igrišču, trener lahko kaj malo pripomore k zmagi, tudi ce lahko včasih pravocasen "time out" ali ucinokovita menjava vplivata na potek srečanja. Trener pa je zelo pomemben pri vsakdanji vadbi v telovadnici.«

Ko ste pred tremi leti sprejeli vodstvo ekipe, ste si pričakovali tak uspeh?

»Odkrito povedano: takoj sem bil zadovoljen s fizicno pripravo igralcev, individualna tehnika pa je bila precej pomanjkljiva. Vsekakor pa, ceprav si nisem pričakoval tako hitrega vzpona v višje lige, o potencialu mostva nisem dvomil, saj je bila to - kljub pomanjkljivosti - ze v C2 ligi konkurenčno.«

Kateri je letosnji cilj?

»Ne bi govoril o ciljih, kajti mislim, da si ne smemo postavljati meja. Ne poznam drugih postav v ligi, a vem, da se mi lahko se izboljšamo in to je zelo pomembno.«

Coceani Aleksander

Pot odbojkarjev Imse Kmečke banke v B2 ligi, v kateri nastopajo kot novinci, je na samem zacetku polozna. Goricani bodo namrec danes popoldne debutirali v Trstu (ob 18. uri v telovadnici osnovne sole Suvich) proti mostvu Pallavolo Trieste, ki zanje ne predstavlja nobene novosti, saj so proti Trzacanom dvakrat ze igrali v tekMOVanju za zvezni pokal in obkraljevali gladko zmagali, posebno se drugič v Trstu. Pallavolo Trieste je lani iz B2 lige izpadel, a je bil vanjo ponovno vključen zaradi odpovedi nekaterih klubov. Društvo je zapustilo nekaj boljših igralcev, med temi se posebej velja omeniti Marchesinija, ki je prestopil prav k Imsi Kmečki banki in pa Cherina, ki so ga odstopili bolj ambicioznemu mestnemu rivalu Cusu, v zameno zanj pa dobili izkušenega Visentina, ki je glavni stebel mostva.

Vodstvo trzaskega kluba se je tudi zne bilo nekaterih starejših, a manj dobrih igralcev in se opredelilo za drastično pomladitev, mostvo pa zaupalo trenerju mladinskega sektorja Paolu Cavazzoniju. Pri Pallavolo Trieste so se torej opredelili za nov ciklus in si ne delajo velikih utvar. Se pred nekaj meseci je celo kazalo, da bo društvo razpadlo, zato so zadovoljni, da jim je sploh uspelo sestaviti mostvo, ki je se kar prespektivno, a se nedo-raslo tej konkurenci.

Igralci Imse Kmečke banke ob krstnem nastopu prav gotovo ne bodo storili napake, da bodo nasprotnika podcenjevali. Trener Zamò na tem srečanju ne bo mogel računati na Alesa Ferija, ki je bil po lanskim zadnjim tekmi zaradi sesterke opominov diskvalificiran za eno letošnje kolo. Namesto kapetana bo igral Igor Florenin, ki predstavlja prav gotovo ustrezno nadomestitev. Zaradi poškodbe prsta bo manjkal tudi Andrej Ferfolja.

Zamòja in njegove čaka na papirju lahek štart (foto S.R.)

Za uvod Bor Tombolini in Koimpex v gosteh proti novincema v C1 ligi

Oba naša ženska državna tretjeligaša bosta krstni nastop v C1 ligi opravila v gosteh in oba se bosta pomerila z novincem v ligi. Igralke Bora Tombolini bodo igrale v Centi proti Tarcentu, ki je lani napredoval iz deželne C2 lige. Plave se z njim niso se nikoli srečale, edino merilo sta jim poraza Furlank proti slogasicam v pokalu. Kaze, da bo Tarcento tudi danes nastopil brez svoje najboljšje igralke Zanette, ki je že precej časa poskodovana, vendar pa je vest neuradna.

Koimpex bo igral v San Donaju proti sesterki Heraklia, ki je med poletjem popolnoma spremenila oblike, ceprav je v minuli sezoni v Venetu skupaj s Schiom napredovala iz C2 lige. Od lanske sesterke sta ostali le dve igralki, toda okrepili so se z igralkami iz sosednjih krajev, ki so ze igrane v C1 ligi, iz Pordenona pa je prisla solidna Mondinova. Vodstvo društva upa na visoko končno uvrstitev. Tezave lahko slogasicam povzroca ogromna dvorana v San Donaju, ki pa za Heraklio ne predstavlja prednosti, ker v njej samo igra, a ne trenira.

Edi Skok kar 97 zadel v polno

Na strelišču pri Gradiscu ob Soti se je v nedeljo odvijalo veliko strelsko tekMOVanje, ki ga je priredilo domače društvo. TekMOVanja v streljanju na glinaste golobe se je udeležilo preko 50 ljubiteljev tega sporta iz vse dezele, med katerimi najdemo tudi nekaj Slovencev, predvsem iz steverjanskih občin. Na podlagi strelskih sposobnosti, so bili tekMOValci porazdeljeni na dve skupini: v prvi so nastopali prvo in drugokategorijci, v drugi pa so se pomerili tretjekategorijci.

Zmagovalce prve skupine, ki je tudi skupni zmagovalce kvalitete tekMOVanja, je postal Edi Skok z Jazbin, ki je na 100 izstreljenih nabojev, kar 97-krat zadel v polno. Mladi Skok je s tem samo potrdil izredne strelske sposobnosti, saj je že pred leti, kot mladinec opozoril nase in veljal za enega najobetavnejših strelcev v državi. Vemo pa, da je Italija na tem področju svetovna velesila.

Med tretjekategorijci so se uveljavili se nekateri nasi strelci. Ales Pintar iz Steverjana je bil na koncu tretji s 86 zadetki, peti je bil Simon Komjanc (78/100), sedmi pa Mirko Muzina z enakim številom točk. Tudi ta dva strelca prihajata iz Steverjana. (VIP)

NOVICE

Domači šport Danes

Sobota, 6. novembra 1993

ODBOJKA

MOSKA B2 LIGA

18.00 v Trstu, sola Suvich: Pallavolo Trieste - Imsa

Kmečka banka

ZENSKA C1 LIGA

20.30 v Centi: Tarcento - Bor Tombolini; 20.30 v San Donaju del Piave, Ul. Unità: Dus - Koimpex

MOSKA C2 LIGA

19.00 v Sovodnjah: Soča Sobema - Rozzol Trst; 20.30 v Buji: Ipem Buia - Olympia CDR; 20.30 v Trstu, na Alturi: Bor - Gomme Fagagna; 20.30 v San Giovanni al Natissone: Pav Natissonia - Sloga

ZENSKA C2 LIGA

18.00 v Gradiscu: Torriana - Kmečka banka; 20.00 v Vidmu: Cus Videm - Sokol Indules; 20.00 v Dolini: Breg - Domovip Porcia

KOSARKA

MOSKA D LIGA

20.30 v Cornu di Rosazzo, Ul. dei Pini: Manzano - Bor Radenska

PROMOCIJSKA LIGA

18.00 v goriskem Kulturnem domu: Dom - Staran-zano; 20.30 v Brisicikih, dom Ervatti: Kontovel - Sokol Warm; 20.45 v Ronkah, Ul. D'Annunzio: Acli Ronchi - Breg

DRŽAVNI KADETI

18.30 v Brisicikih, dom Ervatti: Bor Radenska - Sgt NARASCAJNIKI

16.00 v Brisicikih, dom Ervatti: Jadran - Don Bosco

ROKOMET

MOSKA C LIGA

20.30 v Salgaredu Musile: Musile - Kras Trimac

NOGOMET

DEZELNI MLADINCI

14.30 v Brisicikih, dom Ervatti: Portuale - Juventina

POKRAJINSKI MLADINCI

14.30 v Bazovici: Zarja Adriaimpex - Zaula Rabuiese; 14.30 v Trstu, Vrdselska cesta: Union - Primorje

NAJMLAJSI

15.30 v Graduzet: Gradese - Sovodnje

CICIBANI

14.30 v Gorici, Straccis: Azzurra - Juventina; 14.30 v Graduzet: Gradese - Mladost; 15.00 na Proseku: Primorje - Aurisina; 15.30 v Miljah: Fortitudo - Breg

Jutri

Nedelja, 7. novembra 1993

KOŠARKA

MOSKA C LIGA

17.30 v Brisicikih, dom Ervatti: Jadran TKB - Cittadella

DRŽAVNI KADETI

11.00 v Brisicikih, dom Ervatti: Kontovel - Ugg

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA

14.30 v Standrežu: Juventina - Ruda; 14.30 v Trstu, Ul. Flavia: Ponziana - Primorje

1. AMATERSKA LIGA

14.30 na Proseku: Vesna - Donatello Olimpia; 14.30 v Bazovici: Zarja - Risanese

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Repnu: Kras - Talmassons; 14.30 v Vizovljah: San Marco Sistiana - Primorec; 14.30 v Trzicu: Fincantieri - Sovodnje; 14.30 na Padricah: Gaja - Roianese

3. AMATERSKA LIGA

10.30 v Dolini: Breg - San Vito; 14.30 v Doberdobu: Mladost - Stella Azzurra Attimis; 14.30 v Dolini: Dolina - Pieris

NARASCAJNIKI

10.30 na Opcinah, Villaggio del fanciullo: Sant'Andrea - Primorje

ZACETNIKI

10.30 v Doberdobu: Mladost - Gradese

NAJMLAJSI

10.30 v Trstu, Vrdselska cesta: Bor Farco - Altura

Muggesana B

ZACETNIKI

10.30 v Bazovici: Zarja Adriaimpex - Ponziana; 11.45 v Miljah, Zaccaria: Altura Muggesana - Zarja

Adriaimpex

NAMIZNI TENIS

MOSKA D2 LIGA

10.00 v Trstu, Ul. Pascoli: San Giusto - Kras

ZENSKA PROMOCIJSKA LIGA

10.00 v Zgoniku: Kras A - Kras B in Kras C - Kras D

Namizni tenis: Kras (B1) ne igra

V namiznoteniskih prvenstvih državne moske B-1 lige in ženske C-lige bosta ekipi Kras Activa in Kras Corium imeli prvenstveni premor. Prva zato, ker je Borge San Pancrazio iz Verone nadomestil San Donà v A-2, krasova dekleta pa zato, ker je Ora odstopila od prvenstva. Ker je odstopila tudi druga boccenska ekipa Karneid, bo v 4. kolu igral le Sestese proti Chiadinu.

V nedeljskem dopoldnevu bo zaposlenih pet krasovih ekip v D2 ligi in ženskem promocijskem prvenstvu. (JJ)

Polom po dobrem začetku

Narascajniki Primorja so v zaostali tekmi prvič doživeli poraz. V prvem polcasu so igrali dobro in se enakovredno borili proti dobremu nasprotniku, cetudi niso imeli nobene velike priloznosti za gol. V nadaljevanju pa so se primorjasi prevec zaprli v obrambo, gostje so presli v vodstvo, nakar so »rdece-rumeni« izgubili glavo in dobili druge stiri zadetke po grobih napakah obrambe. (G.H.)

Primorje - Fortitudo 0:5 (0:0)

PRIMORJE: Gruden (Gregori), Ota, Bukavec (Tence), Miliani, Lorenzi, Lovrecic, Sustersic, Kuk, Brani, Turk (Blazina), Furlani, Sancin.

Primorje - San Luigi 4:1 (1:0)

STRELCI ZA PRIMORJE: Doroteo (2), Stoka, avtogol.

PRIMORJE: Pipan, Rebula, Kante, Stoka, Siccardi, Furlan, Doroteo.

Na blatnem prosekem igrišču so »rdece-rumeni« (letniki 84-85) premagali trzaski San Luigi z rezultatom 4:1. Nasi so dobro igrali in zasluzeno zmagali proti enakovrednemu nasprotniku. Zadetek so dosegli Doroteo (2), Stoka iz 7-metrovke in en avtogol. Naj povemo, d se Prosecanci zacetniki in smo zaradi tega lahko s njihovim nastopom zadovoljni.

Pohvalo si zasluzi cela ekipa za pokazano borbenost in pozrtvornost. (G.H.)

CENE NA DROBNO / OKTOBER

Podražitev elektrike spodbudila inflacijo

V letu dni se je elektrika podražila kar za 100 odstotkov

LJUBLJANA - Oktobrska inflacija, to je rast cen na drobno v primerjavi s septembrom je bila, kot je znano, precej višja, kot smo bili navajeni iz prejšnjih mesecev (še septembra je znašala le 1,7 odstotka). V primerjavi z lanskim oktobrom so bile cene višje že za dobrih 24 odstotkov, glede na lanski december pa za dobrih 19 odstotkov. Zanimivo je vedeti, kaj je na tolikšno oktobrsko inflacijo najbolj vplivalo. Blago se je podražilo manj (to je za 2,5 odstotka) kot storitve, ki so se podražile celo za 4,6 odstotka.

Med storitvami so se oktobra najbolj zvisale ce-

ne stanovanjskih storitev (kar za 36,4 odstotka), in sicer zaradi precejšnjega povečanja cen obratovalnih stroškov. Obrtne storitve so bile dražje za 6,7, osebne pa za 2,7 odstotka. Pri blagu so se oktobra bolj podražili industrijski neživilski izdelki (za 3,1 odstotka) kot živila (za 1,2 odstotka). Znano je, da je na tako visoko rast cen industrijskih neživilskih izdelkov (poleg 9,3 odstotka dražjih sredstev za izobraževanje) najbolj vplivala pa za polovico višja cena električne energije za gospodinjstva zaradi prehoda na zimsko tarifo. Pri elektriki, ki zelo obremenjuje

povprečen slovenski zep, velja omeniti podatek, da je bila letos oktobra v primerjavi z lanskim oktobrom dražja kar za dobrih sto odstotkov, čeprav so se vse preostale cene v letu dni povprečno povečale »le« za slabo cetrtno. V letu dni so nadpovprečno narasle tudi cene izdelkov iz žit (za 41 odstotkov) in svezega ter predelanega mleka (za dobrih 37 odstotkov), usnjena galanterija (za 40), obrtne storitve (za skoraj 64 odstotkov), stanovanjske storitve in cene v vrtcih (za 54 odstotkov), komunala (za 45 odstotkov) in podobno.

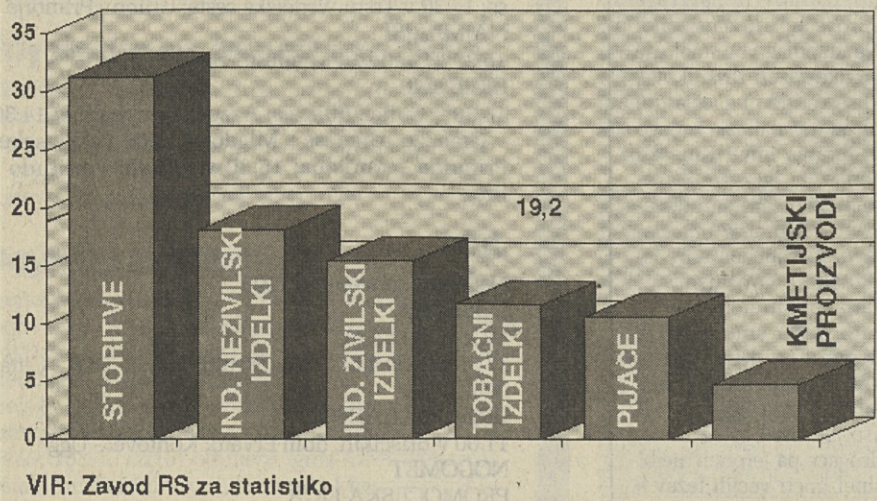
Med živila so se okto-

bra tako kot prejšnji mesec najbolj podražili kmetijski proizvodi - za 3,7 odstotka; sveže vrtnine so bile dražje za 4,5, sveže sadje za 4,1 in kokosja jajca za 3,5 odstotka. Med industrijskimi živilskimi izdelki, ki so bili oktobra dražji za odstotek, se je najbolj podražilo sveže in predelano mleko (za 3,7 odstotka). Pa se to: oktobra se po statističnih podatkih glede na september ni pocenilo prav nič.

Cene življenjskih potrebščin - to je najvažnejših predmetov in storitev osebne porabe, ki jih zavod za statistiko ugotovi na podlagi ankete o porabi gospodinjstev - so se oktobra povečale za 2,6 odstotka, kar je manj, kolikor je znašala inflacija. Najbolj so narasle cene kurjave in razsvetljave (za 14,8 odstotka), seveda zaradi elektrike, na drugem mestu pa za stanovanje (podražitev za 13,5 odstotka). Močno so se namreč podražili obratovalni stiski - za skoraj 78 odstotkov, dražje pa so bile tudi storitve za vzdrževanje stanovanja - za 7,4 odstotka. Cene knjig in učbenikov so se oktobra povisale za skoraj 19 odstotkov, cene dnevnikov in revij pa za 3,4 odstotka. Med življenjskimi potrebščinami so se storitve oktobra podražile za 4,4, blago pa za 2,2 odstotka.

Andreja Rednak

PORAST CĚN NA DROBNO. REPUBLIKA SLOVENIJA, oktober 1993, v primerjavi z decembrom 1992 (v %)

DELITEV DOLGOV NEKDANJE JUGOSLAVIJE / NAJBOLJ ZAHTEVNA SO POGAJANJA S KONZORCIJEM KOMERCIALNIH BANK

Tujih nočemo, svoje bomo odplačevali

Od 12 milijard dolarjev dolga nekdanje Jugoslavije, pri katerem so končni porabniki znani, pride na Slovenijo nekaj manj kot 1,8 milijarde

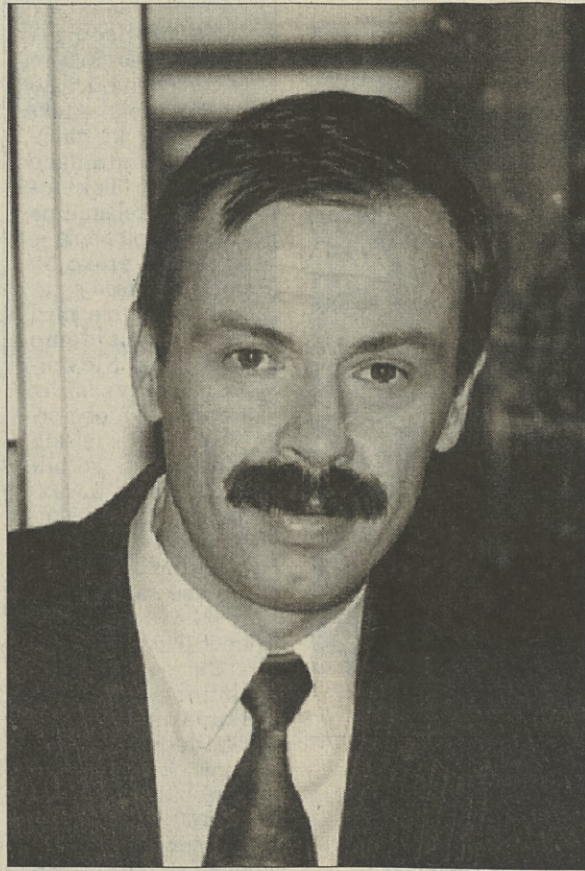
LJUBLJANA - Z osamosvojitvijo je Slovenija v svojo samostojnost prinesla tudi nekaj stare jugoslovanske dediščine, kamor uvrščamo tudi jugoslovanske dolgovne. Del teh dolgov bo morala (nekateri je že) poravnati tudi naša država. Z večino upnikov so se slovenske pogajalske skupine, sestavljene iz strokovnjakov, že dogovorile o načinu vračanja dolgov, najzahtevnejša pogajanja pri urejanju preteklih dolgov pa imajo pogajalci s Konzorcijem komercialnih bank, s katerim naj bi se pogovori nadaljevali sredi tega meseca.

Med pomembne slovenske pogajalce s tujimi upniki sodi tudi vladni svetovalec za področje mednarodnih financ dr. Mojmir Mrak, ki pravi, da je konec leta 1991 znašal celoten nekratkoročni zunanji dolg nekdanje Jugoslavije po podatkih Narodne banke Jugoslavije 15,1 milijarde dolarjev. Od tega zneska je bilo 12 milijard dolarjev alociranih, torej razdeljenih na znane porabnike kreditov, na posamezne republike oziroma avtonomne pokrajine. To pomeni, da je 80 odstotkov dolga po virih NBJ razdeljenega na končne porabnike, pri čemer na Slovenijo odpade nekaj manj kot 1,8 milijard dolarjev. Preostali del gre za 3,1 milijardo dolarjev - pa je tako imenovani dolg federacije, ki ga ni mogoče razdeliti med posamezne končne koristnike, lahko pa recimo, da predstavlja javni dolg nekdanje federacije (po njegovi razdelitvi pa bo

en njegov del predstavljal javni dolg Slovenije). Po besedah dr. Mraka sestavljajo ta nerazdeljeni del dolgov predvsem krediti, ki jih je Jugoslavija najemala za plačilnobilančno podporo. Dr. Mojmir Mrak pojasnjuje, da se država v Jugoslaviji ni zadolževala na račun proračunskega primanjkljaja, saj vemo, da le-tega v Jugoslaviji »ni bilo«, kar z drugimi besedami pomeni, da takrat država ni priznavala javnega dolga. Najpogostejše so ga namreč izrazili v izgubah bančnega sektorja.

Slovenija se je s sprejetjem ustavnega zakona med drugim tudi obvezala, da bo prevzela celoten dolg, ki je bil uporabljen v Sloveniji. Ta dolg je konec leta 1991 znašal po podatkih Banke Slovenije 1,77 milijarde dolarjev, kar pomeni, da se podatki precej ujemajo s podatki NBJ. Od leta 1991 do srede leta 1993 se je ta znesek nekoliko zmanjšal, v zadnjem času pa moramo pri tem dolgu računati na to, da ga sestavljajo tudi krediti, ki jih je najemala samostojna Slovenija. Gre za kredit komercialnih bank (100 milijonov dolarjev) in kredit Svetovne banke (80 milijonov dolarjev), ki pa sta bila doslej izkoriščena v manjšem delu, ker je proračunski primanjkljaj v letu 1993 manjši od prvotnih predvidevanj države.

V strukturi slovenskega alociranega dolga konec junija 1993, torej pri 1,69 milijarde dolarjev, je 1,61 milijarde dolarjev dolgoročnega dolga, kratkoročni dolg pa predstavlja 66 milijonov dolarjev

Dr. Mojmir Mrak: Konzorcij komercialnih bank vztraja pri solidarnosti klavzuli (Foto: Žiga Živulović)

ali manj kot 5 odstotkov celotnega dolga. Poglejmo pobliže, kako je sestavljen slovenski dolgoročni javni in javno jamčen dolg: 449 milijonov dolarjev dolgujemo mednarodnim finančnim ustanovam: 187 milijonov Evropski investicijski banki, 130 milijonov dolarjev Svetovni banki in 94 milijonov dolarjev Mednarodni finančni korporaciji. Naslednjih 295 milijonov dolarjev dolgujemo različnim vladam oziroma njihovim agencijam za zavarovanje izvoza, od česar gre 249 milijonov dolarjev na račun kreditov, ki jih v

okviru reprogramiranih dolgov dolgujemo Pariškemu klubu. To so krediti, ki so jih najemala slovenska podjetja za časa Jugoslavije in so bili reprogramirani, kar pomeni, da so predmet pogajanj s tujimi upniki. Preostali javno jamčeni krediti - 408 milijonov dolarjev - odpadejo na zasebne kreditorje (zlasti banke). Velika večina teh dolgov - 405 milijonov dolarjev - se nanasa na dolgovce, ki so bili refinancirani v okviru novega finančnega sporazuma (New financing agreement), podpisanega leta 1988.

Menjalnice širijo poslovanje mimo dogovorjenih okvirov

LJUBLJANA - Državni sekretar za privatizacijo Töne Rop je na včerajšnji seji Izvršnega odbora Združenja bank Slovenije (ZBS) spregovoril o investicijskih družbah in skladih in o zakonu, ki bo to področje urejal. Dejal je, da je poglobitveni namen zakona zascita majhnih vlagateljev. Po njegovi oceni bodo prve licence za družbe in sklade začeli dodeljevati že marca naslednje leto. Poudaril je tudi to, da je Slovenija dobila blizu 200 tisoč funtov mednarodne pomoči za izobraževanje menedžerskega kadra za omenjeno področje.

Udeleženci so tudi ugotovili, da je dogovor o določanju zgornje meje pasivnih obrestnih mer v bankah in hranilnicah podpisalo le 22 od 34 članic združenja, kar je, seveda, premalo, da bi dogovor stopil v veljavo. S tem v zvezi so sklenili, da vse tiste banke, ki se se niso odločile, to storijo najpozneje do desetega novembra. Na seji so bili glede tega dogovora in problematike, ki jo skušajo med bankami razrešiti, dokaj kritični do ministrstva za finance in nekaterih drugih ustanov. Posebno pozornost so posvetili proračunskemu memorandumu za naslednje leto, ki menda ne predvideva vključitve v javni dolg že izplačanih deviznih vlog varčevalcev in glede tega zahtevali, da se državnemu zboru pošlje ustrezen amandma, ki bi popravil to oceno »krivico«. Izvršni odbor je sprejel tudi predlog pogodbe o opravljanju medsebojnih storitev pri poslovanju s čeki tekočih računov občanov. Veliko zanimanja in razprav je sprožila informacija o poslovanju menjalnic. V zadnjem času je bilo namreč izrečenih več kritik na to poslovanje, s strani borze in guvernerja Banke Slovenije. Takrat so ugotavljali, da menjalnice, posebej tiste v zasebnih rokah, širijo poslovanje zunaj meja pogodb, ki so jih podpisale s poslovnimi bankami. Nekatere med njimi so se začele ukvarjati celo s posli, ki ne sodijo v njihov delokrog in jih pogodbe ne omenjajo. Gre za posege na področju bančnega poslovanja in poslovanja z vrednostnimi papirji. Zato so predlagali ustreznim poslovnim bankam, da v najkrajšem času opravijo kontrolo izvajanja pogodb z menjalnici in prekinejo z menjalnici, ki se pogodb ne držijo. (STA)

V Bratislavi odpri predstavništvo Leka

LJUBLJANA - V Bratislavi so včeraj odpri novo Lekovo predstavništvo. Predstavništvo v Bratislavi je tako že sedmo v vrsti predstavništev, ki jih ima ta slovenska tovarna farmacevtskih in kemičnih izdelkov v tujini, je sporečila služba za stike z javnostjo tovarne farmacevtskih in kemičnih izdelkov d. d. Lek. Nove prostore je odprla direktorica predstavništva na Slovaskem Ksenija Sandor. Slavnostnega sprejema v hotelu Kijev, na katerem je o Leku spregovoril njegov generalni direktor Metod Dragonja, so se med drugim udeležili tudi predstavniki slovaškega ministrstva za zdravstvo in finančnega ministrstva. (STA)

ENERGETSKA STRATEGIJA / JE KRŠKO

Zaprte je možno, vendar ni poceni

Tisti, ki bo takšno odločitev sprejel, bo moral zagotoviti tudi precejšnja sredstva

LJUBLJANA - Pogoste polemične razprave o nadaljnjem obratovanju (ali zapiranju) Jedsrke elektrarne Krško pridejo praviloma v ospredje le ob izjemnih dogodkih. Tako se tovrstnim razmislijem ni bilo mogoče izogniti pred meseci, ko je v krški nuklearni prislo do okvar in pucanja hladila na uparjalnikih. Podobne premisleke pa sprožajo tudi nesporazumi med Slovenijo in Hrvasko oziroma visoki dolgovi elektrogospodarstev obeh držav JEK. Glede na takšno razmere je upravičeno vprašanje, ali lahko neplačani računi zaustavijo nuklearno oziroma ali omenjene finančne težave že vplivajo na njeno varnost. Ker je z omenjenimi težavami Jedsrke elektrarne Krško, časovno skoraj sovpadla vladna procedura sprejemanja nove energetske strategije (Strategija racionalne rabe in oskrbe z energijo Republike Slovenije), je vsekakor zanimivo razgrniti usmeritve, ki jih v zvezi z nadaljnjo usodo krske nuklearne v sicer delovnem gradivu omenjene strategije predlagajo strokovnjaki. Kot je večkrat poudaril Boris Sović, državni sekretar za energetiko, avtorji nove strategije niso imeli ambicij določati smeri razvoja slovenske energetike, ampak dejansko predstaviti

vse možnosti in pojasniti, kaksne bi bile lahko posledice dolocene odločitve. Torej tudi ne trdijo, da Slovenija brez Jedsrke elektrarne Krško ne bi mogla pokriti potreb po električni energiji, vendar pa hkrati opozarjajo, da bo tisti, ki bi takšno odločitev sprejel, moral zagotoviti določena sredstva. Zaradi zapiranja JEK bi slovenskemu elektroenergetskemu sistemu povzročili stroške od 5 in 12 milijard mark. Nacrtovana obratovalna doba JEK je do leta 2023. Ministrstvo za gospodarske dejavnosti je leta 1992 naročilo studijo o predcasnem zapiranju JEK, in sicer z različnih vidikov - pravnega, političnega, sociološkega, ekonomskega, energetskega, varnostnega in ekološkega. Iz poročila je razvidno, da je predcasno zapiranje JEK neupravičeno, dokler ta dosega visoko obratovalno in varnostno raven, seveda ob sprotni uporabi in nadzoru varnostnih ukrepov; kot to predvidevajo mednarodni standardi. V zadnjih desetih letih je JEK proizvedla v povprečju 44 odstotkov celotne proizvodnje električne energije v Sloveniji, od česar je polovico izvažala na Hrvasko. Krška elektrarna zalaga 21 odstotkov slovenskih potreb po električni energiji. V Strategiji strokovnjaki

opozarjajo, da je glede na življenjsko dobo elektrarne (40 let) sibka točka uparjalnik, ki ima življenjsko dobo 15 let. Zato ocenjujejo, da je zamenjava uparjalnikov, s čimer bi povečali moč elektrarne za sedem odstotkov, ekonomsko upravičljiva, ker bi z omejenim dvigom moči lahko odplačevali naložbo. Če bi želeli zagotoviti zamenjavo leta 1966, bi morali odločitev o tem sprejeti v najkrajšem času. Ocenjena vrednost del in opreme znaša 12,1 milijarde tolarjev (88,6 milijona evrov). Pri sedemdesetletnem zvišanju moči bi povečali proizvodnjo za 349 GWh letno. V Strategiji opozarjajo, da sta v preostalem nacrtovanem obdobju delovanja JEK do leta 2023 dve obdobji po 15 let. Glede na ugotovitve studije o predcasnem zapiranju JEK je jasno razvidno, da je za varno zaprtje nuklearke potrebnih 10 let od trenutka, ko takšno odločitev sprejmemo. To pa pomeni, da odločitev o nujni zamenjavi uparjalnikov ne bi prejudicirala obratovanja JEK do konca nacrtovane življenjske dobe, temveč omogočila, da obratuje JEK varno in s polno močjo v obdobju, v katerem je realno mogoče najbolj zgodaj razmisljati o predcasnem zaprtju.

Mile Cuk

cejšnje število naslednjih let.

Naj na koncu se pojasnim, da vse zgoraj nastete obremenitve Slovenije oziroma slovenskih subjektov ne obremenjujejo proračuna. Javni dolg iz naslova jugoslovanskih dolgov predstavlja le nealocirani dolg, kjer končni porabniki kreditov niso znani in se ga zato ne da razdeliti, tudi ne morebiti dolga iz najemanja kreditov, ob katerih je država dala garancijo, vendar pa ga subjekti-porabniki niso sposobni poravnati. Naj spomnimo, da moramo k predstavljenemu slovenskemu javnemu dolgu, ki ga bomo v naslednjih desetletjih poravnali davkoplačevalci, pristeti še tisti del dolga, ki nastaja z izdajanjem najrazličnejših državnih vrednostnih papirjev. Toda to je že druga zgodba.

Alenka L. Jakomin

Nerazdeljeni dolg

V strukturi 3,1 milijarde dolarjev dolga federacije s konca leta 1991, ki ga, kot smo zapisali že na začetku, ni mogoče razdeliti na končne porabnike, obstajajo po slovenski rekonstrukciji (in domnevah) se neporavnane obveznosti do mednarodnih finančnih ustanov, Pariškega kluba in Konzorcija komercialnih bank. V tem dolgu so obveznosti do Mednarodnega denarnega sklada, ki so konec leta 1991 znašale 529 milijonov dolarjev, in obveznosti do Svetovne banke za tako imenovani kredit Sal 2 (odobren 1990, torej tik pred razpadom Jugoslavije) v višini 400 milijonov dolarjev, vendar je bilo od tega porabljenih le 150 milijonov dolarjev, ki »so sli« neposredno v devizne rezerve. Skupaj so (po rekonstrukciji) znašali nealocirani dolgovi nekdanje Jugoslavije mednarodnim finančnim ustanovam 679 milijonov dolarjev. Drugi del nerazdeljenega dolga so obveznosti do Pariškega kluba. Na eni strani gre za dva velika kredita, ki jih je NBJ najela v času največjih plačilnobilančnih težav (leta 1981 in 1982) in znašata skupaj 500 milijonov dolarjev. Ker sta bila takoj v reprogramu, se do zdaj glavnica praktično ni odplačevala. Drugi del nerazdeljenega dolga do Pariškega kluba pa predstavljajo krediti do Nemčije (tako imenovani Kapitalhilfe), sklenjeni v letih 1973 in 1974, ki so bili sicer zelo ugodni, vendar je znašala

njihova skupna vrednost kar milijardo nemških mark. Nekaj teh »nemških« kreditov je po nekaterih informacijah mogoče razdeliti, večji del pa je bil porabljen za plačilnobilančne potrebe, kar pomeni, da končni porabniki niso znani. In končno se, po besedah dr. Mraka, lahko rekonstruirajo še en manjši kredit, ki ga je NBJ najela pri japonski banki Exim v začetku sedemdesetih let, od katerega je ostalo neodplačanih 35 milijonov dolarjev. Tretji del nerazdeljenih dolgov pa odpade na Konzorcij komercialnih bank. »Po naših podatkih je od 4,2 milijarde dolarjev - kolikor znašajo celotne obveznosti jugoslovanskih dolžnikov do Konzorcija - približno 1,1 milijarde dolarjev neposreden dolg NBJ in mi ga štejem kot nerazdeljeni dolg,« pojasnjuje dr. Mojmir Mrak.

Kaj bo plačevala Slovenija?

Od vseh nastetih nerazdeljenih dolgov bo nedvomno del odpadel na Slovenijo, ki je v skladu z ustavnim zakonom pripravljena prevzeti ustrezen del.

Od leta 1991 je Beograd se naprej servisiral dolg do Mednarodnega denarnega sklada, tako da se je stavek 529 milijonov dolarjev zmanjševala za vse republike. Ko je Slovenija januarja letos postala članica IMF je od ostanka, ki je bil seveda bistveno manjši od 529 milijonov dolarjev, odpadlo na našo državo 16,4 odstotka dolga. Tako se je

ta dolg dejansko spremenil v alocirani (razdeljeni) dolg in ga priznavamo kot svojega. Dolg do Svetovne banke na podlagi kredita Sal 2 (150 milijonov dolarjev) sta dejansko prevzeli Srbija in Crna gora, Slovenija pa ob sprejetju v članstvo v Svetovni banki ni prevzela nobene obveznosti na podlagi tega kredita, saj je bilo jasno, da je sel v devizne rezerve takratne Jugoslavije, do katerih Slovenija v tistem času praktično ni imela več dostopa. »In za te devizne rezerve, ki so konec leta 1991 znašale več kot 5 milijard, vemo, da jih je koristila izključno tako imenovana ZRJ,« pravi dr. Mrak.

Z Pariškim klubom je Slovenija dosegla načelen dogovor, po katerem bo odplačevala celoten alocirani dolg (pri tem delu so znani slovenski porabniki kreditov) in 16,4 odstotka nerazdeljenega dolga. Pri vračanju kreditov Konzorciju komercialnih bank (skupen nerazdeljeni dolg znaša po slovenskih predvidevanjih 1,1 milijarde dolarjev, razdeljeni dolg pa razliko do 4,2 milijarde) pa se se ne ve, koliko bo morala vrniti Slovenija, saj komercialne banke vztrajajo pri solidarnosti klavzuli, po kateri je vsak dolžnik (različne poslovne banke) banki dolzan vse. Komercialne banke so predlagale, naj bi Slovenija prevzela 1,2 milijarde od skupno 4,2 milijarde dolga, vendar slovenska pogajalska stran na to ni pristala in se bo o tem se pogajala. Mogoče bi seveda bilo, da bi slovenski subjekti odkupovali dolg do komercialnih

bank na tako imenovanem sekundnem trgu, vendar pa je po mnenju dr. Mraka težava pri taki obliki odkupa v tem, da je potrebno ta odkupljeni dolg tudi zapreti oziroma črtati iz evidenc, trenutno pa lahko odkupljene dolgovce zapira se vedno samo Narodna banka Jugoslavije. Višina nerazdeljenih dolgov do Konzorcija komercialnih bank, ki jih bo prevzela Slovenija, danes se ni znana in je odvisna od nadaljnjih pogajanj. Ker pa je Slovenija še edina plačilno sposobna med republikami nekdanje Jugoslavije, najbrž ni potrebno posebej poudarjati, da bodo pogajanja sredi novembra precej trda in da se lahko zgodi, da bo na našo državo odpadel precejšen del tega dolga, ki bi pravzaprav predstavljal slovenski javni dolg (porabniki namreč niso znani) za pre-

Zunanji trg

	Mio USD		
	1991	1992	maj 1993
Stanje ob koncu obdobja:			
Celotno stanje dolga	1.866	1.741	1.786
Dolgoročni dolg	1.765	1.659	1.689
- javni in javno jamčeni dolg	1.357	1.203	1.217
- zasebni nejamčeni dolg	408	456	472
Kratkoročni dolg	101	82	76
Tokovi (dolgoročni dolg):			
1. Crpanja	146	271	50
2. Odplačila glavnice	196	255	84
3. Placila obresti	148	133	49
4. Servisiranje dolga (2+3)	344	388	133
5. Neto transfer (1-4)	-198	-117	-83
- Koefficient servisiranja dolga (4/izvoz blaga in storitev)	7,0%	4,8%	-

Vir: Banka Slovenije. Samo krediti, ki so jih uporabili slovenski subjekti; ne vključuje neidentificiranega zveznega dolga (blizu 3,1 milijarde USD).

NEMČIJA / PRISTANIŠČE HAMBURG BI SE RADO SPET RAZVILO V CVETOČE TRGOVSKO SREDIŠČE

Bojijo se ceste in železnice

Vse kaže, da bo kontejnerski promet, namenjen v Baltik, zaobšel Hamburg, saj obstajajo odlične cestne in železniške povezave - V Hamburgu deluje več kot 60 tajvanskih družb, skandinavski podjetja pa od tam skušajo prodrati v Evropo

HAMBURG - Nekdanje hanzeatsko pristanišče Hamburg skuša znova uveljaviti svojo preteklo vlogo najbolj cvetočega trgovskega mostu med Vzhodno in Zahodno Evropo, pripravljeno, da pobere smetano iz najnovjših sprememb na stari celini. Hamburg se spopada s poglobljajoco se recesijo v Nemčiji, ki plačuje visoko ceno za svojo politično združitve. »Potencialno rast tega pristanišča v desetih letih vidim v razširitvi trgovine z Vzhodno Evropo. Skandinavijo in Azijo,« meni Urda Martens-Jeebe, direktorica družbe za razvoj mesta. To znamenito mesto, ki je obvladovalo baltsko in srednjeevropsko trgovino vse od 13. stoletja do druge svetovne vojne, je bilo potem, ko se je spustila železna zavesa, odrinjeno na rob Evrope. V Hamburgu so pretovarili tretjino obsega vzhodnonemške trgovine pred drugo svetovno vojno, po drugi svetovni vojni pa so zavezniški z bombami uničili pristanišče, ki ga je Sovjetski blok povrhu se odrezal od njegovega naravnega zaledja. Od takrat je Hamburg počasi začel postajati drugo največje pristanišče za Rotterdamom, ko pa je padel berlinski zid pred stiri leti, je to pomenilo tudi oživitve upov, da bo mesto kmalu zazivilo v svoji

nekdanji slavi. Nekateri od teh upov so se razblinili, kakor hitro je svetovna recesija skrcila trgovino s tradicionalnimi nemškimi partnerji. Tudi trgovina z Vzhodno Evropo ni zazivila v skladu s pričakovanji in namesto njih so bile posledice združitve predvsem brezposelnost, zločini, visoki davki in veliki vladni izdatki. Zdaj je zacet pocasi ozivljati promet s kontejnerji ter druge pristaniske dejavnosti, ki se pocasi odlepljajo od kriznega dna. »Gospodarska klima je se naprej sibka, a najhujše je že za nami,« meni Hans Ludwig Beth, direktor marketinga pri korporaciji Hamburgsko pristanišče in skladišča. Severno morje je 112 kilometrov oddaljeno od Hamburga po reki Elbi, kjer se Kielski kanal izteka v Baltik. »Kontejnerski promet, ki je bil namenjen v Baltik z dnevnimi stroški približno 25.000 dolarjev, bo zdaj zaobšel Hamburg, saj obstajajo odlične železniške in cestne povezave,« meni Beth. Kljub recesiji je bil v prvih devetih mesecih leta 1993 promet tega pristanišča 48 milijonov ton, nekaj manj od lanskih 48,9 milijona ton, celoletni promet pa bo ostal pri nespremenjenih 65 milijonih ton. Uvoz surovin za proizvodnjo jekla in drugo težko industrijo kakor

tudi kmetijskih proizvodov je še zmeraj sibe, vseeno pa iztovor zabojnikov s koncnimi proizvodi že kaže dvostevilčno rast, je povedal. Urda Martens-Jeebe meni, da je to neposredna posledica novih trgovinskih povezav s Poljsko, Madžarsko, Češko in Slovaško republiko. Hamburg je tudi pristanišče za Avstrijo in prekomorsko izhodišče za severnoameriško zito, namenjeno v države Commonwealtha, SND in Baltske države. Pristaniška družba ima svoja predstavništva v Pragi, Vilniusu, Rigi in St. Petersburgu, kamor blago lahko prispe v enem samem dnevu. Hamburg že zdaj pretovarja precej kontejnerskega tovora, ki prihaja iz Azije; v zadnjem času se je precej povečal po zaslugi južnokorejskih družb. V Hamburgu deluje več kot 60 tajvanskih družb. Tudi skandinavska podjetja, ki bi svoje delovanje rada razširila na enotno evropsko tržišče, s svojo navzočnostjo utrjujejo dolgoročne perspektive tega pristanišča. Hamburg se je osvobodil svoje tradicionalne odvisnosti od pristanišča, tako da so danes zalozništvo, zavarovalništvo, finančne storitve in letalska industrija prav tako pomembni kot pristaniška dejavnost.

Vera Eckert / Reuter

Od Hamburga do Severnega morja je po reki Elbi 112 kilometrov (Telefoto: AP)

ŠVEDSKA / DELNIČARJI PROTI ZDRUŽITVI VOLVA Z RENAULTOM

Zveza delničarjev ne verjame, da jim bo združitve z Renaultom koristila

Moti jih tudi, da ne vedo, kako bo francoska vlada privatizirala Renault

STOCKHOLM - Zveza švedskih delničarjev je v četrtek od AB Volva zahtevala, naj umakne svoje načrte o združitvi s francoskim proizvajalcem avtomobilov Renaultom v državni lasti. »Pozivamo upravni odbor Volva, naj umakne celoten predlog o združitvi Volvove tovarne avtomobilov z Renaultom,« so zapisali v svojem stališču. »Umaknite predlog o združitvi in ponudite kaj drugega, hkrati pa naj bo čas v miru pretehtati položaj.« V torek so pri Volvu obljubili, da bodo skušali pomiriti razjarjene delničarje, med katerimi je tudi nekaj večjih ustanov, potem ko so ti izsilili preložitve odločilnega sestanka, ki je bil sklican za dokončno po-

trditve te združitve. Izredna skupščina delničarjev bo tako 7. decembra, stiri tedne po prvotno načrtovanem 9. novembru. Direktor Volva Soren Gyll je zagotovil, da bo to obdobje koristen čas, v katerem bo mogoče zajeti sapo in prilžnost za nov dialog o spornem vprašanju, kakršne je francoski nacrt privatizacije podjetja, ki naj bi se združilo z Volvom, ter dolgoročni zlati delež Pariza. V skladu s sporazumom, ki so ga objavili 6. septembra, naj bi se obe tovarni združili v enotno delniško družbo z imenom Renault-Volvo RVA, pri kateri bi imel Renault 65-odstotni delež in Volvo 35-odstotnega. Delničarska zveza, ki predstavlja približno 72.000 članov,

vodi močno kampanjo, v kateri skuša ustvariti cim močnejši blok tistih, ki se bodo izrekli zoper ta predlog. Zatrjujejo, da se ne bodo zadovoljili z drobnimi popravki prvotnega predloga in da zaradi njih niso pripravljeni spremeniti svojega stališča. »Predloga ni mogoče izboljšati v kakršnikoli ključni smeri v tako kratkem času, ki je ostal do napovedanega sestanka,« je izjavil direktor zveze delničarjev Lars-Erik Forsgardh za švedsko agencijo TT. »Zveza je prepričana, da nikakor ne bi bilo pametno, če bi Volvo se naprej vztrajal pri svojem predlogu in tvegal spor z delničarji in zaposlenimi.« Poglavitni ugovor zveze je, da se Volvu ni posrečilo doka-

zati, da bo ta sporazum v prid delničarjem. Francoska vlada pa je medtem objavila, da utegne kmalu določiti datum za privatizacijo Renaulta, potem ko so se na švedskem kritike namnožile. Hkrati je ponovno poudarila svojo nepopustljivost v zvezi s tako imenovanim zlatim deležem. »Vlada je zagotovila, da bo kmalu opredelila čas začetka privatizacije,« je izjavil predstavnik industrijskega ministra Gerarda Longueta. »Če se moramo kaj storiti, moramo ukrepati pred 7. decembrom,« je navedel Longuete besede, ki jih je ta izrekel v nekem intervjuju za švedsko televizijo. Omenjeni predstavnik je tudi povedal, da ima Francija na voljo več mo-

znosti. Z odlokom bi lahko določila datum oziroma časovno obdobje za prodajo Regie Nationale des Usines Renault, lahko pa bi tudi s formalnim pismom opozorila na svoje namere o privatizaciji tega avtomobilskega proizvajalca. »Možne so tudi druge formule, na primer javni nagovor, v katerem bi slovesno objavili naš namen,« je povedal predstavnik. Dodal je, da je zaenkrat se prežgodaj govoriti o tem, kdaj namerava vlada zaceti s privatizacijo. Longuet je prejšnji teden omenil, da se to utegne po vsej verjetnosti zgoditi v drugi polovici leta 1994 oziroma prej, če bodo trzne razmere temu naklonjene.

(Reuter)

EVROPA / PROGRAM ZA ZMANJŠEVANJE BREZPOSELNOSTI

Delors bi do konca stoletja porabil 565 milijard dolarjev

Toliko bi države potrebovale za 20 milijonov delovnih mest

BRUSELJ - Predsednik Evropske komisije Jacques Delors je pripravil program za postopno zniževanje bresposelnosti v državah Evropske skupnosti. Program bo v celoti predstavil Evropski skupnosti decembra. Kot poroča Reuter, Delors v svojem programu ponuja ukrepe, s katerimi bi do konca tega stoletja stevalo brezposelnih prepolovili. Delors je v svojem programu upošteval priporočila Evropske skupnosti, po katerih program zmanjševanja brezposelnosti ne bi smel znižati obstoječe ravni socialne varnosti državljanov.

Delorsov predlog predvideva ogromno povečanje sredstev za transport, energetske objekte in infrastrukturo, telekomunikacije in za hitrejši razvoj novih vej tehnologije, recimo biotehnologije. Po Delorsovem programu naj bi Evropska skupnost za projekte na področju transporta, energije in telekomunikacijske mreže do konca stoletja porabila 500 milijard ekujev, kar je 565 milijard dolarjev. Denar naj bi pritekal predvsem iz zasebnega sektorja, nekaj malega pa tudi iz državnih blagajen.

Delors v svojem programu predlaga krajši delovni čas in daljše obdobje izobraževanja. Denar za socialno varnost brezposelnih naj bi države zagotavljale tudi s pomočjo posebnih dajatev, med katere Delors uvršča davek za energijo in tako imenovani ekološki davek. Evropa potrebuje novo, višjo obliko solidar-

nosti med zaposlenimi in brezposelnimi, ugotavlja Delors v poročilu o svojem programu za zniževanje ravni brezposelnosti, ki je v Evropski skupnosti že dosegla 10,4 odstotka aktivnega prebivalstva, prihodnje leto pa naj bi ta stopnja že dosegla 12 odstotkov, kar bi pomenilo 20 milijonov državljanov brez zaposlitve. Po Delorsovem predlogu bi morale vlade do konca stoletja zagotoviti toliko delovnih mest, da stopnja brezposelnosti ne bi presežala 5 odstotkov, to pa po Delorsovem nacrtu pomeni, da morajo članice Evropske skupnosti do leta 2000 zagotoviti 20 milijonov novih delovnih mest. Delors opozarja, da je to mogoče doseči le s stabilno gospodarsko rastjo evropskih držav.

Delors v svojem poročilu ugotavlja, da bi morala biti po letu 1995 povprečna letna raven gospodarske rasti evropskih držav vsaj triodsotna, obseg naložb pa bi moral doseči raven iz »zlatih« 60. let. Analize gospodarskih gibanj v posameznih državah pa kažejo, da lahko države Evropske skupnosti prihodnje leto pričakujejo povprečno največ enoodstotno gospodarsko rast. Delors v svojem poročilu ugotavlja, da bi moralo imeti 345 evropskih državljanov več koristi od »evropskega trga brez notranjih meja«, evropski vladam pa očita, da niso pripravljene zagotoviti potrebnega denarja za reševanje gospodarskih problemov Skupnosti. (Agencije)

Evropski industrijalci pozivajo politike, naj vendarle že kaznujejo dumping

BRUSELJ - V četrtek je Evropska komisija predlagala ukrepe za hitrejšo izvajanje proti dumpiskih in drugih trgovinskih ukrepov, nad katerimi se pritožujejo industrijalci dvanajstere. Komisija v svojem poročilu povdarja, da bo vladam ES predlagala, da odobrijo nacrt, ki bo zavezal izvršno komisijo Evropske skupnosti k zelo stroгим rokom glede začetka in konca preiskav. Nacrt, ki ga pripravil komisar ES za trgovino sir Leon Brittan, naj bi deloma tudi dokazal nekaterim kritičnim članicam - kot je na primer Francija -, da je Komisija sposobna hitro vrniti mlo za drago v primeru, ko neka država, ki ni članica ES začne izvažati po dumpinskih cenah v države ES. Po nacrtu naj bi komisija ES vložila proti-subsvenjsko ali proti-dumpinsko tožbo v roku enega meseca po prejemu pritožbe ali pa pritožbo zavrnila. Preiskave bi lahko trajale največ 9 mesecev, pred uvedbo začasnih kazenskih ukrepov, v nasprotnem primeru pa morajo zadevo opustiti. V celoti bi morala biti vsaka preiskava zaljuce na najkasneje v 15 mesecih. V poročilu je zapisano, da je po dveletnem delovanju Komisija pripravljena revidirati skrajne roke, ki jih je pripravljena tudi skrajšati, če bo zato dobila ustrezna pooblastila. Komisija meni, da bodo

nove časovne omejitve precej povečale delovno obremenitev uslužbencev, ki so že zdaj precej napete. Komisija predlaga ločne skupine preiskovalcev, ki naj bi hkrati preiskovali posamezne primere ter ugotavljali ali gre res za dumpiski uvoz in, ali je industrija ES zares utrpela škodo. Zda ena sama skupina skupina preiskovalcev po vrsti proučuje posamezne primere. V poročilu je tudi pomenilo, da je to delo zdaj opravlja 70 preiskovalcev, ki na leto obravnavajo okrog 120 primerov, medtem ko se v Združenih državah Amerike s približno enakim številom primerov ukvarja kar 490 uradnikov. Komisija tudi predlaga, da naj bi porabniki imeli večji vpliv pri končni odločitvi v primerih, ki niso zaupne narave ter pri odločanju ali bodo zoper njih uvedli ukrepe ali ne. Brittan je povedal, da bo komisija ES končno odločitev o pritozbah prepustila ministrskemu svetu ES, ki zastopa vlade držav članic, in ki bi močno utrdil poslovno zaupanje med podjetji znotraj in zunaj ES. »Industrija upravičeno pričakuje, da bodo pritožbe reševali v najkrajših možnih rokih in da bodo pravčasno vnaprej obveščeni, kdaj bodo posamezne primere obravnavali,« je zapisano v izjavi.

(Reuter)

GATT / EVROPSKA SKUPNOST IŠČE KRIVCA ZA ZASTOJ POGAJANJ

Japonska in ZDA sta trd oreh

BRUSELJ - Evropska skupnost (ES) je odločno uprla prst svoje kritike v svoje poglavitne trgovinske partnerje, čes da ti združujejo konec urugvajskega kroga pogajanj v okviru Gatta, ter hkrati priznala, da utegne precej izgubiti, če se bodo ta pogajanja izjalovila. Na desetih straneh poročila, ki ga je komisar za trgovino ES sir Leon Brittan naslovil vladam dvanajstere, je zavzel precej optimističen ton v zvezi s koncem pogajanj v okviru Gatta, z mislijo, da bi utegnili ES znova preučiti lastne zahteve, da bi se lahko se bolj osredotočila na temeljne cilje. Poslanica govori o novem načinu med večino članic Gatta, ki se želijo dokopati do najboljših rešitev pri reformi svetovne trgovine, čeprav so se jim izogibali kar sedem let. Delovno gradivo tudi ugotavlja, da je potrebno, bolj ko se bliza 15. december kot skrajni rok, do katerega bi se morala pogajanja koncati, spreminiti dosedanje strategijo ES

v urugvajskem krogu. Pristop ES je doslej obstajal v spodbujanju poglavitnih trgovinskih partnerjev, da bi skupaj ustvarili okoliščine, ki bi države v razvoju prisilile k odpiranju njihovih trgovin. Zda pa je prepričan, da se pri njih inertnost naših trojnih partnerjev (ZDA, Japonske in Kanade) srečuje s pravnostjo pripravljenostjo večine drugih udeležencev, da bi končno prišli do sporazuma,« je zapisal. Brittan je opozoril, da je ES veliko bolj odvisna kot Tokio ali Washington od korektnega delovanja večstranske trgovine, in poudaril, da bi bila prav dvanajstera najhujše prizadeta s krizo znotraj Gatta, ki bi ga nedvomno povzročil propad urugvajskega kroga pogajanj.

Brittan je tudi poudaril, da je Izvršna komisija ES zavrnila kakršnokoli misel o tem, da bi njene cilji ne bili dosegljivi. Vendar pa se mora skupnost »v celoti zavedati stvarnosti teh pogajanj in biti pripravljena znova preveriti svoje zahteve, da bi se lahko se bolj osredotočila na bistveno«. Avdiovizualne storitve, kot sta film in televizijski film, sta za Brittana »taktični« vprašanji, za kateri ES pod francoskim vodstvom zahteva, da bi ju izvezli iz Splošnega sporazuma o trgovini in carinah, ki bi lahko vodile v boljso kulturno zaščito (in pomirile evropske producete, ki se bojijo, da bodo utonili v poplavi ameriškega uvoza). Brittan omenja tudi neuradne odmeve, ki zatrjujejo, da bi to nasprotovanje lahko preusmerili v podporo zamisli o teh posebnostih. Poslanico naj bi proučili tudi zunanji ministri ES, ki se bodo v Bruslju sestali v ponedeljek.

Stephen Nisbet / Reuter

MENJALNIŠKI TEČAJI

5. novembra 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka	75,00	75,50	10,49	10,70	7,59	7,80
Avtohiša Ljubljana*	75,00	75,25	10,60	10,70	7,65	7,75
Azur Grosuplje	75,20	75,40	10,60	10,69	7,60	7,76
Bela vrtnica Ljubljana	75,00	75,50	10,60	10,75	7,60	7,80
Bobr Fuzine	75,10	75,40	10,60	10,70	7,60	7,80
Burin klub Ljubljana	74,70	75,05	10,50	10,70	7,70	7,79
BTC Sezana	74,40	75,15	10,41	10,60	7,58	7,75
BTC Ljubljana	74,70	75,30	10,35	10,55	7,45	7,65
Come 2 us*	75,05	75,35	10,62	10,72	7,70	7,80
Creditanstalt Nova banka	74,80	75,40	10,50	10,75	7,50	7,80
Dom caffe Domžale*	75,10	75,40	10,63	10,70	7,72	7,85
Eros Ljubljana*	75,15	75,30	10,62	10,70	7,70	7,75
Eros Kranj*	75,15	75,30	10,62	10,70	7,70	7,77
Eurotours Ljubljana	74,85	75,40	10,55	10,70	7,70	7,80
Firadas Idrija	74,30	75,30	10,40	10,70	7,60	7,80
Hida	75,25	75,35	10,64	10,69	7,71	7,76
Hipotekarna banka Brežice*	74,70	75,60	10,60	10,70	7,63	7,78
Hram Rožice Menges*	75,00	75,35	10,65	10,76	7,70	7,79
Ilirika Slovenj Gradec	74,86	75,28	10,52	10,64	7,60	7,79
Ilirika Postojna	74,85	75,15	10,45	10,64	7,60	7,73
Ilirika Sezana	75,10	75,15	10,55	10,64	7,70	7,73
Ilirika Jesenice	74,90	75,28	10,53	10,62	7,61	7,77
Idila Sečovelje*	74,80	75,15	10,42	10,57	7,58	7,70
Italdesign Nova Gorica*	74,45	74,90	10,50	10,65	7,62	7,71
Klub Slovenjales	75,15	75,30	10,65	10,75	7,65	7,74
Komercialna banka Triglav	74,52	75,40	10,60	10,70	7,62	7,79
Kompas Hertz Celje*	74,75	75,35	10,60	10,70	7,70	7,80
Kompas Hertz Velenje*	74,75	75,35	10,60	10,70	7,70	7,80
Kompas Hertz Idrija*	74,75	75,35	10,60	10,70	7,70	7,80
Kompas Hertz Tolmin*	74,75	75,35	10,60	10,70	7,70	7,80
Kompas Hertz Bled*	74,85	75,25	10,60	10,70	7,70	7,80
Kompas Hertz Nova Gorica*	74,50	75,10	10,60	10,70	7,70	7,80
Kompas Hertz Maribor*	74,75	75,35	10,60	10,70	7,70	7,80
Kompas Holidays	75,10	75,30	10,55	10,65	7,60	7,80
Kompas Fintrade	75,00	75,46	10,63	10,72	7,67	7,77
Kreditna banka MB d.d.*	73,60	75,15	10,46	10,68	7,57	7,80
LB d.d. Ljubljana	75,12	75,47	10,62	10,73	7,69	7,76
LB splošna banka Celje	74,00	75,40	10,42	10,72	7,54	7,75
LB splošna banka Koper*	73,46	75,23	10,38	10,60	7,50	7,71
LB Dolenjska banka d.d. NM	74,10	75,30	10,42	10,70	7,55	7,75
LB banka Zasavje, Trbovlje	73,70	75,20	10,48	10,69	7,59	7,74
Libertas Koper*	74,85	75,30	10,47	10,64	7,66	7,76
Ma Vir	74,90	75,40	10,55	10,75	7,60	7,79
Madai Nova Gorica, Sempeter*	74,60	75,20	10,52	10,65	7,64	7,73
Meda*	75,20	75,40	10,65	10,75	7,73	7,78
Moneta Invest	75,16	75,26	10,63	10,69	7,73	7,77
Niprom I, II Ljubljana	75,15	75,35	10,60	10,70	7,70	7,77
Otok Bled	74,45	75,19	10,52	10,65	7,61	7,81
Petrol*	75,18	75,24	10,63	10,66	7,70	7,76
Pigal Solkan*	74,60	75,30	10,47	10,65	7,63	7,74
Pigal Kobarič*	74,50	75,25	10,45	10,62	7,61	7,72
Pigal Obutek*	74,60	75,30	10,47	10,65	7,63	7,74
Pigal Diskont*	74,50	75,25	10,45	10,62	7,61	7,72
Pigal Vrhnika*	75,00	75,40	10,50	10,65	7,64	7,75
Pigal Ilirska Bistrica*	74,55	75,20	10,42	10,62	7,62	7,72
Pigal Koper*	74,65	75,25	10,47	10,65	7,63	7,73
Pigal Avtopivon*	74,60	75,30	10,47	10,65	7,63	7,74
Poštna banka Slovenije*	73,50	75,05	10,15	10,65	7,40	7,75
Probanka Maribor	74,50	75,50	10,50	10,70	7,60	7,80
Publikum Ljubljana	75,15	75,20	10,62	10,64	7,72	7,77
Publikum Celje	74,90	75,20	10,58	10,65	7,50	7,75
Publikum Krško	74,60	75,40	10,55	10,70	7,50	7,75
Publikum Maribor	74,80	75,09	10,56	10,68	7,62	7,80
Publikum Metlika	74,70	75,10	10,35	10,60	7,50	7,70
Publikum Tolmin	74,90	75,24	10,40	10,60	7,64	7,72
Publikum Sevnica	74,80	75,30	10,55	10,75	7,55	7,70
Publikum Sentilj	73,90	75,15	10,35	10,70	7,55	7,79
Publikum Sentjur pri Celju	74,75	75,25	10,57	10,64	7,40	7,60
Publikum Trebnje	74,82	75,08	10,55	10,67	7,60	7,75
Publikum Zalec	74,80	75,25	10,58	10,65	7,40	7,55
Roja Ljubljana	74,80	75,40	10,50	10,70	7,55	7,85
Sit - on Ljubljana	74,70	75,20	10,50	10,70	7,50	7,70
Sonce Ljubljana	75,15	75,35	10,64	10,72	7,70	7,78
Shalaby Koper	74,92	75,15	10,45	10,62	7,67	7,73
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana*	75,05	75,35	10,45	10,65	7,55	7,75
Slovenijaturist zel. p. MB*	74,80	75,18	10,58	10,68	7,40	7,70
Slovenska Investicijska Banka SKB d.d.**	74,55	75,30	10,40	10,65	7,20	7,70
SZKB d.d. Ljubljana	74,48	74,83	10,59	10,64	7,68	7,71
	74,75	75,18	10,43	10,67	7,45	7,78
Spacapan Komen	75,02	75,30	10,45	10,65	7,65	7,73
Tartarus Postojna	74,01	75,16	10,43	10,60	7,58	7,72
Tenours Domžale	74,90	75,30	10,60	10,70	7,65	7,80
Tori Ljubljana	75,10	75,40	10,63	10,72	7,68	7,79
UBK banka	74,70	75,50	10,55	10,70	7,66	7,78
Upimo Ljubljana	75,25	75,30	10,65	10,69	7,73	7,67

Opravičilo

Uredništvo Republike se vsem, ki v našem časopisu objavljajo devizne tečaje, in tudi cenjenim bralcem opravičuje za včerajšnje napake. Pomotoma so bili objavljeni tečaji, ki so veljali 3. novembra.

Hvala za razumevanje.

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

DOLARJI, KRONE, HRD, ...FRANKI, FUNTI, LIRE...

MENJALNICA HIDA

061/ 1-333-333

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 216 z dne 5. novembra 1993 — Tečaji veljajo od 6.11.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	83,8267	84,0789	84,3311
Avstrija	040	šiling	100	1040,6245	1043,7558	1045,8871
Belgija	056	frank	100	342,7277	343,7590	344,7903
Kanada	124	dolar	1	96,1657	96,4551	96,7445
Danska	208	krona	100	1836,5901	1842,1164	1847,6427
Finska	246	marka	100	2156,0447	2162,5323	2169,0199
Francija	250	frank	100	2104,0831	2110,4143	2116,7455
Nemčija	280	marka	100	7318,5497	7340,5714	7362,5931
Grčija	300	drahma	100	—	51,3473	51,5013
Irska	372	funt	1	—	174,4854	175,0089
Italija	380	lira	100	7,5491	7,5718	7,5945
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	2,0000	—
Japonska	392	jen	100	114,9013	115,2470	115,5927
Nizozemska	528	gulden	100	6523,0233	6542,6513	6562,2793
Norveška	578	krona	100	1685,8279	1690,9006	1695,9733
Portugalska	620	escudo	100	71,3559	71,5706	71,7853
Švedska	752	krona	100	1525,5517	1530,1421	1534,7325
Švica	756	frank	100	8272,1568	8297,0479	8321,9393
Velika Britanija	826	funt sterling	1	183,9152	184,4686	185,0220
ZDA	840	dolar	1	134,3202	124,6943	125,0684
Evropska Skupnost	955	ECU	1	140,4796	140,9023	141,3250
Španija	995	peseta	100	91,4086	91,6837	91,9588

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 6. NOVEMBRA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 20. JANUARJA 1994:					1.300,000	703,852	725,849	1.429,702
75		108,2850%	111,6691%	109,9770%	130,000	70,385	72,585	142,970

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

menjalnica	v SIT za 100 HRD	
	nakupni	prodajni
A banka	1,87	2,75
Eros Kranj	2,00	2,50
Hida	2,10	2,40
Hipotekarna banka Brežice	1,50	2,30
Ilirika Jesenice	1,70	2,50
Ilirika Sezana	1,70	2,50
Kreditna banka Maribor	1,30	1,95
LB Dolenjska banka NM	1,30	1,90
LB banka Zasavje, Trbovlje	1,50	2,10
Publikum Tolmin	0,80	1,99
Publikum Krško	0,40	1,90
Shalaby Koper	1,50	2,00

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

valuta	v LIRAH	
	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1615,00	1665,00
nemška marka	959,00	980,00
francoski frank	273,50	282,00
holandski gulden	848,00	873,00
belgijski frank	44,50	45,80
funt sterling	2390,00	2467,00
irski sterling	2260,00	2327,00
danska krona	239,00	245,50
grška drachma	6,20	7,00
kanadski dolar	1245,00	1280,00
japonski jen	14,90	15,40
švicarski frank	1072,00	1107,00
avstrijski šiling	135,20	139,50
norveška krona	219,00	226,00
švedska krona	197,50	204,00
portugalski escudo	9,00	9,60
španska peseta	11,60	12,30
avstralski dolar	1085,00	1119,00
madžarski forint	12,00	16,00
slovenski tolar	12,60	13,40
hrvaški dinar	0,13	0,18

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	9,50	10,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	9,50	10,00
Avstrija	Posojilnica Borovlje	9,25	10,10
Avstrija	Posojilnica Sentjakob	9,50	10,00
Avstrija	Posojilnica Ločilo	9,60	10,10
Italija	Kmečka banka Gorica	13,00	13,50
Italija	Tržaška kreditna banka	12,60	13,40

DEVIZNI TRG BEOGRAD

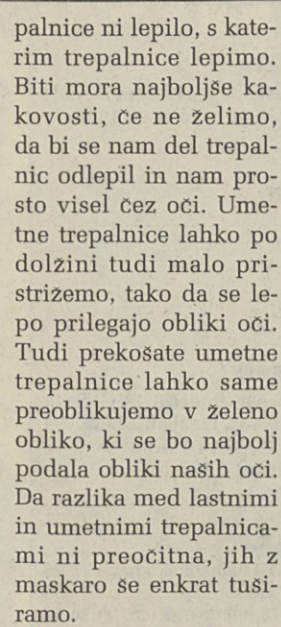
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	-	-	-
Francija	frank	100	-	-	-
Nemčija	marka	100	-	-	-
Italija	lira	100	-	-	-
Švica	frank	100	-	-	-
ZDA	dolar	1	-	-	-
V. Britanija	funt	1	-	-	-

Opomba: povzeto

Rodil se je Vuk Karadžić

(Gustave Flaubert)

Trepalnice si lahko podaljšamo s posebno maskaro, ki jih obarva in jih z

Oči so občutljive, zato jih varujemo in negujemo, sele nato licimo.

Restitve naloge 1
V podporo kmetu na polju f2 cmi zrtvuje kvaliteto
s potezo 1...f7:f5: e:f5 Beli se je resil ene
groznote, zdaj pa je tu druga p.e liniji. 3.f7f1
Tc1! Zaključena poanta črnega! Napadlena trdnja-
va belega se ne more braniti in beli se je vdal! Na
4.f7: f1: De1+ 5.f7e1: f6! D.mal.

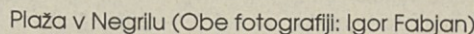
IGOR FABJAN

(se nadaljuje)

KRIŽANKA

1. kraj pri Crnem kalu na Primorskem, 4. nemški pisatelj (Thomas), 8. največja država v Južni Ameriki, 11. južnoafriška denarna enota, 12. ograda za svinje, 13. angleska površinska mera, acre of land, 14. voz s plohom, dera, 15. hrvatski filmski snemalec (Zivko), 17. gorske reševalne sani, 18. ogljikovodik, imenovan tudi parafin, 20. domorodno ljudstvo na francoski Novi Kaledoniji, 23. osebni zaimek, 24. gorovje v Maroku in Alžiriji, 28. spoj roke s truplom, 30. reka v Angliji, 31. švicarsko-francoski pisatelj (Claude), 32. nekdanji nizozemski kolesar (Jan), 33. gorovje med Slovenijo in Avstrijo, 35. iznajditelj cepiva proti otroški ohromelosti (Jonas), 36. reka na Škotskem.

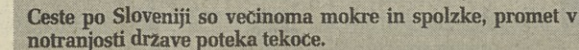
1. sprednji del glave, 2. tatinska ptica, 3. opazna ploša iz letvic, 4. grška crka, 5. svobodna posest, 6. fevdalizem, 6. atenski vojskovodja v pelopon-
neski vojni, 7. ptic severnih morij, 8. alk, 9. prepir, 10. ime vznika formule 1 Prosta, 16. največje hr-
vasko pristanišče, 19. brenkal, 20. element hoje, 21. sla-
dek južni sadež, 22. nakana, 25. tropske ovijalke, 26. mejna reka med Iranom in Azer-
bajdžanom, 27. cucelj, 29. ime več pergamskih
kraljev, 34. avtomobilska oznaka Velikovca.

1 O	2 S	3 P		4 A	5 A	6 N	7 N	
8 B	2 L	4 T	9 Z	1 L	1 I	1 J	10 A	
11 2	A	N	D	12 ●	12 V	0	L	
13 4	Y	T	2	14 ●	D	1	2	A
15 2	A	A	4	16 ●	17 3	Y	1	
			18 H	19 E	Y	A	N	
20 Y	4	22 N	A	Y	1			
23 0	N	A	24 ●	A	25 T	26	27	
28 2	2	Y	29 ●	A				
31 A	N	A	32 ●	2				
33 Y	A	A	34 ●	A	A	U	E	
35 S	A	L	U		36			

RESITET
Vodovarno: Osp, Mann, Brazilija, rand, okol, aker,
dira, Zalar, aki, heksan, Kanaki, ona, Atlas, rama,
Aire, Anet, Raas, Karavanke, Salik, Esk

ALPE JADRAN / DEŽ

V Ljubljani je bila kljub prevladujočemu oblačnemu vremenu - sonce je sijalo le 83 ur, kar je 32 ur manj od povprečja - povprečna mesečna temperatura zraka za dobro stopinjo nad dolgoletnim povprečjem, ki velja za obdobje 1961-1990. Povprečno mesečno temperaturo 11,4 stopinje smo dobili predvsem zaradi razmeroma visokih jutranjih temperatur, ki so bile v povprečju za dve stopinji višje od običajnih. Zato se je tudi prva slana v Ljubljani pojavila sele v zadnjem tednu minulega meseca.

Novembra se smučarji in zicnicarji že ozirajo v nebo v pričakovanju snega, ki bi pobelil smučisca. Ker danes iznad Sredozemlja priteka relativno toplejši zrak, je meja sneženja precej visoko, med 2000 in 2400 metri nadmorske višine. Sneg se tudi v naslednjem tednu se ne bo.

Danes: ob 2.39 najvišje 22 cm, ob 8.18 najnižje 3 cm, ob 12.45 najvišje 12 cm, ob 20.15 najnižje -31 cm.
Jutri: ob 4.06 najvišje 26 cm, ob 10.49 najnižje -5 cm, ob 15.14 najvišje 5 cm, ob 21.45 najnižje -27 cm.

gozda. Ugotovili so, da so bile vse žrtve zabodene, Caroline Clarke pa je bila tudi ustreljena. Policija je izjavila, da je bilo območje, kjer so odkrili trupla, pred kratkim posekano, gozdarji pa trupel vseeno niso odkrili. Ob vsakem grobu so našli znake, ki kažejo, da je tam nekdaj taboril, vendar se niso ugotovili, ali so to znaki, ki jih je za seboj pustil morilec ali pa gozdarji.

» Nekateri nemški skrajneži so se pred "Jad Vase mom" predstavili v rjavih srajcah, j povedal paznik muzeja. »Pocesani so bili v slogu Adolfa Hitlerja in so me obiskom neprestano ironizirali. O njih sem občutil pravi telesni strah, je se dodal paznik.